Coperta de ADRIANA IONIŢÂ

De acelaşi autor, în versiune românească :

UN PETEC DE PĂMÎNT
FUMUL AMĂGIRILOR LUNA ăl
DOI BANI JUM'ATE
CHEMAREA DRAGOSTEI A
TREMURAT O FRUNZĂ ROBII
(două volume) SALTIMBANCII
SASE FEMEI
MINIATURI (Cosmopolitans)
CĂSUARINA
LA PERSOANA
INTIIA VACANTĂ DE
CRĂCIUN DOAMNA
CRADDOCK TĂIŞ DE
BRICIU ODINIOARĂ
CA ŞI AZI

ISBN 973-95753-0-7

W. SOMERSET MAUGHAM

SPRE ZIUĂ

Traducere de JUL GIURGEA

Editura DIANA
BUCUREŞTI, 1992

TRECU ÎN LUNGUL PAJIŞTEI LARGI, UMBRITE DE STE- iarii înalţi şi ieşi pe poarta cu grilajul de fier care se deschidea în zidul de cărămidă, dărăpănat din pricina vremii ca să ajungă în grădina bine îngrijită. In lungul peretelui din dos al casei era o terasă înaltă spre care ducea o scară şi pe treapta cea mai de sus a acesteia, la fiecare capăt, erau aşezate pe soclurile lor două statui italieneşti, învechite de vreme. Grădina care strălucea de bogăţia multicoloră a florilor acestui sfîrşit de August se aşternea de la terasă pînă la, gardul nu prea înalt de sîrmă care o despărţea de restul parcului şi oprea intrarea vitelor care păşteau acolo. Era femeie tînără, cu pârul castaniu deschis şi ochii căprui ; zveltă, şi înaltă, cu înfăţişarea feciorelnică pe care o întîlneşti la multe? englezoaice, chiar dacă sînt căsătorite de ani întregi. Avea nasul drept, cu aripile nărilor arcuite, o frunte senină şi o gură frumoasă ; buzele ei date cu roşu, făceau ca albul obrazului să pară mai alb decît era cu adevărat. Datorită mişcărilor calme şi fără nimic artificial, părea o femeie destul de frumoasă, dar din pricină că înfăţişarea ei nu avea nimic ţipător, de amănuntul acesta nu-ţi dădeai seamă decît atunci cînd stăteai cu ea de vorbă. O anumită sfială în atitudinea ei făcea pe multă lume să-şi închipuie că este femeie rece sau indiferentă, dar pînă şi doamnele cele mai în vîrstă din împrejurimi, cărora le plăcea să clevetească, recunoşteau cu melancolie şi în felul lor rămas din alte vremuri, că deşi e o fire puţin expansivă, este totuşi o doamnă în adevăratul înţeles al cuvîntului. In acelaşi timp se simţeau şi puţin jignite, deoarece din atitudinea ei se vedea

limpede, că-i este cu totul indiferentă părerea ce o au despre ea. Fără nici un titlu de nobleţe, fiică a unui ofiţer de marină, şi fără un ban zestre, avea totuşi distincţia discretă, caracteristică femeilor de elită, care fără să ţină socoteală de locul ce-1 ocupă în societate, sînt totuşi conştiente de ele insele şi nu ţin cîtuşi de puţin să pară cu nimic mai mult decit ce sînt în realitate.

Era preocupată de gînduri negre şi trăsăturile obrazului ei păreau rigide, dar în timpul cit trecu în lungul pajiştei, ochii frumoşi i se înseninară, cînd văzu pe soacra ei, doamna Henderson care se aşezase pe terasă. Măsuţa de ceai era pregătită şi majordomul, împreună cu ciţiva valeţi tocmai ieşeau din casă cu serviciul de ceai, cu ceştil'e şi cu tăvile încărcate de felii de pîine unse cu uni, de fursecuri şi cozonac. Doamna Henderson citea un roman, dar cînd văzu pe noră-sa că se apropie, închise cartea şi o aşeză pe masă.

— Tu n-ai jucat, May ? întrebă ea.

— Nu, căci am preferat să trîndăvesc. Au terminat partida adineauri, aşa că vor sosi şi ei numaidecît.

De pe terasă se puteau auzi glasurile jucătorilor care numărau punctele, şi pocnetul surd al mingilor cînd se loveau de coardele întinse ale rachetelor de tenis.

— Pari preocupată, draga mea. Nu cumva te supără căldura ? întrebă doamna Henderson.

Urmărită de privirile ochilor buni şi cercetători ai doamnei Henderson, May simţi că s-a aprins uşor la obraz.

— Nu mă supără cîtuşi de puţin, şi după ce vom termina cu ceaiul, voi juca şi eu o partidă.

Roger era fiul ei cel mai mare şi May soţia lui. Sosise în ajun din străinătate şi telefonase că în timpul zilei va veni acasă. Era ziua naşterii doamnei Henderson — a cincizeci şi treia — şi în conformitate cu tradiţia, toţi membrii familiei îşi dăduseră întîlnire în ziua aceasta. Cei doi fii ai ei mai tineri erau acasă : Jim care-şi continua studiile la Universitatea din Oxford şi Tommy care n-avea mai mult de treisprezece ani, erau acum în vacanţă de vară ; între cei prezenţi era şi fiica ei Jane, îm-

preună cu soţul ei, Ian Foster. Şi firește, şi soţul ei, generalul. Doamna Henderson tocmai se gîndea că probăbil nu le convine să facă drumul acesta din localităţile unde se găseau, pentru a petrece ziua aceasta împreună cu ea, mai ales că exact acum începuse vînătoarea de cocoşi de munte, în regiunea landelor din Scoţia. Dar se bucura gîndindu-se, că aceasta este singura zi a anului, cînd îi poate vedea adunaţi pe toţi împrejurul ei. Chiar dacă veneau numai pentru a-i face ei plăcere şi în realitate ar fi preferat să se găsească în altă parte, doamna Henderson presimţea totuşi că fac cu plăcere acest sacrificiu. Prin urmare prezenţa lor o considera drept o dovadă de dragoste care-i făcea plăcere. Aceasta era singura ocazie cind işi permitea şi ea să fie egoistă. Roger era militar şi fusese detaşat la serviciul informaţiilor, iar în ultimii ani petrecuse vreme îndelungată în afară de liniarele Angliei. Fusese. în Japonia şi în Statele Unite, iar după conferinţa de la Miinchen vizitase Spania şi statele balcanice, şi în cîteva rînduri Franţa. De astă dată abia se întorsese din Polonia. Doamna Henderson renunţase demult la plăcerea de a-1 vedea în cercul familiei la serbarea zilei ei de naştere şi în dimineaţa acestei zile fusese pentru ea o surpriză dintre cele mai plăcute, să-i audă glasul la telefon. Sosirea lui neaşteptată reprezenta pentru ea o mulţumire fără seamăn. Se bucura şi din pricina lui M?.y, deoarece în ultimul timp ea nu prea avusese ocazie să-1 vadă.

— Iată că vine Jane, zise doamna Henderson şi zim- betul ei întotdeauna spontan îi tremură pe buze.

Jane Foster intră pe poartă şi după ce urcă treptele terasei se aşează pe un scaun. Părea ciudat ca doamna Henderson să aibă o astfel de fată. Doamna Henderson era o femeie înaltă, impunătoare, cu părul cărunt, cu trăsăturile delicate care îi dădeau oarecum o înfăţişare severă, dar avea ochii blînzi şi plini de bunătate. Era îmbrăcată în rochie neagră. Jane tocmai dimpotrivă era îmbrăcată în nişte pantaloni largi, de culoare verde deschisă şi un tricou cu desene geometrice, verzi şi galbene. în- călţase nişte sandale cafenii, cu talpa de plută enorm de groasă. Din acestea i se

vedeau unghiile degetelor de la picioare, date cu un lac roşu ca sîngele. Era cea mai în virstă dintre copiii doamnei Henderson ; împlinise treizeci şi patru de ani, înaltă aproape ca o prăjină, cu înfăţişarea masculină, un fel de prototip al femeii pasionate de echitaţie. Culoarea părului ei era castanie, dar îl purta oxigenat şi toată înfăţişarea acestei femei părea artificială, exact ca a unei actriţe care se pregăteşte să iasă în lumina rampei. Străduinţa ei vizibilă de a atrage atenţia, ţinînd seamă de trăsăturile ei puţin cam grosolane, x ar fi făcut efect penibil, dacă n-ar fi fost atît de grotească înelt să te determine să fii îngăduitor faţă de ea. Toată infăţişarea ei era caraghioasă şi ar fi fost aproape imposibil să admiţi că ea nu-şi dă seama de realitate şi că nu-i apreciază umorul. Pentru a-şi completa Înfăţişarea fantastică, în ochiul stîng purta un monoclu, fără cadru şi fără şnur. Doamnele mai în vîrstă, despre care am pomenit adineauri, erau demult de acord asupra faptului, că dacă n-ai fi ştiut' cine este, ţi s-ar fi părut îngrozitor de vulgară. Ar fi fost greu ca ochiului ei acoperit de monoclu să-i poată scăpa ceva, şi pentru că era conştientă de atitudinea critică a acestor doamne faţă de ea, se străduia din toate puterile să le dea mereu motive de bîrfeală.

„— E caraghios, protestau matroanele dezamăgite, să te gîndeşti că probabil bărbaţii o consideră atrăgătoare

Era adevărată tortură să constaţi că în timpul seratelor, după ce-şi terminau păhărelul de Porto, bărbaţii treceau în salon şi se îngrămădeau împrejurul Janei, ca să discute în gura mare şi să rîdă nestăplniţi, în timp ce ea îşi exprima părerile fără nici o sfială despre toate problemele şi pe un ton cum nu se obişnuieşte in societatea nobilimei rurale. Şi cu toate acestea părinţii ei eiau oameni atît de cumsecade.

După ce doamna Henderson reuşi să-şi dea seama în toate amănuntele de înfăţişarea Janei, ridică sprîncenele şi o întrebă :

— Biata de tine, Jane, crezi cu adevărat că aici la ţară, într-o după amiază ca aceasta, este nevoie să-şi dai atîta suliman pe obraz şi să te îmbraci în felul acesta ?

— Mă simt caraghioasă cînd ştiu că nu mi-am dat cu nimic pe obraz, răspunse Jane şi scoţîndu-şi roşul de buze, începu să-1 manevreze peste aşternutul destul de gros ce şi-1 dăduse de mai înainte.

— Cred că ai părea mai puţin caraghioasă, dacă n-ai proceda în felul acesta.

Jane începu să rîdă şi glasul ei adînc păru răguşit.

— Drăguţa de tine... cit eşti de amabilă ! Dar cu toate acestea eu te iubesc.

Doamna Henderson nu era o femeie lipsită de umor.

— Eşti atît de vulgară, încît vecinii din împrejurimi şi-ar putea închipui că odinioară între mine şi careva dintre.pădurarii noştri s-a întîmplat ceva nu tocmai curat. Bănuiala aceasta nu m-ar măguli cîtuşi de puţin, deoarece cînd te-ai născut, eu n-aveam decît nouăsprezece ani.

— Spune drept, mamă, nu cumva bănuiala aceasta este întemeiată ?

Doamna Henderson şi May începură amîndouă să rîuă.

— Jane, eşti o nebună ! Doamna Henderson scoase cîteva linguriţe pline de ceai şi le puse în ceainic, iar pe deasupra turnă apa clocotită. Cred că nu vor mai întîr- zia, ce zici ? Cine joacă în partidă ?

— Tata şi Tommy, împotriva lui Dick Murray şi Dora.

— în cazul acesta Jim de ce nu vine la ceai ?

— De, tu ce zici ? Doar nu-ţi închipui despre el că ar fi în stare să plece, cîtă vreme Dora continuă să joace ?

— Nu fi proastă, Jane ! protestă doamna Henderson cu glasul aproape răstit.

Jane îşi potrivi monoclul sub sprinceană şi se uită ia ea.

— Draga mea, nu prea ai nu ştiu ce de pierdut. Ştiu că în faţa ta *eu* nu pot avea niciodată ultimul cuvînt. N-aş putea să-ţi spun dacă Dora este îndrăgostită de Jim, dar atîta lucru ştiu şi eu, că Jim este atît de îndrăgostit de ea, încît nu poate să-şi

mai dea seama ce fel de fată este. Faptul acesta cred că nu reprezintă nici pentru tine o noutate.

Doamna Henderson începu să mestece cu linguriţa în ceainic, în timpul cît fiica şi nora ei se uitau curioase la ta. Apoi ridică uşor din umeri.

— Abia a împlinit douăzeci şi unu de ani, deci este prea tînăr. După ce va > pleca din nou la Oxford, o va uita.

— Totuşi cred că nu ţi-ar face deloc plăcere, s,ă con- staţi că a fugit cu o străină şi că s-a căsătorit cu ea, nu-i aşa ?

— Draga mea, nu uita că şi străinii sînt oameni, răspunse doamna Henderson pe un ton care pentru o femeie în situaţia ei, păru destul de categoric. Mă gîn- dcam tocmai acuma, cu cîtă uşurinţă uităm noi englezii acest amănunt.

Jane îşi îndreptă trupul în scaun.

— Nu cumva cu aceste cuvinte vrei să spui că tu n-ai avea nimic împotriva unei astfel de eventualităţi ?

Vreme de cîteva clipe doamna Henderson nu zise nimic, iar cînd îi răspunse la întrebare, păru că vorbeşte mai mult cu ea însăşi, decît cu Jane.

— Este o fată drăguţă şi inteligentă. îmi pare grozav de rău de ea. Este singură pe lume. Nu are nici părinţi şi' nu are nici patrie. Gîndeşte-te la chinurile prin care trebuie să treacă, de fiecare dată cînd îşi aduce aminte că tatăl ei a murit într-un lagăr de concentrare.

— Asta nu schimbă cîtuşi de puţin situaţia ci de germană. După ce va izbucni războiul, nu o vei mai putea ţine aici.

— Tatăl tău spune că nu va fi război. Este informat, din loc sigur, că în momentul cînd criza va ajunge în punctul culminant, Hitler va ceda.

— Tatălui meu i se va părea insuportabilă ideea, ca Jim să se căsătorească cu Dora.

Doamna Henderson îşi plimbă ochii bi.înzi de la Jane la May şi înapoi de la May la Jane.

— Eventualitatea aceasta este problematică. May este căsătorită de opt ani şi nu are copii. Tot aşa nu ai aici tu, Jane.

— Ce mă sfătuieşti să fac, pentru a remedia

această situaţie ? Să-mi iau un alt şofer ?

Doamna Henderson nu ţinu socoteală de întrebarea aceasta lipsită de bunăcuviinţă.

—■ Proprietatea aceasta se găseşte în stăpînirea familiei de două sute de ani. Ea reprezintă cea mai mare mândrie a tatălui tău. Cred că l-ar interesa prea puţin cu cine se căsătoreşte Jim, de vreme ce ar avea copii care să ducă înainte numele familiei noastre.

Aruncă o privire spre faţada uriaşei clădiri impunătoare, apoi ochii îi fugiră pe deasupra grădinii frumoase, cu havuzuri italiene, cu statui şi cu straturile pline de flori de toate culorile, şi se opriră în parcul de dincolo de gardul de sîrmă ghimpată. Acolo stăruiau copaci aproape tot atît de bătrîni ca şi casa. La umbra unui stejar uriaş se adunaseră vacile. Jur împrejur, cît bătea ochiul, pă- rnîntul acesta aparţinea familiei Henderson. întreţinerea casei şi a întinsului domeniu îi costa mari sacrificii, dar ea şi soţul ei ţineau la căminul lor şi nu aveau aproape nici un dijmaş care să nu fi lucrat aceeaşi bucată de pă- mint de pe vremea tatălui, a bunicului sau a străbunicului lor. Consimţeau cu plăcere să facă aceste sacrificii. pentru a putea lăsa urmaşilor intactă stăpînirea acestei ■case şi a domeniului dimprejurul ei.

Jane era gata să răspundă ceva, cînd văzu pe generalul Henderson că deschide poarta şi intră în grădină.

— Iată-i că vin, zise ea.

Generalul Henderson era bărbat impunător, zvelt şi-şi ţinea trupul drept; obrazul îi era brăzdat de creţuri adînci şi ars de soare, iar părul îi încărunţise, şi după înfăţişare nimeni n-ar fi putut spune despre el că este altceva decît militar. Pînă şi în costum de tenis îţi făcea impresia că este ireproşabil îmbrăcat, aşa că de ia prima vedere îţi dădeai seama că în privinţa îmbrăcămintei omul acesta trebuie să fie foarte meticulos. Atitudinea lui părea categorică şi autoritară, dar după ce-1 cunoşteai ceva mai bine, constatai că amănuntul acesta se datoreşte mai mult contactului cu colegii săi de carieră, căci în fond era un om bun, cu care te puteai înţelege foarte uşor. Era curajos şi cinstit, dar cu vederi înguste care se datorau cri- ginei şi

carierei sale, şi dispunea mai mult de judecată sănătoasă decît de inteligenţă. Trecea mult mai uşor cu vederea o jignire, decît ar fi trecut ostracizarea din societate. Puteai să te încrezi orbeşte în vorba lui, ceea ce nu înseamnă cîtuşi de puţin că ar fi procedat întotdeauna în mod ireproşabil.

Urcă scara terasei împreună cu cei doi fii ai săi şi peste cîteva minute apăru Ian Foster, soţul Janei, împreună cu Dick Murray, administratorul generalului. între ei era fata despre care vorbise doamna Henderson adineauri, împreună cu Jane. Dora Friedberg avea douăzeci de ani părul blond deschis, ochii' mari şi cuminţi, şi un obraz de culoarea mierei. Era zveltă, dar cu pieptul bine dezvoltat. Pălăriuţa pe care o purta cu cochetărie, îi descoperea o parte a cefei şi a gîtului fermecător.. Deşi era atît de blondă şi strălucitoare de tinereţe, bărbia cu linii energice, modulaţia gurii şi liniştea specifică a ochilor ei cînd tăcea, dovedeau că dispune de o voinţă de fier. Jane chiar de la început simţise faţă de ea un fel de antipatie instinctivă şi neexplicabilă, spusese intr-un rînd soţului ei :

„— Mi-ar fi imposibil să am încredere într-însa. Dacă ai întărîta-o, fata aceasta ar putea deveni un adevărat demon“.

Dar Jane greşea, cînd afirma despre Dona că este germană. în realitate era austriacă. Familia Henderson o cunoscuse după Anschluss, în timpul unei ierni petrecute în localitatea Kitzbuhl, din Tirolul austriac. Locuia în acelaşi hotel, împreună cu mama ei. Doamna Friedberg era o femeie distinsă, şi doamna Henderson care era foarte susceptibilă din acest punct de vedere, nu păru deloc mirată cînd află că face parte dintr-c familie aleasă. Despre soţul ei care fusese avocat, vorbea foarte puţin şi doamna Henderson bănui numaidecît că din punct de vedere social bărbatul acesta a fost sub rangul ei. Părea de la sine înţeles, că după prăbuşirea Austriei ea a primit să se căsătorească cu un bărbat care-i putea oferi siguranţa vieţii de toate zilele.

Amîndoi băieţii, atît Jim cit şi Tommy, păreau adine impresionaţi de fata aceasta drăguţă şi vioaie, iar Jim făcea lungi excursii împreună cu ea.

Dora era o sportivă desăvîrşită la concursurile de ski. Un an mai tîrziu doamna Henderson primi de la ea o scrisoare în care-i spunea că tatăl ei a murit într-un lagăr de concentrare şi că are de gînd să vină în Anglia, pentru a-şi găsi o ocupaţie. Spunea că-i este indiferent felul ocupaţiei şi o ruga să-i stea într-ajutor pentru a putea găsi ceva. Adînc impresionată de nenorocirea bietei fete, doamna Henderson vorbi cu generalul, apoi îi trimise o scrisoare şi o invită să stea în casa lor, pînă cînd îi vor putea găsi ceva. Dar tocmai în momentul acela nu era uşor de găsit o ocupaţie pentru o fată refugiată din Austria. Dora se pricepea la bucătărie şi ar fi fost dispusă să intre chiar ca servitoare. Gîndul acesta însă nu putea fi pe placul soţilor Henderson, deoarece prevedeau că într-o astfel de situaţie frumuseţea ei îi va pricinui în mod inevitabil numai nemulţumiri. O rugară să rămînă în casa lor, pînă cînd se va ivi ceva care să corespundă educaţiei şi pregătirii ei intelectuale. în timpul acestei aşteptări, fata se strădui să se facă de folos. Generalul era judecător de pace şi preşedinte al administraţiei locale a ducatului. Doamna Henderson la rîndul ei era foarte ocupată cu activitatea desfăşurată în comitetele asociaţiilor caritabile din care făcea parte, aşa că amîndoi fură foarte mulţumiţi să poată avea la îndemînă o secretară vrednică şi inteligentă. în timpul cît Jim era la Oxford şi Tommy la pensionat, fură obligaţi luni de-a rîndul să-şi petreacă viaţa numai în casa lor uriaşă şi impunătoare. La urmă generalul veni cu propunerea ca Dora să rămînă deocamdată la ei şi să nu-şi mai caute altă ocupaţie. Fata primi propunerea cu emoţie şi recunoştinţă, ceea ce impresionă pe amfitrionii ei. Soţii Henderson o invitaseră în casa lor numai datorită unei simpatii fireşti, dar foarte curînd după aceea simpatia lor se preschimbă în preferinţă. Devenii un fel de membru al familiei. în sufletul doamnei Henderson fata aceasta ţinea locul celor două fiice pe care le avusese între naşterea lui Roger şi a lui Jim şi pentru moartea lor timpurie mai jelea şi acuma.

Doamna Henderson începu numaidecît să toarce ceaiul în ceşti.

— Cum a mers jocul, Tommy ? întrebă ea şi zîmbi tînărului cu părul zbîrlit, care era fiul ei cel mai mic, eind îl văzu că s-a aşezat la masă.

.— Ne-am străduit din toate puterile, răspunse el cu glasul subţire, aşa că i-am bătut fără greutate.

— Dacă v-aţi fi străduit ceva mai mult, probabil nici n-am fi îndrăznit să ne măsurăm cu voi, nu-i aşa ? întrebă Dick Murray rîzînd.

— Dacă îţi face plăcere, eşti liber să mă iei în bătaie de joc, răspunse Tommy şi întinzînd braţul firav, luă o bucată zdravănă de cozonac.

— La început e mai bine să iei o felie de pîine cu unt, dragul meu, îl preveni doamna Henderson.

— Ce viaţă îngrozitoare ! oftă băiatul. Mi-am închipuit că cel puţin în timpul vacanţei rnă voi putea »bucura şi eu de libertate.

întoarse obrazul şi se uită cu atenţie la coşul în care erau feliile de pîine, apoi luă bucata cea mai mică pe care o putu descoperi.

— Duci o viaţă insuportabilă, tinere, după cît văd, nu-i aşa ? întrebă generalul şi zîmbi.

Doamna Henderson se uită la fiul ei pe jumătate înveselită, pe jumătate înduioşată. Era un fel de Prîslea al ei şi i se topea inima cînd se uita la el. în braţele şi picioarele lui care nu erau altceva decît pielea şi oasele, în trupul lui firav şi în obrazul Iui mobil şi vesel i se părea că este ceva impresionant. Nici nu-şi mai dădea seamă că trebuie să stea mereu la pindă, pentru a nu-1 răsfăţa. Crescuse atît de repede şi rămăsese atît de delicat, dar de dimineaţa pînă seara tîrziu nu se mai astimpăra nici o clipă, incit începuse să simtă un fel de spaimă, cînd se uita la el. Nu ştia nici e:i ce va fi în stare să facă, dacă băiatului acestuia i se va întîmpla ceva.

Cînd Dick Murray apăru pe terasă, împreună cu ceilalţi, se uită repede împrejurul său, apoi făcu o mişcare' ca şi cînd ar fi vrut să se aşeze pe scaunul liber de lingă May. Dar aceasta îi aruncă o privire sau poate-i făcu uh semn, căci se răzgîndi numaidecît şi se aşeză alături de doamna Henderson. Jane care-şi aprinse o ţigară, băgă de seamă şi se uită la el îngîndurată. Nu era bărbat antipatic. Era tînăr, probabil mai tînar cu patru-cinci ani decît ea, dar părul des şi în inele îi încărunţise înainte de vreme. Amănuntul acesta şi

culoarea oacheşă a obrazului său ars de soare, îl făceau să fie foarte simpatic. Din pricina asta ochii lui albaştri păreau mai adînci decît erau în realitate şi genele pleoapelor mai negre. Tră- săturile obrazului său nu erau nici banale nici exagerat de interesante, dar cînd zîmbea, i se vedeau dinţii neobişnuit de frumoşi şi îngrijiţi. Era puţin cam ciolănos, cu umerii lăţi şi nu prea înalt. în ochii lui albaştri sclipeau lumini de amabilitate şi pe obrazul său se ghicea o binevoitoare îngăduinţă faţă de slăbiciunile altora. Toată lumea ţinea la el. Era atît de plin de viaţă încît singură prezenţa lui era deajuns ca să te simţi entuziasmat. Dar deşi în temperamentul lui era un fel de agresivitate animalică, aceasta nu te supăra cîtuşi de puţin, deoarece era dublată de atîta bunăvoinţă şi simplitate firească, incit mai mult te înviora decît te întărită.

„— Trebuie să fie un curtezan desăvîrşit“, îşi zise Jane.

Cu un zîmbet ironic jucîndu-i pe buzele vopsite, întoarse privirea spre soţul ei. Iar Foster îşi întinse trupul cît o matahală intr-un fotoliu de trestie care se auzi pî- rîind sub greutatea celor o sută de kilograme ale sale. După ce se aşează în fotoliu, îşi scoase batista din buzunar şi începu să-şi şteargă năduşeala de pe frunte.

— Nu înţeleg de ce eşti atît de încălzit, zise Jane şi se uită la el dintr-o parte. Doar tu n-ai jucat.

— Toţi alergau în toate părţile, aşa că mi-a fost deajuns numai să mă uit la ei, ca să mă treacă şi pe mine căldurile. Mi-e atît de sete, încît presimt că voi muri, dacă nu-mi daţi numaidecît un pahar de whisky şi sifon:

— Vei bea un ceai dragă Ian, răspunse nevastă-sa categorică. Şi dacă ai încerca şi tu să mai alergi puţin, ai mai pierde din grăsimea aceasta nesuferită.

— Ce spunea ecleziastul Solomon despre femeia ci- călitoare ?

— Nimic, ripostă Jane. Ecleziastul a spus că o femeie virtuoasă preţuieşte mai mult decît un pumn de pietre scumpe.

— Cînd mă gîndesc că de ani întregi ai

fost.pentru nune o femeie revoltător de necredincioasă, nu sînt în stare să înţeleg ce legătură pot avea astfel de cuvinte cu tine.

— Şi cam la ce ai crezut că te poţi aştepta, după ce le-ai căsătorit cu o femeie „glamour girl“, cum am fost eu.

— Sînteţi amîndoi nişte tîmpiţi, declară doamna Henderson şi se uită la ei înduioşată.

Erau obişnuiţi să audă pe Ian şi pe Jane aruncindu-şi in obraz cele mai grave insulte. Se certau cit era ziua de lungă şi cînd unul constata că a reuşit sii scoată pe ce- lâlat din sărite, nu-şi mai găsea locul de mulţumire. Nimenea, afară de doamna Henderson, nu ştia cît de mult ţine Jane la matahala aceasta de bărbat, care îţi făcea impresia unui bădăran guraliv, şi cît de devotat era el acestei femei lipsite de farmec şi de eleganţă, pe care soarta capricioasă o făcuse să fie fiica ei. Deşi erau mereu revol- at împotriva ei şi căuta s-o umilească, întrebuinţînd nebănuit vorbe de ocară la adresa ei, Ian era totuşi cu de- săvîrşire aservit soţiei sale şi fără ea s-ar fi simţit pierdut şi rătăcit. In fond era convins că soţia sa este cea mai desăvîrşită femeie din lume, cea mai exuberantă, cea mai deşteaptă şi cea mai fidelă. Erau amîndoi nişte caraghioşi şi duceau cea mai desăvîrşită căsnicie.

Generalul se uită la ceasornic.

— Unde naiba întîrzie afurisitul acesta de Roger ? întrebă el. Acum ar trebui să fie demult acasă.

— Cred că nu mai poate întîrzia mult, răspuns? doamna Henderson. Secretara lui a telefonat acum două ceasuri de la Ministerul de Război, spunîndu-ne că se pregăteşte de plecare.

— Fără îndoială May, te buouri şi tu că vei avea ocazie să-1 revezi ? întrebă Jane.

May se aprinse uşor la obraz.

— Cred că este de la sine înţeles... după cinci ani de absenţă, răspunse ea şi încercă să zîmbească.

— Cu siguranţă ne va aduce o mulţime de ştiri senzaţionale, declară Dora.

Se întîmpla pentru prima dată ca să ia şi ea parte la conversaţia dintre membrii familiei.

Avea un glas cu rezonanţe plăcute în care abia dacă se simţea o uşoară nuanţă a accentului

german. Generalul întoarse obrazul răvăşit de vîrstă spre ea şi-i zîmbi cu bunăvoinţă.

— Dora, îţi dau cuvîntul meu că n-ai nici un motiv să te alarmezi. Nu va fi nici un război. Chamberlain ne va feri de această calamitate, exact cum ne-a ferit şi anul trecut.

— Pentru tine, Jim, ar fi fatal, dacă s-ar întîmpla să izbucnească un război nu-i aşa ? întrebă Jane adresîn- du-se fratelui ei.

Tînărul se uită la ea, fără să clipească.

— N-ar fi cîtuşi de puţin.

— Prin urmare tu mai eşti şi astăzi pacifist ?

Generalul încruntă din sprîncene şi rămase cu privirile rătăcite în gol, ţar doamna Henderson se uită nemulţumită la fiica ei. Ar fi fost mult mai mulţumită, dacă in clipa aceasta nu s-ar fi discutat despre convingerile lui Jim. în cîteva rînduri generalul şi fiul său avuseseră violente discuţii împreună, pentru acelaşi motiv şi-şi spuseseră vorbe care ar fi fost mai bine să rămînă nespuse. Cum de oamenii aceştia nu sînt în stare să înţeleagă că e cit se poate de firesc ca un tînăr de vîrsta lui să aibă aceleaşi convingeri, caracteristice tinereţii ? Fără îndoială după ce va mai îmbătrîni şi va cunoaşte viaţa mai bine, îşi va schimba şi el părerile. Pacifismul, exact ca şi comunismul, nu sînt în fond altceva decît expresia firească a idealismului tinereţii. Era deajuns să te uiţi la el. Era înalt ca şi tatăl său, lat în umeri şi bine legat, cu un obraz drăguţ care denota o sensibilitate aleasă, o însuşire caracteristică mai ales la fratele său Roger, dar încolo trăsăturile obrazului lor dovedeau că fac parte din aceeaşi familie. Nu era nici exagerat de impresionabil şi nici anormal ; era un tînăr întotdeauna bine dispus şi viril. Afară de asta mai era şi bun sportiv care în timpul studiilor colegiale luase parte la concursurile de regate, iar în calitate de student, participase la campionatele in- teruniversitare de golf, dar în acelaşi timp era şi un tînăr studios. Era şi singurul dintre copiii ei care aveau pasiunea cărţilor, numai pentru plăcerea ce i-o procurau. Dar şi Roger era cititor pasionat, deşi nu citea decît cărţile al căror subiect era în directă legătură cu preocupările lui. Felul de a judeca al lui Roger era unilateral, cită vreme pe Jim îl interesau

toate problemele, şi chiar dacă ar fi admis că ea, în calitate de mamă, nu poate avea decît păreri preconcepute, se simţea totuşi îndreptăţită să lege mari nădejdi de viitorul lui. La şcoală fusese un elev silitor, iar acum la Universitate era student strălucit, avea calităţi de orator şi se gîndea să-şi aleagă cariera de avocat. Nimeni nu ar fi putut profeţi de pe acum, cît de departe va reuşi să ajungă în viaţă. Evident, va trebui să fie prevăzător. Doamna Henderson aştepta nerăbdătoare să-1 audă ce va răspunde la întrebarea pusă de Jane care încercase să-1 sfideze.

Tînărul se întoarse spre ea şi o privi în luminile ochilor, fără să clipească, apoi începu să vorbească pe un ton ale cărui vibraţii păreau impresionante.

— Da, sînt şi astăzi pacifist. Războiul nu rezolvă nimic. Este nu numai o faptă ruşinoasă, ci şi tîmpită. La Oxford mulţi dintre studenţi sînt de această pă'-ere, şi dacă războiul se va declara, noi vom refuza să ne înscriem în controalele armatei.

— în această clipă, dragul meu, îţi poţi permite să vorbeşti în felul acesta, interveni Ian şi pe obrazul aprins şi roşu îi tremură un zîmbet îngăduitor. Dar după ce ne vom găsi în război vei judeca cu totul altfel. Dumnezeu mi-e martor că nu doresc războiul, dar dacti va izbucni, îmi voi da şi eu partea mea de contribuţie.

— Te rog, Ian, nu vorbi prostii, îl întrerupse Jane. Tu eşti prea bătrîn şi prea gras, pentru a putea lua parte la război.

— Vrei să-mi faci plăcerea, să taci din gură ? se zborşi bărbatul la ea.

, Privirile doamnei Henderson fugiră în lungul grădinii dimprejurul casei şi se opriră în parc. Soarele coborît spre fundul zării îl scălda în lumină de aur. Copacii, crengile noduroase ale stejarilor cu frunzele întunecate, ver dele catifelat al pajiştei şi clipirea undelor pe apa lacului.... nu înfiora frunzele. Totul îţi da impresia unei linişti atît de desăvîrşite, atît de divine. îneît părea că va trebui să rămînă pentru totdeauna în starea aceasta. Aveai senzaţia că această clipă va trebui să dureze o veşnicie ; vitele culcate la tulpina stejarilor păreau că nu se vor mai ridica niciodată în picioare

şi nici lumina nu se va mai stinge, ca să facă loc nopţii apropiate. Timpul, sătul de peregrinările lui fără sfîrşit, părea că s-a oprit în loc Doamna Henderson oftă uşor.

— Cînd mă gîndesc cît de fericiţi de veseli şi de mulţumiţi păreau oamenii azi dimineaţă cînd am coborît în sat, şi cînd mă uit la peisajul acesta calm şi vă văd pe toţi împrejurul meu, nu-mi vine să cred că s-ar putea să mai izbucnească, fie cît de departe, un război.

Jim însă nu-şi desprinsese nici acum privirile grave de pe obrazul Janei.

— Te rog nu-1 mai întreba nimic, se răsti doamna llenţlerson. Cel puţin ziua aceasta lăsaţi-mă să mi-o petrec fără discuţii.

Exact în clipa cînd conversaţia lor inocentă era gata să degenereze, Dick Murray care era un om cu tact, făcu o declaraţie neaşteptată şi o îndreptă "n altă parte.

— Doamna Henderson, Roger al dumneavoastră a avut nebănuitul noroc să fie martor al Anschlussului. Cu siguranţă pentru dumneavoastră ar fi fost o dezamăgire, riacă nu s-ar fi putut întoarce acasă la vreme.

— Evident este un sentimentalism şi un obicei demodat din partea mea... dar trebuie să admit, că pentru mine are foarte multă importanţă, ca de ziua mea de naştere să văd toată familia adunată împrejurul meu.

— Sper că de astă dată Roger nu va mai face pe misteriosul, cum are obiceiul, declară Ian.

— De, astăzi el este un fel de detectiv, nu-i aşa ? se auzi glasul piţigăiat al lui Tommy. Şi dacă este detectiv în mod firesc trebuie să fie şi misterios şi să ştie să tacă.

— Aş dori să pot intra şi eu în serviciul informaţiilor, continuă Ian. Aceasta ar fi ocupaţia care mi-ar face plăcere.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce te determină să-ţi închipui aşa ceva ? protestă Jane şi se uită la el prin cristalul monoclului. Pentru asa ceva mai trebuie şi minte ; ai înţeles, tinere, minte !

Bărbatul începu să rîdă cu hohote. Soţia lui îi oferea un nou prilej de discuţie, prin urmare de ce să nu profite de el imediat.

— Nu-ţi dai seama că dacă aş fi avut o fărîmă cit de mică de minte, nu m-aş fi căsătorit eu tine... şi ca să-ţi spun adevărul, nu sînt cîtuşi de puţin convins că n-ai dreptate.

"Dar înainte ca Jane să-i poată da un răspuns nimici-/ tor, doamna Henderson scoase un ţipăt de mulţumire . : Roger !

Se oprise în cadrul unei uşi cu tăblii de sticlă care da din holul principal de-a dreptul pe terasă. Apăruse neobservat, cum avea de altfel obicei ui întotdeauna, şi se,, uita la ei, pe obraz cu un zîmbet de veselie. Se apropie şi după ce cuprinse pe doamna Henderson în braţe, o sărută cu entuziasm. Tommy se repezi la el şi-i petrecu braţele împrejurul gîtului.

— Va să zică nu eşti atît de mare, tinere, ca să nu mă săruţi ! exclamă Roger şi-l îmbrăţişa' încîntat.

Apoi se întoarse spre soţia sa. Cînd îl văzuse că apare; May se ridicase în picioare şi-şi dusese o mînă la inima, ca şi cînd ar fi vrut să-i oprească bătăile. Obrazul palid îi devenise şi mai palid decît pînă acum. Cînd vru s-o sărute, îşi feri gura din calea lui, aşa că buzele lui Roger n-o atinseră decît pe obraz.

— Draga mea, May ! Ştii că arăţi admirabil !

— Spune, Roger drumul peste canal a fost plăcut ? întrebă ea.

— Nu tocmai greu. Ne-am legănat puţin.

Salută şi pe ceilalţi, apoi se întoarse spre fata pe care o vedea pentru prima dată în cercul familiei sale.

— Dumneaei este domnişoara Dora Friedberg, se grăbi doamna Henderson să-1 informeze. Am şi uitat că tu n-ai măi- fost pe acasă, de cînd a venit ia noi. Prezenţa dumneaei ne este de mare folos.

— Mi-a scris May, că v-a sosit o prietenă.

— Domnul general şi doamna Henderson sînt foarte binevoitori faţă de mine, declară Dora şi zîmbi fermecătoare.

— Nu vorbi copilării, domnişoară, protestă generalul. Nu ştiu ce am fi făcut în hărăbaia aceasta de casă, dacă soţia mea şi eu am fi fost obligaţi să trăim singuri în- tr-însa.

Roger se întoarse din nou spre doamna Henderson şi băgînd mîna în buzuar scoase o

cutioară.

— Mamă, ţi-am adus un mic dar din Varşovia şi te rog să-l primeşti, împreună cu toate urările mele de bine, zise el şi o sărută din nou.

Era o broşă antică şi doamna Henderson îmbujorată la obraz de mulţumire, şi-o potrivi numaidecît la piept. Roger era fiul ei cel mai mare şi cel rnai preferat. Fusese predestinat să moştenească acest domeniu. Se uită la el cind îl văzu că a început să-şi bea ceaiul şi să mănînce o felie de cozonac, în timpul cît vorbea cu cei dimprejurul său, şi se gîndi cu mîndrie că ţiul ei este un bărbat distins şi simpatic. Era şi el lat în umeri şi impunător, dar trăsăturile obrazului său erau mai energice decît ale generaltjui sau ale lui Jim. Trăsăturile acestea trădau voinţă şi o anumită severitate, iar ochii vioi păreau că cercetează cu atenţie ceea ce văd în apropierea lor. Din cînd în cînd privirile lui se opreau asupra Dorei şi doamna Henderson presimţea că încearcă s-o cîntărească. După ce termină cu ceaiul, îl întrebă dacă n-ar vrea să îmbrace un costum mai răcoros, căci Roger purta un costum de şeviot albastru.

— Tu şi May aveţi aceeaşi camere, ca şi înainte de asta.

— Aş fi dispus ca după ce te schimbi să-ţi dau citeva iecţii de tenis, adăugă Tommy rîzînd.

— Eşti foarte amabil tinere, răspunse Roger, apoi se întoarse spre doamna Henderson : Mamă dragă cred că eu nu voi putea întîrzia prea mult. După ce vom termina cu cina, va trebui să mă întorc din nou în oraş.

— Roger, cum se poate să faci aşa ceva !

— Dragă măicuţo, n-am vrut să lipsesc de lîngă tine tocmai azi, dar trebui să ştii că la Ministerul de Război m-aşteaptă o mulţime de lucru.

Generalul îşi feri scaunul şi se ridică în picioare.

— Roger, vino să trecem în bibliotecă, zise el. Aş vrea să stau puţin de vorbă cu tine.

— George, nu te gîndeşti că probabil el ar prefera să stea de vorbă cu May, protestă doamna Henderson. A trecut atît'a vreme de cînd nu s-au mai văzut.

— Dă-mi voie, May. să vorbesc cu el, nu mai mult decît jumătate de ceas. Pe urmă veţi putea sta împreună cît poftiţi zise generalul.

— Te rog, tată socrule !'

După plecarea generalului şi a lui Roger, Dick Mur- ray se ridică în picioare şi-şi luă rămas bun.

— Nu vrei să mai jucăm o partidă de tenis ? protestă Tommy.

— îmi pare rău, dar nu pot. Am ceva de lucru în sat.

— N-ai vrea să fii atît de amabil să iei şi o scrisoare a mea, ca s-o bagi la cutie, întrebă May. Mă duc s-o aduc. Ţi-o voi aduce la maşină.

Se ridică şi intră în casă. Dick tocmai începuse să examineze o roată a maşinii, cînd May apăru din nou,. în faţa uşii de la intrarea principală, în mînă cu un plic.

— Draga mea eşti palidă ca o moartă, zise el cu glasul stins, cînd o văzu că-i întinde piicul.

— Sînt enervată şi cred că starea mea de acum este firească.

— Aş dori din tot sufletul să-ţi pot fi de ajutor.

— Chestiunea aceasta va trebui s-o limpezesc eu singură.

Pe obrazul lui bun şi ars de soare tremută o umbră de spaimă şi ochii frumoşi, albaştri, cu genele negre, clipiră neliniştiţi. Femeia se uită la el şi zîmbi.

— Nu fi atît de abătut. Cred că voi reuşi să mă descurc. Dar acum sînt obligată să plec.

După ce puse motorul în mişcare, aruncă o privire asupra plicului pe care i-1 dăduse. Constată că pe plic era scris numele său. Imediat ce trecu de poarta parcului, opri maşina şi deschise scrisoarea. înăuntru era o foaie de hîrtie pe care nu erau decît două cuvinte scrise cu creionul :

Te iubesc!

II

MAY INTRA IN CAMERA. VOIA SĂ SE RECULEAGA,

pentru a nu spune mai mult decît exact ceea ce-şi propusese dinainte să spună. Cînd se gîndi prin ce încercare va trebui să treacă, un sloi de gheaţă îi fugi în lungul spinării şi-şi simţi inima zvîcnind înspăimîntată. Dar era ferm hotărîtă să ducă afacerea asta pînă la capăt.

într-un tîrziu auzi pe Roger că a intrat în camera de alături.

— May ! strigă el.

— Sînt aici.

Deschise uşa şi intră.

— Te-am căutat.

— Te rog, ia un scaun. Aş vrea să vorbesc cu tine.

— Este exact ceea Ce aş dori şi eu, răspunse el mulţumit. Doamne, ce plăcere să te vezi- din nou acasă. Mama arată foarte bine, nu-i aşa ? Şi Tommy a început să crească ; în curînd va fi tot atit de înalt ca şi Jim.

Se uită la el fără să clipească, deşi îşi simţea bătăile grăbite ale inimii. Gîtul îi era uscat ca o iască. I se părea îngrozitor să se simtă cutremurată de o astfel de spaimă, şi nu-i rămînea altceva de făcut, clecit să siringă din dinţi şi să închidă ochii, apoi să înceapă fără să mai ezite. Cunoştea pe Roger destul de bine, pentru a-şi da seama că ar fi inutil să înceapă cu ascunzişuri. Era preferabil să-i spună de-a dreptul.

— Roger, vreau să mă despart de tine.

— Mayi! ţipă bărbatul.

i Se uită la ea zăpăcit şi înspăimintat.

— Te rog, nu scoate nici o vorbă. Vreau să mă asculţi pînă la capăt. Ai fost întotdeauna bun faţă de mine. Nu arh să-ţi reproşez -nimic. Totul se rezumă la faptul că eu nu mai pot duce felul acesta de viaţă. Mă simt extrem de singură.

în ochii ei tremură o lumină de deznădejde neaşteptată.

— O, drăguţa mea !

— Nu te condamn din pricina asta. Tu nu ai nici o vină.

— Ştiu că sînt obligat să lipsesc foarte mult de acasă. Te-aş lua bucuros cu mine, dacă ar fi posibil,

dar aşa ceva nu se poate. Ocupaţiile mele sînt de aşa natură, incit trebuie să fiu stăpîri pe toate mişcările mele şi să nu mă preocupe nimic altceva.

— înţeleg.

— Dar trebuie să ştii că eu te iubesc.

îi răpsunse cu un zîmbet melancolic. Partea cea mai grea trecuse şi acum era din nou stăpînă pe toate pornirile ei.

— Sînt convinsă că mă iubeşti, dar în felul tău. Iubirea aceasta însă nu este ceea ce mi-am dorit eu. Tu ţii la mine cum ai ţinea de pildă la un costum vechi în care te simţi bine. Te gîndeşti cu plăcere la faptul că eu te aştept aici acasă, ca să-ţi pot ieşi în cale şi să-ţi urez bună venire, cînd te întorci din drumurile misterioase pe care le faci.

Roger se frămîntă pe scaun.

— Vorbele tale parcă ar vrea să-mi dea sâ înţeleg că eu sînt grozav de egoist.

Femeia clătină din cap.

— N-aş putea să-ţi spun ce eşti. Ştiu doar atît, că ocupaţiile tale sînt foarte importante şi că ţi le îndeplineşti cu pricepere. Nenorocirea mea este, că in viaţa ta pentru mine nu se găseşte alt loc, decît cei al cenuşă- resei care stă şi aşteaptă. Îndeletnicirea aceasta a mea durează de ani întregi... Aştept mereu, dar n-am săturat de atîta aşteptare.

Făcu un gest aproape imperceptibil cu mîinile, un gest neobişnuit la el, apoi şi le împreună. Părea că şi-a pierdut cumpătul, dar se străduieşte să nu se trădeze. May observă mişcarea făcută de el şi se gîndi cu amărăciune, că ţipătul lui reprimat de deznădejde caracterizează foarte bine viaţa pe care a dus-o ea în calitate de . femeie căsătorită.

— Tu n-ai băgat pînă acum de seamă, că chiar astăzi, după opt ani de căsătorie, eu simt în faţa ta un fel de sfială un fel de frică ?

— May, cum se poate să întrebuinţezi astfel de vorbe ! protestă el.

— Acesta este adevărul. Nu eşti de părere că situaţia aceasta este deplorabilă ? Vezi tu... eu pe tine nici nu te cunosc. Cunosc numai o parte a personalităţii tale ; cea pe care ai vrut să mi-o arăţi. Şi n-aş putea afirma cu certitudine că în sufletul tău nu se mai ascunde şi altceva ; o pornire crudă şi

înfiorătoare.

Bărbatul întoarse repede privirea, ca şi cînd în sufletul său s-ar fi ascuns ceva ce soţia lui nu trebuie să vadă.

— Mi se pare, tu nu eşti capabil să-ţi dai drumul niciodată, ca să spui ce ai pe suflet. Confidenţele nu fac parte din preocupările tale.

Se uită din nou la ea şi de astă dată împrejurul buze- lor îi tremură un zîmbet şăgalnic.

— Draga mea, nu ţi se pare şi ţie că vorbele tale sînt prea patetice. Eu m-am considerat întotdeauna drept o fire foarte puţin complicată. Mă străduiesc să-mi fac datoria şi doresc să-mi îndeplinesc însărcinările cît se poate de bine.

— în viaţa ta slujba pe care o ai ocupă partea cea mai importantă, nu-i aşa ? Este mai importantă chiar decît mine.

— Trebuie numaidecît să-ţi răspund la această întrebare ? ripostă el şi încercă să zîmbească.

— Da, aş prefera să-mi răspunzi.

— Pentru mine un bărbat care, datorită dragostei ce-1 leagă de soţia sa, îşi neglijează ocupaţiile, nu cred că ar putea preţui tocmai mult. Preferi să devin altfel decît sint ?

Femeia oftă.

— Nici nu m-aş fi gîndit că tu ai putea să te simţi mai puţin fericită decît mine, continuă el.

— Dacă n-ai fi fost atît de preocupat exclusiv de slujba ta, fără îndoială ai fi putut să-ţi dai seama mai demult, că ceva în căsnicia noastră nu este aşa cum ar trebui să fie.

— Cred că nu ai intenţia să-nu ceri, să renunţ la siujba pe care o am.

— Cum aş putea să mă gîndesc la aşa ceva ?

— Prin urmare ce ai vrea să fac ?

— Nu poţi face nimic. Eu aş vrea să trăiesc. Simt nevoia să fiu fericită. Am douăzeci şi opt de ani, Roger! Dacă nu mă voi decide pentru despărţire, acum imediat, după ce va mai trece, va fi prea tîrziu.

Vedea limpede umbra de adîncă mîhnire ce tremura pe obrazul soţului ei şi-i păru rău de durerea pe care i-au pricinuit-o cuvintele spuse de ea. Dar în acelaşi ' timp presimţea că o crede femeie lipsită de cumpăt. Era incapabil să

înţeleagă. Se uita cu atenţie la ea şi femeia simţi că îi arde obrazul.

— Poate iubeşti pe altul ?

— Da.

O clipă i se păru că ezită. Ochii lui păreau că o sfredelesc pînă în adîncul sufletului.

— îmi dai voie să te întreb pe cine ?

— Pe Dick Murray.

— Dick ?

Expresia obrazului său şi tonul cu care-i puse această întrebare dovedeau că este extrem de mirat. Probabil pentru el Dick era ultimul om de pe pămînt despre care şi-ar fi putut închipui că ea îl iubeşte.

— El te iubeşte ?

— Da !

O vreme nu mai zise nimic. Ştia cit de nesuferite îi sint scenele şi cunoştea capacitatea lui de a se stăpîni. l-ar fi fost ruşine să-şi trădeze sentimentele, de faţă cu alţii.

Scoase o ţigară şi şi-o aprinse în mod ostentativ.

— Unii oameni au parte de toate bunătăţile din lume, declară el într-un tîrziu. Nu le rămîne în viaţă altceva de făcut, decît să se străduiască să fie simpatici celor dimprejurul lor.

Violenţa cuvintelor lui o făcu să se aprindă la obraz şi era gata să-i dea un răspuns tot atît de necruţător. Dar încercă să se stăpînească. Hotărîse chiar de. la început, să nu se supere. Ar fi îngrozitor dacă ar începe .imîndoi să-şi arunce cuvintele grele în obraz. Tocmai de aceea se strădui să zîmbească.

— Este cel mai bun administrator pe care generalul l-a avut pînă acum în serviciul său. Primul care a reuşit să facă proprietatea să renteze.

— Da, este un bun administrator. Asta o ştiam şi eu. Tocmai de acea i-am procurat această slujbă.

Era rîndul ei să se uite la el cu toată atenţia.

— Trebuie să ştii că între noi nu există relaţii de dragoste.

— Nici prin minte nu mi-ar fi trecut o astfel de posibilitate. Draga mea, s-ar putea ca eu să te cunosc dea- juns, dar totuşi te cunosc destul de bine pentru a şti că tu nu eşti în stare să comiţi o faptă pe care să n-o poţi mărurisi şi altora.

— Tot atît de puţin ar fi în stare şi Dick. Crede-

mă Roger, nici unul dintre noi nu este vinovat, căci n-am dorit să ne îndrăgostim unul de altul. Dar n-am putut proceda altfel. Ţie îţi datorează totul şi este conştient că purtarea lui de acum este lipsită de loialitate faţă de tine.

— Este un băiat foarte cumsecade si plin de calităţi. Aţi petrecut mult timp împreună. Probabil n-ar .trebui să mă mir deloc că ţi-a devenit simpatic.

— Ştiu că nu este un bărbat atit de inteligent ca tine. Pe ţipe te aşteaptă un viitor strălucit. El este un om atît de liniştit şi fără pretenţii. Eu nu mă potrivesc cu tine. Dick şi eu însă vorbim aceeaşi limbă.

— Cum îţi închipui că veţi putea trăi, după ce vă veţi căsători împreună ? Cred că nu va mai putea rămî- nea în slujba de administrator al tatălui meu.

— Asta este o chestiune care ne intersează numai pe noi. Ne vom căsători imediat ce tu vei consimţi să-mi redai libertatea.

Se ridică în picioare şi începu să se plimbe prin cameră îngindurat. Apoi se opri în faţa scaunului ri.

— Pentru tata şi pentru mama va fi o lovitură nă- praznică. Nu cred să se găsească ceva c'e ar putea să le fie mai insuportabil decît gîndul acesta.

— Părinţii tăi au fost întotdeauna buni faţă de mine, dar ar fi nebunie din partea mea, să-mi închipui că pentru ei aş fi fost mai mult decît o decepţie. Tatăl tău ar fi dorit atît de mult ca eu să-ţi fac un copil. Dar după ce vor trece peste primele emoţii ale acestui incident, sînt pe deplin convinsă că nu-i vor mai atribui nici o importanţă. Se vor mîngîia cu gîndul că tu te vei căsători din nou şi vei avea mai mult noroc decît în prima căsătorie.

— Se pare că tu ai limpezit de mai demult această chestiune ?

— De săptămîni întregi nu sînt în stare să mă mai «îndese la altceva.

— Şi ce ai zice, dacă aş ajunge la concluzia, că toată afacerea asta nu este altceva decît o slăbiciune trecătoare şi aş refuza să divorţez de tine ?

— în cazul acesta aş deveni amanta lui Dick şi te-aş forţa să divorţezi.

îl văzu că încruntă din sprîncene şi-i veni să rîdă, căci ştia precis la ce se gîndeşte. Singur gîndul la scandalul ce l-ar stîrni o astfel de eventualitate, era deajuns, ca să-1 facă să se înfioare. Dar cînd' începu să vorbească; răspunsul lui fu o lovitură la care nici nu s-ar fi aşteptat.

— Cred că este datoria mea să te anunţ, că germahii vor intra mîine dimineaţă în Polonia şi că peste douăzeci şi'patru de ceasuri ne vom găsi în stare de război cu ei.

Femeia scoase un ţipăt de spaimă.

— N-am vorbit nimănui despre afacerea asta, ‘căci mi-am zis că veţi putea afla cu toţii destul de devreme, acest eveniment, şi am vrut să petrec în linişte ziua de naştere a scumpei noastre mame. Dick face parte din armata teritorială. Va fi chemat numaidecît la unitatea să. Ne aşteaptă un război îngrozitor şi de lungă durată. ■Nimeni nu poate spune dinainte, ce sc va intîmpla cu noi.

— O, ce situaţie îngrozitoare !\

• r---Dick ar putea să moară, sau voi muri eu. Acum ;iiu e momentul să ne gîndim la noi înşine. Germanii îşi vor dezlănţui toată forţa de care dispun, pentru a cîş- tiga o victorie grabnică. Franţa nu este pregătită de război şi nici noi nu sîntem pregătiţi. în războiul acesta vom fi atraşi cu toţii, fiecare bărbat şi fiecare femeie din întreaga ţară.

May încercă să se stăpînească dar era incapabilă. începu să plîngă. Roger întinse braţul şi-i puse mîna pe umăr.

— S-ar putea ca eu să nu fi fost un soţ ideal. Biata May ! Aş vrea să te văd fericită. Dar spune drept, nu eşti şi tu de părere că în clipa aceasta de cumpănă sîn- ţem obligaţi să uităm de propriile noastre interese ? Te rog, în propriul tău interes şi în imeresul tuturor, aşteaptă cu divorţul pînă după război. Dacă şi atunci vei judeca tot aşa ca acum, îţi făgăduiesc să fac tot ce-mi va sta în putere, ca să-ţi redau cît mai repede libertatea.

Femeia oftă adînc şi se cutremură din tot trupul.

— Bine, Roger ! Voi aştepta.

: — înţelegi, draga mea, vei fi obligată să-ţi dai şi tu partea ta de contribuţie, la greutăţile războiului,

ca şi tcţi ceilalţi.

— Voi fi foarte mulţumită, dacă voi reuşi să contribui cu ceva la uşurarea acestor greutăţi.

Ascultă acum şi gravează-ţi în adîncul sufletului ceea ce-ţi voi spune : te iubesc din toată puterea fiinţei mele şi te voi iubi întotdeauna, şi în toată lumea aceasta nu-mi doresc altceva, decît să te ştiu fericită.

: — Excepţie făcînd de dorinţa de a cîştiga războiul?

întrebă ea şi zîmbi cu amărăciune.

— Da, aceasta este singura excepţie, răspunse el grav.

După răspunsul acesta înţelese că a început să nu se mai gîndeâscă la ea. Rămaseră amîndoi tăcuţi.

— N-ar fi mai bine ca acum să mergi şi să stai de vorbă cu maică-ta ? întrebă ea într-un tîrziu. Dacă ai intenţia să pleci astăzi, după cină, nu vei mai avea altă ocazie să vorbeşti cu ea.

— Da, cred că ai dreptate.

i Fără să vrea se trezi din adîncul gîndurilor, ce-1 preocupau şi se ridică în picioare. O clipă se uită la May ; privirile ochilor lui era reci şi buzele strîns închise. Ştia ce se petrece acum în sufletul lui . era nemulţumit că încercase să-i complice viaţa tocmai acum, cu această revelaţie care ar fi putut să-1 abată de la preocupările imediate ce-1 aşteptau să le rezolve. Dar nu era vina ei ; dacă ar fi ştiut dinainte că izbucnirea războiului este inevitabilă, nu i-ar mai fi spus nimic. Ar fi putut să aştepte cel puţin pînă cînd se va termina. Oftă din nou. La urma urmelor era doar de la sine înţeles, ca fericirea ei să nu intereseze pe nimeni, fără de ea însăşi şi de Dick. Probabil, îşi zise ea, este exagerat din partea ei, să se aştepte, ca în mijlocul acestei crize atît de înfricoşătoare, fericirea ei să poată avea vreo importanţă pentru el.

Roger se îndreptă spre uşă, dar în clipa următoare cînd dădu s-o deschidă," se întoarse încă o dată şi rîse scurt. Cînd începu să vorbească, glasul lui păru vesel şi liniştit, cum era întotdeauna. Faptul că era în stare să vorbească pe tonul acesta şi tocmai acum, o făcu să se mire.

— O, eram gata să uit. Ţi-am adus şi ţie un mic

dar de la Varşovia. Cînd l-am văzut, am presimţit numai- decît că este exact obiectul care-ţi va plăcea şi ţie.

Băgă mina în buzunar şi scoase un pacheţel învelit în hîrtie transparentă, îl desfăcu şi rămase în palmă cu un lănţişor lung de aur, lucrat înir-un fel cu totul neobişnuit.

— Dacă nu mă înşel, lănţişorul acesta trebuie să fie foarte vechi, declară el.

— Este adorabil, răspunse May încîntată, după ce-l luă în mină.

De fapt acesta era adevărul. Probabil fusese lucrat în Polonia sau în Rusia. May era încîntată de frumuseţea lui discretă şi se simţea emoţionată, văzîna că şi-a dat osteneală să aleagă ceva care corespunde pe de-a-ntre- gul gustului ei. în acelaşi timp se simţea şi încurcată. I se părea revoltător din partea ci să primească acest dar, mai ales după conversaţia ce se desfăşurase adineauri între ei.

— Roger, nu pot să primesc darul acesta, declară ea cu glasul înecat de lacrimi.

— Adică de ce nu l-ai putea primi ? Va trebui să-1 primeşti ! Ar fi păcat să-1 dau Janei. Ministrul Franţei voia să-1 cumpere pentru soţia lui care era încîntată cînd l-a văzut, dar i l-am suflat dinaintea nasului. Te rog, May nu fi caraghioasă.

Cuvintele acestea i le spuse cu atîta bunătate şi glasul îi yibră atît de spontan şi cu atita prietenie, încit nu fu în stare să mai protesteze şi se aprinse la obraz ca o flacără.

— îţi mulţumesc foarte mult, Roger. Este «xtrcm de amabil din partea ta.

:— în felul acesta, May, îţi şade mai bine.

în adîncul ochilor lui clipi o luminiţă ironică, apoi dădu din cap şi ieşi din odaie. May se uită la uşa care se închisese pe urma lui ca şi cînd l-ar mai fi putut vedea cum traversează camera de alături şi se îndreaptă spre cealaltă parte a casei, unde-1 aştepta doamna Henderson. Era convinsă că trăsăturile obrazului său care în ultimele clipe cit vorbise cu ea, fusese aproape exuberant, s-au contractat din nou şi privirile i-au devenit treze şi cercetătoare, cum erau întotdeauna, cînd se credea neobservat de cei din apropierea lui. Dar n-ar fi fost

în stare să afirme, dacă în drumul pe care-1 făcea acum spre camera doamnei Henderson, se gîndeşte la ea însăşi, sau se gîndeşte la războiul care acuma bă tea la uşă. Eia lotuşi convinsă că în clipa cînd va intra în camera ei, în privirile şi în atitudinea lui nu va mai fi nici o urmă de amărăciune şi de grijile care-i sfîşiau sufletul, aşa că bătrînei doamne i se va părea tot atît de iubitor, de duios şi prevenitor ca întotdeauna.

. May oftă din nou. Apoi se aşează pe un scaun şi ochii îi rătăciră spre fereastra deschisă. Era oare nesincer ? înţelegea, că ar fi nedrept să afirme aşa ceva despre el : în. gestul cu care-i dăduse lănţişorul pe care-1 mai ţinea şi acum în mină, gest care fusese atît de spontan şi de prietenos, nu putea să fie nici un fel de prefăcătorie ; chiar de la început avusese obiceiul să-i aducă daruri şi toate vorbele pe care i le spunea, erau pornite de la inimă. Temperamentul lui spontan şi vesel era sincer şi trezea încrederea celor care-1 cunoşteau, tocmai dato- iită acestei sincerităţi. Şi totuşi acestea nu erau altceva decît o cuirasă exterioară care ascundea instinctul lui treaz şi calculat. Era în întregime preocupat numai de vocaţia lui şi cînd se întîlnea cu cineva, pe oameni îi judeca în raport cu capacitatea lor de a-i susţine această vocaţie. Chiar atunci cînd participa cu toată exuberanţa
lă veselia invitaţilor între care se găsea, ştia dinainte că în realitate el nu se gîndeşte decît la problema complicată care-1 preocupă în momentul acela. Uneori presimţea că singura lui mulţumire adevărată este numai atunci, cînd crede că a putut lua înainte unui duşman probabil al Angliei, sau cînd a reuşit să descopere un plan urzit - în scopul de a face un rău patriei sale. Era de la sine înţeles că motivele care-1 puneau în mişcare, nu puteau să fie decît pur patriotice, deoarece nimeni n-ar fi fost in stare să iubească Anglia cu mai multă ardoare decît el. Dar bănuia că îrţ firea soţului ei trebuie să existe ceva crud şi înspăimîntător ceea ce era un fel de justificare a mulţumirii pe care i-o pricinuia vocaţia lui misterioasă) Datorită exclusiv acestor motive îşi putea permite o aventură pe drumuri cotite, datorită căreia avea ocazie să-şi pună inteligenţa neobişnuit de vioaie, la încercare;'

pentru a putea dejuca planurile adversarului. Era un fel de sport în care rolul principal îl avea siguranţa şi libertatea Angliei şi la acestea ţinea atît de mult, încît con- sideraţia pentru sentimentele altora nu-1 mai putea opri în loc. Avusese toată dreptatea, cînd îi spusese că pentru ea nu se găseşte loc în viaţa lui.

Aducîndu-şi aminte că odinioară a fost în stare să-şi închipuie că-1 iubeşte, May zîmbi cu amărăciune. Astăzi cînd ştia ce înseamnă iubirea, îşi dădea limpede seama că nu sentimentul iubirii a determinat-o să consimtă la căsătoria cu el. Dar această căsători? venise intr-un fel atît de firesc, încît nu avea nici o pricină să-şi facă re- muşcări, Tatăl ei murise în ultimul război şi maică-sii nu-i rămăsese altceva pentru a putea trăi decît mica pensie ce o primea în calitate de văduvă a unui ofiţer. Mama ei fusese colegă de şcoală cu doamna Henderson şi după ce rămăsese văduvă, soţii ITe.aderson se oferiseră să-i pună la dispoziţie o căsuţă din sat, ca să aibă unde locui. Căsuţa aceasta nu era mai departe de o milă de reşedinţa din Graveney Hoit şi familiile lor <*au mereu împreună. May află foarte curînd că mama ci şi mam;r lui Roger îşi puseseră demult de gînd, ca copiii lor să se căsătorească împreună. Amîndouă doamnele ţineau foarte mult la. rangul familiei şi părinţii lui May, deşi erau săraci, aveau totuşi — cum se spune de obicei — relaţii sociale de primul rang. Doamna Henderson nu avea idei materialiste preconcepute aşa că puţin o interesa că viitoarea ei noră nu va avea para chioară. Din tînărul imberb de la început, Roger devenise un bărbat ■voinic şi impunător, aşa că după ce se întoarse acasă ca să-şi petreacă vacanţa, la început de la colegiu, mai tîr- 2Îu de la Academia de Război din Sandhurst se simţi entuziasmată de el, cum s-ar*fi simţit orice-fată în locul ci. Unul faţă de altul se purtau ca un frate şi o soră. Bar aţnănunt cu totul neobişnuit, pe vremea aceea intimitatea dintre ei fusese mult mai adîncă decît în timpul căsătoriei lor de mai tîrziu. îl adora, exact cum văzuse câ-1 adoră şi doamna Henderson, dar acum înţelegea că sentimentul acesta n-a fost cîtuşi de puţin iubire. Era numai entuziasmul unei fete de şcoală faţă de un tînăr şi

mai tîrziu faţă de un bărbat care era cu cinci ani mai în vîrstă decît ea. May fusese întotdeauna simpatică doamnei Henderson şi era mulţumită văzînd-o că admiră in felul acesta pe fiul ei de care ea însăşi era atît de mîndră. Se purta faţă de ea ca şi cînd ar fi fost de la sine înţeles că într-o bună zi va deveni stăpîna casei. Se străduia să-i insufle acelaşi cult faţă de casa aceasta impunătoare şi cu linii nobile pe care-1 simţea şi ea şi o obişnui să-i aprecieze frumuseţile. De la ea învăţă să a-precieze piesele de mobilă veche şi rară şi tot ea îi povestise vieţile înaintaşilor ale căror portrete atîrnau pe pereţii odăilor. Doamna Henderson a făcu să împărtăşească părerile ei de rău pentru tablourile de Filippino Lippi şi de Goya pe care fuseseră obligaţi să le vîndă, datorită dificultăţilor financiare între care se zbătea generalul. Cum ar fi putut o tînără fată să nu rămînă impresionată de strălucirea, fie chiar păli+ă a acestei case frumoase care o primea de fiecare dată cînd venea din modesta căsuţă pe care o ovea in sat. I se părea că această casă este căminul ei propriu şi nu se putea împiedica să nu facă planuri despre felul cum va proceda şi cum va aranja mai tîrziu interiorul, după < e va deveni stăpînă a ei. Tot aşa nu putea rămîne nici indiferentă faţă de atitudinea tuturor cunoştinţelor comune din împrejurimi, cînd constata că toţi consideră ca certitudine căsătoria lui Roger cu ea. Adevărat este că între vecini se găseau şi mame cu fete de măritat, care spuneau că Roger ar putea face o partidă muit mai bună, decît să se căsătorească cu fata unui defunct ofiţer de marină care nu aduce nici o para chioară de zestre. Dar de vreme ce părea că această hotărîre nu mai poate fi schimbată, o acceptară ca pe ceva romantic. în timpul acesta May se întreba, ce o fi crezînd Roger despre această chestiune. Faţă de ea se purta întotdeauna prevenitor şi amabil ; îh timpul cît era la şcoală primea micile servicii pe care i le făcea ; după ce ajunse la Facultate, începură să joace tenis şi golf, iar mai tîrziu dansau împreună şi o necăjea în toate chipurile făcînd glume dar niciodată iiu-i dădu să înţeleagă că este informat despre planurile pc care le avea doamna Henderson, în legătură cu viitorul lor comun.

Pe urmă maică-sa muri. Pentru ea moartea aceasta fu o lovitură crîncenă pe care n-ar fi fost în stare s-o suporte, dacă n-ar fi avut pe doamna Henderson care s-o susţină cu toată înţelegerea şi duioşia. May împlinise nouăsprezece ani şi nu avea alt venit, afară de mica pensie ce i se plătea în calitate de fiică a unui ofiţer, şi se gîndea la posibilitatea de existenţă. Avea o siluetă corespunzătoare şi primul gînd ce-i trecu prin minte, fu să se angajeze manechin la o casă de croitorie. Dar doamna Henderson nici nu vru să audă de aşa ceva. Jane, fiica ei, tocmai se căsătorise şi doamna Henderson stăruia ca pînă în ziua cînd ea însăşi se va căsători, May să se mute în casa lor. Se intîmpla pentru prima dată să vorbească pe faţă despre planurile la care înainte de asta nu făcuse decît aluzii vagi. Spuse iui May că a ţinut întotdeauna la ea ca la propria ei fiică şi că dorinţa ei cea mai fierbinte, ca şi a maică-sii a fost întotdeauna ca ea şi Roger că se căsătorească împreună. May era o fire prea sinceră, pentru a simula o mirare nejustificată.

— Ar fi trebuit să fiu proastă, ca să nu-mi dau seama că tu şi mama aţi luat această hotărîre de pe vremea cînd eu aveam patru ani şi Roger abia împlinise nouă.

— Cred că tu ţii la Roger, sau poate mă înşel ?

— Fireşte că ţin. L-am admirat întotdeauna, chin- din ziua cînd am fost în stare să alerg împrejurul casei.

— Crezi că există vreo piedică în calea căsătoriei voastre imediate ? întrebă doamna Roger.

— Nici una afară de Roger însuşi. Cred că ar trebui să fie informat şi el despre planul acesta.

— O, Roger ţine foarte mult la tine.

— Pînă acum nu mi-a spus niciodată.

— Probabil presupune că-ţi dai seama de realitate. Bărbaţii au obiceiul să creadă, că astfel de chestiuni se înţeleg de la sine.

— Presupunerile acestea au şi ele o limită.

— Cred că ai primi să te căsătoreşti cu el, dacă ţi-ar cere mina ?

— Sigur că da, răspunse May şi se aprinse la obraz. Dar, te rog, va trebui să-mi făgăduieşti că nu

vei stărui să-1 convingi. Mi-ar fi penibil să mă gîndesc că se căsătoreşte cu mine,,numai pentru a-ţi face ţie pe voie.

Doamna Henderson se uită la ea şi zîmbi.

— Draga mea, tu nu te-ai gîndit niciodată pînă astăzi, că eşti o fată neobişnuit de drăguţă ? Nu-ţi lipseşte nimic altceva, decît puţină rumeneală în obraji pentru a deveni o frumuseţe de dragul căreia toţi bărbaţii să sc dea în vînt.

— Totuşi va trebui să-mi făgăduieşti.

— Te înţeleg. Dorinţa ta este foarte firească. îţi făgăduiesc că nu voi spune lui Roger nici o vorbă despre afacerea asta. Sînt convinsă că este destul de deştept pentru a-şi da seama că dacă nu se va grăbi să te ceară în căsătorie se va găsi altul care să i sufle dinaintea nasului. Se uită înduioşată la May, apoi adăugă : Prefer să-ţi încredinţez ţie pe băiatul meu, decît altei fete. Ştiu cit eşti de bună şi mai ştiu că nu eşti mei proastă. Ai un temperament plăcut şi eşti o adevărată doamnă, ori eu sînt o femeie destul de demodată, pentru a putea aprecia aceste calităţi. Mai curînd sau mai tîrziu Roger va intra în proprietatea acestui domeniu, şi dacă voi avea parte să mai trăiesc pînă atunci, pentru mine va fi adevărată mingîiere să ştiu că este în mîini sigure.

— O, dragă doamnă Henderson, cred că e mai bine să nu vorbim despre pielea ursului din pădure.

— Eu am avut parte de viaţă fericită şi astăzi nu-mi doresc altceva decît un nepot pe care să-l pot legăna pe genunchi.

Oricît de tînără ar fi fost pe vremea aceea, May totuşi înţelegea că principala dorinţă a generalului şi a doamnei Henderson este, să vadă asigurată succesiunea familiei şi a domeniului lor. în timpul restauraţiei din secolul al şaptesprezecelea, ascendenţa familiei nu începuse în mod tocmai strălucit, cînd un confesor inteligent, din serviciul unei parohii se căsătorise cu o rudă săracă a bogatului Lord pe care-1 servea. Protectorul său fusese de părere că omul acesta ştie să se facă util şi continuase să-1 susţină aşa că avansă pînă la rangul de Episcop, iar după ce-i muri soţia, fu destul de deştept, ca să se căsătorească a doua

oară, cu fiica unui bogat negustor de coloniale din City. Cînd fiul pe care l-a avut cu a doua soţie ajunse la vîrsta corespunzătoare îl căsători cu o fată care avea o avere tot atît de respectabilă, şi în timpul domniei reginei Anna acesta fusese cel care clădise frumoasa reşedinţă în care de atunci locuiau cei din familia Henderson. îşi făcuse serviciul militar în armata lui Marl- borough şi deasupra căminului din holul principal era atîrnat, ca un fel de pandant al portretului care reprezenta pe episcopul de odinioară îmbrăcat în odăjdii, un portret în mărime naturală al acestui străbun îmbrăcat in uniformă. Începînd de la acesta, bărbaţii din familia Henderson îmbrăţişaseră cariera militară sau rămăseseră nobili rurali care se ocupau de agricultură ; dar deşi nici unul dintre ei nu se distinsese în mod deosebit, se achitaseră în mod onorabil de obligaţiile sociale pe care le aveau. Erau oameni cinstiţi care-şi făcuseră datoria faţă de patria lor. Nici unuia dintre ei nu-i trecuse prin minte că poate Dumnezeu ar fi dorit să fie altfel decît erau, adică să-şi administreze proprietatea altfel decît s-ar cuveni să facă un stăpîn cumsecade, judecind braconierii şi condamnîndu-i la pedepsele prevăzute de lege, petre- cîndu-şi timpul cu vînătorile de vulpi şi de fazani, aju- tînd pe cei săraci şi căsătorindu-se cu fete de rangul lor social, ca după aceea să lase moştenitorilor proprietatea neştirbită. Dar deşi deprecierea proprietăţii funciare le redusese în mod simţitor venitul, generalul Henderson şi soţia sa nu renunţaseră nici astăzi la concepţia lor despre viaţă. Prin urmare, la vîrsta de nouăsprezece ani, cum ar fi putut May să se gîndească la posibilitatea unei schimbări în viaţa de toate zilele !

Cu uşoară aproximaţie prevăzuse pînă şi momentul cînd Roger o va cere în căsătorie. Venise acasă pentru un concediu de cîteva zile şi într-o după amiază ploioasă se aşezase într-un fotoliu din bibliotecă. May era instalată de cîteva luni în casa soţilor Henderson. Intră şi ea în bibliotecă, pentru a pune la loc o carte pe care o dusese în camera ei şi

acum ar fi vrut să ia alta.

— îmi dai voie să-ţi ajut ? întrebă Roger.

— Nu, te rog să nu te deranjezi.

Găsi o carte despre care-şi închipuia că ar putea-o citi şi era gata să plece, cînd îl auzi că-i pune o nouă întrebare şi trebui să se oprească.

— Ce carte ai ales ?

— *Hadji Baba.*

— Cum de ai ales-o tocmai pe aceasta ?

— Serile trecute te-am auzit vorbind despre ea.

— Am şi uitat. Dar cartea aceasta îţi va plăcea. Este plină de haz,'zise el şi-şi scoase port-ţigaretul din buzunar : Nu vrei o ţigară ?

— Poate vrei să lucrezi ceva ?

— Am lucrat cîteva ceasuri la rînd. Cred că pot să-mî acord şi eu o mică destindere.

După ce-i aprinse ţigara, se aşează pe braţul fotoliului său, pentru a-i da să înţeleagă că nu va întîrzia mat mult de cîteva clipe. Se uită la ea, în priviri cu aceeaşi sclipirire de haz care chiar de atunci o scotea puţin diti sărite.

— May... ştii că tu eşti o fată adorabilă.

— Eşti foarte amabil că te-ai gîndit să-mi spui vc r- bele acestea, răspunse ea zîmbind.

— La vîrsta de treisprezece sau paisprezece ani, erai oribilă la vedere.

— Ştiu. Eram respingătoare.

— Mi se pare straniu, cum se pot schimba fetele. De multe ori, de pe o zi pe alta.

La vorbele acestea nu ştia ce să-i răspundă. Prin urmare se mulţumi să arunce rotocoale de fum spre tavan. El se uita la ea cu atenţie.

— Nu reuşeşti tocmai bine cu rotocoalele acestea. Se vede că nu te pricepi.

— Mofturi.

— Nu eşti de părere că a sosit timpul ca noi să ne căsătorim ?

îşi simţi inima zvîcnind cu violenţă dar continuă să urmărească rotocoalele.

— încă nu m-am gîndit la această eventualitate.

— Ce zici... eşti de acord ? /

Se ridicase de la birou şi acum sta în picioare, alături de ea.

Simţea că a început să nu mai fie stăpîn pe sine

şi atitudinea aceasta a lui o impresiona.

— Nu ştiu cum de ţi-a trecut aşa ceva prin minte.

— Nu încerca să mă amăgeşti. «Ştii foarte bine că de ia vîrsta de zece ani m-am gîndit mereu să mă căsătoresc cu tine.

— Chiar pe vremea cînd n-aveam mai mult de treisprezece ani şi eram fată respingătoare ?

— Recunosc că pe vremea aceea nu ţineam la tine atît de mult, răspunse el rîzînd, dar imediat după aceea deveni din nou serios. May, am constatat că tu eşti cea mai drăguţă şi mai cumsecade dintre toate fetele pe caie le cunosc. Prefer să mă căsătoresc cu tine, decît să mă căsătoresc cu oricare altă fată din împrejurimi.

Totuşi nu-i spusese nimic din ceea ce ar fi dorit ea, de aceea mai aştepta încă. Termină ţigara şi Roger îi luă. mucul din rhînă şi întorcîndu-se cu spatele spre ea, îl stinse în scrumieră.

— Sînt grozav de îndrăgostit de tine !

— Vorbple acestea ar fi trebuit să mi le spui chiar de la început.

— Mi-am închipuit că tu ştii. Ceva mă împiedica să-mi exprim acest sentiment în cuvinte.

Nu înţelegea de ce i s-au umplut ochii de lacrimi. Simţea şi ea un fel de sfială şi situaţia în care se găsea acum, i se părea puţin caraghioasă. îi văzu ochii înotînd în lacrimi şi veni să se aşeze alături de ea pe braţul fotoliului, apoi o apucă de mînă.

— Ei, ce-mi răspunzi ?

începu să rîdă, ca să-şi ascundă nervozitatea.

— Roger cred că este de la sine înţeles să fiu bucuroasă că mă pot căsători cu tine. Nu ştiu dacă tu te-ai gîndit vreodată... că eşti o partidă strălucită.

Dădu drumul unui hohot de ris şi plecîndu-se spre ea, o sărută. De pe vremea cînd era copil, cînd pleca la şcoală sau cînd se întorcea acasă o săruta întotdeauna pe obraz, într-un fel cu totul impersonal, cum săruta şi pe Jean. Dar pînă acum nu o sărutase pe gură. Simţi o senzaţie neobişnuită care o făcu să se aprindă la obraz. Intimitatea acestui sărut îi pricinui un fel de ameţeală.

— Haide, zise el şi o. făcu să se ridice în

picioare, să mergem la mama şi să-i spunem. Va fi încîntată cînd va afla.

Simţi o tresărire, văzîndu-1 cum stăruie. Ar fi preferat să mai stea cel puţin cîteva minute împreună cu el, dar încearcă să-şi alunge această dorinţă. Ţinea atît de mult ai maică-sa încît era firesc să-i facă enorma plăcere pe care o va simţi, cînd va afla că ei doi s-au logodit

Se cununară în biserica satului şi plecară în călătorie de nuntă la Paris. Ea nu fusese încă niciodată în străinătate, aşa că drumul acesta îi făcu multă plăcere. Roger cunoştea bine Parisul şi vorbea fluent limba franceză. Vizitară împreună cartierele Montparnasse şi Montmartre şi iuară masa la cîteva restaurante celebre. Tinerei femei îi plăcea să viziteze locurile acestea celebre în tovărăşia cuiva care le cunoştea de mai înainte, şi de vreme ce se cunoşteau atît de bine unul pe altul, avea toată încrederea în el. Aveau atîtea amintiri comune, încît niciodată nu simţeau lipsa subiectelor de conversaţie. Fuseseră întotdeauna buni prieteni. Singura deosebire faţă 'de ce a fost altădată, era că acum dormeau în aceeaşi cameră. May care-şi petrecuse viaţa la ţară şi citise foarte mult, nu era o ignorantă în ceea ce priveşte viaţa. Roger era un curtezan atent şi delicat, şi cînd erau întinşi unul lingă altul şi o cuprindea în braţe, în sufletul ei se trezeau porniri duioase faţă de sbţul pe care şi-l alesese. De altfel era mulţumită şi mîndră de fericirea pe care i-o putea acorda, chiar dacă ea nu o gusta în întregime. Era fericită şi-i venea să rîdă cînd vedea că el abia acum începe să-şi dea seamă, cît de desăvîrşite sînt formele trupului ei. îşi închipuia că-1 iubeşte.

Astăzi, după opt ani de viaţă comună, recunoştea că sentimentele ei faţă de el au fost admiraţie, încredere, simpatie... sau tot ce pofteşti dar în nici un caz iubire.

Era şi pe atunci funcţionar în Ministerul de Război şi-şi închiriaseră un mic apartament în Chelsea. Le făcuse multă plăcere să-1 mobileze cu mobilele care erau de prisos la Graveney Hoit şi pe care le păstrau în podul casei. în felul acesta îşi începuseră viaţa casnică. Roger pleca în fiecare dimineaţă la orele zece şi ieşea de la Minister la

şase după amiază, ca să treacă pe la Club, unde vreme de un ceas juca bridge, înainte de a se întoarce acasă la cină. Uneori mîncau în oraş sau invitau la ei acasă cîţiva ofiţeri prieteni, împreună, cu soţiile lor, la dineu. Din cînd în cînd se duceau să vadă cîte un film sau o piesă de teatru. Dar în majoritatea cazurilor serile şi le petreceau acasă ; May citea sau făcea pasienţe, iar el lucra. După primele luni de căsnicie, cînd farmecul de la început al locuinţei lor, noile prietenii şi atracţia vieţii din Londra se destrămă, May constată că pentru ea timpul trece foarte greu. începu să exploreze oraşul în mod sistematic, vizitând galeriile de artă, muzeele şi bisericile. N-ar fi putut spune că se plictiseşte, dar cu toate acestea simţea cum se lărgeşte golul împrejurul ei. Se aşteptase la o viaţă care să aibă mai multă consistenţă. Totuşi era destul de înţeleaptă pentru a înţelege, că dacă ar avea un copil, viaţa ar deveni mult mai uşoară. Ar însemna că va avea destul de lucru şi nu se va mai simţi atît de singură. Dar din nenorocire nu vedea nici un semn din care ar fi putut deduce, că va deveni mamă. Presimţea cîtă plăcere i-ar face lui Roger să aibă un copil şi cu cîtă nerăbdare părinţii lui aşteptau să le dea de ştire că este însărcinată. După ce trecu un an de la căsătoria lor şi constatară că n-a intervenit nici o schimbare, încercă să se destăinuiască soacrei sale. Doamna Henderson o încurajă, spunîndu-i că nu trebuie să-şi facă nici o grijă ; că este încă tînără, prin urmare va mai putea aştepta cîţiva ani. Dar văzînd pe May cit este de abătută, pentru a o linişti, o Trimise la un medic specialist. Acesta îi spuse că la ea nu există nici o piedică organică pentru a deveni mamă, şi o sfătui să aibă răbdare. Dar după ce mai trecu un an şi încă unul. May începu să se alarmeze şi se adresă din nou medicului. Acesta stărui să vadă şi pe Roger, şi după consultaţie declară că n-a descoperit nimic ce ar fi putut justifica sterilitatea ei ; prin urmare îi repetă acelaşi sfat pe care i-1 dădu la început. îl ascultară, dar fără nici un rezultat, şi în timpul anilor ce trecură după aceea, pierdură orice nădejde. Erau amîndoi oameni normali şi sănătoşi, dar cine ştie din ce motive, natura hotărîse ca ei să nu aibă descendenţi. May

era abătută şi nenorocită, nu numai pentru ea însăşi ci şi din pricina lui Roger despre care ştia că trebuie să se simtă grozav de dezamăgit, deşi niciodată nu vorbea cu ea despre această chestiune decît în glumă şi era întotdeauna bun, delicat şi plin de atenţii faţă de ea. Fiind mereu enervată de starea în care se găseşte, începu să-şi închipuie că din pricina asta generalul se uită la ea nemulţumit, şi-şi făcea tot felul de gînduri, în legătură cu felul în care vorbeşte despre această problemă împreună cu soţia sa :

„— Mi se pare că am fost păcăliţi şi în locul unui cîine de rasă, ne-au vîndut o jigodie de maidan[14].

Pe urmă i se părea că aude răspunsul doamnei Henderson.

ţ)— De, George, arăta destul de sănătoasă. Tocmai acesta este motivul pentru care am susţinut cu atîta entuziasm ideea de a-i căsători împreună. Mi-am închipuit că în fiecare an vor avea cîte un copil“.

Evident, toate acestea erau numai închipuiri, şi ea ştia foarte bine că temerile ei nu sînt întemeiate. Cei doi bătrîni ţineau la ea numai de dragul ei şi niciodată nu făceau nici cea mai vagă aluzie, că s-ar simţi dezamăgiţi. Dar cu toate acestea ar fi fost mai presus de orice putere omenească, să presupui că realitatea de acuma nu i-ar fi mîhnit.

La începutul căsătoriei lor încercase să se intereseze de ocupaţia lui Roger, dar el nu fusese dispus s-o informeze.

„— Totul se reduce la rutina de fiecare zi, îi răspunsese el, cînd îl rugase să-i vorbească despre ocupaţiile lui. Pe tine ar putea cel mult să te plictisească'[4].

„— Nu preferi să mă laşi să-mi fac eu singură o părere despre realitate ?“

Se uită la ea cu bunăvoinţă, şi în adîncul ochilor îL clipi o lumină plină de haz.

„— Ca să-ţi spun adevărul, în slujba ce o am în Ministerul de Război, prima mea datorie — între altele şi înaintea tuturor — este să tac din gură. Te rog să mă crezi, că meşteşugul cu care fac pe alţii să vorbească şi să se trădeze, te-ar face să ţi se ridice părul măciucă. Afară de asta, după ce de la orele zece dimineaţa pînă la şase după amiază, nu fac altceva decît mă frămînt, gîndindu-mă la aceste probleme, sînt foarte mulţumit că restul timpului ce-mi mai rămîne nu voi fi obligat să vorbesc despre ele. Imediat ce închid uşa biroului în urnîa'mea, încerc să uit tot“.

Ştia că afirmaţia lui nu este întemeiată, deoarece seara cînd era acasă şi sta adîncit în gînduri, în apropierea căminului, uitîndu-se la jocul limbilor de flacără, în realitate el nu se gîndea decît la problemele a căror dezlegare l-a preocupat în timpul zilei. Cu toate acestea nu stărui. Cu timpul descoperi la el anumite însuşiri a căror existenţă nu o bănuise pînă acum. într-un rînd, la un dineu, făcură cunoştinţă cu Ministrul Plenipotenţiar al unei ţări străine şi cu soţia acestuia. Roger era aşezat alături de ea şi

constată mirată că soţul ei se străduieşte din toate puterile să fie cît mai amabil faţă de ea. înainte de asta nu-1 văzuse niciodată acordînd unei

femei mai multă atenţie, decît ar fi cerut relaţiile de simplă curtuazie. După ce Şe ridicaseră de la masă, soţul ei se aşezase din nou alături de această frumuseţe masivă şi încerca să flirtreze cu ea, fără să se sinchisească de cei prezenţi. Cînd se urcară într-o maşină de piaţă, ca să se întoarcă acasă, May îi spuse pe un ton înţepat : „— Mi s-a părut că te înţelegi foarte bine cu soţia ministrului".

Îl auzi chicotind şi i se păru că-i vede prin întuneric sclipirea ironică din fundul ochilor.

n— Nu eşti de părere că mi-am jucat rolul în mod desăvîrşit ?“

„— Mi s-a părut chiar mai mult decît atîta".

„— Năuca asta îşi închipuie că este femeia irezistibilă. De astă dată i-am dat puţin de lucru".

„— Nu înţeleg ce vrei să spui".

„— Draga mea, situaţia este limpede ca lumina zilei. Soţul ei i-a spus să încerce să mă descoasă... aşa că i-am făcut pe voie. A primit drept bani buni toi ce i-am spus, şi fac prinsoare că aparatul de emisiune va transmite chiar astă seară toate aiurelile pe care i le-am înşirat".

O clipă May nu scoase nici o vorbă.

„— Atitudinea ta a fost neobişnuit de convingătoare".

„— Da, am constatat şi eu, că am reuşit foarte bine să joc teatru".

Din ziua cînd Roger ajunsese la un post de multă răspundere, începură să dea din cînd în cînd mici dineuri, la care erau invitaţi ataşaţii culturali ai diverselor Legaţii. La astfel de ocazii el era atît de expansiv, de vesel şi de amabil, încît nimenea nu şi-ar fi putut închipui despre el că urmăreşte vreun gînd ascuns. Cînd la aceste dineuri, pigmentate cu vin de bună calitate şi încălzite de spiritul său de camaraderie, îi scăpa cîte o aluzie care ar fi putut trece drept indiscreţie, ea era singura între cei prezenţi care bănuia că această indiscreţie a fost anume plasată. Nu era sigură dacă admiră la el şiretenia cu care procedează sau mai mult abilitatea cu care joacă dublul rol pe care şi l-a asumat.

într-o dimineaţă May află din ziare că un ofiţer britanic este acuzat de spionaj în favoarea Italiei.

Tresări şi-şi aduse aminte că într-un rînd Roger invitase pe ofiţerul acesta în casa lor şi că ei i se păruse un bărbat foarte simpatic. Zile de-a rîndul opinia publică nu vorbi decît despre subiectul acesta. Titlurile ziarelor din Capitală erau toate în legătură cu această afacere. Dar May nici nu bănuia că în procesul acesta ar putea avea şi Roger partea lui de contribuţie, pînă cînd într-o zi, luînd masa în tovărăşia şefului soţului ei, acesta o felicită pentru succesul obţinut de Roger în timpul cercetărilor privitoare la proces.

„— Nu sînt sigur dacă fără concursul lui Roger am fi reuşit să punem mîna pe omul acesta. L-am urmărit luni de-a rîndul fără încetare şi în ziua cînd am adunat toate dovezile împotriva lui, n-am mai avut nici un motiv să ne îndoim de vinovăţia sa“.

In aceeaşi seară repetă lui Roger vorbele auzite de la şeful său.

— „Trebuie să admit să în afacerea asta am reuşit foarte bine. N-a fost tocmai uşor să adun toaţe dovezile împotriva acestui individ. Nici nu bănuia că am dat de urma lui şi că este supravegheat. Ar fi trebuit să-1 vezi ce mutră mirată a făcut, în momentul cînd a fost ares-

-tat.

Roger începu să rîdă mulţumit.

„— Ce se va întîmpla cu el ?“

„— Cu siguranţă va primi zece ani. Dacă ar fi după mine, eu l-aş spînzura[11]. Cuvintele acestea le pronunţă ca atîta cruzime, încît May tresări şi ridică ochii spre el. în ochii lui clipea o lumină înfiorătoare. Simţi că se încrîncenă carnea pe ea. înţelese că la nevoie şi în cazul cînd îşi închipuie că fapta lui este justă, Roger ar fi capabil de orice.

încetul cu încetul May se obişnui cu monotonia vieţii ei în calitate de femeie căsătorită, îşi zicea că şi-a făcut prea multe iluzii. Ar fi ridicol să se plîngă din pricină că visurile ei de fată nu s-au realizat. De multe ori se gîndea la ele şi zîmbea cu melancolie. N-avea de altfel nici un motiv să fie nemulţumită de soarta ei. Avea un soţ care o iubea cu toată sinceritatea şi care era mîndru de ea ; toată lumea îi spunea că este un bărbat cu calităţi excepţionale şi prevedea că-1 aşteaptă o carieră plină de succese. Era bun, prevenitor şi credincios faţă de

ea. în afară de chestiunile în legătură cu slujba lui, vorbea cu ea fără nici o reticenţă despre toate problemele şi ţinea la părerile emise de ea. Aveau o locuinţă plăcută şi simpatică, şi cu toate că nu erau oameni bogaţi, n-avea totuşi nevoie nici să cîntărească fiecare ban şi nici să facă economii exagerate, pentru ca să-i ajungă ce cîştiga. Iar pentru viitor castelul din Graveney Hoit o aştepta cu toate comorile lui de artă, cu grădina frumoasă şi parcul uriaş ; la acestea se va adăuga activitatea multiplă pe care ţi-o impune un domeniu atît de vast.

în al patrulea an după căsătoria lor, Roger fu numit membru într-o comisie specială care plecă in Japonia, aşa că lipsi trei luni de acasă. Li se întîmpla pentru prima dată să fie departe unul de altul. Peste cîteva săp- tămîni, care i se părură mai grele şi se simţi mai singură decît oricînd, se mută la Graveney Hoit. îi veni foarte uşor să se acomodeze din nou cu felul de viaţă pe care-1 trăise înainte de a se căsători. Anul următor soţul ei fu din nou obligat să lipsească vreme mai îndelungată din ţară ; de astă dată plecă în Iran ; de aci în Australia, în Egipt şi în Turcia. La fiecare întoarcere acasă era atît de mulţumit că o poate revedea, încît ei nici nu-i venea să creadă ; dar la cîteva zile după fiecare întoarcere, vechea situaţie începea din nou şi considera prezenţa ei drept ceva de la sine înţeles.

Se simţi copleşită de deznădejde, cînd îşi dădu seama că soţul ei se întorcea la ea, cum s-ar fi întors la fotoliul său preferat şi că simţea aceeaşi mulţumire la vederea ei, ca atunci cînd îmbrăca vechea haină de golf. Era din ce în ce tot mai mult preocupat de slujba sa. Nu se putea feri de gîndul, că de dragul acestei slujbe soţul ei ar fi gata să sacrifice fără remuşcare sentimentele, mulţumirea şi liniştea ei. De multe ori intîrzia la Ministerul de Război pînă la orele unsprezece noaptea, după ce-i telefona cu un sfert de oră înainte de cină, că nu poate veni acasă, aşa că ea era condamnată să-şi petreacă singură toată seara. Sîmbăta după amiază, cînd putea să scape de slujbă, plecau împreună la Graveney Hoit, dar aici se dedica în întregime familiei lui la care ţinea extrem de mult, şi se

interesa şi de administrarea domeniului. Prin urmare şi aici se simţea tot atît de inutilă pentru el, ca şi la Londra. Ca urmare a acestei situaţii, începu să se resemneze : Ea nu era femeia care să facă scene şi prevedea că acestea n-ar putea decît să contribuie la întărîtarea lui. De altfel ce motive ar fi avut Şă se plîngă ? Nici unul, despre care ar fi putut să afirnie că nu este imaginar. Continuă deci să fie curajoasă şi veselă, fără să trădeze cu nimic golul ce se deschidea tot mai adine în sufletul ei şi nu se plînse niciodată.

Puţin după aceea administratorul generalului muri şi Roger îi recomandă cu toată stăruinţa, să angajeze in slujba acesta pe un vechi prieten al său cu numele Ri- chard Murray. Era un fost coleg de şcoală al său şi făcuseră împreună un an şi la Academia Militară din Sand- hurst. Dar de vreme ce mama lui care era văduvă, suferise în ultimul timp importante pierderi la valorile ce le avea, se hotărîse să renunţe la cariera militară şi să intre în administraţia bunurilor rurale. May n-avu ocazie să-1 cunoască decît după ce se stabilise în sat. Începu să simtă un fel de preferinţă pentru el şi cînd Roger se întoarse a doua oară din străinătate, îi spuse că administratorul cel nou al tatălui său îi place foarte mult.

— Da, răspunse Roger, este un tînăr foarte cumsecade. Afară de asta are un dar fantastic de a-şi face prietenii în toate părţile. în plus e un otn de caracter şi demn de toată încrederea, iar ceea ce nu ştie în meseria pe care o practică, nici nu merită să fie ştiut. Cred că tata poate să se felicite că a reuşit să-1 angajeze.

Cînd era Graveney, May petrecea foarte mult timp împreună cu el. Jim era la Oxford şi Tommy la pension, aşa că prezenţa lui Dick aducea o atmosferă de veselie i'n casa lor, care era mai liniştită decît ar fi trebuit. Era necăsătorit şi în fiecare duminică venea la masă ; afară de asta doamna Henderson îl invita de cîte două-trei ori pe săptămînă şi la cină, şi numai rareori trecea o zi, ca să nu aibă conversaţii lungi cu generalul, privitoare la administrarea domeniului ; după ce termina, mai întîrzia cîteva minute, stînd de vorbă cu doamnele.

Din cînd în cînd May îl întîlnea în sat, şi în astfel de cazuri se opreau şi schimbau împreună cîteva cuvinte. în timpul vacanţelor de vară venea foarte des la castel şi juca tenis. May îl vedea cu plăcere. Era o fire veselă şi nepretenţioasă, aşa că era foarte uşor să stai de vorbă cu el. Constată că poate vorbi cu el despre tot ce-i trece prin minte, ceea ce nu i se întîmplase pînă acum cu alte persoane. Puteai vorbi cu el şi despre lucruri cu totul lipsite de seriozitate, ceea ce nu ar fi îndrăznit să facă cu Roger. Se simţea măgulită, că el o consideră femeie amuzantă, dar deşi îşi zicea că el rîde de glumele pe care le face ea, numai datorită faptului că din fire rîdea foarte uşor, îi făcea totuşi plăcere să constate că el o apreciază. Era un tînăr plin de farmec, de un farmec irezistibil, aşa că nu era de mirare că toţi îl simpatizau. Se întreba căror împrejurări, se datoreşte această calitate. Afară de asta mai era şi contrastul între părul lui cărunt, aspru şi în inele, şi între obrazul neted şi oacheş ; sprîncenele dese, arcuite deasupra ochilor albaştri şi spontaneitatea zîmbetului bun care-ţi făcea impresia că-i dezveleşte inima plină de dragoste pentru semenii iui. îl cunoştea de aproape un an şi era la Londra — ca de obicei singură — cînd primi de la cl cîteva rînduri în care-i spunea că-şi va petrece seară în Capitală şi în- rrebă dacă ar fi dispusă să mănînce împreună cu el la un restaurant, iar după acea să meargă la un local unde ar putea să danseze. îşi zise că este foarte amabil din partea lui să se gîndească la singurătatea în care trăieşte, privi invitaţia şi petrecură împreună o seară încîn- tătoare. Dansa neaşteptat de bine şi ea nu mai avusese de luni întregi ocazie să danseze. Cînd o lăsă în faţa casei, îi propuse ca data viitoare, cînd va veni la Londra, s-o scoată din nou în oraş, şi ea consimţi fără să mai ezite. Trecuse vreme îndelungată de cînd nu mai avusese parte de o astfel de plăcere.

Dar după ce închise uşa de la intrare, în loc să se culce, intră în sufragerie şi se aşează pe un scaun. I se tăiase respiraţia, Cînd -îi întinsese mîna la despărţire, în ochii lui tremura o privire atît de delicată, de duioasă şi de neobişnuită înţelegere, încît simţise un junghi în inimă. îi fu de-ajuns o

sigură clipă ca să-şi dea seama că omul acesta a ghicit golul din viaţa ei şi că această constatare îl impresiona şi îl durea. în aceeaşi clipă înţelese că pe bărbatul acesta îl iubeşte şi că ea n-a iubit niciodată înainte de asta. Tresări pînă în adîncul fiinţei, îi făcea aceeaşi impresie, ca şi cînd ar fi scăpat din mînă ultima posibilitate de salvare. înainte de asta viaţa nu-i pricinuise nici o mulţumire, dar se resemnase şe hotărîse s-o accepte aşa cum i se oferea. Dar de aici înainte viaţa pentru ea va fi adevărat infern. Fusese destul de greu şi pînă acum, deoarece ea înseta după apă şi viaţa nu-i oferise decît fiere; dar să ai apa în faţa ta şi totuşi să iiu poţi întinde mîna după ea., situaţia aceasta întrecea capacitatea ei de răbdare. Mintea ei sănătoasă îi veni într-ajutor. în fond situaţia nu era atît de dramatică. Vina o purta farmecul personal al lui Dick. Farmecul ?
Oamenii spuneau întotdeauna că acesta nu însemnează nimic. însuşi Roger îi spusese de multe ori, că trebuie să te fereşti de oamenii care sînt excesiv de fermecători. Dick se purta cu toată lumea într-un fel îneîntător, din pricină că nu putea proceda altfel. Probabil nu se gîndise niciodată înainte de asta, ce efect face asupra oamenilor c [1] astfel de purtare, şi n-avea nici un motiv să presupună că el ar acorda vreo importanţă unei femei, ca ea. Era din fire binevoitor şi probabil dorise să-i facă plăcere Dar cum de reuşise să constate că se simte nenorocită şi singură ? Era convins că nu şi-a trădat sentimentele niciodată, nici cu vorba şi nici prin gesturi, şi că Roger sau Jane sau indiferent care altul, nu bănuieşte nimic. Oare el a presimţit cu adevărat, sau poate este o simplă închipuire a ei, şi în albastrul ochilor lui se păruse să descopere o semnificaţie care nici nu exista cel puţin ? Ridică din umeri.

Se duse la culcare şi foarte curînd adormi somn adînc. Dimineaţa următoare, aşa ourn prevăzuse, constată că este în stare să judece situaţia în toată liniştea. Ar li fost inutil să închidă ochii în faţa adevărului şi să nu recunoască sincer că este îndrăgostită. Totuşi vreme de o clipă se gîndi că ar putea face şi altceva, decît să ascundă această nouă

mîhnire în adincul sufletului ei, în- gropînd-o alături.de nădejdile spulberate. Ar fi fost incapabilă să se resemneze şi să nu mai revadă pe Dick. Dar luă hotărîrea ca de aici înainte să nu mai meargă citit de des la Graveney Hoit, cum făcuse înainte de asta in absenţa lui Roger, şi dacă se va întîmpla ca Dick s-o invite din nou la dans, era convinsă că va avea puterea să: refuze. Va trebui să încerce să nu se mai gîndească ia el. Situaţia internaţională era atît de nesigură şi războiul putea izbucni în orice clipă ; Roger îi spusese că mai curînd sau mai tîrziu acesta va deveni inevitabil, şi pentru a-şi întoarce gîndurile în altă parte, îşi zise că va fi bine să-şi aleagă o ocupaţie, ca în caz de război să poată fi şi ea utilă. în aceeaşi zi se interesă de posibilităţile de a se înscrie la un curs de infirmiere şi la eiteva zile după aceea îşi începu instrucţia. Acesta era şi el un pretext pentru a-şi rări vizitele la Gᵛaveney Hoit unde nu se mai ducea decît din cînd în cînd, pentru cîte un week-end. Ocupaţia i se păru binefăcătoare şi o luă în serios. Trecu o lună întreagă şi de la Dick nu mai primi nici o ştire, aşa că-i venea să rîdă de hotărî- rile categorice luate în legătură cu viitoarea lui vizită la Londra şi la eventuala invitaţie de a-şi petrece împreună seara în oraş. Avusese dreptate : ceea ce-şi închipuise că ar putea fi un sentiment adine, nu era în realitate altceva decît bunătatea lui caracteristică, şi fără îndoială s-ar simţi nenorocit, dacă ar afla efectul pe care l-a făcut asupra ei. Era revoltată împotriva ei înseşi, din pricină' că nu se putea stăpîni să nu se considere puţin jignită.

într-o seară, cînd tocmai se întorsese ostenită şi abătută de la spital, auzi că sună telefonul. Ridică receptorul şi-şi simţi sîngele cum îi năvăleşte de la inimă, cînd auzi glasul lui Dick.

— Nu voi întîrzia în Capitală decît în timpul zilei, căci astă seară sînt obligat să mă întorc acasă. Prin urmare m-am gîndit, n-ai fi oare dispusă să mă inviţi la masă, aşa fără nici un fel de ceremonie.

Era cu totul altceva decît ceea ce ar fi aşteptat ea, aşa că nu-i trecu prin minte nici un pretext pe care l-ar fi putut invoca, spunîndu-i că este angajată în altă parte.

— Nu prea am de mîncare în casă. Tocmai mă gîn- deam, să-mi fierb un ou, răspunse ea.

— Nu face nimic, voi aduce un pateu sau ceva ce voi găsi în oraş.

Ar fi fost imposibil să-i răspundă că nu poate admite să vină la ea. Afară de asta dorea atît de mult să-1 revadă. Glasul lui în microfon, glasul acela cald şi plin de mlădieri, îi tăie orice putere de rezistenţa.

— Nu cred că va fi nevoie. Probabil totuşi vom găsi ceva.

Trimise camerista să cumpere o scrumbie şi două co tlete, apoi făcu o baie şi îmbrăcă o rochie simplă. Nu întrebuinţa decît rareori puful de roşu, dar constată că este atît de palidă, îneît simţi nevoia să-şi dea o fulgu- * ială pe obraz. Apoi începu să citească ziarul de seară şi se uita mereu la cadranul pendulei. Minutele treceau cu încetineală chinuitoare. Cînd auzi soneria de la intrare, tresări cu violenţă. Dar după ce intră şi-i întinse mîna, în atitudinea ei nu se văzu nimic din ce s-ar fi putut, deduce că nu este cu totul stăpînă pe pornirile ei şi nici r.u fu mai puţin exuberantă şi mai puţin amabilă faţă de el.

îi spuse că nişte afaceri neprevăzute l-au adus la Londra, altfel i-ar fi scris dinainte să-i acorde seara aceasta. îi oferi un păhărel de sherry, apoi se aşezară la masă. Cu uşurinţa care-1 caracteriza, începu să-i spună toate noutăţile de pe domeniul lor, şi-i ceru sfatul în legătură cu o problemă care-i da de gîndit. îşi spuse părerea şi el găsi că ideea exprimată de ea este excelentă şi declară că va preceda în consecinţă, cea ce o determină, chiar fără să vrea, să se bucure şi să se simtă măgulită.

Pe urmă discutară despre intenţiile lui de a introduce metode moderne în agricultură. Fu în întregime de acord cu ea, cînd îi spuse că locuinţele lucrătorilor agricoli ar trebui reparate. Conversaţia lor ar fi putut s-o asculte oricine, fără să constate ceva nefiresc. Totuşi simţea un fel de nelinişte, ca şi cînd în purtarea lor ar fi fost ceva nefiresc. îşi zise că străduinţa lui de a vorbi fără întrerupere, numai pentru a evita o tăcere penibilă şi sforţarea neobişnuită din glasul lui nu pot fi altceva decît în- chipuire. I se părea că privirile lui sînt nesigure şi

că nu se armonizează cu vorbele pe care le întrebuinţează... dar probabil şi această bănuială se datora închipuirii ei.

Terminară cu masa şi trecură din nou în salon unde îşi băură cafeaua şi May îşi aprinse o ţigară. Dick îi < eru voie să fumeze lulea. Şi-o aprinse fără să zică nimic, apoi dintr-o dată se simţiră învăluiţi de o tăcere care părea că s-a ridicat întocmai ca o putere a adîncurilor, întunecată şi înspăimîntătoare care se aşezase între ei, ca apoi să-i apropie şi să-i învăluie în aceeaşi primejdie prin care trebuiau să treacă amîndoi. Deşi sta cu ochii plecaţi, May simţea că Dick nu-şi desprinde privirile de pe obrazul ei.» începu să tremure şi i se păru absurd, că nu are putere să vorbească. Tăcerea lor deveni insuportabilă. ,în aceaşi clipă totul se prăbuşi împrejurul lor.

— Trebuie să-ţi spun:., că mi s-a întîmplat ceva foarte caraghios, începu el cu aceeaşi rezonanţă străină în glas. M-am îndrăgosti de dumneata, de nu mai văd drumul pe care îl calc.

Nu reuşi să scoată nici o vorbă. Se uita la el fără să clipească; apoi ochii i se umplură de lacrimile care-i scăpară în lungul obrazului.

— Tu mă iubeşti ? întrebă el.

Nu reuşi nici de astă dată să vorbească şi se mulţumi să dea din cap.

— Este îngrozitor de penibil, nu-i aşa ?

Începu să rida printre lacrimi ; nici nu se putea ca un om ca el să judece altfel situaţia.

— Nu eşti de părere că ar trebui să plec din Graveney ?

Scoase un geamăt şi obrazul i se contractă de spaimă.

— Cum să pleci ! ţipă ea, dar imediat după aceea făcu un efort, ca să se stăpînească : Soţii Henderson nu vor admite niciodată aşa ceva. Generalul este de părere că nimeni nu te poate înlocui.

De fapt Dick reuşise să facă ordine în administraţia domeniului pe care fostul administrator care era om bă- trin şi nu prea priceput, îl lăsase să decadă, şi anul acesta reuşise să încheie un bilanţ activ, ceea ce de ani de zile se întîmpla pentru prima dată. In orice caz acum se

puteau gîndi şi la plata anuităţilor pentru radierea ipotecilor.

— Vreau să mă înţelegi, continuă el, că situaţia aceasta este gravă. Nu, este vorba de o pasiune trecătoare pe care aş putea-o trece cu vederea. Dragostea aceasta m-a copleşit şi situaţia nu se mai poate schimba.

— Unde crezi că ai putea să pleci ?

— Nu ştiu. Probabil mi-aş putea găsi o altă slujbă de administrator., sau aş emigra. Majoritatea tinerilor procedează în felul acesta, după ce intră în încurcături.

Urmă o nouă tăcere, dar de astă dată o întrerupe Mav.

— Nu s-ar putea să ne prefacem pur şi simplu că nu ştim nimic ? El nu-i răspunse, aşa că se grăbi să adauge De ce să renunţi la o slujbă bună care-ţi face plăcere ? Nu e nevoie să ştie nimenea ce s-a întîmplat. Cu dragostea noastră nu supărăm pe nimenea. Nju e nevoie să vorbim nici împreună despre ea. Să păstrăm secretul acesta numai între noi şi să nu-1 răscolim niciodată.

— Cred că nu te înţeleg tocmai bine.

— Tu ştii că pe Roger nu-1 iubesc — dar cu toate acestea n-aş fi niciodată în stare să fac ceva — o, te rog, iu trebuie să înţelegi ce vreau să ţi spun. Cred că singurul mijloc ce ne rămîne, este să ducem aceeaşi viaţă ca şi pînă acum, căci, la urma urmelor... amîndoi sîntem oameni cumsecade, nu-i aşa ?

— Roger este cel mai vechi prieten al meu şi el mi-a procurat această slujbă. Prin urmare este evident că nu se poate să comit faţă de el nici un fel de ticăloşie.

— Ei vezi !

Cu coatele pe genunchi şi cu bărbia sprijinită pe pumnii strînşi încleştaţi, începu să se gîndească adînc. Femeia îl urmărea înspăimîntată. Din cînd în cînd bărbatul se uita neliniştit la ea.

— Este o situaţie îngrozitoare, oftă el într-un tîrziu.

— Ai vrea să pleci ?

— Gîndul acesta mă înspăimîntă. Cred că aş

înnebuni de durere.

— Prin urmare va fi mai bine să primim situaţia aceasta cu tot curajul. Cred că sîntem destul de tari.

— Tu nu înţelegi realitatea ! Probabil îţi închipui că vei putea să te vindeci. Eu însă nu vreau să mă vindec.

— Nici eu. Dragostea aceasta este singurul motiv pen- iru care viaţa merită să fie trăită.

Nu mai continuară. Rămaseră înţeleşi, că vor lăsa deocamdată situaţia aşa cum se găseşte şi vor aştepta să vadă ce întorsătură va lua. Presimţea că se va putea încrede în puterea ei de rezistenţă şi gîndul că şi el este , gata să facă această încercare, o determina să se simtă mulţumită. Era mîndră de hotărîrea lor şi aceasta îi da încredere în puterile ei.

— Cred că a sosit tifnpul ca tu să pleci, zise ea în- tr-un tîrziu.

— Da, mi se pare că ai dreptate, răspunse el şi se ridică în picioare. îmi dai voie să te sărut ?

Nu zise nimic. O cuprinse în braţe şi-şi lipi gura de gura ei. Nu-şi închipuise pînă acum, că un sărut ar putea să însemneze atît de mult. îi petrecu braţele împrejurul gîtului :

— Iubitule, iubitul meu, ţin atît de de mult la tine ! murmură ea.

— Adorata mea ?

Sărutul o cutremurase pînă în adîncul fiinţei. După plecarea lui rămase nemişcată, apăsîndu-şi pieptul cu amîndouă mîinile, convinsă că de aici înainte viaţa ei are o semnificaţie. Se simţea atît de fericită, încît îşi zise că de aici înainte nu mai are nimic de cerut destinului. Se amăgea cu gîndul că se vor putea vedea şi de aici înainte din cînd în eînd, împărtăşind în tăcere secretul lor comun, ca şi cînd unul pentru altul n-ar fi altceva decît aceiaşi doi prieteni de ocazie care fuseseră şi înainte de asta. Nu se gîndea că în situaţia dintre ei ar putea să intervină şi natura. Pornirile sexuale nu jucaseră un rol mai însemnat în viaţa ei, şi raporturile dintre ea şi Roger nu-i lăsaseră în suflet nici o urmă. Dar de astă dată în adîncul fiinţei simţi un clocot

ascuns. închipuirea nu-i mai lăsa nici o clipă de linişte şi nopţile îi erau tulburate de visuri fermecătoare care o înspăimîntau. O strîngere de mînă a lui Dick o făcea să-şi simtă sîngele năvălindu-i spre inimă. Era deajuns să-i audă glasul la telefon, ca să-i tremure genunchii. îl dorea tot atît de mult, pe cît ştia c-o doreşte şi el. Cînd se întîmpla să se uite la ea, luminile ochilor lui se aprindeau de pornirile trupului biciuit de dorinţe. Acum înţelegea ce o atrăsese spre el din prima clipă. Virilitatea lui irezistibilă se ceruse spre ea cu puteri copleşitoare şi ea i se supusese mulţumită. Fiind sigură că are suficientă putere pentru a rezista dorinţei, nu făcu nici o încercare s-o suprime. Adora sentimentul acesta care o făcea să guste viaţa cu totul altfel decît înainte de asta şi simţea o mulţumire nemăsurată că astăzi trece printr-o emoţie pe care n- a bănuit-o pînă acum. Nu se mai ruşina de nimic : era în stare să se dezbrace complet în camera ei şi să-şi admire formele trupului zvelt şi sînii feciorelnici şi să-şi închipuie că simte trupul fierbinte al lui Dick alături de al ei şi braţele lui înfăşurate împrejurul mijlocului. îi venea să rîdă, cînd îşi aducea aminte că oamenii dimprejurul ei o consideră drept o femeie rece şi indiferentă. Dar cu toate acestea pe Dick nu-1 iubea numai din dorinţă sexuală. Alături de el se simţea învăluită într-un fel de intimitate binefăcătoare. Pînă şi cele cîteva minute petrecute cu el într-o cameră, erau un fel de balsam pentru sufletul ei. Era singurul bărbat în faţa căruia nu simţea nici un fel de sfială.

Situaţia continuă în felul acesta. May avea conştiinţa liniştită, căci din ziua cînd îi spusese că o iubeşte. Dick nu se mai apropiase de ea şi nici n-o sărutase. Fără să fi convenit dinainte, ajunseseră la o înţelegere reciprocă, să nu vorbească niciodată despre sentimentele lor proprii. De fapt nu schimbau împreună nici o vorbă pe care n-ar fi putut s-o audă şi alţii. Convenţia aceasta era cu atît mai uşor de respectat, cu cît ocupaţia ei la spital o reţinea foarte mult la Londra, iar la Graveney Hoit în majoritatea cazurilor nu se vedeau decît de faţă

cu alţii. Ocaziile cînd în intervalul acesta putuseră schimba cîte o vorbă în intimitate, le numărau pe degete. Dintr-un singur punct de vedere May .se simţea în siguranţă : la Graveney Hoit nu era nimeni, nici Jane cu limba ei ascuţită şi ochii iscoditori, nici austriaca aceea tînără pe care o găzduiau soţii Henderson, care ar fi putut să bănuiască ceva cit de vag, că pentru ea Dick ar fi si altceva, nu numai administratorul socrului ei.

Dar după ce primiră telegrama lui Roger, cu care-i anunţa că se va întoarce foarte curînd acasă, amîndoi işi dădură seamă că situaţia în care-i va pune prezenţa lui, li se va părea insuportabilă. May se revolta în taină la gîndul că ar putea să se prefacă şi să-l primească în calitate de soţie credincioasă şi iubitoare. Prevedea că după o absenţă atît de îndelungată el îşi va cere satisfacerea dreptului său de soţ ; era bărbat tînăr şi voinic, pe deplin sănătos, care deşi nu exagera niciodată, căuta să-şi potolească pornirile, cum îşi potolea şi foamea de fiecare dată cînd se aşeza la masă. May simţise întotdeauna un fel de silă faţă de actul sexual, dar de astă dată prevedea că nu va fi în stare să se supună dorinţelor soţului ci. Singur gîndul acesta îi era deajuns ca să se revolte, căci dacă i s-ar fi dat, actul dintre ei n-ar fi fost altceva decît o minciună grosolană. Cu Dick ar fi fost altceva. Privirile lui erau înspăimîntate şi era neobişnuit de tăcut, deşi altădată părea exuberant şi vorbăreţ. îţi făcea impresia că se frămîntă din pricina unei întrebări pe care nu îndrăzneşte s-o formuleze în cuvinte. La o zi sau două înainte de sosirea lui Roger, îl aşteptă cînd ieşi din biroul generalului şi-i ţinu calea.

— Ce ai zice dacă astăzi după amiază aş veni la tine acasă ? Mi se pare că va trebui numaidecît să stăm de vorbă.

— Sînt în întregime de acord.

Mai trecuse pe la el în două sau trei rînduri, împreună cu doamna Henderson, pentru a se convinge de ordinea pe care o ţine femeia ce o avea în casă, dar singură nu fusese niciodată şi în timpul din urmă nu mai trecuseră pe acolo. Era o casă frumoasă, cu o grădină împrejmuită de zid, la

marginea satului, dar pentru un singur om era prea încăpătoare şi Dick nu ocupa decît două camere. Mînca în camera de lucru care împreună cu biblioteca lui de specialitate şi tot felul de cărţi cu subiecte mistice, cu aparatul de radio, cu lulelele, tutunul, plăcile de gramofon, cu ziarele şi revistele iustrate şi lucru- riie aruncate în toate părţile, ca în orice cameră de burlac, îi da o înfăţişare plăcută, intimă şi liniştitoare.

' — Ştii despre ce vreau să vorbesc cu tine ? îl întrebă ea şi se aşeză în fotoliul uriaş care era puţin cam burduşit din pricina întrebuinţării.

— Nu e greu să ghicesc.

încercă să zîmbească, dar zîmbetul lui păru forţat.

— Mi-am închipuit că voi putea să mii stăpînesc. în timpul cînd Roger a fost absent, am crezut că voi reuşi mai ales că nu m-am gîndit niciodată la întoarcerea lui. Acum îmi dau seamă că nu sînt în stare.

— Tot aşa nici eu. Te iubesc prea mult, dragă May.

— Ştiu. Tot aşa te iubesc şi eu. Dar nu ştiu să mâ prefac şi nu cred nici că Roger ar putea fi amăgit cu aşa ceva. N-ar fi oare mai bine să-i spun adevărul ?

— Eu sînt de părere că adevărul ar fi preferabil.

— Crede-mă, am cîntărit şi eventualitatea aceasta în toate chipurile.

— Ţine mult la tine ?

Vorbeau în mod intermitent, fără declaraţii categorice, deoarece se înţelegeau atît de bine unul pe altul, încît li se părea că-şi simt în mod reciproc gîndurile, fără să măi aibă nevoie să şi le exprime în vorbe.

— ,Nu cred să-şi fi pus vreodată această întrebare. Consideră drept ceva de la sine înţeles ca un bărbat să-şi iubească soţia şi tăt aşa să-1 iubească şi ea pe el.

— Eu îi datorez foarte mult. Este un băiat extrem de cumsecade. Ar fi ticăloşie, să-i jucăm o astfel de farsă.

— Sînt de aceeaşi părere. Dar este un om cu judecată sănătoasă, aşa că va înţelege că n-am putut proceda altfel.

— Trebuie să ştii că eu n-am nici un ban, afară de ceea ce cîştig din leafa pe care o am aici. La bancă am un cont care se cifrează la vreo două sute de lire sterii ne.

— Crezi că asta poate avea vreo importanţă ?

— Pentru mine nici una.

— Nu văd nici un motiv pentru care am avea să ne reproşăm ceva.

— Cred că-ţi dai seama la ce va trebui să renunţi, înainte de toate la domeniul acesta şi la tot ce este în legătură cu el.

— Pentru mine este un fel de temniţă care mă sufocă.

Presimţea gîndul adevărat ce o preocupă, deşi nu-i spusese încă nimic.

— Crezi că-ţi va reda libertatea ?

— Ar fi imposibil să mă reţină, împotriva voinţei mele. Nici nu cred că ar putea avea o astfel de intenţie. Ar fi contrară convingerilor sale.

— Pentru tine ar fi fost poate mult mai bine, dacă n-aş fi venit nicidoată în părţile acestea.

- — Te rog, nu spune astfel de vorbe. Ştii bine că nu sînt adevărate.

Bărbatul rămase îngîndurat :

— Cred că n-ar strica să te gîndeşti la ceea ce te aşteaptă de aici înainte. Sărăcia...

— Eu am fost săracă şi înainte de asta.

— Situaţia în care ne găsim, nu este dintre cele mai frumoase... soţia fiului fuge împreună' cu administratorul socrului ei...

— Pe tine te interesează ce va zice lumea ?

— Nu mă interesează cîtuşi de puţin, răspunse el indiferent.

— Nici pe mine, declară ea pe acelaşi ton.

— Vino şi aşează-te pe genunchii mei. Dă-o încolo de afacere... cel puţin să avem motive temeinice pentru a ne face reproşuri.

Se apropie de el şi-i petrecu braţele împrejurul gî- tului. O sărută acum pentru a doua oară.

— Sînt atît de fericită, încit simt că mi se frînge inima, murmură femeia.

Continuară să vorbească şi ajunseră la soluţia, că ea va cere lui Roger să divorţeze, iar dacă se va întîmpla să refuze, vor pleca împreună şi astfel îl

vor sili să se învoiască.

Dar ce mai putea face acum ?

îşi luase inima în dinţi şi spusese soţului tot ce hotă- rîse împreună cu Dick... dar numai pentru a primi în- fricoşătoarea ştire, că peste cîteva ceasuri ţara va fi în stare de război. Prin urmare ce altceva îi mai rămînea de făcut, afară de aceea ce făgăduise lui Roger ? Să aştepte ! îi veni să zîmbească, gîndindu-se cît de greşit judecă Roger, dacă-şi închipuie despre ea că ar putea să se răzgîndească. I se părea straniu, că un bărbat atît de inteligent, poate fi atît de naiv. în interiorul castelului se auzi semnalul de gong care chema lumea la masă şi May se trezi din adîncul gîndurilor. Camerista îi pregă- tise baia. Se dezbrăcă şi intră în putină, apoi începu să respire adine mirosul sărurilor aromate.

„După ce mă voi căsători cu Dick, nu voi mai avea parte de luxul acesta[14], îşi ziseea şi chicoti încetişor.

După ce se ridicară de la masă, Roger plecă din nou la Londra.

III

ÎN ZORII ZILEI URMĂTOARE GERMANII NĂVĂLIRĂ ÎN Polonia şi la patruzeci de ore după aceea, în ziua de trei septembrie, Marea Britanie se găsea în stare de război. Era într-o duminică. Nici o adiere de vint nu anunţa apropierea toamnei şi soarele strălucea în adîncul cerului senin. Stînd pe terasa castelului şi uitîndu-te la peisajul patriarhal ce se aşternea atît de proaspăt, de verde catifelat şi de frumos, ar fi fost aproape imposibil să-ţi închipui că de ceasuri întregi tancurile grele trec frontiera poloneză şi că bombardierele şi-au aruncat ucigaşa lor încărcătură peste Capitala slab apăraţii a Poloniei. Clopotele bisericuţei din sat, aceeaşi bisericuţă in cimitirul căreia generaţii întregi din familia Henderson îşi dormeau somnul de veci, începuseră să bată şi glasul lor metalic chema credincioşii la slujba de dimineaţă. Glasul binefăcător al clopotelor picura ca un balsam în sufletele chinuite ale oamenilor. La

slujbă nu plecară decît doamna Henderson şi May, şi amîndouă se rugară pentru pace. La amiază Dick veni, ca de obicei, la masă şi ceva mai tîrziu May găsi prilej să-i relateze conversaţia ce o avusese cu Roger. Dick o ascultă cu atenţie.

— Apreciez punctul său de vedere, declară el după ce văzu că a terminat. Eu pot să mai aştept, iubita mea.

— Tot aşa pot aştepta şi eu.

— Ar putea să treacă un an întreg, pînă cînd vom reuşi să-i zdrobim, dar nu-mi vine să cred că va dura mai mult ; şi pe noi ne aşteaptă viaţa ce o mai avem de trăit.

— Sînt mulţumită că am reuşit să-i spun. Este adevărată binefacere să ştii că n-ai nimic pe conştiinţă.

Se întinse spre ea şi apucînd-o de mînă, i-o strînse uşor. Se simţeau fericiţi că pot sta cîteva clipe împreună. Nu era nevoie să vorbească prea mult; aveau enormă încredere unul într-altul, aşa că nu simţeau nevoia confidenţelor obişnuite între îndrăgostiţi. încrederea lor reciprocă era atît de mare, încît tăcerile ce interveneau între ei, li se păreau ca apa răcoritoare a unui izvor.

Cu toate acestea ziua era tristă. Nimenea nu se simţea îndemnat să joace tenis şi nici nu puteau vorbi despre altceva, decît despre război. Deschiseră aparatul de radio şi discutau aprins fiecare -ştire ce o aflau. Prinseră Parisul, apoi încercă să găsească Varşovia. La orele şase se întruniră cu toţii, pentru a asculta proclamaţia Regelui. Bin Ben se auzi bătînd ora sase. Glasul metalic al clopotului de la Westminster răscoli din nou tăcerea din holul principal al castelului Graveney Ilolt. Apoi Regele începu să vorbească :

„în ceasul acesta de cumpănă, poate cel mai important din întreagă istoria noastră, adresez această proclamaţie comunităţii popoarelor mele din metropolă şi de dincolo de mare, vorbindu-vă fiecăruia din adîncul sufletului, ca şi cînd aş fi trecut, pragul fiecăruia dintre voi, pentru a vă vorbi de-a dreptul, ca de la om la om“.

May şi doamna Henderson începură să plîngă, iar Jane îşi duse de cîteva ori batista la gură cu

buzele înroşite.

„Sarcina care ne aşteaptă, va fi grea. S-ar putea să ne aştepte zile grele, căci războiul nu mai poate fi hotărnicit în regiunile unde se dau luptele. Dar nu put.em proceda altfel decît just, aşa cum credem noi că este just, şi să încredinţăm cauza noastră cu toată evlavia în mîi- nile lui Dumnezeu. Dacă fiecare dintre noi şi toţi împreună vom rămînea credincioşi acestei cauze şi vom fi dispuşi să facem orice serviciu şi vom consimţi la orice jerftă ce ni se va cere, atunci cu ajutorul lui Dumnezeu, vom putea suporta şi această încercare în mod victorios. Dumnezeu să binecuvînteze lupta noastră şi să ne ocrotească[11].

O clipă împrejurul lor se făcu tăcere adîncă şi respectuoasă.

— God save the King ! strigă generalul — Dumnezeu să ocrotească pe Regele nostru !

— Toate acestea nu folosesc la nimic ; eu trebuie numaidecât să beau ceva, strigă Ian şi glasul lui puternic şi tunător păru sugrumat de emoţie. Dacă n-aş fi prototipul englezului tăcut şi rezistent, cu siguranţă acum aş începe să plîng cu hohote.

Cuvintele acestea ale lui provocară un fel de destindere.

— Nimenea nu bănuieşte ce înseamnă să fii căsătorită cu un nebun de legat ca acesta, ripostă Jane. Dar se întîmplă ca odată pe an să aibă şi el cîte o idee bună. Pentru numele lui Dumnezeu, ian, dă-mi un pahar de whisky şi sifon, dar fereşte-te să-mi lungeşti prea mult băutura, căci' altfel aş fi în stare să te strîng de gît.

Generalul .şi Ian ţineau numaidecît să se pună la dispoziţia Ministerului de Război, aşa că a doua zi dimineaţa plecară fără întîrziere la Londra. înainte de a se căsători, Ian servise în corpul grenadierilor şi avea intenţia să se prezinte la fostul său regiment. Doamna Henderson, Jane şi May îi urmară ceva mai tîrziu. Doamna Henderson avea un plan al ei şi-şi închipuia că probabil Roger ar putea să-i dea o mînă de ajutor, aşa că-1 chemă la telefon şi-1 întrebă dacă între orele cinci şi şase ar putea veni pînă la Jane, căci ar vrea să-i spună ceva. La un ceas după plecarea lor, Dora rugă pe Jim s-o

conducă în oraş. Situaţia ei de străină şi originară dintr-o ţară beligerantă şi vrăjmaşă o neliniştea, aşa că ar fi vrut să treacă pe la Home Office pentru a se informa ce are de făcut.

— Gred că astfel de amănunte se pot limpezi foarte uşor, răspunse Jim. Cu siguranţă tata va interveni în această chestiune.

— Tatăl meu are acum alte probleme mult mai importante, decît să se ocupe de mine, stărui ea. Te rog !

Se bucuraşi dinainte de gîndul că-şi va putea petrece ziua împreună cu.ea.

— Ar fi cruzime din partea noastră, să lăsăm pe Tommy singur acasă, declară el.

— El nu se sinchiseşte de aşa ceva, căci îşi găseşte întotdeauna cîte o distracţie, răspunse fata puţin enervată.

Castelul Graveney Hoit era !a o depărtare de zece mile de litoralul mării.

— Mi-am închipuit că astăzi vom pleca de acasă, să facem o baie. Pe căldura ‘ aceasta Londra trebuie să fie insuportabilă.

— Crede-mă, eu trebuie să plec ! Dacă nu vrei să mă duci cu maşina, voi fi obligată să plec cu trenul.

— Ne-am înţeles, răspunse el zîmbind. Fireşte că te voi conduce cu maşina.

îşi petrecu braţul pe sub al lui. Reuşise să-1 convingă.

— Nu s-ar putea să mîncăm impreună şi după cină să ne întoarcem cu maşina acasă ?

Obrazul lui Jim se lumină şi respiră mulţumit.

— Bine, să plecăm şi să ne distrăm puţin.

După ce ajunseră la Londra, ii spuse că vrea să se ocupe singură de chestiunea pentru care a venit. Probabil va fi obligată să aştepte ceasuri întregi; nu se lăsă convinsă, cînd îl auzi că-i răspunde că ar prefera să aştepte şi el împreună cu ea. Rămase categorică pînă la capăt.

— Mi-aş pierde cumpătul şi n-aş mai şti ce să fac, gîndindu-mă că mi-am permis în felul acesta să-ţi pun răbdarea la încercare.

îi propuse ca să treacă pe la Jane, imediat ce va termina, căci el o va aştepta acolo.

— în orice caz voi fi obligat să spun mamei că

am venit în oraş şi că nu ne vom întoarce acasă decît foarte tîrziu.

— Nu cred că mi-ar face plăcere să merg la sorăta. Femeia aceasta nu mă poate suferi.

— O, ce copilării vorbeşti. Soră-mea ţine foarte mult la tine.

Dora clătină cu violenţă din cap.

— Aşa crezi tu, dar eu cunosc adevărul mai bine decît tine, răspunse ea răstită.

Se înţeleseră ca la orele şase să se întîlnească în parcul St. James, în faţa porţii Queen Anne şi înainte de a pleca la cină, se vor duce să vadă un film. Se despărţi de el zîmbind şi plecă făcîndu-i semne cu mîna. Jim o văzu cum trece printre oameni pe Parliament Street şi o armări cu ochii, pînă cînd o pierdu din vedere. îi plăcea ţinuta ei demnă şi mersul energie. Neavînd ce face, se îndreptă spre Naţional Gallery, dar aici află că tablourile şi obictele de artă au fost puse în siguranţă, aşa că se duse la Clubul unde se înscrisese de curînd. Dar nici aici nu găsi nici un cunoscut. Citi primele ediţii ale ziarelor de după amiază şi comandă de mîncare. Apoi trecu în sala de fumat, unde-şi bău cafeaua şi începu să se gîndească. Dar gîndurile lui erau negre şi chinuitoare. Nu putea suferi războiul; pentru el războiul era un act lipsit de judecată şi criminal. Declarase demult că el nu vrea să ştie de război şi nu va participa la el, dacă se va întîmpla să izbucnească, iar acum sosise momentul cînd va trebui să dovedească celor dimprejurul său că a înţeles în serios vorbele pe care le-a pronunţat. Presimţea că mulţi dintre colegii săi care judecau în acelaşi fel, şi care fuseseră cei mai gălăgioşi şi nu se sfiiseră să zeflemisească nebunia războiului, astăzi vor fi smulşi de vîrtejul patriotismului care trecea peste ţară, îşi vor renega principiile, ca nişte laşi şi se vor grăbi Să se înroleze. Ar fi trebuit să se dispreţuiască, dacă ar fi urmat şi el exemplul acestora. La rîndul lor colegii săi il vor numi şi ei laş, dar nu vor avea dreptate. Dacă ar putea ei să-şi dea seamă că-ţi trebuie mai mult curaj să rămîi singur şi fără prieteni, ca să înfrunţi opinia publică, decît să stai umăr la umăr împreună cu ceilalţi

camarazi şi să te laşi împuşcat ! Alţii vor spune despre el că este un molău şi se teme de greutăţile, de privaţiunile, de gerul, de umezeala şi chinuitoarea monotonie a vieţii din tranşee, dar nici aceştia nu vor avea dreptate. Nu este plăcut să vezi oamenii că-şi bat joc de cineva şi-l arată cu degetul, dar mult mai neplăcut ar fi fost dacă şi-ar fi pierdut sufletul cu bună ştiinţă. Acum era momentul sa dovedească tuturor, din ce fel de aluat este plămădit, căci ar fi mai mare ruşinea să se facă mititel de tot şi să admită că s-a pocăit. De astă dată era vorba de respectul pe care trebuia să-1 aibă faţă, de sine însuşi, şi oricare ar fi fost consecinţele atitudinii sale, era obligat să procedeze aşa cum îi dictează conştiinţa. Iubea pe tatăl său şi pe maică-sa şi prevedea că hotărîrea ce o va lua, va fi pentru ei o dureroasă lovitură. Jane îşi va bate joc de el, iar bietul Tommy va rămîne consternat. Nu ştia însă ce va zice Roger ; probabil nu va zice nimic, ci îi va răspunde cu o tăcere de gheaţă. Dar la urma urmelor acum nu se mai putea schimba nimic. Va trebui să-şi asume toată răspunderea, indiferent de ceea ce se va întîmpla mai tîrziu. în orice caz pe el îl aşteptau încercări grele, dar slavă Domnului, presimţea că are destulă pU«- tere de voinţă, pentru a le putea înfrunta. Luase o ho- tărîre şi orice argumente ar fi întrebuinţat ceilalţi pentru a-1 abate din drum, nu vor mai reuşi să-l convingă. Nimenea n-ar fi putut bănui că obrazul lui tineresc ar putea lua o expresie atît de categorică, atunci cînd era vorba de hotărîrea pe care a luat-o.

„— Mai curînd sau mai tîrziu ruptura tot ar fi trebuit să se producă, murmură el Prin urmare din ce va veni mai curînd, va fi cu atît mai bina[li].

îşi zise că la prima ocazie ce se va ivi, va spune adevărul privitor la atitudinea lui, şi pentru a-şi limpezi gîndurile, se apropie de un pupitru şi aşternu pe scurt şi fără sfială pe hîrtie părerea ce o avea despre situaţie. Cînd termină, constată că e ora unu. Maică-sa era acum la Jane, prin urmare în loc să-şi piardă vremea la Club, se va duce acolo şi va aştepta ora cînd va trebui să se întîlnească cu Dora. Gîndindu-se la ea, ochii i ce înseninară şi indispoziţia i se destrăma, ca să facă loc unei

duioşii neobişnuite. Fata aceasta îl înţelegea, era de acord cu atitudinea lui şi avea încredere într-însul. încolo totul îi era indiferent, de vreme ce nu era obligat să renunţe la ea. O iubea din tot sufletul. Dacă ar fi de acord să se mărite cu el, ar fi ifost gata să se căsătorească cu ea chiar mîine. Era fată frumoasă, dar afară de asta era bună, inteligentă şi curajoasă. Faţă de ea nutrea nu numai iubire ci şi un profund respect. Deşi era cu un an mai tînără decît el, era convins că ar putea învăţa foarte multe lucruri de la ea. în comparaţie cu ea, se simţea iruc de tot.

Ieşi de la Club, se urcă în maşină şi se îndreptă spre St. James Street, de-a dreptul prin parc. Jean locuia într-o căsuţă mică în stil Georgean, din cartierul West- minster, în imediata apropiere a catedralei, şi datorită spiritului ei contradictoriu, îşi mobilase casa în stil modern şi cu totul nepotrivit : salonul ei cu mobile de oţel, cu tablouri cubiste şi draperii fantastice semăna mai cu- rind cu sala de aşteptare a unui institut de frumuseţe, decît cu o încăpere în care cineva ar fi putut afirma că se simte bine. Se îmbrăca în armonie cu acest interior : purta părul frezat şi vopsit, avea obrazul boit şi purta monoclu, aşş că înfăţişarea ei ar fi determinat pe orice caricaturist să-şi frîngă mîinile de deznădejde, dacă ar fi văzut-o, căci oricît s-ar fi străduit, i-ar fi fost imposibil să-i dea o înfăţişare, mai absurdă decît cea reală. Era singura dintre toţi membrii familiei Henderson, asupra căreia evenimentele ultimelor trei zile nu făcuseră nici un efect. Doamna Henderson şi May păreau zdrobite. Fuseseră pe la Westminster Abbey şi se întorseseră adine impresionat de emoţionantul şi în acelaşi timp înălţătorul spectacol al mulţimei de oameni cufundaţi în rugăciune mută. Generalul şi Jan, care tocmai se întorseseră de la Minister, cerură ceva de băut. Jim explică mamei sale motivul pentru care a venit la Londra şi-i spuse că va mînca împreună cu Dora în oraş.

— îmi pare bine, .declară ea şi-i zîmbi înduioşată. M-am gîndit uneori că pentru ea viaţa liniştită de la ţară trebuie să fie monotonă. Cred că-i v;? face bine, ca pentru variaţie, să mai vadă puţină lume.

— Ce ai făcut la Ministerul de Război ? întrebă Jim, adresîndu-se cumnatului său.

— Ce nevoie mai ai să întrebi [9] interveni Jane înainte ca soţul ei să poată răspunde. Ai văzut vreodată un om al cărui cap să semene atît de aproape cu capul unui urs rănit ?

— Crezi că e cazul să te miri ? se sborşi Ian. Am fost la Minister ca să le spun, că aş vrea să mă înrolez în regimentul unde mi-am făcut stagiul, şi cînd colo un lingău îmi răspunde că sînt prea bă-rîn. Auzi, prea bă- trin, la patruzeci de ani ! Sînt încă în floarea vîrstei !

— Am încercat să vorbesc cu Hoare-Belisha, interveni generalul, dar era ocupat, aşa că am fost primit de secretarul său. I-am spus că mi-e indiferent ce voi face în timpul războiului, de vreme ce-mi vor da ceva de lucru. N-aş putea să afirm că răspunsul pe care mi l-a dat, ar fi fost încurajator. „Acesta va fi un război al tineretului", mi-a răspuns secretarul.

— Bine, frate, dar eu fac parte dintre cei tineri, protestă Ian. Pot să vă spun atît, că de intrat tot voi intra undeva. Sînt convins că Roger va putea să găsească ceva şi pentru mine.

Doamna Henderson se întoarse spre soţul ei.

— Dragă George, am discutat împreună cu May, şi dacă vei fi de acord, noi avem intenţia să primim în casa noastră un grup de copii evacuaţi. Dacă vom transforma salonul cel mare şi sala de dans în dormitoare, cred că am putea găzdui cincizeci pînă la şaisezeci de inşi.

— Cred că este de la sine înţeles că această transformare va răscoli toată casa noastră, dar în împrejurările de acum nu se poate să te mai gîndeşti la astfel de nimicuri. Veţi avea o ocupaţie, draga mea, şi ce este mai important, o ocupaţie foarte utilă.

— May şi eu ne vom ocupa de copiii aceştia, şi sînt convinsă că şi Dora va fi mulţumită că ne poate da o mînă de ajutor. Ştii foarte Jjine cît este de pricepută fata aceasta.

— Nu mă îndoiesc cîtuşi de puţin că este.

Doamna Henderson continua să-i explice în toate amănuntele dispoziţiile luate de ea şi de May

şi continuară conversaţia despre acest subiect, pînă în momentul cînd Roger apăru în cameră. Ian îl luă numaidecît în primire.

— Bine că ai venit, Roger : am ceva de vorbit cu tine.

— Dă-mi şi mie o băutură, dragul meu, căci mi se pare ştiu ce vrei să-mi spui. Ai vrea să îmbraci din nou uniforma şi tata are aceeaşi intenţie. Va trebui să aveţi răbdare. Pînă cînd vom reuşi să terminăm cu această afacere, sînt sigur că fiecare bărbat şi fiecare femeie din Anglia, vor fi obligaţi să-şi dea partea de contribuţie. Să nu vă amăgiţi cîtuşi de puţin ; întreprinderea aceasta va fi plicticoasă şi îngrozitoare.

Părea marţial în uniforma pe care o purta, căci avea o înfăţişare plăcută şi impunătoare, iar din atitudinea lui se. desprindea siguranţa şi încrederea care-ţi inspirau liniştea dorită. Făcu un semn de prietenie spre May şi soţia sa îi răspunse cu un zîmbet melancolic. Apoi se aşeză •îngă maică-sa şi aceasta, imediat ce constată că este dispus s-o asculte, îi expuse planul 'a care se gîndise. Făcu cxleva observaţii şi-i făgădui să se intereseze de felul în care va trebui să procedeze, pentru a-şi putea pune planul în aplicare.

May presimţea că el are chestiuni mult mai importante la care trebuie să se gîndească, aşa că nu putea decît să admire răbdarea cu care asculta expunerea minuţioasă a ideilor doamnei Henderson. Era un fiu respectuos şi un bun prieten : bărbatul în care puteai avea toată încrederea, dar în nici un caz bărbatul pe care l-ai fi putut iubi. Ea însăşi primise cu entuziasm ideile doamnei Henderson, nu numai din pricină că în actuala situaţie trebuia să-şi dea şi ea partea de contribuţie, ci şi pen tru că îi oferea posibilitate să iasă dintr-o situaţie cave începuse pe nesimţite s-o neliniştească. Apartamentul ei din Londra era mic, şi nu avea mai mult de un hol, o cameră de primire şi o sufragerie ; dincolo de bucătărie erau două cămăruţe, pentru bucătăreasă şi pentru cameristă, un dormitor cu două paruri gemene în care dor - mea ea şi Roger şi un mic cabinet care la început fusese destinat pentru viitorul lor copil. închiriaseră apartamentul acesta cu gînd să-1 păstreze trei-

patru ani, şi aveau intenţia ca după ce li se vor naşte mai mulţi copii, sa închirieze altul mai încăpător. Dar după ce constatară că nu e cazul să mai aştepte copii, Roger transformase cabinetul acesta în odaie de lucru, unde-şi păstra cărţile şi unde-şi primea pe vizitatorii care ar fi fost imprudent să vină să-1 caute la Minister. Acest cabinet putea fi foarte uşor transformat într-un dormitor pe care, să-1 întrebuinţeze ea însăşi. Dar probabil de aici înainte Roger va avea mai multă nevoie de el decît pînă acum ; în acelaşi timp i-ar fi venit foarte greu, să-i spună de-a dreptul, că nu este dispusă să mai doarmă în aceeaşi cameră cu el. Ar fi fost penibil, şi fără îndoială Jane care venea la ea de fiecare dată cînd n-avea altceva mai bun de făcut, ar fi aflat foarte curind că ceva nu este în regulă şi ar fi comunicat întregii familii, că relaţiile dintre ea şi soţul ei s-au schimbat. în conformitate cu înţelegerea intervenită între ea şi Roger, raporturile lor de acuma trebuiau să rămînă un secret între ei doi. Intenţiile doamnei Henderson reuşiseră să rezolve şi această problemă dificilă : în timpul cît va dura războiul, May va fi obligată să locuiască la Graveney Hoit, iar Roger va avea la dispoziţia sa întregul apartament.

— încă ceva, Roger, adăugă doamna Henderson, după ce termină cu expunerea planului privitor la copii. Aş vrea să vorbesc cu tine şi privitor la Dora. Se teme că va fi internată.... dar cred că primejdia aceasta nu există. , sau poate mă înşel ?

— Totuşi bărbaţii, supuşi germani, vor fi duşi într-un lagăr de concentrare, dar nu cred că se va lua aceeaşi măsură şi faţă de femei.

— Ea nu este germană, ci austriacă. Tatăl tău şi cu mine sîntem dispuşi oricînd să garantăm pentru ea.

— Partea grea este că voi locuiţi la cinci mile depărtare de... se opri o clipă, apoi continuă — de un obiectiv militar.

— Roger, nu e necesar să faci pe misteriosul în această împrejurare, interveni Jim cu glasul violent. Toată lumea din regiunea noastră ştie că aţi rechiziţionat terenuri, pentru construirea unui aeroport camuflat.

Roger ridică din umeri.

— S-ar putea să ai dreptate. în orice* caz noi sîntem obligaţi să luăm toate măsurile de prevedere, ca nu cumva să afle şi germanii, şi nu cred ca autorităţile să tolereze prezenţa unor străini, în imediata apropiere a acestor instalaţii. Apoi se întoarse din nou spre doamna Henderson : Ce ştii despre fata aceasta ?

Doamna Henderson îi povesti mişcătoarei aventură prin care trecuse Dora.

— Avînd atîţia copii în casă, Dora ne poate da un ajutor nepreţuit. Ştii foarte bine că pentru astfel de însărcinări, Jane nu este bună de nimic.

— De absolut nimic, confirmă Jane.

— Iar May şi eu nu vom putea pridid numai singure.

— May, tu ce părere ai despre fata asta ? întrebă el.

— Dora este o fată foarte capabilă şi gata să facă orice, indiferent ce i-ai cere. Nici chiar antipatia ei faţă de germani, n-ar putea să fie mai mare decît vrednicia ei.

— Nimenea n-ar putea să fie mai antinazistă decît ca, confirmă doamna Henderson. Felul în care vorbeşte despre tratamentul la care au fost supuşi austriecii, după ce germanii le-au ocupat ţara, le face să te simţi clocotind de revoltă.

— Cum o cheamă ?

— Dora Friedberg.

— în orice caz îmi voi nota numele ei, răspunse el şi scoţîndu-şi carnetul, scrise ceva într-însul. Dacă aş fi în locul vostru, nu mi-aş face deocamdată nici o grijă dm pricina asta. Imediat ce se vor publica noile dispoziţii privitoare la această chestiune, tata va putea vorbi cu şeful poliţiei. Dacă este dispus să garanteze pentru ea, presupun că nu se va întimpia nimic.

— Tu Roger, vei fi trimis în Franţa ? întrebă generalul.

— Mă străduiesc să obţin un astfel de ordin. Nici nu mă gîndesc să-mi petrec tot timpul cît va dura războiul într-un birou din Whitehall.

— Ce crezi că se va întîmpla cu Polonia ?

— Cînd am părăsit Polonia, oamenii de acolo erau plini de încredere. Părerea mea este că nu vor putea rezista mai mult de trei luni.

— Serios, nu vor putea rezista mai mult ?

— în orice caz chiar atît, este ceva. Asta înseamnă că vom avea posibilitate să respirăm, să privim în jurul nostru şi să ne pregătim ceva mai bine decît sîntem pregătiţi acum.

Se întoarse apoi spre Jim şi în priviri i se aprinse lumina caracteristică de bunăvoinţă care tresărea de fiecare dată, cînd sta de vorbă cu cineva din familia sa, şi-1 întrebă.

— Ei, ce zici cîrlane, de perspectiva care te aşteaptă : o cochetă baracă militară în care te vei adăposti împreună cu alţl trei camarazi ai tăi ?

Jim nu răspunse numaidecit. Sosise momentul pentru a-şi da pe faţă convingerile şi se păru că miinile şi picioarele îi atîrnă grele ca două sloiuri de gheaţă. Păli la obraz şi ochii îi fugiră în largul camerei. în clipa cînd întîlni privirile lui Roger, nervii lui încordaţi pînă la extrem, dădură ochilor săi o expresie duşmănoasă.

— Nu-mi surîde deloc, răspunse el categoric. Eu n'u voi lua parte la război !

Doamna Henderson îşi sugrumă un ţipăt de groază şi se uită speriată la soţul ei. Acesta se uita întins la Jim, ca şi cînd nu i-ar fi venii să creadă ceea ce auzise. Jane sta cu fălcile încleştate, din cauza dezamăgirii, apoi îşi scoase rujul din poşetă şi şi-l trecu peste buze. Roger nu era informat despre convingerile pacifiste ale lui Jim ; trecuse vreme îndelungată de cînd nu-1 mai văzuse şi, fie dintr-un motiv fie dintr-aitul, nimenea nu se crezuse îndreptăţit să-1 pună la curent. îi aruncă o privire gră- bită şi întunecată, apoi după o scurtă pauză îi răspunse rîzînd.

— Totuşi, dragul meu, vei fi obligat să iei şi tu parte la el:[1] Vei fi concentrat şi cred că ar fi mai cuminte să te înrolezi ca voluntar. Are cu totul alt aspect, înţelegi ?

Jim nu se mişcă. Pe obrazul lui tremură o expresie de ironie şi dispreţ ; cînd îi răspunse,

înţelese că în clipa aceasta este pe deplin stăpîn pe voinţa lui.

— Eu sînt de părere că războiul este ceva înspăimîn- tător şi tîmpit. Ce a reuşit să rezoive ultimul război ? Milioane de oameni au fos ucişi şi tot atîţia au rămas invalizi, şchiopi şi orbi. Şi pentru ce ? Ca după douăzeci de ani să înceapă din nou mizeria şi vrajba. Dacă voi sînteţi dispuşi să fiţi aţii de imbeciii şi să începeţi din nou, e treaba voastră. întrucir mă priveşte însă pe mine, eu nu voi participa la acest masacru.

O bucată de vreme nimenea nu zise nimic. Roger se uita îngîndurat la fratele său.

— Nu ştiam că tu eşti pacifist, declară el cu indiferenţă şi pe acelaşi ton ca şi cînd i-ar fi spus : nu ştiam ca tu eşti vegetarian.

— în cazul acesta ţi s-a dat ocazie să afli acum.

Roger se întoarse şi se uită întrebător la tatăl său.

— Dumneata ai ştiut, tată ? Pe obrazul lui tremura o expresie, în parte de veselie, în parte de îngăduinţăj

— Ştiam că Jim a declarat în mai multe rînduri că este pacifist. Dar n-am luat declaraţiile lui prea în se- rics. Mi-am închipuit că părerile acestea ale lui fac parte din nebuniile studenţilor din primul an de Facultate şi că în momentul cînd va izbucni războiul, le va uita cu totul, cum s-a întîmplat şi altădată.

Jim se simţi cutremurat de furie. Atitudinea lui Roger şi cuvintele părintelui său, care încerca să-1 prezinte drept un încăpăţînat şi un lipsit de seriozitate, îl jigniră adînc. Dar încercă să se stăpînească.

— în cazul acesta, tată, te-ai înşelat, răspunse el şi se ridică în picioare, apoi se uită la el cu toată seriozitatea de care era capabil. Eu consider războiul drept un sacrilegiu. La Oxford am semnat o declaraţie solemnă, obligîndu-mă ca în cazul cînd va izbucni războiul, să nu iau parte la el, în nici un, fel. Voi mă dispreţuiţi din pricină că nu vreau să-i calc cuVîntul. M-aş dispreţui şi eu, dacă l-aş călca.

— Tinere, nu te dispreţuieşte nimenea, îl întrerupse Roger. Nu facem altceva decît încercăm să înţelegem atitudinea ta.

Glasul lui avea un timbru împăciuitor, aproape dulce, jar în ochii lui strălucea dragostea şi bunătatea. May se uită la el şi recunoscu această privire. Membrii familiei ţineau unul la altul, într-un fel cu totul neobişnuit, şi chiar dacă se întîmpla ca cineva să se căsătorească cu unul din familia lor, rămînea totuşi cu senzaţia stranie că este exclus din cercul lor. Nu se simţeau în elementul lor decît atunci cînd erau cu taţii împreună. Jim încruntă din sprîncene. I-ar fi venit mult mai uşor, dacă fratele său i-ar fi făcut reproşuri , i-ar fi răspuns cu vorbe grele. Dar tonul blînd al glasului şi adînca dragoste pe care o vedea strălucind în ochii lui Roger, care semănau atît de bine cu ai săi, aproape reuşiră să-1 dezarmeze, încleşta din pumni şi cînd începu să vorbească, i se păru că glasul său este al unui străin.

— Cred în Dumnezeu. Cred în noţiunea de pace şi bună învoire între toţi oamenii. Cted că atunci cînd omenirea va progresa, luînd drumul în sus, va trebui să zmulgem ura din sufletele noastre şi în locul ei să sădim iubirea. Acum este momentul ccl mai indicat, să plecăm pentru cauza noastră şi să dovedim temeinicia credinţei care ne susţine.

Roger îi răspunse cu aceeaşi profundă seriozitate.

— Frăţioare, războiul nu este nesuferit pentru toată lumea. Afară de asta noi sînt cm de părere că este în joc cinstea noastră.

— Polonia ! exclamă Jim în bătaie de joc. Ultima dată a fost Belgia. Ce va mai fi data viitoare ? Afganistan ? Ecuador ? Acestea sînt prostii !

— Mai credem că este in joe şi libertatea noastră. Noi luptăm pentru tot ce contribuie ca existenţa noastră aici să aibă o valoare.

— Şi vom contribui pentru a doua oară cu sîngele nostru, ca universul să poată înţelege ce este democraţia. Crede-mă, Roger eu mi-am închipuit despre tine că eşti bărbat inteligent.

în timpul acesta Ian, cu obrazul aprins ca un

ardei, tuşi şi-şi suflă de două ori nasul, din pricina emoţiei. Dar de astă dată nu se mai putut stăpîni.

— Uite ce, Jim ; poate vrei să spui că dacă germanii vor încerca să invadeze Anglia... ta nu vei opune nici o rezistenţă ?

Jim se întoarse spre el supărat.

— Ascultă, Ian, te rog nu-mi veni din nou cu argumentele acestea răsuflate. Sînt sătul de ele pînă peste cap. Da, eu nu voi opune nici o rezistenţă. Dacă îmi vor sparge casa şi-mi vor lua tot ce am, e treaba lor. Şi cînd vor răpi pe sora-mea...

Dar înainte de a putea continua, Jane dădu drumul unui hohot de rîs ascuţit.

— Să nu-ţi faci nici o grijă din pricina asta, dragă Jim. Eu voi putea să mă apăr şi singură.

Jim se aprinse la obraz. Se uită la Jane şi cînd continuă, glasul lui păru că nu mai este atît de categoric ca ia început.

—- Poate vă închipuiţi că mă pun in această situaţie, pentru că-mi face plăcere ? Credeţi că încerc anume să vă decepţionez şi să vă nemulţumesc ? Ar fi mult mai uşor să mă prezint la unitate şi să renunţ la principiile mele. Dar nu pot face aşa ceva. Credeţi-mă, nu sînt în stare să fac aşa ceva. Pot să mă bată, să mă bage la închisoare, să mă pună la zid şi să mă împuşte... dar eu totuşi .nu voi intra în armată, nu voi ucide pe nimenea şi nici nu voi mişca nici un deget, pentru a ajuta pe alţii să ucidă pe semenii lor.

— Ascultă, tinere, nu te va pune nimenea la zid, ca să te împuşte, răspunse Roger cu blîndeţe. Vei fi adus in faţa unei Curţi de Justiţie şi vei fi obligat să-ţi expui motivele pentru care nu vrei să faci serviciul militar, iar dacă judecătorii vor recunoaşte temeinicia acestor motive, ţi se va da o ocupaţie care să nu aibă nici un fel de legătură cu războiul.

— Sînt gata să primesc o astfel de lovitură.

Roger se uită cu atenţie la fratele său, şi în fundul ochilor lui se citea acum o adîncă părere de rău.

— Tare mi-e frică, dragul meu. că de aici înainte, pe tine te vor aştepta încercări grele.

îşi scoase port-ţigaretul şi dintr-însul luă o

ţigară pe care o bătu cu un capăt pe capacul de argint şi rămase cufundat în gînduri.

— Mai ai să-mi spui ceva? întrebă Jim provocator.

— Nu, dragul meu.

— In cazul acesta voi pleca, deoarece am o întâlnire cu Dora. Noapte bună, mamă ! Noapte bună, tată !

în clipa cînd se uită la tatăl său, rămase încremenit şi nu se mai putu mişca din ioc. Bătrânul părea tot atît de consternat, ca şi cînd cineva l-ar fi lovit peste obraz, fără nici un motiv. Pe obrazul acesta brăzdat de creţuri şi de bătrîneţe fugeau lacrimi, lacrimi fierbinţi de durere. Vederea lui era atît de înspăimântătoare, incit Jim trebui să facă un efort ca să poată respira. In clipa următoare scoase un ţipăt şi se repezi spre uşă. Cîteva clipe nici unul dintre cei de faţă nu îndrăzni să vorbească. Intr-un tîrziu Roger întrerupse tacerea.

— Tată, cred că scena de adineaori a fost o dureroasă lovitură pentru tine.

Doamna Henderson se ridică de pe scaun şi se aşează a’ături de soţul ei. îi scoase batista din buzunar şi i-o întinse. După ce-şi şterse ochii, bătrînul încercă să zîm- bească.

— îmi pare rău că m-am dat în- spectacol, de. faţă cu voi.

— Nu fi mîhnit, dragul meu ! îl rugă soţia sa.

— Mi-e atît de ruşine. Nu ştiu ce greşeală am săvîrşit. Fără îndoială băiatul acesta n-ar fi putut ajunge la astfel de concluzii, dacă dintr-un anumit punct de vedere eu n-aş fi comis vreo greşeală, adăugă el şi oftă. Lumea de astăzi nu este lumea cu care am fost eu obişnuit. Mi se pare că eu am trăit mai mult decît ar fi trebuit. Cred că a sosit timpul, dragul meu Roger, ca să-ţi cedez locul.

Urmă o nouă tăcere, dar de astă dată fu doamna Henderson care o întrerupse.

— Băiatul are şi el dreptui să-şi apere convingerile. De altfel cred că şi libertatea aceasta face parte dintre principiile pentru care se poartă acest război. Fără în- dială nu i-a fost uşor să ne facă declaraţiile pe care le-am auzit adineaori şi mi

s-a părut grozav de nenorocit. Procedează în felul pe care crede just şi conform cu vederile lui. Vă conjur pe toţi, să nu-i faceţi viaţa imposibilă.

— Nu cumva vrei să ne ceri, să ne purtăm faţă de el ca şi cînd ar fi un tînăr ireproşabil ? întrebă Jane în bătaie de joc.

Nimenea n-ar fi bănuit că obrazul blînd al doamnei Henderson ar putea oglindi o expresie de severitate ca în această clipă. Jane plecă ociiii în pămint, cînd îi văzu trăsăturile împietrite şi autoritare.

—: Mă aştept din partea voastră, ca să vă purtaţi faţă de el, cum se cuvine să vă purtaţi faţă de un fiu al meu pe care-1 iubesc din toată inima. Legile Angliei îi dau dreptul să procedeze aşa cum crede că este datoria lui. Nimănui din fâmilia mea nu-i va fi îngăduit să-i facă vreun reproş; şi nu voi admite ca cineva dintre voi să-1 jignească, fie cu vorba fie cu fapta, nici acum nici altădată.

IV

JIM APUCA IN LUNGUL STRĂZILOR LINIŞTITE DIN Westminster, traversă Victoria Street şi opri maşina în faţa intrării parcului Saint James. Era însă prea devreme, cînd intră în parc, aşa că Dora nu putea să fie acolt^, dar prefera acest răspuns, deoarece se simţea cutremurat pînă în adîncul fiinţei şi avea nevoie de cîteva clipe, ca să **se** poată reculege. îi era dor s-o vadă. Niciodată nu avusees atîta nevoie de prezenţa ei, ca acuma. Ştia că dreptatea este de partea lui, dar se simţea zdrobit şi avea nevoie de îmbărbătarea ei. Era o fată înţeleaptă şi bună. Se simţise încântat cînd aflase că ea este în totul de acord **cu** principiile lui. De fapt ea era animată de aceleaşi idei pacifiste ca şi el. Deşi nu cunoştea ororile războiului decît din auzite, totuşi simţise şi ea dureroasele lui consecinţe. Fusese martoră la deznădejdea lucrătorilor din fabrici, care nu mai puteau găsi de lucru şi erau condamnaţi să stea cu braţele încrucişate, în timp ce copiii lor flămînzeau ;

văzuse obrazele cenuşii şi slăbite ale celor care răbdau de foame şi erau torturaţi de amărăciunile vieţii, pentru care ziua de mîine, ca şi cea de azi, nu putea aduce nici o nădejde. Văzuse pe cei curajoşi devenind laşi, pe cei generoşi devenind meschini, pe cei cinstiţi devenind netrebnici , văzuse cum creşte ura în sufletele celor care nu aveau nimic. împotriva celor cate continuau încă să lucreze? cu salarii de mizerie : văzuse virtuţile nobile şi tot ce poate oferi vieţii consistenţă, stingîndu-se şi valorile care dau oamenilor demnitate, cinste, sinceritate, credinţă, fermitate pe toate acestea le văzuse devenind obiectul de batjocură al nebunilor şi ticăloşilor. Şi cărei împrejurări se datorau toate acestea ? Războiului prostesc şi criminal provocat de oameni fără simţul onoarei, de lăcomia, vanitatea şi lipsa de conştiinţă a unor ticăloşi. Consecinţa infringerii era mizeria a jumătate continent.

Dar în acelaşi timp care a fost răsplata victoriei ? Speculaţii cumulaseră averi, casele de joc încasaseră sume nebănuite, restaurantele făcuseră afaceri strălucite şi fa- bticile de automobile vînduseră un număr uriaş de maşini. Datorită acestei împrejurări şomajul ii luat proporţii nebănuite, minerii au ajuns să rabde de foame, legislaţia şi asociaţiile pentru combaterea şomajului au subminat libertăţile şi concepţiile etice ale celor care-şi duceau viaţa chinuită, susţinuţi de aceste principii. Bogăţii şi-au risipit averile adunate fără muncă, in petreceri des- frinate. îţi făcea impresia că dorinţa de petrec iri este singurul lucru cuminte, şi nesocotinţa în cheltuieli, singura nebunie posibilă. Dacă se găsea cineva care să fie prudşnt şi cinstit, toată lumea il apostrofa, spunînd că este un pedant nesuferit! Dacă luai viaţa în serios, ţi se spunea că eşti fătarnic. Virtuţile şi curajul erau noţiuni stranii pe care le-a profesat şi unul căreia i se zicea lisus. în loc de glume se debitau anecdote pornografice şi cinismul ţinea loc de inteligenţă. Desfrînarea nu mai era considerată ruşinoasă, trindăvia nu mai era reprobabilă şi nici dezmăţul un stigmat A fi întreţinutul unei femei, însemna că ai o meserie avuabilă şi dacă se în- tîmpla ca o femeie întreţinută de cineva să dea serate amuzante, toată

lumea se dădea în vint, pentru a fi invitată în casa ei. Toate aceste calamităţi fuseseră introduse în Anglia de ultimul război : O clasă superioară care nu avea nici un simţ al răspunderilor, o clasă mijlocie care a renunţat la standardul vieţii onorabile şi o pătură muncitorească prost adăpostită, prost hrănită şi cu sufletul încărcat de revoltă.

învingători şi învinşi, erau în fond pe o formă de înfrînţî. Dar iată că de astă dată nebunii sau mişeii pregătesc un nou război. îi era indiferent ce vor crede alţii despre el, nu va ţinea socoteală nici de durere, nici de zbuciumul sufletesc ce-1 aşteaptă, de ruşine şi dezamăgire... Jim îşi jură că el nu-şi va trăda convingerile. Preocupat de aceste gînduri ajunse in apropierea lacului şi stăpînit de frumuseţea peisajului, se opri în loc ca să-1 admire; Pe buze îi apăru un zîrnbet cînd văzu cei doi pelicani plimbîndu-se alături pe marginea lacului. Pe luciul apei înotau raţe pestriţe ; una dintre el se dădu de citeva Ori cu capul în jos în apă şi începu să scuture din coada ridicată în vînt. Mamele ai căror copii se jucau iri apropiere, se aşezară pe băncile destinate publicului. Ici colo cîte o femeie cu înfăţişare ostenită, făcea lec4 tură. Pe o bancă era un domn bătrîn care citea ediţia de după amiază a unui ziar. Ciţiva soldaţi îmbrăcaţi în uniforme kaki se plimbau în lungul aleelor şi un cavalerist canadian îl întrebă, pe unde trebuie să apuce, ca să iasă în Parliament Street. Copacii erau încărcaţi de frunza pe care n-o pişcase încă toamna apropiată. Parcul acesta mic, situat în mijlocul oraşului, avea un farmec specific. Era un colţişor odihnitor, cu aspect rural şi în acelaşi timp citadian, şi pentru un tînăr cu înclinaţii literare cum era Jim, avea ceva care-ţi aducea aminte de secolul al optsprezecelea. Pe aici se plimbase Tom Jones împreună cu Lady Bellaston, şi Lady Teazle ascultase şoaptele galante ale unui domn cu numele Joscph Sur- face. Pînă şi străbunii lui din familia Henderson, îmbrâ- caţi în fracuri brodate şi cu peruci legate la ceafă cu funde, iar doamnele cu părul pudrat şi îmbrăcate în crinoline, tot pe aici se plimbaseră în timpul sezonului la Londra, cînd se duceau la întîlnirile lor sociale. Jim îşi simţi inima tresărind chinuită, cînd se gîndi că acest colţişor

adorabil, martor al vieţii fericite de odinioară, va fi condamnat în mod inevitabil să cadă pradă ororilor războiului. în realitate numai locuitorii dinaintea războiului celuilalt cunoşteau farmecul de odinioară al Londrei. Ce vor zice oare mai tîrziu, cei care vor avea norocul să trăiască în timpul acestui viitor război ? încearcă să cuprindă cu ochii tot farmecul vizibil al parcului, pentru a păstra în sufletul său amintirea trainică a prezentului pe care nimic să nu i-o mai poată lua. Frumuseţea pe care o vedea, reuşi să-i redea liniştea.

În aceeaşi clipă îşi scoase ceasorniculera încă prea devreme, aşa că-şi continuă drumul. Aerul călduţ al acestei după amiezi tîrzii de vară era plăcut şi din locul unde se găsea, în zgomotele surde şi abia perceptibile ale car- tierclor din partea de miazănoapte şi miazăzi, simţea un farmec misterios care-i umplea sufletul de aceeaşi emoţie, ca şi cînd în dosul unei uşi închise s-ar fi petrecut ceva mici evenimente trecătoare, şi acum nu-i rămine decît să aştepte cu răbdare sfîrşitul care va trebui să vina. Apoi cu totul pe neaşteptate dete cu ochii de Dora. Era aşezată pe o bancă şi sta de vorbă cu o femeie. Rămase mirat, căci după cît ştia, Dora nu cunoştea pe nimeni la Londra. Femeia vorbea repede şi‘stăruitoare, iar fata se uita la ea şi din cînd în cînd dădea din cap, ca şi cînd ar fi încercat să-i dovedească atenţia cu care ascultă şi înţelege tot ce-i spune. Era atît de preocupată, îneît nici nu-1 băgă de seamă decît după ce ajunse foarte aproape de ele şi auzi că străina vorbeşte nemţeşte. Femeia fu cea dintîi care-1 observă şi tăcu imediat. Dora sări în picioare şi se aprinse la obraz ca o flacără.

— O Jim, nu mă aşteptam să soseşti ; nici nu te-am auzit cînd te-ai apropiat. Tocmai de aceea m-a mirat apariţia ta.

Femeia se uită o clipă la el, aşa că putu constata nu- maidecît răceala neobişnuită a privirilor ei. Apoi Se ridică în picioare, dădu din cap cu indiferenţă şi se depărta cu paşi grăbiţi.

— Cine a fost femeia aceasta ? întrebă ol, după ce se aşeză lîngă Dora.

— Habar n-am. Cînd am sosit eu, era aici pe

bancă A băgat de seamă că sînt străină şi a intrat în vorbă cu mine. Este o refugiată şi mi-a poveslit întîmplări din viaţa ei. Partea tristă şi chiar tragică în întîmplările acestea este că pe astfel de oameni nu-i poţi ajuta cu nimic. Mi-a părut grozav de rău de ea.

— Mi-a făcut impresia unei femei foarte energice. Fără îndoială va reuşi să se ajute şi singură.

— Vrei să-mi dai o ţigară ? Ce ai făcut toată ziua ?

— Nimic de seamă.

Cuvintele acestea le pronunţă atît de abătut, îneît fata ridică ochii şi se uită la el. Era palid şi cu obrazul prelung.

— S-a întîmplat ceva ? îmi pari grozav de obosit.

— Mă găsesc în mare încurcătură. Le-am spus tot adevărul. înţeleg în legătură cu faptul că eu voi refuza să întru în armată. Erau toţi pe faţă. A fost o scena chi- nuiţoflre. Tata a început să plîngă.

— De ce ? întrebă ea cu glasul tăios.

— Pentru că atitudinea mea i se pare ruşinoasă. El **nu** este în stare să înţeleagă punctul meu de vedere.

Fata nu zise nimic şi obrazul i se întunecă.

— Nu trebuie să fii prea severă faţă de el. Este om bătrîn şi de generaţii întregi cei din familia Henderson au fost militari. înţelegi ce vreau să spun ? După părerea lui, cînd cineva nu este soldat, este tot una ca şi cînd ar fi măturător de coşuri. Iar dacă se întîmplă să fie un război, i-ar fi imposibil să înţeleagă cum se poate ca cineva să nu pună totul în mişcare, pentru a putea lua pai te la el.

— Fratele tău s-a revoltat împotriva ta ?

— N-aş putea spune că s-a revoltat. Dimpotrivă a fost chiar binevoitor, dar o bunăvoinţă pe care o manifestezi faţă de oricine care ţi se pare puţin sărit, zise el şi începu să rîdă melancolic. De aici înainte acasă la noi viaţa pe care o vom duce, nu va fi dintre cele mai plăcute.

Drept răspuns Dora ridică din umeri, ceea ce putea însemna tot ce pofteşti, dar în acelaşi timp putea şi să nu însemneze nimic.

— Doamna Henderson a spus ceva fratelui tău

despre mine ? întrebă ea. '

— Da, Roger şi-a notat numele tău. A declarat că situaţia aceasta de acuma nu înseamnă nimic grav. Sint şi e;u de aceeaşi părere. La urma urmelor tu nu eşti germană ci austriacă şi tratamentul ticălos pe care ţi l-au aplicat, îţi dă dreptul să fii privită cu toată, consideraţia.

— pămîne totuşi realitatea că eu sînt o străină dintr-o ţară beligerantă.

— Ştii foarte bine că situaţia aceasta se poate schimba în orice moment, dacă eşti de acord, ripostă el zimbind.

Era uşor de ghicit la ce face aluzie şi fata făcu o uşoară mişcare, dar el n-ar fi putut spune ce însemnează mişcarea aceasta. O luă de mînă şi Dora suportă gestul acesta al său, fără să protesteze. Un trecător se uită la ei şi zîmbi, continuîndu-şi drumul. Jim aştepta pînă cînd ajunse destul de departe, ca să nu-i mai poată auzi.

— Iubita mea, nu vrei să-mi fii soţie ?,

îşi retrase mîna şi rămase cu privirea rătăcită în gol. Părea că ochii i s-au tulburat.

— Devenind soţia mea, ai deveni în acelaşi timp şi ce- tăţeană britanică, aşa că autorităţile n-ar mai avea nimic împotriva ta.

— Eşti foarte amabil, Jim, dar cu toate acestea nu pot să mă căsătoresc cu tine.

— De ce să nu poţi ? Eu te iubesc. Ştii foarte bine cit de mult te iubesc şi mi-am închipuit că şi tu mă iubeşti pe mine.

— Dacă aş primi, ar însemng. să nu mă port frumos faţă de părinţii tăi. Au fost atît de buni cu mine şi bunătatea aceasta nu pot să le-o răsplătesc cu o astfel ue purtare. Cu siguranţă ei nu vor putea suporta gîndul, că noi ne-am căsători împreună.

— Nu sînt în stare să cred aşa ceva. Lor le-ar face plăcere, dacă m-aş căsătorj.

— Probabil. Dar nu în cazul cînd te-ai căsători cu o străină săracă, din clasa burgheză. Ar fi nemulţumiţi de tine, chiar dacă din această căsătorie li s-ar naşte o jumătate de duzină de nepoţi.

Jim oftă. Dora era o fată inteligentă, aşa că ar fi fost imposibil să nu bage de seamă că tatăl său, pe care din acest punct de vedere Roger l-a dezamăgit,

se aştepta ca cel puţin fiul său al doilea să-i dăruiască moştenitorul asupra căruia se concentrau toate nădejdile lui. Jim înţelegea că o fată inteligentă şi idealistă are tot dreptul să nu admită ca cei dimprejurul ei s-o exploateze ca pe un animal de prăsilă.

— Am atîta nevoie de tine, iubita mea. Mă aşteaptă încercări grele, aşa că nu trebuie să-ţi faci nici o iluzie. Le voi suporta cu răbdare, dar în scopul acesta am nevoie de tine.

— Căsătorindu-te cu o austriacă, situaţia ta n-ar putea decît să se înrăutăţească.

— Mi-ar fi indiferent, de vreme ce în felul acesta nu te vor mai putea despărţi de mine. O, Dora, spune-mi că eşti de acord. îţi făgăduiesc să nu-ţi dau niciodată motive ca să regreţi.

Se uită la el cu ochii frumoşi şi limpezi, apoi se pleca uşor şi-1 sărută pe obraz.

— Să nu luăm deocamdată nici o hoLărîre. Să no mai gîndim. Nu vreau să fiu smulsă de lîngă tine. Această eventualitate mi-ar încurca toate socotelile. Dacă totuşi se va întîmpla să fiu ameninţată de această primejdie, atunci va trebui să ne căsătorim.

Pronunţă cuvintele acesţea într-un fel atît de spontan şi atît de îneîntător, încît Jim se simţi mulţumit.

— Mă întreb, nu cumva ar fi mai bine să te denunţ că eşti spioană germană, ca să te oblig să grăbeşti împlinirea acestei făgăduieli, zise el în glumă.

Fata începu să rîdă.

— A fost foarte amabil din partea ta, cînd mi-ai spu» **că** nu simţi nici un fel de antipatie faţă de mine.

-— Pentru mine eşti un tînăr care are mai multe calităţi comune oamenilor civilizaţi, decît oricare altă persoană pe care am cunoscut-o din ziua cînd mă găsesc in Anglia. Nu m-aş mira cîtuşi de puţin, dacă Jntr-o buna zi aş constata că sînt îndrăgostită nebuneşte de tine.

— Eşti un înger !

Ridică mîinile, ca să se apere, căci îl văzu că este gata să se repeadă la ea şi s-o cuprindă în braţe.

— Te rog, nu aici ! Ne poate .vedea cineva, protestă fata. Mi se pare înainte de a pleca de acasă, îmi spuneai că mă vei duce la un spectacol de cinematograf ?

Se ridică de pe bancă şi ieşiră din parc. în apropierea porţii le ieşi în cale un vînzător de ziare, cu ultima ediţie a ziarului *Star.*

— Extra ! Extra ! striga el gîfîind. Vaporul de linie *Athenia* a fost torpilat. Extra 1 Extra !

DOAMNA HENDERSON SE APUCA IMEDIAT DE LUCRU, deoarece casa trebuia transformată, pentru a putea primi Copiii pe care avea intenţia să-i aducă la Graveney Hoit. Toată lumea se aştepta ca Londra să fie greu bombardată şi spitalurile primiseră instrucţiuni pentru a face pregătiri în vederea adăpostirii eventuale a cîteva mii de răniţi. Cei care putea suporta transportul, proiectau să fie trimişi la ţară, iar cei care puteau fi lăsaţi fără nici o primejdie în libertate, urma să fie trimişi acasă. în prima zi de război se dete alarmă aeriană şi majoritatea locuitorilor se repezi — unii din glumă, alţii de frică, dar majoritatea numai pentru că îşi închipuiau că se cuvine să procedeze în conformitate cu instrucţiunile primite — spre adăposturile neîncăpătoare. Autorităţile cereau evacuarea imediată a copiilor din oraş şi toate trenurile care plecau din Londra, erau pline de copii. Era foarte

greu să găseşti posibilităţi pentru adăpostirea acestui torent zilnic de refugiaţi.

Doamnă Henderson scoase întreg rnobilierul din salonul de bal şi în lungul pereţilor, instală în mare grabă paturile de campanie, aduse de la Londra. Evacuă şi salonul cel mare şi în locul lui instală sufrageria. Sala cea mare de sufragerie pe care nu o întrebuinţau decît la ocazii solemne, cînd aveau un număr mai mare de invitaţi, fu transformată în sală de mîncare pentru copii. Distribuţia aceasta a încăperilor îi dete posibilitatea

ca bolul principal, o admirabilă încăpere pictată de Vălliam Kent, care reprezenta una dintre principalele atracţii ale castelului, o sufragerie mică, un salonaş şi biblioteca, cu piesele.sculptate de Grinling Gibbons, să rămînă exclusiv rezervate familiei. La sfatul lui Roger, la început primi un număr de treizeci de copii care sosiră în două grupuri, primul de doisprezece şi al doilea de optsprezece. Erau originari din cartierul Stepney şi variau între patru şî doisprezece ani ; o parte dintre ei erau copii bine întreţinuţi, din familii de lucrători cu mijloace îndestulătoare de existenţă, dar după înfăţişarea celorlalţi se vedea limpede mizeria degradantă în care trăiesc părinţii lor. Erau îmbrăcaţi în zdrenţe şi plini de paraziţi. Pe toţi aceştia fură obligate să-i ducă în sala de baie şi să-> săpunească zdravăn, apoi să le schimbe îmbrăcămintea. Cei mici erau mai uşor de tratat, dar cei mai răsăriţi şi în special cei mari erau greu de stăpînit. Erau prost nă- răviţi, întrebuinţau un limbaj dezmăţat şi distrugeau tot ce le cădea în mînă. La început doi sau trei dintre ei păreau insuportabili. Spărgeau tot ce le ieşea în cale şi călcară în picioare straturile de flori, pînă cînd nu mai rămăsese urmă de ele. Unii dintre ei nu avuseseră încă ocazie să mănînce la masă, fiind obişnuiţi să se aşeze pe duşumele, iar cînd constatară că sînt obligaţi să se aşeze în faţa mesei, se revoltară şi începură să arunce pe jos "toate farfuriile şi tacîmurile. Mai greu era să te înţelegi cu. cei cărora le era dor de casă şi de părinţi. în casa aceasta uriaşă, în mijlocul vieţii de la ţară, se simţeau singuri şi înspăimîntaţi şi jinduiau după hudiţele murdare şi pline de larmă ale cartierelor Londrei. O altă problemă erau mamele care veneau în fiecare zi să-şi vadă copiii. Unele dintre acestea se simţeau mulţumite, ştiindu-i în afară de zona primejdioasă, dar deşi prezenţa lor le lipsea, înţelegeau că viaţa în aerul liber de la ţară nu poate "decît să le facă bine. Presimţeau în mod instinctiv că pot avea toată încrederea în doamna aceasta binevoitoare care le trata cu atîta curtenire. Altele însă erau mult mol dificile. Nu erau mulţumite cu mîncarea simplă şi consistentă pe care le-o dădea doamna Henderson şi se plîngeau că copii lor sînt

condamnaţi să rabde de foame. Unul dintre principalele lor motive de nemulţumire era, că acestor copii li se dădea lapte proaspăt, în loc să li se dea lapte conservat. Spuneau despre ea că este zgîrcită, căci erau convinse că doamna Henderson primeşte bani de la guvern, pentru întreţinerea copiilor şi nu se fereau cîtuşi de puţin să-şi ascundă convingerea că ea trebuie să cîştige ceva din afacerea asta. Nu erau mulţumite nici de faptul că aceşti copii fuseseră îmbrăcaţi în haine curate, deoarece considerau dispoziţia aceasta drept **o** ofensă — ca şi cînd cineva ar fi avut motive să pună la îndoială că şi ele sînt în stare să-şi îmbrace copii, în mod cuviincios. Faptul că toţi erau îmbrăcaţi la fel, era şi el ceva care mirosea a „binefacere". Tot atît de puţin mulţumite erau şi de „baia zilnică", la care doamna Henderson ţinea cu încăpăţînare. „Bieţii de ei ; să ştii că se vor îmbolnăvi de pneumonie'[1], protestau femeile. Multe dintre ele stăruiră să-şi ia copiii cu ele acasă. în locul acestora veneau alţii şi nu puteai şti niciodată dinainte, dacă aceştia vor fi blînzi şi bine crescuţi sau vor fi nişte bădărani care vor provoca scandaluri şi nemulţumiri.

Dar datorită bunăvoinţei şi fermităţii, în timp de cî- teva săptămîni doamna Henderson reuşi să domolească pînă şi pe cei mai sălbatici dintre copiii aceştia Constată mulţumită, că datorită hranei alese şi- aerului curat de la ţară, membrele lor au început să se rotunjească şi obrajii să li se îmbujoreze. Pînă şi femeile cele mai iabraşe trebuiră să admită că le merge bine, aşa că bătrîna doamnă nu este tocmai atît de nesuferită, cum şi-âu închipuit ele. Pentru doamna Henderson fu adevărat triumf, cînd **o** femeie încruntată şi cu trăsăturile obrazului împietrite, mamă a şase dintre protejaţii ei, îi spuse-:

„— Dumneata eşti o adevărată doamnă, aci nu mai încape nici un fel de îndoială, şi să ştii că nu mă voi sfii să fac această afirmaţie de faţă cu toată lumea".

Dar munca era istovitoare. Bărbaţii din serviciul castelului fuseseră cu toţii mobilizaţi. Majordomul era şofer, iar cei doi valeţi fuseseră chemaţi să facă instrucţie militară, aşa că în toată casa nu se

găseau decît cameristele. Seara după ce doamna Henderson, May şi Dora reuşeau să ducă pe aceşti copii la culcare, toate trei se simţeau sleite de puteri. Copiii mai în vîrstă mergeau la şcoala din sat, aşa că cel puţin în timpul zilei erau împiedicaţi să provoace dezordini. May şi Dora se ocupau cu schimbul de ceilalţi.

Exact cum prevăzuse şi doamna Henderson, in timpul acesta Dora se dovedi o fată nepreţuită. Era mai severă decît ar fi putut să fie doamna Henderson şi May, iar doamna Henderson fu obligată în cîteva rînduri să-i atragă atenţia, că are de a face cu nişte copii şi mai ales cu copii care pînă acum n-au prea avut ocazie să înveţe cîte ceva, prin' urmare nu se poate să le ceri chiar de la început prea mult. Dar în orice caz Dora se pricepea să-i stăpînească. Copiii nu ţineau la ea atît de mult ca la doamna Henderson sau la May, dar era sigur că aveau respect faţă de ea. înţeleseră foarte curînd, că atunci cînd Dora le cere să facă ceva, cu ea nu este de glumit.

Imediat după izbucnirea războiului se întâmplă ceva cu totul neobişnuit. Jim începuse să răsfoiască o revistă ilustrată în care găsi întreg personalul Ambasadei germane, în momentul cînd părăsise Londra. Se uită la fotografie apoi întinse Dorei revista.

— Ia te uită, zise el. Nu este aceasta femeia cu care ultima dată cînd am fost împreună în oraş — te -am văzut stînd de vorbă în parcul St. James ?

Era o femeie înaltă şi oacheşă, cu trăsături foarte energice. Dora se uită repede la fotografie :

— Nu cred să fie ea, a răspuns Dora cu indiferenţă. Femeia aceea mi-a spus că este o refugiată.

— Poartă aceeaşi pălărie şi are aceleaşi trăsături severe. M-ar interesa să ştiu, dacă de fapt este o refugiată.

— în cazul cînd a urmărit să afle ceva de la mine, atunci sînt convinsă că n-a reuşit, ripostă Dora şi zîmbi îneîntâtoare.

Jim nu se mai gîndi la afacerea asta.

Dar cînd la sfîrşitul săptămînii tatăl său sosi la Graveney Hoit şi din simplă curiozitate Jim se gîndi să-i arate şi lui fotografia, nu putu găsi revista

nicăieri. După ce constatase c-ar fi zadarnic să aştepte ceva mai bun de făcut generalul îşi găsise o ocupaţie în biroul central al Crucii Roşii, aşa că nu venea acasă decît pentru week- end. Faţă de Jim se purta tot atît de amabil ca întotdeauna, dar evita să rămînă-singur cu el în aceeaşi cameră. Jim care-şi simţea nervii chinuiţi pînă la extrem, surprindea ochii tatălui său opriţi asupra lui cu deznădejde şi mîhnire, iar dacă se întîmpla ca privirile lor să se întîlnească, generalul întorcea numaidecît obrazul în altă parte. May şi doamna Henderson vorbeau cu el tot atît de amabile, dar numai despre subiecte lipsite de importanţă, fără a răscoli problema care-i preocupa pe toţi, într-un rînd încercă să vorbească cu maică-sa despre acest subiect delicat.

— O, Jim, te rog, mai bine să nu vorbim despre asta, stărui ea. Fără îndoială hotărîrea ta este definitivă, aşa că ■orice ţi-a.ş spune eu, nu va putea să te abată de la convingerile' tale.

— Procesul meu te nemulţumeşte ?

— Da !

într-o Duminică dimineaţa cînd coborîră în sufragerie, pe farfuria din faţa lui găsi o scrisoare. Rupse plicul şi după ce scoase conţinutul, îi arătă şi celorlalţi.

— Prima pană albă, declară el.

Generalul şi doamna Henderson se întoarse spre el speriaţi şi nu ştiau ce să răspundă. May rămăsese năucită şi cu ochii rătăciţi, iar Dora se uită la el şi în ochii ei albaştri tremura o expresie neobişnuită. Jim cercetă stampila poştei unde fusese predat.

— Oficiul poştal nu este tocmai departe de noi, declară el. Aş vrea să ştiu căreia dintre cunoştinţele noastre a putut să-i treacă prin minte această amabilitate.

Apoi zîmbi şi-şi potrivi pana la butonieră. Cei de la masă îşi terminară prînzul în tăcere.

Puţin după aceea primi o citaţie de la Tribunalul Regiunii, instituit pentru audierea celor care după ce fuseseră chemaţi să-şi facă serviciul militar, făcuseră cereri ca să fie scutiţi de serviciu. Avea destul curaj, aşa că în dimineaţa zilei fixate se prezentă fără nici o teamă, ca să suporte proba de foc, în faţa Comisiei Tribunalului din orăşelul învecinat Lewes. Dar îşi pierdu imediat entu-

ziasmul, cînd văzu împrejurul său pe ceilalţi care refuzaseră să facă serviciul militar şi care aşteptau să se adune membrii Comisiei. Etau şapte cu toţii, între care unul singur era un bărbat cu privirile limpezi şi obrazul senin, iar ceilalţi erau lucrători slăbiţi de mizerie şi degeneraţi fizicește. Nu era de loc plăcut să se găsească într-o astfel de tovărăşie. îşi aduse aminte de statura lui înaltă şi de muşchii de sportiv şi nu se simţi la în- demînă, cînd se uită la ei. Erau nişte nenorociţi care n-ar fi putut să fie armatei de mare folos, şi comparindu-se cu ei, simţi că principiile lui încep să se clatine. Unul dintre ei, cel care fu audiat primul, părea foarte închipuit şi ţinu o lungă cuvîntare, exact ca la o întrunire publică, pentru a-şi expune convingerile comuniste care-1 opresc să facă parte din armată. De meserie era negustor cca- prazar. Refuza nu numai să facă serviciu militar şi orice fel de lucru care ar avea vreo legătură cu războiul capitaliştilor şi ceru justiţiei să-l bage la închisoare. Lucrătorul agricol care urmă la rînd, era cu totul din altă categorie de oameni. Făcea parte dintr-o mică seclă aproape necunoscută, numită „Doisprezece Apostoli". Aderenţii acestei secte încercau să înscăuneze în lumea aceasta înrăită învăţătura lui Iisus Christos şi s-o urmeze cu cea mai mare severitate. Era mişcător să auzi pe omul acesta simplu şi fără şcoală, expunîndu-şi in cuvinte emoţionante convingerile religioase. Nimenea nu se putea îndoi de sinceritatea lui. Reuşi să evoce în faţa tuturor, atît a celor care aveau să-l judece, cît şi a celor care trebuiau să urmeze la rînd, începuturile religiei ' creştine, aşa că toţi ascultau miraţi şi cu respect pe omul acesta care ar fi putut să fie unul dintre învăţăceii Na- zarineanului. Idealismul acestui tînăr ţăran era întocmai ca o rază de soare care-ţi umple sufletul de lumină. Jim se simţi cutremurat şi cînd îi veni rîndul, se uită la •judecătorii săi cu bărbătească încredere în sine. Pe membrii Comisiei îi cunoştea şi preşedintele era prieten cu tatăl său. Chiar dacă vreunul dintre aceştia se simţea mirat de prezenţa lui în faţa lor, nu-i deteră cu nimic să înţeleagă. Jim citi scurta declaraţie pe care o pregătise de mai înainte şi răspunse la întrebările lor.

— Eşti dispus să faci munci agricole ? îl întrebă Preşedintele.

— Da domnul meu, aş face cu toată plăcerea.

— Foarte bine.

— I se admise cererea să fie scutit de serviciul militar.

Pe domeniul Graveney Hoit erau mai multe ferme,, dar Comisiunea hotărîse că va trebui să lucreze la ferma unui ţăran care-şi lucrează pămîntul propriu, nu la unul dintre dijmaşii tatălui său. De aceea ziua următoare se duse să stea de vorbă cu un astfel de ţăran.

— ■'Unul dintre cei care refuză serviciul militar? întrebă ,**el,i:** '

— Da ! răspunse Jim.

—: tArâţi voinic şi sănătos, tinere. Ţi s-a întîmpiat vre-o dată pînă acum, să lucrezi din zori şi pînă în seară ?

— Da, dar nu felul de lucru la care te gîndeşti dumneata.

Omul se uită la el de sus în jos, ca la o bidiganie ciudată.

— La urma urmei de ce să nu fac o încercare cu dumneata. Aici la fermă duc lipsă de braţe la toate muncile. Toţi argaţii tineri pe care i-am avut sînt mobilizaţi, aşa că sînt obligat să primesc şi pe cei care n-au făcut niciodată astfel de treabă.

în apropiere de fermă Jim reuşi să-şi găsească o cameră la nişte oameni al căror băiat se înscrisese în armată. >Se. simţea foarte mulţumit că poate pleca de acasă. Era o fire susceptibilă şi străduinţa tatălui, a mamei sale şi a lui .May, de a evita orice aluzie la situaţia ruşinoasă în care se găseşte, îi venea mult mai greu, decît dacă i-ar fi spus făţiş că-1 condamnă. Se simţea exact ca un condamnat care după ce şi-a ispăşit pedeapsa, se întoarce la ai săi Şi-şi dă seama că toţi se feresc, nu cumva să facă vreo aluzie cu care l-ar putea jigni. Nu se simţea bine decît în apropierea Dorei. Dar de cînd se instalaseră copiii în casa lor, ea era prea ocupată, ca să mai poată stă şi cu.el. Trebuia să se mulţumească cu cîte o plimbare prin parc sau cu o conversaţie de cîteva minute, cînd se întîlneau întîmplător. Uneori îi spunea că este nemulţumit'

din pricină c-o vede atît de rar, dar fata îi răspundea că este mult mai bine- să nu fie văzuţi prea des împreună.

— Pînă jn ziua cînd vom lua o hotărîre definitivă, **nu** vreau să bănuiască cineva că între noi există o înţelegere.

— Eu am luat demult această hotărîre, declară el.

—• Eu însă n-am luat-o.

Răspunsul ei l-ar fi nemulţumit şi l-ar fi determinat să se simtă deznădăjduit, dacă n-ar fi fost petrecut de un zîrnbet atît de fermecător.

Ferma la care lucra Jim era la depărtare numai de şase- mile şi fusese hot^rît chiar de la început, ca în fiecare Duminică să vie acasă pentru a-şi petrece ziua împreună cu ai săi. Dar chiar aşa, numai rareori avea ocazie să vadă pe Dora între patru ochi, astfel că stărui să-i tăgăduiască -ca din cînd în cînd, cum se va putea, să se întâlnească într-o căsuţă clădită în stil Elizabethan la poalele unui deal din vecinătatea şoselei şi în apropierea porţii parcului. Cu bicicleta puteai ajunge aici în cîteva minute din Graveney Hoit. Casa era acoperită cu stuf, dar deşi era mică, era totuşi bine aranjată. Un unchi maniac al generalului Henderson locuise ani de-a rîndul în această casă şi în amintirea acestuia îi mai ziceau şi astăzi Căsuţa Unchiului Algy. Vecinii din împrejurimi îi ziceau „Badger's Cottage". Jim se gîndise de multă vreme, că după ce Roger va intra în stăpînirea domeniului^ îi va ceda lui această căsuţă ; simţea o mulţumire neobişnuită de fiecare dată cînd se întâlnea aici cu Dora şi făceau planuri referitoare la schimbările ce le vor face în interior.

— Pentru noi doi ar fi o casă ideală, spunea el şi se uita la ea înduioşat.

— în orice caz vederea de aici este încîntătoare, răspundea ea zîmbind.

Fiind situată pe vîrful unei coline, de la fereastră puteai vedea pînă departe luncile aşternute împrejurul ei.

— întreagă provincia Sussex ţi se aşterne la picioare, spunea el cu mîndrie.

— Admirabil peisaj !

— Nu văd ce ne-ar putea împiedica să ne

căsătorim numaidecît şi să ne mutăm în casa aceasta.

— în cazul acesta gşti un prost, cum ţi-am mai spus destule ori şi înainte de asta.

Jim oftă, căci o cunoştea destul de bine, pcntra a-şi da seama că după ce a luat o hotărîre, nici un fel de argument nu o mai poate convinge să-şi schimbe părerea. Dora era convinsă că dacă s-ar căsători cu el, ar însemna să abuzeze în mod brutal de încrederea părinţilor lui care se purtaseră atît de frumos faţă de ea, dar deşi el încerca s-o convingă că exagerează, trebuia totuşi să admită că atitudinea ei este o dovadă de recunoştinţă.

— Totuşi aş fi preferat ca din acest punct de vedere să nu fii atît de scrupuloasă, îi răspunse el, ca s-o liniştească.

VI

ERA O TOAMNĂ 1NCÎNTATOARE. TOMMY PLECĂ LA şcoală pe la sfîrşitul luaii septembrie. în timpul acesta o- armată rusească intrase în Polonia şi datorită acestei noi invazii, rezistenţa polonă se prăbuşi. Varşovia capitulase, învingătorii îşi împărţeau prada între ei. Primul capitol scurs al războiului se terminase. Peste canal trecea un to-rent. neîntrerupt de trupe britanice. Roger primi o însărcinare la cartierul general al armatei. Pe urmă veni iarna. Dick Muray era la regiment, undeva în paraginile din Nor- folk. Deşi despărţirea aceasta o făcuse să se zbuciume,. May totuşi se simţea mai mulţumită că nu mai este în apropiere, ca să apară în faţa ci tocmai atunci cînd nu se aştepta. Instinctul îi spunea că va trebui să respecte înţelegerea dintre ea şi Roger, nu numai cu cea mai mare severitate, ci şi din punct de vedere moral, ori partea aceasta era mult mai grea de .respectat, în cazul cînd l-ar fi văzut mereu. Era mulţumită că atît el cit şi Roger erau , în slujba patriei. Nu-şi scriau prea des, şi dacă' se în- tîmplăsă primească de la el o scrisoare, aceasta nu era scrisoare de dragoste, ci

un fel de raport despre ceea ce făcea acolo, pigmentat cu un fel de ponoase, şi cu toate acestea o astfel de scrisoare o făcea să se simtă toată ziua mulţumită. I se părea că din propoziţiile simple îi aude glasul plin şi vesel, şi fiecare cuvînt, în aparenţă indiferent, îi vorbea despre dragostea lui faţă de ea. Fusese adevărat noroc că acum îşi putea găsi de lucru tocmai de-ajuns. Era atît de ocupată, îneît nu-i mai rămînea timp să se gîndească şi la altcevti şi cu toate că zilele erau de o uniformitate monotonă, săptămînile treceau una după alta în goană. Nici nu se gîndi cît de puţin a mai rămas pînă la Crăciun, decît în ziua cînd doamna Henderson îi spuse că va trebui să plece la Londra, pentru a cumpăra daruri copiilor. Aduseră un copăcel de brad pe care-1 instalară într-o cameră cu oaspeţi şi în timpul ce le rămînea liber, Dora şi May începură să-1 împodobească. Tommy veni acasă, în vacanţă. Mai crescuse, dar era şi acuma un tînăr deşirat şi costeliv, cu mîinile şi picioarele prea mari şi cu un moţ de păr cafeniu zbîrlit pe care doamna Henderson se căznea zadarnic să i-1 netezească. Ochii lui de culoare întunecată «erau vioi şi inteligenţi. Era atît de plin de viaţă incit, •afară de cazurile cînd citea, i se părea adevărata tortură să stea liniştit. îţi venea să crezi că în vine are argint viu, în loc de sînge. Mişcările lui aveau ştîngăcia caracteristică unui mînz de curînd născut. Cînd doamna Ilen- derson se uita la el şi constata cît de mult a crescut, se .gindea cu părere de rău, că in curînd i se va schimba glasul şi va deveni un tînăr tot atît de grav ca şi fraţii săi ; odată cu apariţia acestui viitor tînăr, va dispărea şi băiatul la care ea a ţinut atît de mult. Mulţumea lui Dumnezeu că el era prea tînăr pentru a participa la război, aşa că nu i se va putea întîmpla nimic.

Astfel sosi şi Crăciunul. Generalul care venise de la Londra pentru patruzeci şi opt de ore, aduse lui Tommy ■o bicicletă nouă. Copiii evacuaţi erau foarte mulţumiţi de darurile primite şi de.pomul de Crăciun, cum ei nu mai văzuseră încă şi care-i umplea de admiraţie. La masă li se servi friptură de curcan şi limonadă, şi peireeură o *-zi* foarte plăcută, distrîndu-se cu tot felul de jocuri. Unul dintre copiii

mai mici declară că pe el nu-1 interesează războiul» şi poate să dureze cît pofteşte.

într-o seară, la cîteva zile după Anul Nou, în timpul cît copiii erau aşezaţi la cină, Tommy intră intr-un suflet în sufragerie şi strigă :

— May, te cheamă cineva la telefon.

— Cine mă cheamă ? Nu pot să vin, căci sint ocupată.

— Este Dick Murray. Spune că ar vrea să vorbească cu tine, o singură clipă. îţi voi .ţinea eu locul, pînă cînd te vei întoarce.

May tocmai ridicase o cratiţă mare,, plină de macaroane şi după ce o puse pe masă, mîinile începură să-i tremure. Presimţea de ce a chemat-o Dick. în ultima scrisoare îi comunicase că regimentul său are toate posibilităţile să fie trimis în Franţa şi-şi exprimase nădejdea că zvonurile acestea vor fi întemeiate, că era sătul de neactivitate şi de alergăturile de colo pînă colo fără nici un rost. Se gîndise că dacă se va oferi vreo ocazie, •ca să-1 poată vedea înainte de plecare, va profita de ea, căci i-ar fi fost imposibil să-1 ştie că pleacă, fără să schimbe nici cel puţin o privire cu el. Coborî în hol şi ceru să-i dea legătura în bibliotecă, pentru a putea vorbi

cu el fără s-o audă, nimenea. Cînd ridică receptorul la? ureche, genunchii începură să-i tremure cu atîta violenţă,, încît trenui să se aşeze pe un scaun.

—’ Da ? începu *ea.*

— May, este vorba să plecăm.

Glasul lui se auzea vesel şi mulţujnit îşi împreună miinile.

— O, ce bine că se termină şi cu asta, declară ea în. mod spbntan. Cînd pleci ?

— Astă seară. Mîine în zorii zilei ne îmbarcăm.

— Atît de repede ? O, Dick !

Nu se aşteptase la aşa ceva ; trebui să-şi muşte buzele-, ca să nu înceapă să plîngă.

— Nu trebuie să te zbuciumi ; primejdia nu este cli nimic mai mare, decît dacă aş fi rămas la Norfolk. Nu se vei întîmpla nimic, pînă în primăvară cînd germanii, vor începe atacul, şi atunci îi vom sfărîma în mii de bucăţi.

Făcu un efort uriaş.

— Sper că nu te vei plictisi prea din cale afară.

— Aş fi dat orice pe lume, ca să te mai pot vedea odată şi să ne luăm rămas bun. Mi-am închipuit că probabil îmi vor da o permisie de o zi sau două, şi am făcut o gălăgie nemaipomenit, cînd am văzut că nu ni se dă nimic.

Cîteva clipe nu fu în stare să scoată nici o vorbă, aşa că o întrebă dacă mai este la aparat. Se zbătu din toate puterile, ca să-şi poată stăpîni glasul.

— Poate e mai bine aşa, căci nu cred că aş fi fost în stare să suport această despărţire.

— O, iubita mea !

Glasul aproape i se stinsese.

— La revedere, iubitule, şi Dumnezeu să te aibă în paza lui.

— Rămîi cu bine.

— Te iubesc din tot sufletul.

închise aparatul. Acum se terminase, deşi convorbirea nu ţinuse mai mult’ de trei minuLe. Durase atît de puţin, mai puţin decît ar fi dorit ea. Buzele începură să-i tremure, dar nu vru să se lase copleşită de durere şi să înceapă să plîngă, ci încleştă cu putere din dinţi. Un timp rămase nemişcată în faţa telefonului pînă cînd reuşi să se reculeagă. Nu trebuie să observe nimenea ca ştirea pe care a primit-o, ar putea însemna ceva

măi

■mult decît trebuie. O, prefăcătoria aceasta... cit de nesuferită i se părea ! Cînd intră din nou în sufragerie, nimenea n-ar fi putut băga de seamă, decît cel mult după paloarea obrazului, că inima îi sîngerează pe ascuns.

— Ce-a vrut ? întrebă doamna Henderson.

— Ne-a chemat ca să-şi ia rămas bun. Mîine dimineaţă va trece în Franţa.

— îmi pare foarte bine. Cu siguranţă trebuie să fie foarte mulţumit.

— Părea foarte bine dispus.

Primise şi Ian ordinul de a trece în Franţa. După ce pusese totul în mişcare, i se împlini dorinţa şi acum era îmbrăcat din nou în uniformă kaki. De vreme ce vorbea curent limba franceză, fusese numit ofiţer de legătură, o însărcinare care-şi închipuia că se potriveşte foarte bine cu el. Jane era de altă părere. încercă să-i explice că pentru aşa ceva îi trebuie tact, capacitate şi apreciere, minte sănătoasă, ori nimenea n-ar putea să ştie mai . bine decît ea, că lui tocmai aceste calităţi îi lipsesc. Ascultă răutăţile acestea ale lui, şi păru că nici nu se sinchiseşte.

Se înţeleseseră ca să nu-1 însoţească la gară si cînd sosi ceasul despărţirii, goliră împreună un pahar în salonul casei lor din Westminster. Trebuia să se îmbarce la Southampton, ca să ajungă la Cherbourg.

■ — Să sperăm că apa canalului va fi liniştită, zise el, căci'după cum ştii, eu nu pot suporta marea.

— Arăţi îngrozitor, cînd te apucă răul de mare;

— Asta mă interesează mai puţin, decît felul în care mă simt după ce mă apucă.

De obicei întotdeauna aveau să-şi spuntî atîtea lucruri, dar tocmai de astă dată constatară, fără să ştie de ce anume, că nu sînt în stare să găsească nici un subiect de conversaţie. Jane fuma dintr-un ţigaret foarte lung, apoi cu totuî pe neaşteptate, ca şi cînd s-ar fi supărat pe ţigară, o stîrci în scrumieră. Ian se uită la ceasornic şi sorbi ultima picătură din paharul de whisky şi sifon.

— Mi se pare că a sosit timpul ca să-mi văd de drum.

— Serios ?

îşi scoase rujul şi începu să şi—1 manevreze pe buze. Examinîndu-se în oglinda poşetei, îl întrebă cu indiferenţă.

— Eşti sigur că preferi să nu te însoţesc la gară ?

— Pentru Dumnezeu, protestă el, nu înţelegi că nu vreau ca o femeie isterică să-mi boţească uniforma nouă- nouţă!

— Isteria este exact ceea ce nu pot suferi nici eu. Dar gîndul că oamenii aceia au fost în stare să trimită în Franţa pe un bărbat in vîrstă şi atît de gras ca tine, este ceea ce nu-mi poate intra pentru nimic in lume în cap.

— Mi-e indiferent că sînt în vîrstă, de vreme ce mă simt în floarea vieţii. Că sînt gras ? Dă-mi voie să-ţi spun că de cînd am intrat în armată, am scăzut în greutate cu douăzeci de funţi.

îi aruncă o privire de nimicitor dispreţ.

să fugi mîncînd pămîntul.

— Nu cred că s-ar putea găsi cineva care să facă o astfel de afirmaţie, şi-1 examină cu atenţie, întoreînd ochiul cu monoclul spre el. Uite ce Ian, să vorbim serios : Dacă se va întîmpla să-ţi iasă în cale un german,.

Bărbatul începu să rîdă :

— Trebuie să ştii că mi se taie respiraţia, de fiecare dată cînd încerc să alerg.

— Te previn că dacă se va întîmpla să ajungi pe cîmpul de luptă şi te vei lăsa să fii ucis, să ştii că în viaţa mea nu mai stau de vorbă cu tine.

— Ce înseamnează vorbele acestea : o amenințare sau o fagăduială ?

Jane începu să-şi frîngă mîinile de deznădejde.

— Dumnezeule Doamne, cum de m-am putut căsători cu un astfel de bărbat ! .

— Aş putea să-ţi răspund şi eu, strigă el şi înpopu să rîdă ascuţit. Pentru că nu s-a găsit un altul care să fie destul de tîmpit, ca să te dorească.

Jane rîse îneîntată.

— Este exact. Dar cum de ai putut afla ?

Se ridică încet şi cu greutate de pe scaun şi apucînd pe Jane de mînă, îi ajută să se ridice în picioare.

— Ia sărută pe bărbăţelul tău pentru ultima dată.

Jane simţi că i se urcă un nod în gît.

— O, Doamne, mi se pare că va trebui să plîng..

—Jane, te poftesc să nu fii dobitoacă, răspunse el cu glasul sugrumat.

— Doamne Atotputernice ajută-mi să nu plîng, căci -dacă va trebui să plîng, nu voi reuşi niciodată: să mii mai înţeleg cu bărbatul acesta tîmpit.

— Draga mea, va trebui să te gînde.şti că ţi se vor umfla pleoapele, prin urmare să nu ţii socoteală de mine.

Se uită la el cu un singur ochi, deoarece din motive pe care nu era tocmai greu să le ghicească, cristalul mo- noclului i se tulburase, aşa că nu putea vedea, prin el nimic.

— Eşti bătrîn, eşti gras şi eşti prost, declară ea supărată şi din nou glasul ei păru caraghios de răguşit, dar cu toate acestea tu eşti tot ce am în lumea aceasta şi n-aş vrea să te pierd.

— Tacă-ţi gura, Jane, căci altfel mă obligi să te pocnesc în falcă. Dacă mai continui în felul acesta,'să ştii că mă faci şi pe mine să plîng.

— Mă tîmpitule, tu nu vezi că nu plîng. Nu vreau să plîng, zise ea şi făcu o strîmbătură caraghioasă. O, Ian, te iubesc atît de mult!

— Iubita mea, bănuiala aceasta mi-a încolţit şi mie în minte, de ani întregi, răspunse el şi o cuprinse în braţele groase ca nişte butuci.

Jane ii petrecu braţele împrejurul gîtului şi cu obrazul crispat îngînă chinuită :

— Cred că tu totuşi mai ţii puţin la mine, nu-4 aşa ?

— Jane, tu eşti o incorigibilă femeie cicălitoare, dar crede-mă eu totuşi te iubesc.

Buzele li se întîlniră şi în sărutul acesta care părea că nu se mai termină, tremură toată dragostea şi extazul ce-i lega unul de altul. Apoi femeia se desprinse din braţele lui.

— Ei comedie, ia să mi te cari. Nu sînt în stare să te mai suport nici o clipită.

Fără să mai scoată o singură vorbă, se repezi spre uşă şi o trînti cu violenţă pe urma lui, ca şi cînd s-ar fi certat împreună. Jane uită la uşa care se închisese şi în- cleştă cu putere din fălci, ca să-şi poată păstra cumpătul, Obrazul ei caraghios şi urît se cutremura spasmodic. Dar Ia urmă nu se mai

putu împotrivi.

— Dă-le încolo de pleoape.

Căzu în genunchi, şi împreunîndu-şi mîinile gemu deznădăjduită :

— Doamne, Milostive, fă ca nebunul acesta să mi se întoarcă acasă teafăr şi sănătos.

Lacrimile începură să-i fugă repezi în josul obrazului şi din pricina lor sulimanul pe care şi-i pusese, avu mult de suferit.

Ca şi ei, în timpul iernii grele ce urmă după aceea, bărbaţii şi femeile din întreagă Anglia continuară să-şi ia rămas bun unul de la altul, dar fiecare în felul său. în căsuţele agricultorilor din depărtatele Hebride .şi în bordeiele încinse de vînturi ale pescarilor din Cornwall, în reşedinţele impunătoare ale puternicilor zilei, oamenii în cartierele mizerabile ale marilor oraşe, în suburbiile cu vile cochete, în casele pline întreţinute ale bogaţilor, îşi luau rămas bun. în toate părţile unde se putea, femeile ieşeau pe peronul gării, pentru a prinde ultima privire a soţilor lor, înainte de plecarea trenului. în vagoane cei care plecau, făceau tot felul de glume deşu-. chiate : Atîrnaţi-vă rufele la uscat pe Linia Siegfried, căci acolo frînghia este destul de lungă. La ieşirea trenurilor din gări, cîntau cîntece vesele. Plecau în Franţa, la Gibraltar, Malta, Egipt sau spre Orient. Probabil nu aveau toţi siguranţa că vor ajunge la locul de destinaţie. Femeile ieşeau din gări plîngînd ca să se întoarcii la treburile lor de fiecare zi.

Pînă şi Jane îşi continuă felul de viaţă cu care era vbişnuită. Seara mînca foarte adeseori în oraş şi dejuna la Ritz, unde avea ocazie să întâlnească pe toţi cei din cercul lor obişnuit. în micul apartament dădea serate intime şi foarte elegante. Locuinţa ei fiind comodă şi bine aranjată, prietenii lui Roger din Ministerul de Război funcţionari din Ministerul Afacerilor Externe şi de- putaţi din Camera Comunelor veneau seara cu plăcere la ea, ca să bea un cocktail şi să stea de vorbă. Avea întotdeauna de povestit cîte o anecdotă proaspătă în legătură cu cutare sau cutare general sau cîte un mic scandal în legătură cu vreun ministru, aşa că puteai fi dinainte

sigur că dueîndu-te la ea, vei avea ocazie să rîzi cel puţin de două-trei ori din toată inima. înfăţişarea ei fantastică făcea ca ripostele Janei să aibă mai mult efect. Evident, războiul era un motiv perpetuu de nemulţumire, dar asta nu înseamnă că eşti obligat să te boceşti cît e ziua de lungă şi Jane era de părere că va trebui să se distreze cît va putea mai bine. în orice caz pentru ea războiul era un izvor inepuizabil de glume. Prezenţa lui Ian îi lipsea. Pentru Jane era cel mai bun cal de bătaie. Cînd invitaţii erau în vervă, era sigură că daoă-i va trînti în obraz o observaţie tăioasă — întocmai cum ai arunca o mască unui păstrăv gras, cu care Ian semăna destul de bine — lui îi va sări muştarul. Fiecare dintre ei era subiect de glumă pentru celălalt şi jonglau cu spiritele, întocmai ca doi saltimbanci profesionişti.

Cînd se întîmpla ca cineva dintre invitaţii ei s-o întrebe, dacă simte lipsa lui Ian, ridica din umeri cu indiferenţă.

— Da, într-o anumită măsură. Cînd este aici acasă, îmi vine de multe ori să-1 strîng de git, dar nu se ştie dacă absenţa poate îmblînzi sentimentele omului.

Era mulţumită că nu-1 ameninţă nici o primejdie. Unii dintre vizitatorii ei erau personalităţi cu mare trecere şi aveau roluri hotărîtoare în conducerea ţării, aşa că era adevărată mîngîiere pentru ea, să-i audă spunînd că totul se desfăşură conform planului dinainte stabilit. Blocada îşi făcea efectul şi în conformitate cu ştirile primite din Germania, acolo începuse să se simtă lipsa materiilor prime. Evident, germanii nu răbdau de foame, deşi fuseseră obligaţi să-şi strîngă cingătorile cu alţi cîţiva centimetri, dar începuseră să sufere din pricina frigului, deoarece după dezorganizarea transporturilor, nu tiveau provizii suficiente de cărbuni. Faptul acesta putea să aibă un efect deprimant asupra populaţiei, aşa că plecau la război mai mult resemnaţi decît entuziasmaţi. Chiar dacă n-ar fi avut alte motive,- totuşi primăvara următoare lli- tler va trebui să pornească la atac, pentru a ridica moralul oamenilor. Linia Maginot era inexpugnabilă. Afară de asta se ştia că germanii deşi aveau generali proveniţi din vechea armată, care nu erau de

dispreţuit, totuşi le lipseau comandanţii de campanie şi în momentul cînd se vor întîlni cu ofiţerii pricepuţi şi capabili ai armatei franceze, vor începe să simtă cit de fatale sînt aceste lipsuri. Imediat ce vor fi respinşi în faţa liniei Maginot, va veni rîndiil aliaţilor să intervină. Germanii vor fi obligaţi să se retranşeze, de cumva nu va izbucni înainte de asta o revoluţie, care să pună capăt întregului spectacol sîn- geros al războiului. în cazul acesta aliaţii nu vor avea altceva de făcut decît să înăsprească blocada şi să aştepte în tihnă ca aceasta să-şi facă efectul. Prietenii Janei din Ministerul Externelor, afirmau că după toate probabilităţile, Italia se va abţine sâ participe la război. Ambasadorul italian Bastianini spunea tuturor celor care erau dispuşi să-1 asculte, că Italia nu va lupta niciodată împotriva Angliei, fosta ei aliată. Era adevărată plăcere să auzi declaraţiile acestor funcţionari de la Afacerile Externe. Erau atît de împăcaţi cu ei înşişi şi in aparenţă atît de puţin emoţionaţi, încît fără să vrei, simţeai că n-ai motive să te neliniştesti. Cînd îl ascultai ce spun, îţi venea să crezi că războiul este un fel de sport : un sport între gentelmeni care jucau după toate regulile, şi în care o înfrîngere — deşi nu putea fi vorba despre aşa ceva, dar din punct de vedere teoretic era totuşi po^ sibilă — trebuia primită în conformitate cu tradiţionalul spirit sportiv: într-o seară trei miniştri din guvern, veniseră să cineze la Jane. Conversaţia se angajă în jurul literaturii şi rămase impresionată văzînd cit de bine sînt informaţi asupra literaturii moderne. Nici nu bănuise că bărbaţii aceştia atît de importanţi, ar putea să fie atît de culti.

în felul acesta se scurseră pentru interiorul ţării lunile ianuarie, februarie şi martie.

VII

POVESTEA NOASTRÂ SE OCUPA DE EVENIMENTELE războiului, numai în măsura în care acesta a putut să aibă vreun efect asupra vieţii şi a destinelor unui mic

griip de oameni, care sînt toţi membri ai unei singure familii engleze. Tocmai de aceea nu este cazul să vorbim despre evenimentele care — cum a fost invadarea Danemarcei, şi a Norvegiei, a Belgiei şi a Olandei — s-au precipitat unul după altul. Dar la urmă totuşi liniile franceze se prăbuşiră, mai jos de Sedan, şi la cîteva zile după aceea germanii ocupară Arrasul, iar ceva mai tîrziu oraşul Amiens şi astfel ajunseră pe litoralul canalului. Nu trecu mai mult de o săptămînă şi armata belgiană, condusă de regele Leopold, fu obligat să capituleze. Comunicatul german anunţa că soarta aliaţilor este pecetluită.

Jane rămase îngrozită. Ce urmăriseră oamenii aceştia, care vreme de trei luni încheiate veniseră la ea şi-i bău- seră cocktailurile, cu vorbele lor pline de încredere pe care i le debitaseră ? Nu pomeniseră niciodată nimic despre eventualitatea unei catastrofe. Pinii şi Chamberlain declarase în Camera Comunelor, cu ocazia intrării germanilor în Norvegia, că Hitler a pierdut autobuzul. Nu trecuse nici o lună de cînd un personaj din Statul Maior, bărbat extrem de influent, îi spusese că armata franceză este în stare să facă faţă oricărei încercări şi e gata să-şi măhînce casca, dacă nu va pricinui hunilor cea mai mare surpriză de care au avut parte în viaţă. Ian era în cazul cel mai favorabil să cadă în captivitate. Adevărat este că şi Roger era tot acolo, dar Roger era omul care ştia să se ajute. Ian era nebun fără pereche. Spaima îi mă- cina sufletul. în nădejde că va reuşi să afle ştiri favorabile, alerga de la unul la altul, vizita oamenii cu trecere pe care-i cunoştea şi reuşi să afle de la un ministru — prin telefon — că din nenorocire corpul expediţionar britanic a fost împresurat şi trebuie să se întîmple o minune, dacă vor reuşi să scape mai mult de doua- trei- zeci de mii de oameni.

— Prin urmare situaţia nu pare de loc favorabilă, nu- i aşa ? întrebă Jane.

— Dimpotrivă, este cit se poate de gravă, răspunse ministrul.

— Probabil Ian va ajunge în captivitate. Ani de-a rîndul m-am ţinut de capul lui, să facă o cură de slă- bire. Acuna fie că vrea, fie că nu vrea, va fi obligat să slăbească ; nu sînteţi de aceeaşi părere ?

— Vă rog să nu vă pierdeţi cumpătul, stimată doamnă, zise ministrul. Ştiţi foarte bine că noi vom trece şi peste asta.

— Sigur că da.

Puse receptorul în furcă. O durea inima atît de cumplit, incit îşi apăsă mina pe piept. Obrazul ci caraghios, răvăşit de spaima care o chinuia, însepuse să tresărit şi rămase în picioare, uitîndu-se la peretele din faţa ei şi muşcîndu-şi buzele. în aceeaşi clipă şi cu totul pe neaşteptate se simţi îngrozitor de singură. Prietenii ei ? Ce ajutor ar fi putut să-i dea prietenii în această împrejurare ? Ea suferea. îi va fi imposibil să meargă la searta de astă seară de la Savoy la care fusese invitată ; nu era în stare nici cel puţin să se gîndească la ea ; tot atît de puţin era în stare şi să suporte singurătatea. Chiar cînd Ian nu era prezent, toate lucrurile din casă îi ădu- ceau aminte de el. Costumele lui şi pipele lui cele vechi, armele de vînătoare şi undiţele, crossurile de golf... nu putea intra în nici o cameră, ca să nu simtă prezenţa lui. Dar acum casa era goală şi ostilă.

„— Nu mai pot suporta această situaţie ţipă ea deznădăjduită. Va trebui să mă întorc acasă.

Singură doamna Henderson ştia ce însemnează în viaţa ei Ian, caraghiosul acesta necioplit şi zgomotos. Trebuia să se ducă la ea, cum se ducea odinioaiă cînd era fetiţă mică, şi urîtă ca un diavol, ca să-i spună că a căzut şi s-a lovit. Ce procedeu urît din partea naturii, să-i dăruiască un astfel de ob;^.z, dublat de sufletul pe care-1 avea... începu să împacheteze şi luă primul tren pe care-1 mai putu prinde, iar la trei ceasuri după aceea, încercă să pară veselă şi pătrunse în holul principal al castelului din Graveney Hoit. Găsi pe doamna Henderson şi pe May singure ; cumnată-sa era cu ochii umflaţi.

— Mamă dragă, m-am gîndit să dau o fugă pînă la tine, ca să văd ce mai faci. Nebunii aceştia de la White- hall ne-au pregătit pentru toţi o ciorbă, de să le fie de cap.

— Draga mea, va trebui să avem cu toţii curaj, răspunse doamna Herderson. Nu trebuie să-ţi pierzi cumpătul.

Jane se aşează pe un scaun, îşi scoase mănuşile şi din poşetă oglinda în care începu să se examineze.

— Doamne, cu mutră am ! — Daci faci aluzie la Ian, atunci află că nu-mi fac nici un fel de grijă din pricina lui. înainte de plecare l-am obligat să-mi făgăduiască s-o rupă la fugă, de să-i sfîţ-îie călcîile, imediat ce va vedea un german, şi el ştie ce-1 aşteaptă, dacă nu mă ascultă declară Jane şi-şi potrivi mai bine monoclul în cavitatea orbitei. Deocamdată Londra mi s-a părut grozav de plicticoasă, aşa că am venit la tine. Mi-am zis că dacă vei fi de acord, voi sta cîteva zile.

Doamna Henderson se uiţă la fiică-sa, cu ochii[1] calmi şi limpezi, şi Jane tresări, căci i se păru că a reuşit să-i vadă sufletul.

— Fireşte, îmi va face plăcere.

— Mi-am adus un cufăraş pe care 'l-am lăsat jos, cu lucrurile de care am nevoie, şi fireşte şi cu obrazul.-

Obrazul despre care vorbea Jane, era o cutioară plată de- metal, în patru colţuri şi cu o învelitoare frumoasă de catifea ; înăuntru avea o mulţime de sticluţe, roşul de buze, pudra, pufuri de tot felul, crema de obraz şi tot ce este necesar pentru a da o înfăţişare caraghioasă obrazului omenesc, ca să se poată prezenta în faţa lumii.

— Tocmai mă gîndeam că s-ar putea să vii la mine,, declară doamna Henderson. Cred că te-ai putea ocupa de copii. Ne-am străduit să le ascundem ştirile cele mai grozave, dar cei mai răsăriţi trag cu urechea ca nişte guşteri şi cînd se întîmplă să vină la mine şi să mă întrebe : „Nu cumva s-a întîmplat ceva cu tăticul[14], nu mai ştiu ce să le răspund.

— Cred că de la Roger n-ai primit nici o ştire.

— Ce ştiri crezi că ar putea să sosească ? Sintem în- spăimîntate, grozav de înspăimîntat'e.

— La urma urmelor el este la Statul Major şi cloncanilor nu li se întîmplă niciodată nimic.

Obrazul palid şi pleoapele umflate ale lui May o enervau. Fără îndoială Roger împreună cu lordul Cort şi cu ceilalţi vor reuşi să se pună la adăpost, dar cine se va gin di la Ian al. ei care e bătrîn şi atît de gras? Aruncă iui May o privire tăioasă. Nu cumva May se zbuciumă şi din pricina altuia, nu numai a lui

Roger ? Vara trecută i se păruse straniu că ea şi Dick sînt în raporturi de exagerată intimitate.

May se ridică în picioare.

— Va trebui să mă întorc la copii. Nu se poate să las pe Dora atît de mult singură cu ei.

Imediat după aceea ieşi din cameră.

Privirea cu care Jane se uitase la ea, nu putuse să-î scape şi se simţi cuprinsă de spaimă, gîndindu-se că Jane ar putea să bănuiască fără greutate că ochii i s-au umflat nu numai de plînsul pentru Roger. Evident se gîndea şi la el şi ar fi dorit' să nu i se întîmple nimic. Dar era ferm convinsă că el se găseşte în siguranţă şi singura primejdie ce ar putea să-1 ameninţe, ar îi o bombă rătăcită ; cît priveşte pe Dick — ar fi fost inutil să încerce să nu se mai gîndească la el — cînd în realitate nu era în stare să se gîndească la nimic altceva. Asta însemna că va fi condamnată să se zbuciume cît e ziua de lung'ă şi că în timpul nopţii îşi va petrece ceasurile stînd de veghe. De la intrarea trupelor britanice în Belgia, nu mai auzise nimic despre el. Două săptămîni la rînd participase fără întrerupere la luptele ce s-au dat. Putea să fie rănit, putea să fie mort, dar cu toate acestea nu puţea vorbi cu nimenea despre durerea ei.

Doamna Henderson care atribuia deznădejdea ei exclusiv grijilor ce şi le făcea din pricina lui Roger, era atît de bună faţă de ea, cum nu fusese niciodată înainte de asta, deşi îi dovedise mereu că ţine la ea. De altfel doamna Henderson nu făcea parte dintre femeile care sînt în stare să facă paradă de sentimente. Pentru a o putea îmbuna, încercă să-şi ascundă propria spaimă ce i-o pricinuia Roger şi-i spuse că pe el nu-1 ameninţă nici o primejdie. Duioşia ei i se părea greu de suportat. Lui May îi era silă de ea . însăşi, cînd se gîndea că este obligată să se prefacă ; încerca să pară mulţumită, cînd doamna Henderson îi spunea că Roger trebuie să se întoarcă fără întîrziere şi o îndemna ca în timpul acesta de aşteptare să nu-şi piardă curajul. Dar de gîndit se gîndea la Dick... la Dick care poate rămăsese mort pe cimpul de bătaie, la Dick pe care, în cazul cînd ti murit, nu va putea să-1 jelească decît pe ascuns. Dar ce putea face. De multe ori în timpul acestui

zbucium dureros, fusese pe punctul de a spune doamnei Henderson adevărul. Dar se stăpînise ; i-ar fi fost imposibil să mai contribuie şi ea la mîhnirea adîncă a acestei biete femei. N-ar fi fost oare îngrozitor să-i spună acum, că dacă a iubit pe Roger vreodată, astăzi nu mai poate afirma acelaşi lucru ? Fără îndoială ar fi fost o situaţie mult mai gravă, decît atunci cînd ar fi încercat să bată un copil. Nu avea ce face ; povara aceasta va fi condamnată s- o poarte singură.

„— Dumnezeu mi-e martor, că eu n-am vrut să mă îndrăgostesc de Dick, îşi zicea ea. Dar n-am putut proceda altfel. în toată lumea aceasta el este singurul bărbat care poate avea importanţă pentru mine".

Gîndindu-se mereu şi fără întrerupere la el, rugîn- du-se pentru el, îşi zice că dacă Dumnezeu a admis să se întîmple aşa ceva, atunci fără îndoială îl va cruţa. Numai judecata limpede o mai împiedica să nu sucombe sub greutatea acestei lovituri. Dumnezeu nu este o fiinţă fioroasă care să ceară un sacrificiu sîngeros celor pe care i-a creat, în schimbul unei vieţi ratate şi a unei dezamăgiri. Numai Dumnezeul lui Moise ceruse ochi pentru ochi, şi dinte pentru dinte. Căzu în genunchi şi se rugă uentr'u viaţa lui Dick, dar se rugă în acelaşi timp şi pentru ţoţi ceilalţi, care se găseaţi în aceeaşi primejdie de moarte.

VIII

URMĂTOARELE CINCI ZILE, IN TIMPUL CĂRORA SE făcu evacuarea trupelor din Dunkerque, pentru femeile din Gmveney Hoit fură zile pline de groază şi spaime. Cu obrazul ile prelungi şi cu moartea în suflet ascultau ştirile difuzate de radio, fără să îndrăznească să se mişte. Bombardierele germane atacau fără încetare trupele în retragere şi vasele de

salvare. Soldaţii sleiţi de puteri, după luptele care ţinuseră două săptămîni încheiate, aşteptau pe litoral, sub cerul liber, pînă să le vină rîndul scî se urce în ambarcaţiunile uşoare care să-i ducă mai, departe, pînă la vapoarele care îi aşteptau ancorate în larg. După ce intrară în Dunkerque, germanii constatară că prada la care se aşteptau, le scăpase printre degete.

Deşi se aşteptaseră la un dezastru, erau aproape mulţumite şi se gîndeau la această înfrîngere, cum s-ar fi gândit la o victorie, căci peste trei sute de mii de oameni fuseseră salvaţi ; în schimb întreg materialul de război, cu artileria şi tancurile, au fost pierdute. Dar cu toate că nu ştiau nimic despre soarta celor care-i interesau mai mult, totuşi aveau dreptul să mai nădăjduiască. Tot timpul acestor zile negre, doamna Henderson continuă sâ se ocupe, într-un fel cu totul neobişnuit, de cei treizeci de copii şi determină şi pe ceilalţi dimprejurul ei să nu-şi piardă curajul, deşi ea însăşi se simţea pe jumătate moartă, căci era convinsă că datorită acestei atitudini, va reuşi să le'îndrepte gîndurile în altă parte.

Duminica viitoare Jim va veni ca de obicei la masă, ca să-şi petreacă ziua împreună cu ei, dar masa aceasta la care se aşezară pe la orele unu, fu tristă şi chinuitoare. Generalul rămăsese să-şi petreacă week-end-ul in Capitală. May sta tăcută, căci îşi simţea inima îndureratâ şi Jane nu era în stare să vorbească cu Jim. Evită să se uite la el şi cînd o întreba cîte ceva, îi răspundea în monosilabe. Cele opt luni petrecute la fermă îl făcuseră mai robust şi-i oţeliseră muşchii braţelor, iar soarele îi bronzase obrazul, aşa că arăta ca o personi'icare a sănătăţii însăşi. Dar tocmai înfăţişarea aceasta a lui făcea pe Jane să se simtă întărîtată, aşa că singura teama de mama ei o determina să-şi stăpînească invectivele amare şi sarcastice pe care el simţea că-i năvălesc spre buze.

Doamna Henderson se uita la el mîhnită. Obrazul lui devenise mai prelung ca şi cînd într-însdl s-ar fi oglindit un conflict sufletesc, dar amănuntul acesta atribuia înfăţişării lui o trăsătură mai spiritualizată, ceea ce împreună cu sănătatea lui rbbustă, îl făcea

să pară drept un tînăr impunător. Mîinile lui aspre şi umflate însă nu-i plăceau, căci erau arse de soare, dar totuşi aveau formă frumoasă şi denotau nobleţea originei. Doamna Henderson se gîndi cu mîndrie, că mîinile acestea trădează ori- ginea'lui aleasă. Astfel de mîini nu puteau să aibă decît un gentleman. Din întîmplare se uită şi May la mîinile lui şi îămase impresionată, văzîndu-le cît sînt de vîn- joase şi de puternice. Semănau cu mîinile lui Roger, doar că erau mai mari şi fără să ştie de ce, i se părea că sînt mîini mult mai importante decît ale lui. Aveau ceva neobişnuit, aproape exagerat de grav, ceea ce nu putea avea nici o legătură cu lucrul grosolan pe care-1 îndeplineau şi care le împrumutase aspectul de acum. Mîinile acestea erau în evident contrast, cu privirile îndurerate şi întoarse înăuntru, ale ochilor lui căprui.

Privirile doamnei Henderson se opriră asupra Dor ei. Sta cu ochii plecaţi în farfurie, preocupată probabil de roastbeeful şi budinca Yorkshire din faţa ei, din care mînca cu poftă. Cu părul ei auriu şi ceafa frumoasă, era o fată drăguţă şi tînără. Ştia demult că Jim este îndrăgostit de ea, dar. era convinsă că Dora nu-1 iubeşte. E foarte frumos din partea ei că a refuzat să primească propunerea lui în căsătorie, pe care fără îndoială i-a făcut-o. Asta înseamnă că nu este o fată egoistă, căci dacă May nu avea copii, Jim va primi mai tîrziu domeniu! acesta ca parte de moştenire, aşa că pentru o refugiată săracă, el ar fi fost o partidă strălucită. Doamna Henderson se simţea impresionată de Dora. Evident, Jane de- clarase mai demult, că generalul r-ar fi de acord ca Jim să se căsătorească cu o străină. Dar aceasta era o simplă prejudecată. Nu i-ar fi făcut nici ei plăcere, căci ar fi preferat ca Jim să se căsătorească cu o englezoaică drăguţă şi de familie bună, de tipul femeilor cu care se căsătoriseră toţi cei din familia Henderson. Dar dacă Dcra b-ar fi iubit cu adevărat şi Jim ar fi fost convins că-1 va face fericit, ea$_z$ ar fi cea din urmă care s-ar gîndi să-1 împiedice. Şi nimenea

nu se putea îndoi — ceea ce de altfel şe vedea destul de limpede — că după căsătoria lor camera copiilor de la Graveney Hoit, nu va rămîne neocupată. Doamna Henderson s-ar fi simţit mulţumită, dacă ar fi putut ghici gîndurile intime ale Dorei. Părea rezervată faţă de toată lumea şi nu se străduia cîtuşi de puţin să ia parte la conversaţia pe care doamna Henderson încerca s-o susţină.

Atmosfera era atît de încordată, încît după ce epuizară toate subiectele, se întoarse spre Jim şi se interesă de lucrul pe care-1 îndeplinea la fermă. îi răspunse la toate întrebările, deşi îi venea greu, căci presimţea că aceste întrebări i le pune, numai pentru a le abate gîndurile de la nenorocirea care-i preocupa pe toţi. în felul acesta ar fi putut să vorbească cel mult cu un străin căruia această catastrofă i-ar fi fost indiferentă. în realitate el se simţea mulţumit de ocupaţia lui de acum. Ii pricinuia o mulţumire deosebită să vadă cum creşte grîul semănat de el, şi diversele obligaţii zilnice care făceau parte din preocupările lui de acum, deveniseră pentru el izvor nesecat de mulţumire. Era mîndru că pe vremea cînd începuse fătatul oilor, nu-i murise nici un miel. Petrecuse o noapte întreagă alături de o vacă, aşteptînd să fete, nu pentru că stăpînul lui i-ar fi cerut s-o supravegheze, ci pentru că îi era teamă să nu i se întîmple ceva. Mulgea vacile, le da nutreţ şi adăpa caii, lacea lături pentru porci şi după ce le amesteca cu urlau, le turna în jgheab. Lucrînd mînă în mînă cu natura, simţea cum i se coboară în suflet un fel de pace pe care o gusta în extaz.

Aceasta îi da posibilitatea să primească, în parte înveselit, în parte cu indiferenţă, ieşirile duşmănoase ale stăpînului său. Domnul Jekins era un bărbat mic de statură şi vînjos, cu părul cărunt şi subţire în fir, cu un obraz ciolănos şi brăzdat de creţuri şi nişte ochi cu pleoapele inflamate. Luase hotărîrea să păstreze pe Jim în calitate de lucrător la ferma sa. Dar singura vorbă de laudă pe care Jim o auzise din gura lui, fusese un murmur batjocoritor, iar cînd făcea cîte .o greşeală, ceea ce la început i se întîmplase destul de des, Jenkins îl copleşea de

ocări. Jim era convins că stăpînul său simte o stranie mulţumire, cînd poate prinde pe fiul generalului că a comis o greşeală. Despre el, chiar atunci cînd îl putea auzi, nu vorbea altfel decît numindu-1 „chiulan- giul“, şi nu admitea ca soţia sau copiii lui să vorbească cu el mai mult decît era strict necesar. Uneori părea că ar căuta anume să întărite pe Jim, doar, doar îl va determina să-şi piardă cumpătul, ca apoi să se poată plînge poliţiei împotriva lui.

„— Acum să te duci să pliveşti buruienile", ţipa Jenkins la el.

Jim luase hotărîrea să se poarte faţă de stăpînul său cu toată amabilitatea şi respectul, cum s-ar fi aşteptat să se poarte şi Jenkins în cazul cînd rolurile dintre ei ar fi fost inversate. Dar fără să spună ceva, işi zicea căi după ce se va face pace şi va deveni din nou stăpîn pe sine, ii va trage o tăvăleală, de s-o pomenească. Pentru aşa ceva merita să faci şi închisoare.

Seara trecută se întîmplase ceva şi ar fi vrut numaide- cît să informeze şi pe doamna Henderson. Era convins că ceea ce-i va spune, va face pe Jane să jubileze, de aceea ar fi fost mai bine ca ea să nu afle nimic. Dar tocmai datorită acestei convingeri îşi zise că va fi mai bine să încerce să-i spună chiar acum.

— Mamă, crezi că tata n-ar avea nimic împotrivă, dacă eu aş dormi în căsuţa unchiului Algy, întrebă el.

Era vorba despre căsuţa din apropierea porţii de mia- ză-noapte a parcului, căreia ţăranii îi ziceau Badgerie Cottage.

— Bine, dragul meu, dar nu te gîndeşti că pentru tine va fi incohfod ?

— Uite ce, familia Carr, la care locuiesc' eu acum, mi-au spus că va trebui să mă mut din casa lor.

— De ce ?

:— Este o poveste cam lungă. Aseară cînd i-am plătit chiria, am băgat de seamă că doamna Carr are ceva pe suflet. Carr se strecurase afară din casă şi am rămas convins că trage cu urechea la ceea ce vorbim noi. Am întrebat-o numaidecît, ce s-a întîmplat şi femeia mi-a răspuns : „Iată despre ce este vorba, domnule, am avea nevoie de odaia pe care o ocupi dumneata şi te-am ruga să te muţi în

altă parte[11]. La început n-am fost in stare să înţeleg. Banii pe care îi plăteam eu, erau pentru ei un fel de salvare, deoarece din ziua cînd feciorul lor a fost, mobilizat, simt lipsa cîştiguiui pe care-1 aducea el în casă şi care le-a fost de mare ajutor. Cînd am întrebat-o do ce vrea să scape de mine, mi-a răspuns că are prea mult de lucru în gospodărie. Ştiam că acesta este un simplu pretext, deoarece eu îi pricinuiam foarte puţină bătaie de cap. Dar la urmă s-a dat totul pe faţă.

Jim se uiţă cu atenţie la Jane şi constată că pe buze îi joacă un zîmbet batjocoritor. Reprodusese cuvintele doamnei Carr, întrebuinţînd dialectul din Sussex pe care-1 imitase într-un fel atît de caraghios, încît ar fi trebuit să te tăvăleşti de rîs, dacă nu ţi-ai fi dat seamă cit de greu l-au jignit.

— Mi-a răspuns : „Uite ce, domnule, de vreme ce trebuie să dăm cărţile pe faţă : Carr spune că nu se poate ca atunci cînd Bert al nostru este plecat la armată şi se găseşte în mijlocul încăierării, aşa că s-ar putea să nu-1 mai vedem niciodată, noi să te ţinem pe dumneata în casa noastră. Prezenţa dumitale la noi este un fel de jignire la adresa lui Bert, dacă înţelegi ce vreau să spun“.

— Trebuie să recunosc, că eu înţeleg punctul ei de vedere, ripostă Jane.

— Jane, te poftesc să taci, ţipă doamna Henderson la ea. Cred că tatăl tău va fi mulţumit, dacă te vei instala în căsuţa unchiului Algy. Dar ce vei face cu masa ?

— Aş putea să mănînc la ospătăria din Conford. (Aşa se numea satul în care se găsea ferma lui Jenkins). Legea nu admite să mi se refuze mîncarea într-un local public.

Terminară cu masa, în mijlocul unei tăceri apăsătoare. Dora nu scosese nici o vorbă. \

Jim se simţi mai uşurat, cînd în timpul după amiezii putu să iasă din casă la o plimbare împreună cu ea. Era o zi caldă şi însorită. Cîţiva nori albi se opriră pe cerul albastru, întocmai ca nişte monştri preistorici la intrarea unei peşteri. Rochia pe care o purta Dora, era ceea ce francezii numesc *journaliere :* erau zile cînd nici nu-ţi venea să te uiţi la ea, dar altădată trebuia să recunoşti că este o frumuseţe de fată. Astăzi însă era o zi care o avantaja. Ochii ei

reflectau albastrul cerului şi pe obraji îi tremura o uşoară rumeneală. Trecea atît de uşoară şi de drăgălaşă în lungul pajiştei, ca şi cînd ar fi avut picioare fermecate şi ar fi fost de ajuns să vrea, ca să apară covorul fermecat şi s-o ridice în aer, ca s-o poarte printre nori. Niciodată Jim nu o iubise cu atîta ardoare ca în aceste clipe. O apucă de mînă, dar în aceeaşi clipă, spre mirarea lui, fata izbucni într-un hohot de rîs care o cutremură toată.

— Ce te-a apucat rîsul acesta, aşa dintr-odată ? întrebă el.

Se opri numaidecît şi se uită la el dintr-o parte.

— Nimic. Cred că a fost un acces de isterie. M-am gîndit la obrazele întunecate ale celor cu care am stat la masă.

— Nemulţumirea îl făcu să-i sară sîngele în obraz. Vorbele ei i se părură lipsite de tact.

— Cred că nu e cazul să te aştepţi din partea lor să fie veseli. Sînt chinuiţi de o spaimă îngrozitoare.

— Ştiu, şi te rog să mă ierţi, căci n-am spus vorbele acestea din răutate. Presupun că acesta este sfîrşitul.

— Ce vrei să spui cu vorbele acestea ?

Se simţea şi de astă dată puţin jignit, dar lata se întoarse spre el şi-i zîmbi încîntătoare.

— Iubitule, ar trebui să fii cu mai multă judecată. Franţa este bătută. Anglia nu va putea continua războiul singură.

— Cu toate acestea îl va continua.

— Nu, dragul meu, aşa ceva nu se poate. Şi la ce să continue o luptă, fără nici un fel de nădejde ? Tu nu doreşti să se facă pace ?

— Eu nu doresc ca Anglia să fie bătută.

— în cazul acesta de ce nu te duci să lupţi şi tu ? întrebă ea cu glaâul rece.

— Dora ! ţipă el speriat. Cred că nu ai intenţia să te întorci şi tu împotriva mea ?

— Sigur că nu. Dar nu înţeleg atitudinea ta. Mi se pare că este lipsită de logică.

— Acesta este adevărul : atitudinea mea este lipsită de logică, admise el şi zîmbi cu tristeţe. Dar n-am ce face. Nu pot suporta războiul. 11 consider şi astăzi drept o crimă şi un act de demenţă. Dar cu toate acestea n-aş vrea ca Anglia să fie înfrînată.

—. Anglia este demult înfrînată. Ce rost mai are

să ■închidem ochii în faţa faptelor care sînt limpezi ca lumina ' zilei ? Singura soluţie care-i mai rămîne, este să obţină condiţii de pace pentru o perioadă de cel puţin o sută de ani.

— Dar gîndeşte-te ce fel de pace va fi aceasta !

Fata ridică din umeri. Apoi păru că vrea să spună ceva, dar se răzgîndi şi o vreme îşi continuară drumul alături, fără să zică nimic. Din cînd în-cînd se uita la el cu coada ochiului, ca şi cînd ar fi vrut să-l iscodească.

— Astăzi îmi pari foarte tăcut, zise ea într-un tîrziu.

— Mă simt nenorocit.

— N-ai nici un motiv să te simţi nenorocit, răspunse ea zîmbind.

— Nu m-aş simţi, dacă ai accepta să te căsătoreşti cu mine.

Făcu un gest grăbit, ca şi cînd i-ar fi dat un răspuns negativ.

— Nu, dragul meu, să nu mai vorbim despre asta ; ţi-am spus că nu se poate.

— Te rog, Dora, nu spune vorbele acestea, căci mi se frînge inima.

— Nu fi caraghios ! zise fata rîzînd. Am vrut să spun că deocamdată nu se poate. Ştii tot atît de bine, ca şi mine. Şi nu avem nici un motiv să ne grăbim.

■'îl auzi că oftează.

— Uneori mă întreb, oare tu mă iubeşti sau nu.

Fata se uită la el şăgalnică şi zîmbi.

— Nu te-ai examinat niciodată în oglindă ? în timpul prînzului m-am uitat la tine. Eşti un tînăr cu înfăţişare simpatică.

Se întîmplă atît» de rar ca ea să-i facă complimente, încît de astă dată se aprinse la obraz.

— în orice caz, am în vine sînge pur arian.

îl apucă de mînă :

— Eşti un băiat foarte drăguţ, declară ea. Dar să nu stăruieşti. Va trebui să ai răbdare.

IX

LA CÎTEVA ZILE DUPĂ ACEEA PRIMIRĂ ŞTIRI

ÎMBUCU- rătoare. Nu erau ştirile pe care le'-ar fi dorit doamna Henderson, dar în orice caz acestea îi dădeau dreptul să nădăjduiască sosirea altor ştiri mai bune. Dick Murray o chemă la telefon ; probabil va fi mulţumită să afle, spunea el, că este teafăr şi sănătos, şi că s-a întors în Anglia.

— O, sigur că-mi pare bine, răspunse doamna Henderson. Nu eşti rănit ?

— Sînt pe deplin sănătos şi n-am fost rănit. Mă simt puţin sleit, ceea ce este uşor de înţeles, dar încolo sînt în formă desăvîrşită.

— Ai aflat ceva despre Roger şi despre Ian ?

— Din întîmplare la Dunkerque m-am intîlnit pe plajă cu Ian. în timpul unei nopţi i-am auzit glasul pe care-1 cunoşteam, şi puţin după aceea am reuşit să-1 descopăr şi pe el. Să n-aveţi nici o grijă, căci vă va trimite veşti cît de curînd.

— Dar cu Roger ce s-a întîmplat ?

— Nu ştiu nimic despre el.

— O, Dick !

Mlădierea glasului doamnei Henderson nu putea să ascundă durerea pe care o simţea în aceste clipe.

— Nu vă alarmaţi, doamnă Henderson. Deocamdată totul este val vîrtej. Sînt convins că se găseşte în siguranţă. Cine ştie ce motive l-au obligat să nu dea pînă acum nici un semn de viaţă. De altfel cred că nici nu s-a gîndit, c-aţi putea să vă alarmaţi din pricina lui.

Probabil avea dreptate. în cazul cînd s-a întors împreună cu Lordul Gort şi o fi avînd mult de lucru, e foarte probabil că el nici nu s-a gîndit c-ar trebui să le trimită vreo veste cu care să-i liniştească. Cînd spuse şi celorlalte ştirea aflată de la Dick, fu adevărată minune că May reuşi să-şi stăpînească ţipătul de mulţumire ce i se repezise spre buze. Trebui să facă un efort uriaş, pentru a părea că ştirea aceasta nu o interesează cu nimic mai mult decît ar fi admis bunacuviinţă. .

— Sînt mulţumită că nu i s-a întîmplat nimic, declară ea cu glasul liniştit. Era bine dispus ?

— Da, aşa mi s-a părut.

Se întrebă, cîtă vreme va mai fi obligată să întîrzie între ele, prefăcîndu-se că afacerea asta n-o

interesează cu nimic mai mult decît era firesc în împrejurările acestea tragice, ca apoi să se poată întoarce în camera ei şi să mulţumească lui Dumnezeu, să-i mulţumească din fundul inimii, pentru că a fost milos cu ea. Dar Jane îi întrerupse gîndurile acestea, cu un ţipăt de desnădejde.

— Dacă se va întîmpla ca tîmpitul acesta de Ian ■ să fie în Anglia, şi nu mi-a dat nici o ştire, îi voi face un zavrac, de-i va părea rău că n-a avut norocul să fie luat prizonier de germani.

— Gîndeşte-te Că eu şi May sîntem tot atît de îngrijorate din pricina lui Roger, răspunse doamna Henderson cu blîndeţe.

Jane se uită la May dintr-o parte.

— Cum de a trebuit să se întoarcă tocmai Dick ? Cred că întoarcerea aceasta nu poate interesa pe nici una dintre noi.

Constată numaidecit că May s-a aprins la faţă.

— Jane, se poate să fii atît de egoistă ! ripostă doamna Henderson. în timpuri ca acestea de acuma e firesc să ne gîndim la toţi bărbaţii cu aceeaşi dragoste.

Deşi la început Jane declarase că ea nu se pricepe la îngrijirea copiilor, doamna Henderson' îi spuse categoric că va fi obligată să ajute şi ea. Adevărat este că refuzase să lucreze în gospodărie, sub pretext că nu are habar cum se aşterne un pat sau cum se deretică printr-o odaie, iar cînd fu vorba despre spălatul vaselor, răspunse că nici nu se gîndeşte să-şi strice unghiile de dragul unor copii ; admise totuşi să se ocupe de distracţia lor. în două zeci şi patru de ceasuri reuşi să-i îmblînzească pe toţi, de veneau la ea ca nişte mieluşei. înjura cu glasul ei adînc şî răguşit şi-i ameninţa că le va face cucuie în cap. dacă nu se vor purta cumsecade ; copiii constatară că femeia aceasta este o caraghioasă cum n-au mai întîlnit încă în viaţă şi se îngrămădeau împrejurul ei, rîzînd de toate prostiile pe care le făcea. Le povestea basme cu totul lipsite de moralitate, în care copiii cei răi se alegeau întotdeauna cu cîte ceva, iar fata cea mică şi cuminte nu era răsplătită niciodată. Poveştile acestea le plăceau şi o rugau mereu să le repete. Se băteau între ei, pentru a i se putea urca în poală şi ea-i legăna pe genunchi şi le spunea cît sînt de

îngrozitori, iar ceilalţi se înghesuiau împrejurul ei, încercînd să-i atragă atenţia asupra lor. începeau să ţipe îneîntaţi, cînd o vedeau că-şi potriveşte monoclul în ochi şi se strîmbă, cum ei nu văzuseră încă pe nimeni strîmbîndu-se, pentru a-i face să se veselească.

— Tu de ce nu ai un copil care să fie al tău ? întrebă unul dintre cei mai mici.

— Doar nu vă închipuiţi despre mine, c-aş fi în stare să suport împrejurul meu un grup de nespălaţi cum sîn- teţi voi. De altfel am avut şi eu doisprezece, dar i-am înecat ca pe nişte pisici, înainte de a deschide ochii.

— Unde i-ai înecat ?

— în cazanul în care spăl rufele, răspunse ea fără să ezite. în felul acesta am rămas convinsă că s-au spălat şi ei cel puţin odată înainte de a muri.

Puţin după aceea primi o telegramă de la Ian, care-i fusese expediată la adresa ei din Londra, şi care-i spunea că se găseşte într-un spital din York. „Sîntem amîndoi bine, spunea telegrama. Copilaşul atîrnă douăzeci şi patru de funţi. Sexul încă nu este determinat[14].

— Ce imbecil ! ţipă Jane revoltată. Este rănit. Probabil e pe moarte.

— Crezi că ţi-ar trimite o telegramă atît de caraghioasă, dacă ar fi în stare gravă ? zise doamna Henderson rîzînd.

— O, Doamne, cum de mi-ai luat mintea, ca să mă căsătoresc cu omul acesta care este idiot din naştere ? Jane îi răspunse cu o telegramă îmbibată de revoltă, anunţîndu-1 că soseşte cu primul tren. Cînd o văzură că pleacă la gară, copiii începură să protesteze în gura mare, aşa că trebui să le tăgăduiască în mod solemn, că se va întoarce cît mai curînd. Se simţea mîndră de succesul pe care-1 avusese între ei.

— Pesemne mă pricep foarte bine cum trebuie să procedez faţă de copii, declară ea. Probabil din pricină că şi-au dat seama că sînt şi eu tot atît de imorală şi lipsită de conştiinţă ca şi ei

Doamna Henderson îi zîmbi înduioşată, dar în acelaşi timp şi cu oarecare ironie.

— Copiii nu pot fi amăgiţi, căci presimt în mod

instinctiv, dacă cel care se apropie de ei, îi iubeşte cu adevărat sau se preface numai.

— Pe Dora o iubesc ?

— Dora reuşeşte să-i ţină foarte bine în frîu, răspunse doamna Henderson.

— în cazul acesta trebuie să fie entuziasmaţi de ea, •declară Jane cu indiferenţă.

La două zile după aceea doamna Henderson primi de la ea următoarea scrisoare :

„Adevărul este dragă mamă că tot drumul nu m-am gîndit la altceva decît la modelul rochiei mele de doliu. N-am purtat pînă acum rochii negre dar cred că pentru obrazul meu ar putea să-mi vină bine şi ni-am gîndit la cîteva modele încîntătoare. Ce rochie aş fi îmbrăcat la înmormîntare cred că nu interesează pe nimeni' Ian cu siguranţă ar fi sărit din coşciug şi ar fi rupt-o la fugă prin cimitir zbierînd ca un besmetic. Dar am constatat că tot nu voi rămîne văduvă prin urmare toată truda aceasta s-a pierdut în zadar. Nebunul acesta gras şi bătrîn cu care ai avut amabilitatea să mă căsătoreşti se va face din nou bine. Din Dunkerque a scăpat teafăr dar după aceea s-a purtat ca un dobitoc şi cum numai el este în stare să se poarte căci s-a îmbarcat pe un vas care a fost torpilat Imbecilul de el a rămas cu obrazul făcut ferfeniţă şi i-au sărit toţi dinţii din faţă. Dar asta mă interesează mai puţin deoarece ‘dinţii lui erau de mult cariaţi şi de ani întregi m-am ţinut de capul lui să şi-i scoată. Obrazul lui însă arată îngrozitor ca şi cînd ar fi avut hydropică rîie căprească şi elefantiasis (nu prea ştiu cum se scrie corect afurisitul acesta de cuvînt) toate dintr-odată. I-au rămas însă ochii căprii şi frumoşi cum eu n-am văzut niciodată. De vorbit nu poate vorbi ci se mulţumeşte să mîrîie. E mai bine aşa căci dacă ar vorbi n-ar face altceva, decit ar ocărî şi ar înjura de ţi s-ar face silă. JMu mi-am închipuit niciodată că limba noastră ar putea să aibă atîtea înjurături. I-am spus fără nici un fel de înconjur ce părere am despre el şi pentru că nu poate să-mi răspundă am reuşit şi eu odată să am ultimul cuvînt. Voi pune tptul în mişcare ca să-1 pot scoate cît mai curînd din spital şi să-1 îngrijesc

singură. îmi vine să urlu cînd văd infirmierele cum se învîrtesc împrejurul lui ca şi cînd el ar fi cel mai mare erou şi nici nu-ţi vine să crezi ce întrebări indiscrete îi pun în legătură cu organele lui interne deşi el este căsătorit. Mi-a fost şi mie ruşine. Dar infirmierele acestea nu sînt altceva decît fete bătrîne.

A ta iubitoare

Jane

Postscript

' Mi s-a părut foarte mmulţumit c-am venit la ol. Azi dimineaţă m-a numit păduchioasă. Uneori este în stare să fie foarte drăguţ nu-i aşa deşi în realitate este cel mai mare egoist pe care l-a purtat pămîntul.

Al doilea postscript

Evidept chestia cu copilul a fost o farsă deşi uneori cînd mă uit la el îmi vine să mă întreb nu cumva totuşi aşteaptă să nască unul.

OFIŢERII ŞI TRUPA CARE FUSESERĂ SALVAŢI DIN Dunkerque, erau din nou în patrie. Roger fusese dat dispărut. Generalul trecea în fiecare zi pe la Ministerul de Război, pentru a vedea nu cumva au sosit ştiri despre el. Graţie acestei stăruinţe reuşi să afle, că Roger în timpul retragerii spre Dunkerque a fost trimis cu o misiune într-un sat unde o baterie încerca • şă întîrzie înaintarea germanilor. Se ştţia despre e4 c-a ajuns la destinaţie şi în momentul cînd bateria a fost obligată să se retragă, din pricină că nu mai avea muniţie, probabil a fost obligat să părăsească maşina cu care venise şi să se întoarcă la cartierul general pe jos. Dar nu mai reuşise să ajungă pînă acolo. Era aproape sigur c-a murit sau în cazul cel mai favorabil, c-a fost luat prizonier.

Generalul expedie o telegramă Centralei Crucii Roşii de la Geneva şi ceru informaţii. Pînă la sosirea răspunsului mai puteau să nădăjduiască, ceea ce era preferabil unei certitudini tragice.

"Doamna Henderson se achita de obligaţiile ei zilnice, ca întotdeauna, dar liniştea ei şi expresia severă a trăsăturilor obrazului trădau în mod neîndoios chinurile îngrozitoare prin care trecea din cauza spaimei. May se simţea cutremurată de durere, cînd se uita la ea. Dar oricît s-ar fi condamnat şi oricît ar fi încercat, nu era în starfe să împărtăşească sbuciumul pe care-1 vedea oglindindu-se în ochii ei îndureraţi. Se cutremura ca de friguri, cînd se gîndea, că în loc să trăiască, ar fi putut tot \ atît de bine să-fie mort • în acelaşi timp rămase îngrozită, cînd se gîndi fără să vrea, că în cazul cînd Roger a murit, în, calea fericirii ei nu mai există nici o piedică. Ce gînd ruşinos ! Nu voia să-şi datoreze fericirea tocmai mor- ţii lui Roger. Această eventualitate ar fi îngrozitoare. Prefera să-1 ştie în viaţă. Dacă ar fi putut pronunţa o vorbă sau ar fi putut face vreun gest cu care să-1 aducă înapoi, n-ar fi ezitat nici o clipă, ci l-ar fi pronunţat sau l-ar fi făcut. Era încă tînăr şi mai putea trăi ani întregi, cum de fapt avea şi dreptul să trăiască. Nu, nici dacă moartea lui ar fi înlăturat toate dificultăţile din calea ei, ea totuşi nu-i dorea moartea, nu putea să i-o dorească. 11 venea foarte greu să-şi suprime gîndurile acestea care-i tresăreau mereu în minte, chiar fără să vrea. Fiecare muritor are dreptul să fie fericit, ori ea şi Dick ar putea fi foarte fericiţi dacă... dacă... nu se poate... i se părea îngrozitor, chiar numai să se gîndească la o astfel de e- ventualitate. în timpul acesta probabil trupul lui Roger nici nu se răcise bine în groapa aceea din ţară străină. Ea şi Dick fuseseră creaţi unul pentru altul ; îl înţelegea cum nu reuşise niciodată să înţeleagă pe Roger — amîn- doi aveau aceleaşi preferinţe. Cît de plăcută ar fi viaţa trăită alături de el ! Totul i se va părea uşor. Nu va avea pricină să se teamă că-i va scăpa vreo vorbă care să i se pară neserioasă. Lui nu i se va părea lipsită de seriozitate ci va rîde şi-i va spune că este *o* femeie încîntătoare. Era convinsă că împreună vor putea avea copii. Sfinte Doamne ! Sentimentele

ei faţă de el erau mai mult decît iubire. Erau o dorinţă necunoscută, a toate copleşitoare, ca şi cînd fără el ar fi fost numai jumătate din ceea ce ar trebui să fie şi datorită lui şi-ar fi găsit completarea personalităţii ei însăşi. Era aproape imposibil să exprimi în vorbe o astfel de fericire. Avea aceeaşi senzaţie ca şi. cînd toată viaţa şi-ar fi petrecut-o în surghiun şi odată cu el, şi-ar fi regăsit şi locul unde va putea să trăiască, despre care a ştiut mereu că trebuie să existe şi că o aşteaptă.

Trecu o săptămînă... o săptămînă plină de nădejdi înfrigurate ; pe urmă trecu a doua săptămînă chinuită de spaimă. Crucea Roşie de la Geneva telegrafie că numele lui/ Roger nu s-a găsit pe lista prizonierilor de război.

Doamna Henderson nu vorbea niciodată cu May despre subiectul acesta. Totuşi într-o seară cînd după ce culcaseră copiii evacuaţi, ieşiră şă se plimbe împreună prin parc, îşi strecură uşor braţul pe sub al ei.

— Draga mea, începu ea, mi-am zis că va fi mult mai bine ca noi două să nu vorbim despre Roger. Presim- ţeam că tu te gîndeşti ca şi mine şi mi-am închipuit că vorbind împreună despre el, vom deveni amîndouâ sentimentale. Ai fost tot timpul foarte curajoasă.

May nu răspunse. Se simţea ruşinată.

— Acum însă cred c-a sosit momentul să vorbim despre subiectul acesta. Şi cred că va trebui să ne aşteptăm la tot ce poate fi mai rău.

— Nu eşti de părere că ar putea totuşi să mai fie o nădejde ? întrebă May cu glasul stins.

— Aş dori şi eu să-ţi pot răspunde afirmativ. Dar cred că nădejdea ce ne-a mai rămas, este foarte redusă. Şi aş vrea să fii tot atît de curajoasă şi 'de aici înainte. Aş mai vrea să-ţi aduci aminte că a murit moarte eroică, în serviciul patriei sale, aşa că avem toate motivele să fim mîndre de el. Glasul i se stinse, apoi continuă : Va trebui să încercăm să găsim în sufletele noastre puterea de a considera moartea lui drept un sacrificiu la care a con-: simţit de bună voie — de dragul iubitei noastre patrii şi a tot ce ne este drag în această Anglie căreia îi datorăm totul, pînă şi ceea ce sîntem astăzi.

May ar fi dorit să plîngă, dar nu era înstare. Nu era- sigur, nu era de loc sigur că Roger a murit, şi se simţi înfiorată de presimţirea că doamna Henderson încearcă să se împace cu gîndul morţii lui, în nădejde că astfel poate va reuşi să înlăture această eventualitate tragică. Biata femeie. îi era grozav de milă de ea. Şi cît părea de abject, ca tocmai în această clipă, ei să-i treacă din nou prin minte, întocmai ca un chiot de mulţumire, că Dick se găseşte în siguranţă şi în libertate.

Nu-1 văzuse încă de la întoarcerea în Anglia, dar îi scrisese că imediat ce va obţine un concediu, va veni la Graveney Hoit. O rugase ca atunci să vină la el acasă, ca astfel să poată petrece un ceas sau două împreună, în alte împrejurări, nu ar fi primit această propunere, dar acuma, după toate ororile prin care trecuse Dick, dorea şi ea să fie singură cu el şi acestei dorinţe n-avea nici o putere să i se împotrivească. îi răspunsese că va merge cu plăcere la întîlnire. Tocmai de aceea nu se miră, ci dimpotrivă se simţi foarte mulţumită, cînd una dintre cameriste o chemă la telefon şi auzi glasul lui. O întrebă dacă poate să vină numaidecît.

— Da, foarte bine, răspunse ea. Voi lua bicicleta şi în zece minute pot ajunge la tine.

Fără îndoială o pîndise de la fereastră, căci în clipa cînd se opri în faţa intrării, deschise uşa şi întinse braţul după ea. Obrazul ei care strălucea de mulţumire, deveni rigid, cînd se uită în ochii lui. Părea foarte grav. Nu o sărută şi nici nu o pofti pe scaun.

— N-am venit ca să rămîn. Generalul m-a rugat să iau o maşină şi să vin pînă la Graveney. Mi-a telefonat de la Ministerul de Război.

— O, Dick ! ţipă ea.

I se păru că i se frînge inima şi se făcu palidă la obraz, ca o moartă. Presimţea ce va trebui să urmeze de aici înainte.

— May... Roger a murit.

Se uită la el cu ochii speriaţi. Se simţea zdrobită. O clipă nici unul dintre ei nu fu în stare să scoată nici o vorbă. Se uitau unul la altul îngroziţi. Dick strînse din pumni şi se strădui să continue.

— Numele lui este trecut pe lista celor dispăruţi şi după toate probabilităţile trebuie să fie trecut şi

pe lista morţilor. Generalul n-a vrut să vină încoace ; spunea că este ocupat în biroul Crucii Roşii şi că nu poate pleca de la slujbă. Eu cred că nu l-a lăsat inima să vă aducă el însuşi această ştire şi că i-ar fi fost insuportabil să v-o comunice la telefon. Tocmai de aceea m-a rugat să vin şi să ţi-o spun şi ţie, cu rugămintea să i-o comunici cu toată cruţarea şi doamnei Henderson.

— O, Dick, ce situaţie îngrozitoare ! Şi ce însărcinare cumplită mi-ai dat !

— Am prevăzut imediat că-ţi va veni greu.

— Aţi aflat ceva amănunte ? întrebă ea la urmă.

Se pare că un refugiat belgian a reuşit să ajungă cu una dintre maşinile noastre pînă la Havre. A fost întrebat cum a ajuns în posesia maşinii şi a răspuns c-a găsit-o într-o groapă şi după ce a pus-o în mişcare, a plecat cu ea. Încărcase în maşină pe toţi cîţi putuse lua şi cu mare greutate au ajuns la Havre. Maşina era ciuruită de gloanţe de mitralieră şi scaunul şoferului plin de sînge. Era aceeaşi cu care Roger plecase în dimineaţa acelei zile. Toată regiunea furnica de membri ai coloanei a cincea şi de paraşutişti. Se pare că Roger şi şoferul său au căzut într-o capcană şi că au fost împuşcaţi.

— Bietul Roger ! Dumnezeu mi-a martor, că n-am dorit să aflu despre el c-a murit.

Ştiau amîndoi ce gînduri nedorite, dar inevitabile, preocupă pe fiecare dintre ei ; era destul de urît că aceste gînduri li se oglindeau în priviri, dar ar fi fost revoltător să le mai formuleze şi în cuvinte.

— Pe tine, Dick, nu se vede de loc prin ce ai trecut, declară ea.

— O, eu mă simt destul de bine.

Pronunţă aceste cuvinte ca şi cînd între ei n-ar fi existat nimic. May oftă din nou.

— Cred că acum va trebui să mă întorc acasă. Maică- sa se aşteaptă demult la ştirea aceasta. Biata de ea. îmi pare extrem de rău.

Se apropie de uşă şi el i-o deschide, fără să încerce nici cel puţin să-i strîngă mîna. Rămase nemişcat şi se uită după ea, pînă cînd încălecă pe bicicletă, apoi se întoarse în casă.

După ce ajunse acasă, May intră în camera care se deschidea pe terasa unde în timpul verii se

aşezau de obicei ; presimţea că va avea nevoie de o scurtă pauză, pentru a se putea reculege. Casa era atît de liniştită, încît îţi venea să crezi că este în stăpînirea unei presimţiri — ca şi cînd pereţii şi-ar fi reţinut respiraţia, în aşteptarea nenorocirii ce trebuia să vină. Doamna Henderson şi Dora erau în camera copiilor şi le împărţeau ceaiul, aşa că afară de Tommy nu era altcineva prin apropiere. Pe deasupra oraşului de pe litoral, la marginea căruia era pensionul lui Tommy, trecuseră bombardiere germane, aşa că din prudenţă profesorii trimeseseră pe toţi elevii acasă. May îl văzu în grădină, încălecat pe bicicleta ce i-o cumpărase tatăl său de Anul Nou, încercînd întorsături complicate pe cărările înguste dintre straturile de flori. încruntă din sprîhcene şi se gîndi cum ar putea comunica mai cruţător tragica ştire pe care fusese însărcinată s-o aducă. I se părea cruzime din partea ei, să le comunice ştirea, fără să fie dinainte pregătiţi, dar ţinînd seamă de starea în care se găsea doamna Henderson a- cum, primul cuvînt pe care l-ar fi pronunţat, ar fi dat totul pe faţă. Bietul Roger ! Moartea lui o durea profund, dar cu toate acestea în conştiinţa ei, întocmai ca o palidă scăpărare în mijlocul întunericului, tresărea convingerea că odată cu această moarte, toate piedicile ce se găseau în calea căsătoriei ei cu Dick au fost înlăturate. Ii era silă de ea însăşi, cînd se gîndea că în clipa aceasta tragică mai este în stare să se gîndească la astfel de lucruri. Oftă şi se ridică în picioare, apoi încleştă din fălci şi plecă să caute pe doamna Henderson.

„— N-are nici un rost să mai amîn. Din ce voi întîrzia mai mult, îmi va veni cu atît mai greu să-i spun“.

Intră de-a-dreptul în sufragerie.

— O, May, nu ştiam ce să cred cînd am constatat că ai dispărut.

Dar chiar în timpul cît pronunţă aceste cuvinte şi se uită la obrazul ei, îşi simţi trupul încremenit.

— Pot să vorbesc cîteva clipe cu tine ?

Fără să zică nimic'şi cu mişcări ciudate, întocmai ca un tigru care a reuşit să scape din cuşcă, traversă sala uriaşă şi urmă pe May, închizînd cu grijă uşa care da spre coridor.

— A murit ?

May dădu din cap.

Apucă pe May de încheietura mîinii şi intră în holul principal. în clipa aceasta în toată fiinţa ei i se păru că se ascunde ceva fioros. Albă ca varul şi cu sprîncenele încruntate se opri în faţa nurorii sale, ca şi cînd ar fi surprins un hoţ asupra faptului şi acum se pregăteşte să-1 pedepsească. Cu glasul sugrumat May îi repetă conversaţia ce o avusese cu Dick şi ceea ce poruncise generalul să-i spună. Doamna Henderson o ascultă fără să clipească şi uitîndu-se la ea, ca şi cînd ar fi avut puterea să scoată dintr-însa tot ce are de spus. Dar cînd văzu May nu mai are nimic de adăugat, plecă bărbia în piept şi lacrimile începură să i se scurgă în lungul obrazului.

— Linişteşte-te, draga mea, te rog ! zise May şi încercă s-o cuprindă în b^iţe.

Dar doamna Henderson se smulse din braţele ei.

Rămaseră una în faţa celeilalte şi May îşi simţi inima chinuită de deznădejde. Acum începuse şi ea să plîngă... plîngea de mila femeii acesteia nenorocite la care ţinea atît de mult. Ar fi vrut să-i spună o vorbă de mîngîiere, dar nu-i trecea nimic prin minte, şi presimţea că în aceste clipe doamna Henderson preferă să nu-i spună nimic. Ar fi fost mult mai uşor dacă i-ar fi permis să împărtăşească durerea ei. Exact în momentul acesta şi cu totul pe neaşteptate, se auzi glasul lui Tommy.

Doamna Henderson tresări şi se întoarse in partea dă unde venea glasul lui.

— Deocamdată nu-i voi spune nimic.

— O, draga mea, va trebui să-i spui. Are dreptul să afle şi el.

— Poate mai tîrziu, dar nu acum. El a ţinut foarte mult la Roger. Şi la urma urmelor nu este absolut sigur. Poate că se găseşte undeva într-un spital de unde nu poate să ne dea de ştire. Poate şi-a pierdut memoria. De ce să dăm lui Tommy această lovitură mortală, înainte de vreme ? Ne mai rămîne timp de ajuns, ca să-i spunem, atunci cînd nu vom mai avea nici un motiv să nădăjduim că se va întoarce.

May nu ştia ce să facă şi-şi simţea sufletul chinuit. Era adevărat că Tommy idolatrizase pe Roger. Pentru el era un fel de erou şi misterul care învăluia activitatea lui,, îi punea fantezia în mişcare.

Chiar de la început se vedea să se simte mult mai bine alături de el, decît alături de Jim. Se uita la fel cu admiraţie, ca unul mai mic la fratele său mai mare care pentru el reprezintă dorinţa de aventură şi romantismul. Pentru el Roger era un bărbat desăvîrşit. Dar acum Tommy nu mai era copil, împlinise treisprezece ani şi avea o minte ageră căreia nimic nu putea să-i scape. Ar fi fost imposibil să nu-1 informeze despre moartea lui Roger şi fără îndoială ştirea aceasta i s-ar fi părut mult mai îngrozitoare, dacă ar fi aflat-o de la oameni străini şi nu de la ai săi. Şi cum ar fi putut doamna Henderson să se prefacă de faţă cu ceilalţi, că sfîrşitul acestei întîmplări nu se cunoaşte încă ? Nici una din cercetării^ făcute pînă acum, nu dase rezultatul dorit. Dar afară de asta mai era refugiatul şi urmele de sînge din automobil. Şi cum ar fi putut generalul să însărcineze pe Dick să le aducă această ştire tragică, dacă n-ar fi fost deplin convins de temeinicia ei ? May închise ochii şi oftă.

— Cum vrei, draga mea.

Doamna Henderson păru că n-a auzit-o. Se întoarse în loc şi ieşi din hol.

„— Cred că va trebui să merg şi să-i ţin locul[14], îşi zise May.

Se întoarse în sufragerie şi se uită împrejurul ei. pentru a se convinge dacă au nevoie de ea. Copiii terminaseră ceaiul şi Dora începuse să adune ceştile.

După ce culcă copiii şi termină şi ea cu cina, Dora ieşi să facă o plimbare prin grădină, cum făcea în fiecare seară. Doamna Henderson, May şi Tommy se aşezaseră împrejurul mesei. Femeile începură să tricoteze, iar el răsfoia nişte cărţi. Nici unul nu vorbea. Cînd se auzi pendula din vestibul, doamna Henderson ridică privirea.

— Tommy, e ora nouă jumătate. Va trebui să mergi la culcare.

— încă o jumătate minut. Am început să descifrez ceva.

— Nu mai spune, zise doamna Henderson şi zîmbi tristă şi îngăduitoare. Despre ce este vorba.

îşi trecu mina prin părul zbîrlit şi ridică spre ea obrazul tînăr, crispat de intensitatea gîndurilor ce-1 preocupau.

— Uite ce, m-am gîndit adînc şi în toate chipurile, şi am ajuns la concluzia că Roger este prizonier undeva, în Germania. Cum eu cunosc pe Roger destul de bine, sînt convins că el va încerca să evadeze. în timpul ultimului război mulţi dintre ai noştri au procedat în acelaşi fel. Am vrut să văd cum ar putea ajunge în Elveţia. Cred că despre Olanda nu poate fi vorba, nu-i aşa ?

Vorbele acestea le spuse cu seriozitate atît de gravă, încît dacă situaţia reală n-ar fi fgst atît de tragică, ar fi pufnit de rîs.

— Afacerea asta mai poate aştepta şi pînă mîine. Haide sărută-mă şi spune noapte bună.

Băiatul se ridică în picioare, ca să sărute pe maică-sa. Doamna Henderson îl cuprinse în braţe şi-1 strînse la piept, ap6i îl sărută pe buze. Mirat de îmbrăţişarea ei neobişnuită, se uită la ea întrebător, dar nu zise nimic. După ce rămaseră singure, simţi ochii lui May îndreptaţi spre ea, dar se feri să-i întîlnească. Continuă să tricoteze şi rămaseră amîndouă tăcute şi nemişcate.

XI

ÎN DUPĂ AMIAZA ZILEI, URMĂTOARE, IMEDIAT CE avu puţin răgaz, May se retrase în camera ei, ca să se poată gîndi în linişte. Presimţea că la această oră nu o va căuta nimeni. în timpul amiezii Tommy, preocupat mereu de gîndul că Roger trebuie să fie în captivitate, puse Dorei o mulţime de întrebări, referitoare la Germania. Cercetase cărţile din bibliotecă şi se informase despre trecătorile munţilor şi drumurile puţin frecventate şi despre principalele lagăre de prizonieri din timpul vechiului război. Continuă cu încăpăţînare să le explice planul

cum va evada Roger ; studiase planul acesta atît de amănunţit, încît nu-i venea să creadă că nu va reuşi. Era chinuitor să stai şi să asculţi vorbele lui. May îşi zicea că este un gest de prudenţă greşit interpretată, în- cercînd să-i ascundă adevărul care în orice caz va trebui să transpire într-un fel sau altul. De pildă fără. să ştie că ei nu l-au informat încă, înainte de a se întoarce la Londra, Dick ar fi putut spune ceva în sat şi ar fi dureros ca Tommy să afle despre moartea fratelui său de la un guard silvic sau de la un argat de pe domeniul lor. Deşi nu era o sarcină uşoară, deoarece doamna Henderson era uneori o femeie neobişnuit de încăpăţînată. May luă hotărîrea ca la prima ocazie să încerce s-o convingă despre imprudenţa hotărîrii pe care a luat-o. După ce vor mai trece douăzeci şi patru de ore, va trebui să admită şi ea, că ar fi zadarnic să mai nădăjduiască, împotriva tuturor probabilităţilor.

Se lăsă dusă de acest sentiment şi împotriva vbinţei, se ridică în picioare ca să meargă s-o caute. în pragul uşii se întîlni cu Tommy care venea într-un suflet.

— May, May, strigă el. Am văzut doi bărbaţi străini umblînd prin parc. Oare nu sînt paraşutişti ?

Se întoarse în loc şi ieşi pe terasă.

— Unde sînt ?

— N-ar fi mai bine să iau revolverul lui tăticu ? Trebuie să punem mina pe ei.

Deşi sufletul îi era sfîşiat de gînduri negre, nu se putu stăpîni să nu zîmbească, văzîndu-1 cît este de emoţionat. Se vedea cît de colo că este tot copil. Era dela sine înţeles că doamnei Henderson să-i vină greu să-i spună a- devărul, cînd el era atît de puţin pregătit pentru o astfel de lovitură. Se uită spre cei doi străini care se apropiau încet de ea. Unul dintre ei şchiopăa greu.

— Sînt nişte vagabonzi.

— Nu sînt vagabonzi ; sînt oameni străini. Uită-te la ei cum sînt îmbrăcaţi. Eu sînt convins că sînt paraşutişti.

— Nu vorbi copilării. S-ar putea să fie refugiaţi belgieni sau ceva asemănător. Probabil au venit prin sat şi s-au rătăcit.

— în orice caz cred că va fi mai bine să aduc revolverul.

— Nu fi caraghios, Tommy. Oamenii ad&ştia nu par de cţe loc primejdioşi. Poate sînt flămînzi şi au venit încoace, ca să găsească ceva de mîncare ?

Cei doi bărbaţi trecură peste grilajul de sîrmă împletită care despărţea parcul de grădină, şi apucară în lungul pajiştei largi care ducea pînă la terasă. Unul era îmbrăcat în haide rupte, de pînză murdară şi în cap cu o şapcă, iar celălalt care şchiopăta, îşi legase o basma împrejurul gîtului şi purta o haină ciudată ca formă, iar în cap o şapcă înaltă-ţuguiată. Amîndoi purtau bărbi ţepoase care dovedeau că n-au mai întrebuinţat briciul de multă vreme. May se simţi înfiorată de scîrbă, cînd se uită la ei, căci arătau neîngrijiţi şi murdari. Se opri pe treapta cea mai de sus a scării, împreună cu Tommy. Din ce se apropiau mai mult, se vedea tot mai limpede că trebuie să fie oameni străini.

— *Bonjour, Monsieur, Madame,* zise cel care şchiopăta şi care era mai înalt de statură.

May le răspunse pe franţuzeşte.

— Ce doriţi ? .Dacă vreţi, treceţi £>e cealaltă parte a casei Şi intraţi pe scara de serviciu.

în aceeaşi clipă Tommy scoase un chiot şi se repezi în jos pe scară, apoi sări în braţele bărbatului care şchiopăta.

— Roger !

Adineaori May fusese palidă, dar acum se făcu cenuşie la obraz şi ca să nu-şi piardă echilibrul, trebui să se sprijine de balustrada scării. Se uita înmărmurită la ceea' ce vedea. O clipă i se păru că va leşina. Tommy care se ţinea strîns de Roger, începu să plîngă.

— Eu am ştiut că tu n-ai murit, îngînă el înecat de suspine. Toţi şi-au închipuit despre tine că eşti mort, dar *eu ştiam* că nu poate să fie adevărat.

— Sigur că nu sînt mort, frăţioare.

Glasul acesta... Sigur, era glasul lui, şi May simţi nu- maidecît nuanţa caracteristic ironică a acestor cuvinte.

— Cit timp n-am ştiut nimic de tine, am strîns din fălci şi am tăcut, dar acum... acum mi se pare... că nu mă mai pot stăpîni.

— Nu face nimic, dragul meu. Continuă să plîngl, ca să-ţi descarci sufletul.

— Nu plîng, protestă Tommy printre sughiţuri,

dar îmi curge apă de sub pleoape.

Roger îl sărută şi-1 mîngîie ca pe un copil mic. May sta şi acum tot atît de nemişcată ca şi statuia din apropierea ei. în suflet i se învolburau sentimente contradictorii. Era mulţumită că este în viaţă, recunoscătoare că s-a întors, în aparenţă nevătămat, şi totuşi inima i se zbătea ca într-o ghiară. Prin urmare iată sfîrşitul visurilor ei frumoase pe care se străduise din toate puterile să le alunge, dar ele totuşi continuaseră să bată la intrarea sufletului ei, întocmai ca nişte străini deznădăjduiţi care caută ocrotire.

— Unde e mămica noastră ? întrebă Roger.

Tommy se desfăcu repede din braţele lui Roger :

— Mă duc într-un suflet şă-i spun. O, cît se va bucura de întoarcerea ta !

Din cîteva salturi urcă treptele scării şi dispărut în casă strigînd după doamna Henderson. Roger se apropie de May şchiopătînd.

— Draga mea, cred că va fi mai bine să nu mă apropii de tine, zise el. De săptămîni n-am mai făcut baie şi răspîndesc tot felul de mirosuri împrejurul meu.

îi petrecu braţele împrejurul gîtului şi Roger o sărută pe amîndoi obrajii.

— Sînt atît de mulţumită, că te găseşti în siguranţă, Roger ! Am fost grozav de speriate, din pricina ta.

— Acesta este motivul că eşti atît de palidă, draga mea ? întrebă el, pe un ton straniu şi cu o clipire ironică în luminile ochilor.

— De ce şchiopătezi ? Eşti rănit-?

— Despre asta nu merită să vorbim. Cum îţi place barba mea ?

Fizionomia lui era schimbată de nu-1 puteai recunoaşte. Ochii păreau mai mari decît în realitate şi tîm- plele îi erau scofîlcite. întoarse capul într-o parte şi văzu pe doamna Henderson ieşind din casă. Cînd se apropie de ea, întinse braţele în calea lui.

— O, fiul meu iubit !

Buzele li se împreunară, ca şi cînd ar fi fost doi îndrăgostiţi.

— Eu am fost cel dintîi care l-a recunoscut, se auzi glasul subţire al lui Tommy care tremura de emoţie şi -şi schimba greutatea de pe un picior pe

celălalt. May nu l-a recunoscut decît după aceea.

Doamna Henderson îi puse mîinile pe umăr şi depăr- tîndu-1 puţin de ea, se uită la el. Obrazul i se luminase şi ochii îi străluceau.

— Bietul de tine ; ştii că arăţi ca o sperietoare de ciori. Nu e de mirare că nu te-a recunoscut nimeni. Nu vrei să faci baie ?

— Este singurul lucru la care mă gîndesc. înainte de toate ceva de băut şi pe urmă o baie.

— De asta va avea grijă May şi Tommy. Eu va trebui să telefonez tatălui tău. Vreau să-i spun chiar eu că te-ai întors. A fost într-o situaţie îngrozitoare din pricina ta. Sînt sigură că se va întoarce numaidecît acasă.

— Mamă, eu nu pot întîrzia prea mult. Sîntem aici numai în trecere, căci mi-am zis că probabil v-aţi făcut griji din pricina mea. Am găsit pe cineva care ne-a adus pînă în sat, iar de acolo ca să ne scurtăm drumul, am apucat în lungul unei poteci care trece prin parc. Imediat ce voi ieşi din baie, voi pleca la Londra, ca să mă prezint la comandament. Pe tata îl voi putea vedea şi în Capitală.

În tot timpul acesta străinul care venise împreună cu Roger, rămase nemişcat acolo unde-1 lăsase, şi se uita la scena ce se desfăşura pe terasă, pe obraz cu un zîmbet sfios, dar binevoitor. Era mic de statură şi bine legat, iar în ochii lui mici şi cuminţi clipea o lumină de înţelegere ; cu mucul de ţigară în colţul gurii, îmbrăcat în hainele murdare de pînză şi cu barba nerasă de cel puţin două săptămîni, semăna foarte de aproape cu un derbedeu pe care l-ai întîlni pe înserate, te-ai fi ferit din calea lui pe departe. Roger se întoarse spre el şi-i făcu cu ochiul, apoi zîmbi.

— Vino încoace, Nobby.

Străinul îşi scoase ţigara din gură, scuturâ scrumul şi-şi potrivi mucul după ureche, apoi urcă treptele scării.

— Acesta este prietenul. meu, domnul Nobby Clark, dragă mamă. A avut multă bătaie de cap cu întoarcerea noastră, nu-i aşa Nobby ?

— Exact, domnule.

Nobby vorbea cu accent de periferie tot atît de pronunţat, ca orice londonez sadea. Nespălat şi nepieptănat cum era, privirile vesele ale ochilor lui

şi zîmbetul nestîn- jenit împrumutau obrazului său cu trăsături banale un farmec neobişnuit. Doamna Henderson îi întinse mîna. Se uită la propria sa mînă şi văzînd cît este de murdară, şi-o şterse pe pieptul salopetei, dar nu reuşi decît să se murdărească şi mai rău. Apoi strînse mîna doamnei Henderson. Roger îl prezentă lui May apoi se întoarse spre Tommy.

— Dumnealui, Tommy, este prietenul meu, caporal Clark. Nu ştiu dacă am fi reuşit să ajungem aici, de cumva dumnealui n-ar fi fost un mecanic atît de priceput. Condu-1 la etaj şi porunceşte să i se pregătească baia, căci are mare nevoie de ea.

— Aveţi dreptate, domnule.

— Urmaţi-mă, domnule caporal, zise Tommy.

Tommy era cercetaş şi, în pantalonii lui kaki şi cu cămaşa deschisă la gît, arăta foarte bine. Era mulţumit că i se dase în grijă un soldat scăpat din Franţa şi hotărî să-şi facă datoria pe deplin. îl conduse în camera de baie şi, turnă o jumătate de sticlă de săruri în apa fierbinte. Nobby îşi scoase hainele prost mirositoare şi intră în putină.

— Ei comedie, da bine mai miroase, declară el. Se săpuni zdravăn, apoi îptrebă : Vrei să mă freci pe spate, tinere ?

— Gu plăcere, domnule caporal.

— Dă-o încolo, nu-mi mai zice domnule caporal. Zi-mi Nobby, cum îmi zice toată lumea.

Tommy începu să-1 frece cu nădejde :

— Eşti scîrbos de murdar, zise el vesel. încă nu mi s-a întîmplat să văd pe cineva în halul acesta de murdărie.

— M-am mirat şi eu, cînd mi-am văzut jegul de pe picioare. De o lună încheiată n-am mai scos hainele de pe mine.

— Apa s-a făcut neagră ca păcura. Va trebui s-o schimbăm.

— Nu e nevoie, tinere. Pentru mine e bună şi aşa. îmi face plăcere, să constat cît am fost de jegos, apoi se întinse în apă : Face toate paralele ; nu mai am nimic de zis. Şi cînd mă gîndesc la sărurile pe care le-ai turnat în apă, aş fi în stare să nu mai ies din putină o săptă- mînă întreagă.

— Nu ştiu ce ar putea să-ţi facă acum plăcere, zise Tommy. Ia stai niţel, şi ieşi în goană din cameră.

I'este cîteva clipe se întoarse, în mînă cu o cană cu capac, plină de bere.

— Ce[r]i asta ? Bere ? BERE ?

Puse în aceste două silabe toată căldura cu care un poet şi-ar fi cîntat iubita şi bău dintr-o singură sorbitură cana întreagă.

Roger se urcase şi el la etaj să se îmbăieze. îşi rase barba şi luă un costum curat din camera tatălui său. Din fericire aveau amîndoi aceeaşi statură, aşa că i se potrivea de minune. îi era silă să se mai uite la hainele pe care le dezbrăcase. Era o adevărată plăcere să simţi o cămaşă curată în spinare. Se aşează, numai în vestă pe scaunul din faţa oglinzii şi începu să se pieptăne, cînd tcc- mai apăru May, ca să-1 întrebe dacă are nevoie de ceva. Deşi semăna ceva mai mult cu ceea ce fusese înainte de asta, totuşi May scoase un .ţipăt cînd îl văzu. Acum după ce se răsese, se vedea cît este de slăbit şi de palid ; obrazul scofîlcit şi prelung, făcea ca ochii lui *sa* pară uriaşi şi asemănători cu orbitele unei hîrci. Prea îngrozitor de obosit. O văzu în oglindă şi începu să rîdă de mirarea ei.

— Te-am văzut mult mai bine decît acum, zise ea şi încercă să zîmbească.

— Am fost într-o situaţie destul de neplăcută, dar după ce mă voi odihni cîteva zile, mă voi reface repede.

— Dar şchiopătatul ?

— N-are nici o importanţă. Am fost împuşcat în picior şi cîteva zile am avut mult de suferit. Dar a început să se vindece.

— Trebuie să-ţi spun, că sînt foarte mulţumită de întoarcerea ta. Mi-e ruşine de mine, că nu te-am recunoscut din prima clipă.

Se întoarse spre ea şi-i zîmbi cu toată bunăvoinţa.

— Din pricina asta, draga mea, nu trebuie să-ţi faci nici o grijă. Cred c-am arătat îngrozitor, nu-i aşa ? Dacă s-ar fi întîmplat să mă întîlnesc cu mine însumi pe stradă, cred c-aş fi tras cu revolverul asupra celui care am fost eu adineaori.

— Nu mă aşteptam să te întorci. Afară de asta ai venit în tovărăşia unui străin. Trebuie să ştii c-ai fost trecut pe lista celor dispăruţi, probabil morţi.

— Nu mai spune ? Ei, ce zici de asta !

— Automobilul cu care ai plecat, a fost regăsit la Havre. Era ciuruit de gloanţe şi stropit de sînge.

— N-a fost sîngele meu ci al şoferului. A murit, bietul de el, dar eu am scăpat mai uşor.

— Sînt foarte mulţumită, că lui Tommy nu i-am spus nimic. Dar şi noi am aflat abia ieri. Aşa că n-am vorbit cu nimenea despre afacerea asta.

— Bine, dar cum aţi reuşit să aflaţi ?

— Ştirea aceasta a aflat-o tatăl tău, la Ministerul de Război. A rugat pe Dick să vină pînă aici şi să ne comunice şi nouă.

— Dick ? Va să zică s-a întors şi el cu bine ?

— Da !

— Asta înseamnă c-a avut noroc, şi-i aruncă o privire sarcastică. Sper, dragă May, că întîmplarea asta de astăzi nu te-a decepţionat prea mult.

Femeia se aprinse la obraz ca o flacără.

— Roger, cum se poate să spui vorbe atît de urîte. Aşa mă cunoşti ?

— Te rog, să mă ierţi, iubita mea.

îşi aprinse o ţigară şi o învîrti între degete, apoi o întrebă cu prefăcută indiferenţă :

— Mai iubeşti şi astăzi pe Dick ?

— Cred că da, răspunse ea cu glasul grav.

— înţeleg, şi din nou îi zîmbi cu toa.tă bunătatea. Să coborîm la parter şi să bem ceva. Pe urmă eu va trebui să plec.

— Eşti obligat să pleci atît de repede ?

— Din păcate, da. Poate nici n-aş fi venit, dacă se în- tîmpla ca Graveney să nu fie în drumul nostru spre Londra. Totuşi sînt convins că voi obţine un scurt concediu, aşa că mă voi întoarce din nou.

May se simţi uşurată, văzînd că conversaţia lor se abate spre subiecte mai puţin penibile.

— Nu uita că noi cei de aici nu mai putem de nerăb**dare,** ca să aflăm cît mai curînd felul în care ai reuşit să evadezi. Tommy va fi entuziasmat, cînd îi vei spune prin ce ai trecut.

— Veţi afla cu toţii la timpul său, tot ce mi s-a întîmplat.

Peste jumătate ceas Roger ieşi pe uşa de la intrarea principală şi părăsi casa. Soţii Henderson avea din nou şofer, pe un bărbat mai în vîrstă şi Rolls Royce-ul aştepta în faţa castelului. Nobby Clark sta în picioare, a- proape de el. Ii găsiseră o

pereche de pantaloni de flanelă cenuşie şi un tricou de lînă.

— Nobby, arăţi ca nou născut, zise Roger zîrnbind.

— Mulţumesc, tot aşa şi dumneavoastră, răspunse el rîzînd. Apoi adăugă cu oarecare sfială. Domnul... stăpî- nul Tommy, mi-a dat o cămaşă şi izmenele de mătasă... şi o pereche de ciorapi. Nu ştiu ale cui sînt lucrurile a- cestea.

— Hainele cu care a fost îmbrăcat, erau murdare din cale afară, Roger. Miroseau a jeg.

— Exact, dragă Tommy. Totul este în cea mai perfectă ordine, Nobby. Probabil lucrurile sînt ale tatălui meu şi va fi foarte mulţumit să ţi le lase dumitale.

— Baba mea va avea ce rîde astă seară, cînd mă va vedea îmbrăcat în izmene de mătasă.

XII

ROGER SE PREZENTA LA MINISTERUL DE RĂZBOI, profită de ocazie să strîngă mîna tatălui său, apoi plecă la spital, ca să-şi extragă un glonte pe care-1 mai avea încă la umăr. Convalescenţa dură aproape trei săptămîni, înainte de a putea reveni la Graveney Hoit. Se simţea mult mai bine, dar arăta şi acum obosit şi era slab ca o surcea Tommy îi aduse aminte numaidecît, că le-a făgăduit să le spună felul în care a evadat, dar el începu să rîdă şi declară că în afacerea asta nu este nimic senzaţional care să merite osteneala unei povestiri. Intrase într-o încurcătură, din care reuşise să scape, datorită mai mult norocului decît priceperii. Dar declaraţia aceasta nu mulţumi curiozitatea tinerească a lui Tommy. Datorită stăruinţelor continue, fără să mai ţină socoteală de protestele doamnei Henderson, reuşi în cele din urmă să determine pe Roger să vorbească. Dar el nu se simţea dispus să se aşeze pe canapea şi să înceapă să le spună în toate amănuntele ce s-a întîmplat ; le descrise totuşi în mod intermitent o întîmplare de ici, alta de colo, fără nici o legătură între ele, cum îi treceau prin minte şi

după felul în care se lega conversaţia, aşa că May fu obligată să-şi pună fantezia la contribuţie, pentru *i* face o legătură între cele aflate de la el, şi a obţine o imagine limpede a acestei aventuri.

După cît putuse înţelege, aceasta începuse din clipa cînd Roger primise un ordin pe care trebuia să-1 ducă la destinaţie. Comandantul hotărîse să apere un mic sătuleţ din apropiere de Cassel, pentru a încetini înaintarea duşmană, şi deoarece la faţa locului nu se găsea infanterie, sarcina aceasta trebuia să revină unei baterii din R. H. A. Cînd ajunse la destinaţie, se făcuse noapte, aşa că Roger luă hotărîrea să nu se întoarcă decît dimineaţa următoare. De cum se luminase de ziuă începuse atacul şi tancurile susţinute de infanteria germană se apropiaseră de marginea satului. Oamenii luptau ca nişte disperaţi. Spre amiază începură să simtă lipsa de muniţie, aşa că tunurile nu mai trăgeau decît în mod intermitent. Era limpede că bateria nu se va mai putea menţine pe poziţii, prin urmare se dădu ordin de retragere. La început Roger îşi zisese că va fi imposibil să părăsească unitatea aceasta, deoarece vedea că au nevoie de fiecare om. Luase comanda unui mic detaşament de cavalerie, formată din miliţieni şi ocupase o poziţie. Dar de vreme ce acum tot nu mai putea fi de nici un folos, hotărî să se întoarcă la cartierul general, aşa că strînse mîna comandantului şi plecă.

— Ai reuşit să faci minuni, declară el.

— De făcut trebuia să facem ceva, răspunse comandantul rîzînd.

In afară de două, toate celelalte tunuri fuseseră scoase din funcţiune ; la început trebuiau evacuaţi răniţii, iar oamenii trupei trebuiau să-i urmeze ceva mai tîrziu, apucând pe alt drum.

în satul următor care se găsea la o depărtare de trei sau patru mile, hotărîseră să se întîlnească din nou.

— Ce te face să crezi că nu este ocupat de germani ? întrebă Roger.

— In cazul acesta înseamnă c-am avut un ghinion fără pereche. Dar înainte de a pleca, îi vom împroşca cu o ploaie de ghiulele.

— îţi doresc succes şi bună revedere.

— De succes vei avea şi dumneata nevoie, ca s$ poţi trece. Toată regiunea mişună de duşmani.

—« Cred că voi reuşi să-mi tai drumul. Imediat ce va fi posibil, mă voi abate din şosea, spre largul cîmpuluL Drumul va dura ceva mai mult, dar cred că merită să fac acest înconjur.

Roger profită de întreruperea temporară a luptei, pentru a pleca împreună cu şoferul. O vreme înaintară pe marginea unui rîu, pînă cînd ajunseră la o răscruce de\ drum spre care se îndreptau şi ei şi aici văzură o maşină care venea în direcţia lor. în maşină erau doi ofiţeri britanici şi Roger îi opri.

— Drumul pe unde aţi venit e sigur ? întrebă el.

— Absolut sigur. Nu se vede nici urmă de huni. — O. K.

îşi continuară drumul. După hartă constată că la depărtare de cîteva mile trebuie să fie un pod şi imediat după aceea o potecă despre care-şi închipui că făcînd un înconjur, va putea ajunge la destinaţie. Cîmpui se aşter- nea în faţa lor ca un covor şi maşina alerga cu toată viteza, dar drumul pe care apucaseră, era plin de refugiaţi, din pricina cărora trebuiau să se oprească mereu. Trecură printr-o pădure şi ajunseră în apropierea podului, cînd răpăiala unei mitraliere îi obligară să cîrmească spre stînga. Şoferul se prăbuşi peste volan. Maşina lunecă îti- tr-o groapă, şi după ce gîfîi de cîteva ori, motorul se oprj, dar din fericire maşina nu se răsturnă. Roger sări din maşină şi începu să alerge, urmărit de’ o ploaie de gloanţe ; cînd ajunse pe pod, sări în apă şi în-aceeaşi clipă simţi că a. fost lovit. începu să înoate din toate puterile.' Germanii se repeziră pe pod şi începură să tragă în josul rîului, dar pe deasupra apei se întindeau crengile copacilor de pe ţărm, aşa că trăgeau la întîmplare. Se opriră o clipă, ca să respire şi auzi vîjîitul unui avion. înţelese ; imediat ce s-a întîmplat. Un aparat britanic descoperise grupul de soldaţi germani care stăteau la pîndă, şi trăgea cu mitraliera asupra lor, aşa că aceştia se repeziră în pădure, ca să se adăpostească. Se uită împrejurul său şi simţindu-se obosit, îţi zise că singurul lucru cuminte ar fi să iasă pe ţărm şi să se ascundă în mijlocul hăţişului. Rămase nemişcat în ascunzătoare şi trăgea cu urechea ca un iepure ;

focul încetase, ceea ce însemna fie că germanii au rupt-o la fugă, fie că şi-au zis că nu merită să-1 mai urmărească. Se ridică în picioare şi încercă să înainteze cu toată prudenţa, dar simţi o durere acută într-un picior şi împiedicîndu-se, căzu cit fu de lung, înţelese că l-au împuşcat în picior, dar îşi zise că probabil rana nu era gravă ; în acelaşi timp simţi că trebuie să aibă o tăietură adîncă pe obraz, şi o rană mai uşoară la umăr. Se tîrî pe sub streaşină pădurii şi se opri într-un loc unde se putea propti cu spatele de trunchiul unui copac.

„— M-au picnit bine de tot“, murmură el.

— De ce ai spus aceste cuvinte ? întrebă Tommy.

— Pentru că altceva nu mi-a trecut prin minte.

— Eu î-n locul tău aş fi început să ocărăsc şi să înjur.

— Da, dar eu ştiam că mamei noastre nu i-ar face plăcere să mă audă înjurînd, răspunse Roger.

— O, dragul meu, interveni doamna Henderson, după treizeci şi cinci de ani de convieţuire cu tatăl tău, cred că în limba engleză nu mai există nici un - cuvînt de ocară din pricina căruia m-aş putea revolta.

— Continuă ! stărui Tommy nerăbdător.

— M-am, gîndit apoi, ce ar fi mai bine să fac. Mi-am zis că înainte de toate va trebui să mă odihnesc şi după ce se va întuneca, să ies din nou la drum şi să caut o casă în care să mă pot adăposti peste noapte. Trebuie să ştiţi că eram obligat să încerc s-ajung din nou la cartierul general. Din fericire avea la • mine cîteva mii de franci.

— Te simţeai rău ?

— Destul de rău. Eram frînt de oboseală. Cu rana de la obraz şi cea de la umăr nu puteam face nimic, dar mi-am zis că va fi bine să-mi examinez piciorul. Rana nu era gravă, dar începuse să sîngereze. Un glonte îmi intrase ceva mai sus de genunchi şi după cît înţelegeam eu, mă rănise la un tendon, de aceea umblam cu atîta greutate. Mai mult decît orice, simţeam nevoia să fumez o ţigară. Aveam ţigările în cutia pe care mi-ai dat-o tu May, aşa că erau uscate ca din raft, dar bricheta nu voia să se aprindă, aşa că n-am putut fuma. M-am întins cum am putut mai bine şi am rămas aşa nemişcat, vreme de un ceas, pînă cînd am auzit nişte paşi în mijlocul tufişului.

— Te-ai speriat ?

— M-am speriat bine de tot. Mi-am scos revolverul şi l-am îndreptat în direcţia de unde auzisem paşii. Dacă era un german, asta însemna că s-a terminat cu el.

Spre mirarea lui, constată că din pădure iese o femeie. Cînd dădu cu ochii de el, ridică mîinile în sus.

— Om bun, zise ea. N-avea nici o teamă. Te-âm căutat.

— în cazul acesta înseamnă că m-ai găsit, i-am răspuns eu. Ce ai de gînd să faci ? i

Era o femeie mică de statură şi tînără, cu obrazul fără nimic deosebit şi roşu ca un măr în pîrgă ; arăta a ţărancă şi Roger îşi închipui că este o refugiată. Avea nişte ochi mici, ca nişte nasturi, cu priviri tăioase şi viclene.

— Eşti rănit ? întrebă femeia.

— Nu prea grav.

— Am văzut ce s-a întîmplat. Erau paraşutişti. Norocul dumitale că avionul a venit în partea aceasta. Cinci dintre ei au fost împuşcaţi.

— Ce s-a întîmplat cu şoferul meu ?

— A murit.

— Prin apropiere sînt germani ?

— Sînt, motociclişti, dar încă nu s-a arătat nici un tanc.

— Cum crezi c-aş putea pleca de aici ?

Din trăsăturile obrazului ei nu puteam ghici nici dacă este femeie proastă şi nici ostilă.

— Dumneata eşti ofiţer, nu-i aşa ?’

— Aşa este.

Păru că stă şi se gîndeşte.

— Uite ce, începu eadeocamdată aici te găseşti în siguranţă. Aşteaptă pînă cînd se va lăsa noaptea şi voi veni după dumneata, să te conduc la fermă.

— Ce fel de fermă ?

— Ferma socrului meu. Este la marginea pădurii. Crezi că vei putea merge pînă acolo, dacă-ţi voi ajuta şi eu ?

— Fireşte că voi putea.

— Să nu te mişti de aici. Cînd mă voi întoarce, voi fluiera.

Dispăru în mijlocul tufelor şi rămase din nou singur. Rănile începuseră să-1 doară şi nu era deloc

sigur că vorbele femeii au fost sincere. Era probabil că s-a dus să raporteze cuiva şi că se va întoarce cu un grup de germani care-1 vor lua prizonier. în primul moment se gîndi că ar fi mai prudent să-şi schimbe locul unde se găseşte şi să se tîrască pînă la o ascunzătoare mai sigură. Dar n-avea nici un rost, căci fata va şti că n-a putut ajunge prea departe şi-1 vor descoperi fără greutate. Singurul lucru ce-i rămînea de făcut, era să stea liniştit şi să aştepte. Se lăsă noaptea şi începu să tremure în hainele unde de pe el. într-un tîrziu i se păru că aude pe cineva apFO- piindu-se şi auzi un fluierat uşor. Aşteaptă o clipă, as- cultînd din toate fibrele trupului, ca să se încăpăţîneze că a venit singură, apoi fluieră şi el. Se apropie prin întuneric de locul unde era el. S-ar fi putut foarte bine ca în clipa cînd vor ieşi din pădure, să vadă că-1 aşteaptă un grup de huni cu armele întinse, aşa că după ce ieşiră în luminiş şi văzu că nu-i aşteaptă nimeni, respiră uşurat.

— I-am spus şi soacră-mi, zise fata. îţi vei putea petrece noaptea la noi. După cină socrul meu a plecat în sat şi nu s-a întors încă.

O femeie voinică şi destul de înaltă, de vîrstă mijlocie. le deschise uşa de la intrare.

— L-am adus,-declară femeia.

' Fără să zică nimic, cea mai în vîrstă îi făcu loc să intre în bucătărie şi Roger se aşeză pe un scaun. Ii era grozav de sete şi ceru să-i dea un pahar de apă. în timpul cît bău, de afară se auziră paşi şi fata declară :

— Vine tata.

Deschise uşa şi în cadrul ei apăru un bărbat uscăţiv, cu obrazul brăzdat de creţuri şi încruntat. Tresări cînd văzu pe Roger şi se uită mînios la cele două femei.

— Ce este asta ? Pe cine aţi adus în casă ?

— Este un ofiţer englez. A reuşit să fugă, cînd nara- şutiştii i-au tăiat drumul şi au atacat automobilul în care era.

Bătrînul se- apropie de Roger cu pumnii încleştaţi.

— Pleacă de aici ! Să ieşi din casa mea !

— E rănit, interveni cea mai tînără.

— Au intrat germanii în sat şi dacă vor da de urma lui, îmi vor aprinde ferma. Am fost şi eu în

războiul trecut şi ştiu ce fel de oameni sînt.

— Nu voi întîrzia decît noaptea asta, încercă Roger să-1 îmbuneze. Te voi plăti bine.

— N-am nevoie să mă plăteşti. Pleacă din casa mea !

— Nu poate umbla... abia se ţine pe picioare, protestă femeia. Dacă-1 alungi din casă, va muri.

— N-are decît să moară. E treaba lui.

Cu mare greutate Roger reuşi să se ridice de per scaun.

— Bine, voi pleca, zise el.

— Nu se poate, eu nu voi admite aşa ceva, ţipă femeia şi se întoarse spre bătrînul fermier, cu ochii scăpărînd de revoltă : D?r de soţul meu ce zici ? Ai uitat de- el ? Este fiul tău, nu-i aşa ? După cum bine ştii, ar putea să fie şi el rănit şi să aibă nevoie de ajutorul cuiva.

— Da, bărbate, omul acesta este în aceeaşi situaţie ca şi fiul nostru, interveni femeia cea mai în vîrstă.

— Voi nu cunoaşteţi pe germani. Ar fi în stare să ne pună la zid şi să ne împuşte pe toţi trei.

— Michel, învoieşte-te să petreacă noaptea aceasta în casa noastră.

în aceeaşi clipă ciuliră urechii?. De afară se auzi scîr- ţîit de frîne şi imediat după aceea răbufnitul paşilor unor oameni încălţaţi în cisme ferecate.

— Sînt germanii !

Femeia sări în picioare şi deschise uşa de alături :

— Intră în camera aceasta şi ascunde-te sub pat ! Cea mai tînără apucă pe Roger de subţiori şi ridicîn-du-1 în picioare, îl trecu în camera de alături. Se propti cu spatele în uşa închisă, cu revolverul gata, şi o auzi spunînd socrului ei :

— Dacă vei îndrăzni să-1 trădezi, să ştii că te omor cu mîna mea.

Imediat după aceea. se auzi o bătaie uşoară la uşa de la intrare.

— Offnen ! Offnen !

Cineva dintre cei trei deschise uşa şi doi motociclişt.i pătrunseră în casă.

— Să n-aveţi nici o teamă, căci nu vă facem nimic. Ne-am rătăcit şi am văzut lumină la fereastra casei dumneavoastră. Vrem să ajungem la Andrecy.

— De unde veniţi ? întrebă fermierul.

— Din Germania. Cam ce ţi-ai închipuit ?

— Mergeţi înainte pe drumul acesta, cam vreo patru kilometri şi după aceea apucaţi pe drumul care se desprinde pe mina stingă.

— Sîntem însetaţi peste măsură. N-aveţi ceva vin în casă ?

Tînăra femeie le întinse două sticle. Soldaţii le luară şi dădură să plece, dar fermierul le tăie drumul.

— Sticlele costă patru franci.

— Mîine va trece pe aici şi generalul, aşa că vei putea să-i ceri lui banii aceştia.

Cel care-i dădu acest răspuns, îl feri la o parte cu cotul şi ieşi din casă împreună cu tovarăşul său. Fermierul ridică pumnul spre uşa închisă şi-i ameninţă :

— Porcilor !

Roger se întoarse şchiopătînd în bucătărie şi se aşează din nou pe scaunul de adineauri. îşi propti coatele pe masă şi-şi ascunse obrazul în palme.

— Nu vezi că nu mai poate, ţipă cea mai tînără. Cred că nu te va lăsa inima să-1 dai afară din casă, în cap de noapte.

Fermierul se uită la el întunecat. Probabil cele două sticle care i le luaseră fără să plătească, îşi făcuseră mult mai uşor efectul asupra lui, decît sentimentul de milă faţă de un rănit. Ridică din umeri.

— La urma urmelor cred că va putea să rămînă. Dar nu vreau să stea aici în casa mea. N-are decît să doarmă în fînul din podul şurii. Dacă germanii îl vor descoperi âcolo, voi putea spune, că n-am ştiut nimic de prezenţa lui.

Noră-sa se uită bănuitoare la el şi-şi apropie obrazul de al lui, parcă ar fi vrut să-1 răscolească pînă în adîncul sufletului. Ochii ei mici scăpărau sălbatic.

— Nemţii nu-1 vor găsi, decît în cazul cînd le vei spune tu. Jură că nu-1 vei trăda. Jură, pe capul fiului tău !

Fermierul se uită într-o parte, ca şi cînd n-ar fi putut suporta privirea ochilor ei amenințători. Soţia lui se uită la el.

— Jură, Michel.

Fermierului îi scăpă o înjurătură şi murmură

printre dinţi.

— Jur pe capul fiului meu că nu-1 voi trăda.

Fu adevărat chin pentru cele două femei, să ajute lui Roger să se urce cu scara în podul şurii. Pe urmă îi făcură patul pe un aşternut de fîn.

— O, sărăcuţul de tine ! oftă doamna Henderson. cînd ajunse cu povestirea la episodul acesta.

— Am fost foarte mulţumit, cînd m-am putut întinde pe aşternutul de fîn. Nici nu-ţi vine să crezi, cît de bine te simţi în fîn, după ce te-ai obişnuit cu el. în orice caz era mult mai plăcut, decît să te ştii într-un lagăr de prizonieri.

Petrecu zece zile în podul şurii acesteia, căci dimineaţa următoare, se simţi atît de rău, incit nu se mai putea gîndi la plecare. Janette, acesta era numele tinerei femei, aduse şi pe bătrînul fermier, ca să se convingă de realitate. Bătrînul se uită la el nemulţumit, apoi coborî scara fără să zică nimic. Noră-sa se luă după el. Roger presimţea că între ei trebuie să se încingă acum o ceartă năstruşnică, dar era bolnav, ca să se mai sinchisească de aşa ceva. Singura lui dorinţă era, ca cele două femei atît de energice, să poată stăpîni pe bătrînul acesta fricos şi meschin. Peste un ceas Janette se întoarse din nou, ca să-i spună că socrul ei s-a învoit ca el să mai stea, pînă cînd va avea destulă putere ca să plece. îi adusese un pahar de lapte şi ceva de mîncare. De mîncat nu putu mînca, dar laptele-1 bău cu lăcomie. Piciorul nu-1 supăra prea mult şi tot aşa nici rana de la obraz, dar rana de la umăr începuse să zvîcnească dureros. Cit fu ziua de lungă îl scuturară frigurile, iar în timpul nopţii începu să delireze. Nu se simţi mai bine nici a doua zi. în a treia sau a patra seară i se păru că mai aude pe cineva ureîndu-se pe urma Janettei pe scară. Acesta este sfîr- şitul, îşi zise el ; fără îndoială vine un jandarm sau un agent al Gestapoului. Era prea slăbit pentru a se mai împotrivi. Dar venise medicul satului pe care-1 adusese Janette, înspăimîntată de starea în care-1 văzuse, după ce-l convinsese că nu va trebui să spună nimănui- motivul pentru care a venit. Era un bărbat grosolan şi nepriceput, care părea că este obişnuit să trateze mai cu- rînd animalele decît oamenii, şi care fără îndoială nu ştia cum să procedeze ; în meseria lui însă se dovedi destul de priceput, căci

după ce spălă rănile lui Roger cu un desinfectant, îl bandajă şi-i dete o doză de aspirină. Din ziua aceea veni în fiecare seară. Rănile prindeau să se vindece. Era din fire rezistent, tînăr şi dispus să urmeze sfatul medicului, aşa că simţindu-se ihai bihe, în ceasurile de singurătate începu să-şi facă planul de fugă, în momentul cînd fusese atacat de paraşutişti, tocmai studia harta pe care o pierduse cînd sărise din automobil şi de pe pod în apă, aşa că toată nădejdea şi-o punea în cunoştinţele lui sumare despre ţara aceasta şi. informaţiile pe care i le putea da Janette. Femeia aceasta îşi petrecuse toată viaţa aici în regiune şi ceea ce ar fi'putut să-i spună ea, despre geografia de dincolo de zâVe, nu putea fi demn de încredere. Intenţia lui era să ajungă pe litoralul mării şi acolo să găsească un pescar care va fi dispus să-1 treacă de cealaltă parte. Se simţea mulţumit că are bani de ajuns asupra lui, aşa că cel care ar fi primit însărcinarea, putea fi răsplătit destul de bine. Ştirile aduse de Janette, nu păreau de loc favorabile ; spunea că armata britanică a capitulat în Flandra şi că armata franceză se găseşte în retragere. Comandantul suprem al armatei era acum Weygand şi planul lui era ca deocamdată să-şi retragă trupele şi la momentul oportun să pornească contraofensiva care să arunce pe nemţi dincolo de frontierele lor. Roger nu ştia ce să creadă. Nu putea admite ca armata britanică să fi capitulat, dar înţelegerea că se găseşte într-o situaţie extrem de critică, datorită capitulării regelui Belgiei, aşa că mai mult din instinct decît datorită inteligenţei, refuză să creadă ştirile aduse de ea.

După cît spunea Janette, toată regiunea era plină de nemţi, aşa că singura nădejde de scăpare ar fi fost să fugă îmbrăcat în haine civile. O întrebă dacă i-ar putea procura un costum de haine, cu ajutorul căruia să poată fugi neobservat. Femeia îi răspunse că eventual ar putea să-i dea hainele soţului ei.

— Este cam tot atît de înalt ca şi dumneata, îi spuse Janette.

Astfel într-o seară îi aduse o legătură destul de mare şi putu încerca hainele. Mînecile sacoului ca şi pantalonii, îi veneau prea scurţi, dar în orice caz erau în bună stare. Va arăta ca o sperietoare, dar cel puţin nimeni nu-şi va închipui că în costumul acesta

ar putea să se ascundă un ofiţer britanic. Ca să-şi dezmorţească picioarele, începu să se mişte de colo pînă colo prin podul şurii,* vreme de cîte o jumătate ceas în fiecare zi. Acum putea umbla fără dureri prea mari. Două seri una după alta, cînd simţi că cei de la fermă s-au culcat, coborî din pod şi se plimbă în lungul drumului. Plimbarea aceasta îi alunga durerile de cap şi la întoarcere se simţea obosit, într-o dimineaţă cînd Janette îi aduse de mîncare — ceea ce se întîmpla în fiecare zori şi în fiecare zi pe înserat — îi spude îngîndurată.

— Uite ce, s-ar putea să te întîlneşti cu vreun jandarm care să te oprească şi să te întrebe cine eşti. Ce faci fără hîrtii de legitimaţie ?

— La asta m-am gîndit şi eu, dar cred c-aş putea trece drept refugiat din Belgia şi aş spune că hîrtiile mi s-au furat pe drum.

— Ar fi primejdios să întrebuinţezi un astfel de pretext, Mai bine să-ţi dau hîrtiile soţului meu.

— Janette, ai un suflet de aur.

De fapt femeia aceasta era nepreţuită. Obrazul ei fără farmec, gura încleştată şi ochii mici şi vicleni nu aveau nici o legătură cu caracterul ei. Cu felul ei de ţărancă fără prea multă educaţie, era bunătatea personificată. Atitudinea ei dovedea curaj, stăruinţă şi bunătate. Cînd Roger încercă să-şi exprime recunoştinţa faţă de ea, femeia ridică din umeri nemulţumită.

— N-are nici o importanţă, răspunse ea. Aş fi procedat în acelaşi fel cu oricare altul, şi pentru prima dată constată că obrazul i s-a luminat ca de un zîmbet. Dumneata eşti un bărbat important şi ar fi mai mare ruşinea ca nemţii să pună mîna pe dumneata.

Intr-o dimineaţă sosi ceva mai tîrziu decît de obicei. Trecuse un ceas întreg de la răsăritul soarelui.

— Bună dimineaţa, Janette, zise el cînd o văzu. Mi-am închipuit că m-ai uitat.

— A trebuit să aştept, pînă, cînd a plecat bătrînul de acasă.

— Da ? Şi de ce ? A început din nou să protesteze ? Ce-ai făcut cu mîncarea ? M-a apucat o foame de lup.

— Ascultă ; te-am ţinut aici, cît s-a putut. Germanii au intrat în sat şi bătrînului i-e frică. Nemţii spun că vor împuşca pe toţi cei despre care se va constată că ascund englezii în casele lor.

— Sînt foarte amabili, răspunse el înveselit. Dar e bine şi aşa. Voi pleca astă seară. Mă simt destul de în putere.

— Bătrînul a plecat în sat şi nu ştim de ce. Va trebui să pleci imediat. îmbracă hainele soţului meu. Ţi-am scos şi hîrtiile lui şi ţi-am pregătit o ceaşcă de cafea fierbinte.

Se vedea destul de limpede că Janette se teme, nu cumva socrul ei să fi plecat în sat, ca să-l denunţe. Nu mai putea pierde nici un minut, de aceea se îmbrăcă repede, coborî scara şubredă de la pod şi după ce traversă curtea fermei, intră în bucătărie. Pe bătrînă n-o mai văzuse din seara aceea cînd Janette îl adusese în casa lor, cu hainele leoarcă pe el şi rănit, aşa c-o saliită cu toată căldura. Dar femeia îi întrerupse efuziunile şi băgă de seamă că este neobişnuit de emoţionată.

— Bea-ţi repede cafeaua, căci acum nu e timp de complimente.

Pe masă era ceaşca lui de cafea. Se aşează pe scaun şi după ce dumică o bucată de pîine în ceaşcă, începu să mănînce. Janette îi întinse o condicuţă.

— Aici sînt hîrtiile de care vei avea nevoie.

Se uită la fotografia care înfăţişa un bărbat voinic, cam de vîrsta lui.

— N-aş putea afirma că seamănă prea mult cu mine, declară el rîzînd.

— Deosebirea se datoreşte bărbii, dar în timpul acesta a putut şi el să-şi lase barbă.

— Pentru Dumnezeu, am şi uitat că de cînd sînt la dumneavoastră, nu m-am hotărît deloc. Cum arăt ?

— N-ai decît să te convingi singur.

Janette îi întinse o oglindă şi se examină pentru prima dată din ziua cînd sosise la fermă. Cînd îşi văzu chipul, i se tăie respiraţia.

— Repede, repede ! stărui din nou bătrîna. Ţi-am pus aici nişte carne şi o bucată de pîine, zise ea, întinzîndu-i un pacheţel. Cu acestea vei putea trăi pînă de seară.

Roger întinse mîna după pacheţel şi se ridică în

picioare.

— Nu voi uita niciodată bunătatea dumitale. Aş vrea să vă ofer ceva, în schimbul ostenelii dumneavoastră.

— Noi n-avem nevoie de banii dumitale, răspunse Janette. Ceea ce am făcut, a fost pentru Franţa.

— Pleacă, pentru numele lui Dumnezeu ! stărui bătrîna din nou.

Roger le sărută pe amîndouă, apoi închise uşa bucătăriei pe urma lui şi porni la drum, spre libertate.

XIII

SOARELE STRĂLUCEA PE CER ŞI ÎN DIMINEAŢA aceea limpede aerul era plin de miresme. Se simţea bine dispus. Era adevărată plăcere să se vadă din nou plecat la drum şi să se gîndească la primejdiile care ar putea să-1 aştepte. Merse drept înainte, odihnindu-se din cînd în cînd, ca apoi să-şi continue din nou drumul. Pe înserate se întîlni cu Nobby Clark. Episodul acesta îl povesti cu atîta plăcere, îneît Tommy care se aşezase lîngă el, nu mai putea de mulţumire.

— Umblasem toată ziua şi începusem să mă gîndesc că a sosit vremea să-mi găsesc un culcuş pentru noapte, înainte de a se lăsa întunericul, am trecut pe lîngă o casă mică cu un singur etaj care părea pustie. Era o casă în genul acelora pe care le găseşti resfirate pe întreg teritoriul Franţei şi care sînt clădite pentru a-şi petrece bă- trîneţele, de negustorii retraşi din afaceri. în faţa casei era o grădiniţă cu statuete colorate. Cunoaşteţi casele acestea, tipic franceze. Eram frînt de oboseală şi piciorul începuse să mă supere cumplit. Nu ştiam cît mai am de făcut pînă la satul cel mai apropiat şi nu eram nici sigur că acolo voi putea să găsesc un loc unde să mă culc. Tocmai de aceea mi-am zis că e preferabil să mă improvizez în spărgător şi să-mi petrec noaptea în casa a- ceasta pustie. Am încercat să deschid uşa, dar era încuiată, aşa că am trecut

împrejurul casei, spre scara de serviciu. Am găsit o uşă cu tăbliile de sticlă, dar şi a- ceasta era încuiată. M-am uitat împrejurul meu, ca să găsesc ceva cu care aş putea-o sparge. La capătul grădinii am văzut un şopron şi mi-am zis că poate acolo voi găsi ce caut. Şi de fapt am găsit un topor.

Roger făcu o pauză şi obrazul i se lumină de un zîm- bet, cînd se uită la micul său auditoriu.

— Nu cred că v-a trecut prin minte pînă acum, că eu aş putea avea calităţile unui spărgător. Cînd am spart uşa şi am intrat în sufrageria lor, mi-era o frică cum n-am mai pomenit.

— A cui sufragerie ? întrebă Tommy.

— A stăpînului casei, caraghiosule ! Cred că oamenii aceştia se refugiaseră, după ce' au aflat că se apropie hunii. Casa era plină de mobile acoperite cu învelitori care să le ferească de praf. Nu ştiu de ce, dar mi s-a părut că are un aspect fantomatic.

— Roger, pariez că nu ţi-a fost frică de loc, strigă Tommy.

— Ai pierde pariul, dragul meu. Mi-era o frică de tremuram vargă. Dezavantajul cetăţeanului care şi-a petrecut Viaţa respectînd legile. Prima încălcare a acestor legi te cutremură pînă în adîncul fiinţei. Am ieşit din cameră într-un coridor şi acolo era o scară care ducea la etajul de sus. Pusesem piciorul pe prima treaptă, cînd ochii mi s-au oprit pe o oglindă atîrnată pe perete. In clipa aceea am trecut prin cea mai mare spaimă din viaţa mea. Pe treapta cea mai de sus a scării, am văzut un bărbat care sta la pîndă şi ţinea ceva în mînă care probabil era o rangă. N-aveam nici un motiv să mă îndoiesc de intenţiile lui, căci nu mi s-au părut cîtuşi de puţin binevoitoare. Mi s-a oprit inima în loc şi m-am întors ca o sfîrleză spre el... ca apoi să-mi dau seama că este un soldat britanic.

— Fără îndoială caporalul ?

— Sigur că da, încuviinţă Roger.

Soldatului aproape îi venea să ţipe de mulţumire, cînd •auzi pe Roger vorbind :

— Ce naiba faci dumneata acolo ?

— Eşti englez ! şi omul hohoti de se cutremură casa. Pe cinstea mea ai avut noroc c-ai vorbit, căci tocmai mă pregăteam să te altoiesc odată cu sete. Dar nu arăţi de loc a englez, zise el şi începu să

coboare.

— Este exact ceea ce am urmărit şi eu.

— Ai o ţigară ?

— La, ordin, răspunse Roger în glumă şi scoase o ţigară din buzunar, apoi se întoarseră împreună în sufragerie.

După ce intrară, îl întrebă :

— Cum ai ajuns dumneata aici ?

— Am fost luat prizonier. La început ne-au ţinut într-un lagăr, dar după aceea a trebuit să plecăm undeva, mi se pare spre Lille sau aşa ceva, dar cînd am trecut printr-o pădure, am ieşit din rînduri. Au tras de cîteva ori după mine printre copaci, dar nu m-au nimerit. De atunci încoace sînt mereu pe drum, mai bine zis numai în timpul nopţii, căci mă trădează uniforma.

— In orice caz aceasta te face să fii suspect; atîta lucru cred că ştii şi dumneata.

Soldatul ridică privirea şi se uită la el bănuitor :

— .Vă rog, nu cumva sînteţi ofiţer ? Sau poate mă înşel. De arătat arăţi ca un vagabond.

— Astfel de lucruri nu au nici o importanţă, dragul meu. Nu trebuie să-ţi faci griji din pricina asta. încotro te duci ?

— Dacă aş şti, aş fi mulţumit şi eu. Aş vrea să mă întorc la regiment.

— Nu prea e nădejde să ajungi la destinaţie.

— Dar dumneata încotro te duci ?

— Eu aş vrea să ajung în Anglia. N-ai vrea să vii cu mine ?

— Mai încape vorbă !

— Ne-am înţeles. Ca să nu-ţi faci nădejdi prea mari, îţi voi spune chiar de la început, că nu cunosc drumul, dar am o busolă de buzunar. După ce vom ajunge pe litoral, vom vedea ce se va întîmpla.

— îmi dai voie să te întreb, nu cumva ai ceva de mîn- care ? N-am mincat nimic, cît a fost ziua de lungă.

— în ultimul sat prin care am trecut, am cumpărat ceva de ale gurii.

Roger scoase din buzunar o felie groasă de pîine cu* brînză şi 6 întinse soldatului.

— Te poţi lipsi de mîncarea asta ?

— Foarte Uşor. Somnul este tot ce-mi lipseşte. Am a- lergat de azi dimineaţă şi sînt grozav de

obosit.

— La etaj este un pat, zise soldatul şi începu să îmbuce. Am dormit şi eu în el.

— Să mă trezeşti peste două sau trei ceasuri, ca să putem pleca. Nu e nevoie să pierdem timp mai mult decît va fi nevoie.

— Foarte bine, domnule.

— Şi nu e nevoie să-mi zici „domnule", cînd vorbeşti cu mine. Ia spune, cum te cheamă ?

— Numele meu e Clark.

Roger băgă de seamă c-a eliminat atributul „domnule" şi-i veni să zîmbească.

— Şi fără îndoială îţi mai zice şi Nobby.

— Exact, aşa cum spuneţi. *

în timp ce Roger le povesti această scenă, Tommy începuse să dea semne de nerăbdare şi acum nu se mai putea stăpîni.

— Spune, Roger, aceasta a fost busola pe care ţi-am dat-o eu, înainte de trecerea ta în Franţa ?

— Da, frăţioare, şi mi-a fost de mare folos.

— Asta am ştiut-o eu chiar de la început. Mama spunea că nu înţelege la ce ţi-ar putea folosi ţie o busolă.

în timpul nopţii aceleia Roger şi tovarăşul său plecară din nou la drum. Spre ziuă întîlniră un hăţiş despre care crezură că le va putea sluji, ca să se adăpostească în timpul zilei. Cînd se lumină de ziuă Roger intră în satul care era în drumul lor şi se întoarse cu o pîine, cu nişte cîrnaţi şi cîteva sticle de vin. Pe Nobby îl recunoscuse imediat după accent că trebuie să fie din vreo suburbie a Londrei, dar acum află că s-a născut şi a trăit toată viaţa la Londra. De profesie era mecanic şi înainte de izbucnirea războiului lucrase la un garaj de pe Horseferry Road care este în cartierul Westminster, dincolo. de Victoria Street. Părea un bărbat priceput şi inteligent care la nevoie putea să fie de folos şi felul în care evadase, dovedea că nu-i lipseşte îndrăzneala şi prezenţa de spirit. Singurul amănunt care neliniştea pe Roger, era uniforma pe care o purta. Aceasta îi expunea primejdiei de a fi descoperiţi şi trebuiau să se gîndească, cum să-şi procure haine civile. Nu era tocmai uşor, deoarece în timpul nopţii trebuiau să-şi continue drumul şi să evite localităţile

mai importante, unde li s-ar fi putut pune întrebări incomode. Pe măsură ce se apropiau de litoral, primejdia devenea tot mai mare.

Din ziua cînd Roger se întorsese de la spital la Gra- veney Hoit, Dora se retrăsese din cercul familiei şi cînd îi vedea împreună, încerca să-i evite. Continua să se achite cît mai conştiincioasă de obligaţiile ce le avea, dar timpul liber şi-1 petrecea făcînd plimbări prin parc şi seara, imediat după cină, se retrăgea în camera ei. Doamna Henderson nu putea decît să admire tactul desă- vîrşit al acestei fete, căci oricît ar fi simpatizat-o membrii familiei, era totuşi firesc să se simtă mai mulţumiţi cînd pot sta singuri cu Roger, aşa că un străin cum era şi ea, nu ar fi putut decît să-i stînjenească. Era foarte frumos din partea ei că şi-a dat singură seama de această realitate. Numai rareori spunea cîte o vorbă, în timpul meselor, şi cu toate că Roger încerca s-o atragă în conversaţia lor comună, totuşi nu părea dispusă să dea urmare amabilităţii lor. Nu vorbea decît atunci cînd o întrebau cîte ceva. Doamna Henderson era foarte mulţumită, văzînd pe Roger că se ocupă de ea şi se strădui să-l facă să înţeleagă, că toţi ai casei ţin foarte mult,1a fata asta.

— Cu excepţia Janei, adăugă el zîmbind.

— Bine, dar tu cunoşti felul ei. Se consideră drept o femeie generoasă, dar în realitate este cea mai insulară şi mai plină de prejudecăţi dintre toate femeile pe care le-am cunoscut.

— Mi se pare vorbele acestea ar vrea să spună că te-ai împăcat cu gîndul căsătoriei lui Jim cu ea ?

— Jane ţi-a vorbit despre afacerea asta ?

— Cred că te puteai aştepta şi era cît se poate de firesc să-mi vorbească.

Doamna Henderson tăcu o vreme şi rămase îngândurată.

— Eu admir foarte mult pe Dora. Sînt convinsă că este o fată cumsecade şi pe deasupra, extrem de drăguţă. Probabil am şi eu prejudecăţile mele şi admit că ea nu este exact femeia pe care aş fi ales-o eu pentru Jim — dar de vreme ce-1 va face fericit, nimic nu mai interesează şi nu mai încape nici o îndoială că el o iubeşte foarte mult.

Duminica următoare sosi şi Jim. Nu se mai

văzuseră din după amiaza aceea, în casa Janei, cînd el declarase că are intenţia să-şi urmeze glasul conştiinţei. Dar ţineau foarte mult unul la altul şi-şi făcuse tot atît de multe griji din pricina lui Roger, în timpul cît May aşteptase zi de zi să primească ştiri de la el, şi acestea nu mai soseau. Se simţi extrem de mulţumit că-1 poate revedea şi începură să se necăjească unul pe altul, cum făceau şi înainte de asta.

— Cei cu tine tinere, mi se pare că de astă dată a trebuit să vii de departe. Probabil ai numărat paşii pe care i-ai făcut pînă aici ?

— Şi de ce să nu-i număr ? De altfel am şi o maşină de adunat. Dar ştii că nu e frumos din partea ta, să-ţi asumi rolul lui Enoch Arden, în timp ce noi toţi te-am crezut pierdut.

— O revoltătoare lipsă de delicateţe din partea mea, nu-i aşa ? De, dragul meu, s-ar putea să mai aştepţi patruzeci de ani, pînă să intri în posesia domeniului.

— Ştiu ! Dar pînă atunci cred că va fi grevat de tot felul de hypoteci.

— Tăceţi, băieţi, căci vorbele acestea nu-mi fac nici o plăcere, îi întrerupse doamna Henderson.

— Tot aşa nu-i fac nici reginei Victoria, răspunseră ei într-un glas.

Doamna Henderson era foarte mulţumită, văzîndu-i că şi astăzi se înţelege atît de bine. Jim părea neobişnuit. de mulţumit. Roger începu să vorbească cu el despre obligaţiile ce le avea la fermă, ca şi cînd în momentele acestea istorice ar fi fost lucrul cel mai firesc ca el să lucreze în agricultură. Generalul venise să-şi petreacă week-endul acasă şi luînd pildă de la Roger, se purtă faţă de Jim mult mai amabil decît se purtase de la începutul războiului pînă acum. Merse chiar atît de departe, încît îşi permise o glumă, spunîndu-i c-ar fi aflat că slujitoarele stăpînului său au început să-i facă zile fripte. De fapt începuse să se împace cu gîndul că atitudinea fiului său este un fel de ciudăţenie dintre acelea care se manifestau destul de des între membrii vechilor familii ; în familia St. Earths de pildă avea o mătuşă nemăritată care de douăzeci de ani era internată într-o casă de nebuni,

iar Hollingtonii aveau mereu în familie cel puţin cîte un membru care era beţiv înrăit. Era tot atît de curios ca şi Tommy, să afle amănuntele felului în care Roger a reuşit să evadeze din Franţa şi în seara aceasta stărui să-i spună din nou o parte din amănuntele pe care Tommy le auzise şi înainte de asta.

— Cum s-a întîmplat că pe unde aţi trecut, n-aţi văzut nicăieri germani ? întrebă el.

— De văzut am văzut şi eu cîţiva, răspunse Roger, apoi se întoarse spre Dora şi continuă zîmbind : într-un rînd a lipsit foarte puţin ca prietenii dumitale naziştii să mă ia de guler.

— Naziştii nu sînt prietenii mei, ripostă ea cu glas •rece.

Roger începu să rîdă.

— Ştiu că nu sînt prietenii dumitale. Mi-am permis să fac o glumă.

— Te rog să mă ierţi ; uneori nu sînt în stare să înţeleg umor englezesc.

— Răspunsul dumitale pare că vrea să-mi dea să înţeleg, c-am făcut o glumă de prost gust, adăugă el îngăduitor.

— Continuă, Roger ! stărui Tommy din nou. Spune ce ţi s-a mai întîmplat.

Ajunsese la episodul cînd amîndoi se găseau de două zile pe o şosea, şi încercau să înainteze în timpul nopţii, ’ odihnindu-se numai cînd durerile din piciorul lui Roger ■deveneau insuportabile. în dimineaţa zilei a treia intrară într-un sătuleţ. Căutaseră o pădure unde s-ar fi putut ascunde în timpul zilei, dar regiunea era deşartă şi nu le rămăsese altceva decît să meargă înainte. Erau osteniţi, flămînzi şi însetaţi. Trecură în lungul uliţei satului şi in faţa bisericii văzură o mică ospătărie unde oamenii din sat îşi beau *aperitif-ul* şi jucau cărţi ; o femeie freca scîndurile şi cînd intrară, fură primiţi de mirosul cafelei care se prăjea.

— Ce ar fi să ne oprim aici, zise Roger şi se întoarse spre Nobby.

Femeia căscă gura şi se holbă la ei, cînd văzu pe Nobby îmbrăcat în uniformă de soldat britanic. Roger îi spuse într-o franţuzească impecabilă, că sînt fugari englezii şi că sînt flămînzi, apoi o întrebă dacă

şi-ar putea petrece ziua în ospătărie. Văzuse după obrazul ei că este binevoitoare, dar înspăimântată, de aceea nu se miră cind o auzi spunînd că le va da cafea şi ceva de mîncare, dar nu-i poate îngădui să rămînă la ea. Ii duse în bucătăria care era dincolo de sala de consumaţie, le turnă două ceşti de cafea şi le dete cîte o bucată de pîine. După ce terminară de mîncat, Roger ieşi din nou din bucătărie, ca s-o întrebe care ar fi drumul cel mai puţin primejdios, ca să poată ajunge la litoral; dar înainte ca femeia să-i poată răspunde, apăru un copilaş care strigă :

— *Maman,* vin germanii.

Dar nici nu terminase bine vorba, cînd în faţa intrării se opriră mai mulţi motociclişti şi se apropiară.

— Sfinte Doamne, vor să intre, oftă femeia. Ascun- de-te repede !

— Stai liniştită, răspunse Roger.

îşi zise că probabil oamenii aceştia l-au văzut şi vor bănui ceva, dacă nu se va mai arăta. De aceea trecu repede în dosul tejghelei şi începu s-o şteargă cu o cîrpă murdară pe care o găsi la îndemînă. Intrară şase inşi şi unul dintre ei i se adresă într-o franţuzească stricată.

— Două sticle de şampanie !

Palidă, dar în aparenţă liniştită, femeia se apropie de ei.

— Imediat, domnii mei.

Arătînd lui Roger două sticle aşezate pe poliţa raftului din dosul lui şi-i dete o pereche de cleşte cu care să taie sîrma dopurilor. După ce desfundă sticlele, umplu şase pahare.

— *Prosit, prosit!* strigară nemţii, ciocnind paharele, apoi băură cu lăcomie.

— Dumneata cum de nu eşti în armată ! întrebă cel care vorbise la început, fiind probabil singurul care înţelegea franţuzeşte.

— Sufăr de rinichi, răspunse Roger, şi de aceea am fost respins.

— Asta înseamnă că eşti om cu noroc. Bea un pahar de şampanie împreună cu noi.

— Nu am voie să beau, din pricina bolii de care sufăr.

Verdamnt, cînd un soldat german îţi oferă un pahar de băutură, atunci eşti obligat să-1 bei.

Roger îşi turnă un pahar de şampanie şi-1 bău. Soldatul care vorbise cu el se întoarse spre camarazii săi şi le spuse pe nemţeşte.

— Antipatic individ, aş avea poftă să-1 pocnesc odată peste rît !

— Stăpîneşte-te, Fritz, răspunse cel căruia i se adresase. Ordinul e ordin : Populaţia civilă trebuie tratată cu cea mai care consideraţie.

— Deocamdată. Dar după ce vom termina şi cu An- gliai le vom arăta noi cine este stăpînul lor.

Băură şampania şi plătiră suma cerută de Roger, apoi plecară. Femeia începu să rîdă.

— Ce să-ţi spun ; am băgat de seamă că nu-ţi lipseşte îndrăzneala. Le-ai cerut douăzeci de franci pentru sticla de şampanie pe care eu o vînd cu cinci şi cinzeci.

Cînd se întoarse în bucătărie, nu mai găsi pe Nobby, dar. deschizînd o uşă care da într-un cabinet, îl văzu că s-a aşezat pe capacul chiuvetei murdare şi aşteaptă, în mînă cu ranga de fier de care nu se despărţise de la[1] plecare şi pe care probabil o ţinea gata, ca' să pocnească pe cel care îi va descoperi ascunzătoarea. Urmă pe Roger în bucătărie, ştergîndu-şi năduşeala de pe frunte cu mî- neca tunicii.

Asta înseamnă să scapi ca prin urechile acului, •zise' el în primul moment mi-am închipuit că ş-a terminat cu dumneata.

■— Trebuie să-ţi spun că şi mie mi se făcuse inima cît un purice.

■Femeia se apropie din nou de ei. Nu o mai ţineau picioarele şi rugă pe Roger să plece. O întrebă unde-i este soţul şi femeia îi răspunse că e în armată. Roger îi spuse c-ar pleca imediat, dacă ar putea găsi haine civile pentru Nobby, apoi o întrebă dacă n-ar putea eventual să-i vîndă ceva haine de ale soţului ei. Femeia refuză, spunînd că soţul ei va avea şi el nevoie de haine, cînd se va întoarce acasă şi nu se învoi nici cînd Roger îi oferi de două ori preţul de la început. In cele din urmă reuşi să obţină o bluză de lucrător şi o pereche de pantaloni, pentru care spre mirarea lui, nu vru să primească nici un ban.

— Să nu vă închipuiţi că nu vreau să vă ajut, le explică ea, dar din cînd în cînd omul mai trebuie să se gîndească şi la el însuşi.

Nobby nu pierdu mai mult de cîteva clipe, pînă să-şi dezbrace uniforma şi să se schimbe în hainele de lucrător pe care i le dăduse femeia. Peste jumătate ceas plecară din nou la drum, cu toată nădejdea. Nimeni nu s-ar fi gîndit că în zdrenţele acestor doi vagabonzi se ascunde un caporal britanic şi un ofiţer de la serviciul informaţiilor. Merseră în felul acesta trei zile la rînd, cumpătîn- du-şi de mîncare prin sate şi ferindu-se de aşezările mai aglomerate. De dormit dormeau în hăţişuri şi prin clăile de fîn, deoarece nu îndrăzneau să ceară nimănui găzduire, de teamă să nu li se ceară hîrtiile de legitimaţie. Adevărat este că Roger avea hîrtiile soţului Janettei, dar nu era de loc sigur că acestea vor fi suficiente pentru dovedirea identităţii lui în faţa unui poliţist mai curios decît de obicei. Cît despre Nobby, el nu avea nici un fel. de acte. într-o dimineaţă, la cîteva zile după aceea urcînd cu greutate coasta unui deal, văzură marea la picioarele lor Roger nu îndrăzni să scoată nici o vorbă, dar întinse mina şi-i arătă covorul de apă aşternut în faţa lor. Nobby se întoarse într-o parte şi scuipă.

— Nu cumva ai de gînd să treci de-anotul ?

— Nu fi năuc, Nobby, răspunse Roger rîzînd.

— Ia să ne aşternem niţel la odihnă ! Ce zici de o ţigară ?

— Pînă aici am reuşit să ajungem fără nici o piedică : cred csă partea cea mai grea din întreprinderea noastră[1] a trecut.

— Eşti convins că acesta este adevărul ? Aş vrea din tot sufletul să pot crede şi eu.

— Nu trebuie să-ţi pierzi curajul tocmai acum, Nobby - Te voi conduce cu toată siguranţa, pînă la dumneata acasă.

— Este o vorbă care spune că cel care crede, poate muta şi munţii din loc.

Nu-şi puteau desprinde ochii de pe întinderea de apă din faţa lor şi Roger simţea cum îi tresare inima- de e- moţie. Dincolo de apa aceasta era Anglia. Trase cu sete din ţigara franţuzească pe care o ţinea între degete. Obrazul caraghios al lui Nobby se contractă de un zîrnbet larg.

— Baba mea nu-şi va găsi locul de mulţumire,

cînd mă va vedea din nou în faţa ei. Lui Ernie, băieţaşul meu, i-am făgăduit să-i aduc o cască germană. Mi se pare nu ţi-am vorbit încă despre Ernie al meu ? Luna viitoare împlineşte nouă ani...

— Hai să ne continuăm drumul. Despre Ernie al du- mitale îmi vei povesti cînd vom ajunge pe ţărmul apei.

Plecară şi după o bucată de drum în faţa lor apăru de la o cotitură un orăşel cu un port mic de tot şi în- tr-însul erau ancorate o mulţime de bărci cu catarge.

— Una dintre bărcile acestea ar putea să fie exact ce ne lipseşte nouă acum, zise Roger.

— Şi cum crezi că o vom putea obţine ?

— Milogindu-ne, împrumutînd-o sau furînd-o.

Nobby începu să rîdă.

— Dumneata vorbeşti într-un fel, de-mi vine să uit că eşti gentleman, declară Nobby. Te pricepi la bărci cu pînze ?

— De... am avut şi înainte de asta ocazie să umblu cu bărci cu pînze, răspunse Roger prevăzător.

îşi continuară drumul şi puţin după aceea ajunseră în faţa unui grup de vile mici şi cochete, adăpostite sub peretele unei stînci şi cu vederea spre mare. Se aşezară pe marginea şanţului, peste drum de una dintre ele, ca să se gîndească ce le mai rămîne de făcut. Văzură o femeie mai în vîrstă lucrînd în grădină şi Roger se gîndi că ar fi bine s-o roage să-i dea ceva de mîncare, ca să nu. fie nevoiţi să intre în oraş înainte de a se însera. Totuşi n-ar fi vrut să ia şi pe Nobby cu el, deşi ar fi fost primejdios să-1 lase singur. Femeia avea o înfăţişare plăcută şi binevoitoare. în timp ce se gîndea ce să facă, văzu un bătrîn respectabil care se apropia ; probabil se întorcea din oraş şi după ce ajunse în faţa porţii, o deschise şi intră în grădină.

— Ce ştiri ai mai aflat ?

— Numai ştiri proaste.

— *La pauvre France !* oftă bătrîna.

Era atît de preocupat de propriile sale gînduri, încît nici nu băgă de seamă pe cei doi străini zdrenţăroşi care se uitau la el de pe cealaltă margine a drumului.

— Se spune că Anglia va continua războiul.

— Asta este o ştire favorabilă.

— Dar cum crezi că vor putea lupta ? Au pierdut toată artileria, echipamentul şi întreg materialul de război.

Roger nu mai putu auzi nimic, deoarece bătrînil apucară în lungul aleii care ducea pînă la intrarea casei.

— Par oameni cumsecade, zise el. Sînt convins că ne vor ajuta, dacă vor avea posibilitate. Haide, să trecem drumul.

Se apropie de intrarea casei, urmat de Nobby, şi sună. Femeia veni să-i deschidă.

— Pe cine căutaţi ?

— N-aş putea vorbi cu stăpînul casei ?

— Este ocupat. îmi pare rău că n-avem nimic cu ce v-am putea ajuta, zise femeia şi dădu să închidă uşa, dar el o opri, punînd piciorul între prag şi uşă.

— Vă rog, să mă ascultaţi.

— Nu se poate. îmi pare foarte rău, dar nu vă putem ajuta cu nimic. Vedeţi-vă de treabă.

în clipa aceasta bătrînul apăru în mijlocul coridorului.

— Ce s-a întîmplat, Adele ?

— Au venit din nou nişte refugiaţi. Apoi întorcîndu -se iarăşi spjre Roger : V-am spus că noi nu vă putem ajuta. în fiecare zi vin alţii.

— Madame, eu sînt ofiţeri britanic şi însoţitorul meu este caporal.

Femeia păru că se luptă să poată respira ; pali la faţă şi le făcu loc să intre.

— Vă rog, intraţi.

Închise uşa şi-i conduse într-o cameră ai cărei pereţi erau căptuşiţi cu rafturi pline de cărţi. Bătrînul se prezentă :

r— Profesorul Dubois, de la Universitatea din Rouen.

Roger îi spuse cum lî cheamă şi rangul ce-1 avea în armată, apoi adăugă :

— Rătăcim de cinci zile pe drumuri. Am vrea să ajungem în Anglia.

— Bine, dar toată împrejurimea este ocupată de germani, interveni soţia profesorului. în oraş este comandament german. De ce aţi venit la noi, ca să ne băgaţi în primejdie ?

Profesorul se uită cu atenţie la Roger. Era un bărbat mic de statură, cu părul des şi cărunt şi o

barbă încil- cită, dar în privirile lui strălucea inteligenţa şi bunătatea.

— Ce doriţi de la noi ?

— Aş vrea să-mi procur o barcă. Am banii trebuitori...

— Banii ? Despre bani nu poate fi vorba.

Profesorul îşi trecu degetele prin barbă. Privirile lui nu se desprinseră de pe obrazul lui Roger; ci continuă să-1 cerceteze îngîndurat. Cu totul pe neaşteptate soţia lui înţelese la ce se gîndeşte şi scoase un ţipăt deznădăjduit.

— Andre, ce ai de gînd să faci ? ţipă ea. Luînd un astfel de risc asupra ta, ar însemna să nu te porţi loial faţă de mine.

Roger nici nu bănuia la ce face aluzie, dar ghici că profesorul se gîndeşte la o posibilitate de a-i ajuta şi se întoarse spre ea :

— Madame, nici nu ne-am fi gîndit să ne adresăm dumneavoastră, dacă nu s-ar fi întîmplat ca şi pînă acum să fim ajutaţi de femei franceze care nu s-au gîndit la primejdia ce le ameninţă. Am fost rănit şi soţia unui fermier m-a ţinut ascuns vreme de zece zile în podul unei şuri.

— Eu şi soţul meu sîntem oameni bătrîni şi mie-mi lipseşte curajul pentru o astfel de faptă.

Lacrimile îi scăpară de sub pleoape şi-i fugiră în josul obrajilor veştejiţi.

— Este datoria noastră să-i ajutăm, inteveni soţul' ei.

Femeia oftă îndurerată.

— Ştiu, şi glasul i se stinse. Fă cum crezi de’ ctiviinţă, dragul meu.

Fără să zîmbească şi cu trăsăturile crispate, profesorul se întoarse spre Roger.

— Ştii să umbli cu barca ? . /

— Sigur că da, răspunse el cu o certitudine în gţfîs care nu corespundea deloc realităţii. , ,

— Am un mic cutter, dar barometrul a început să -coboare şi în nici un caz n-aş sfătui pe cineva să-1 întrebuinţeze pentru a trece canalul, dacă nu are suficientă experienţă în astfel de lucruri.

■ — E mult mai bine să-ţi asumi un risc, decît să cazi în mîinile nemţilor, răspunse Roger.

—r- Aşa este. După ce se va înseră, îţi voi arăta

unde se găseşte ancorat cutterul. Veţi putea să-1 luaţi. Dar să ştiţi că mîine dimineaţă voi fi obligat să anunţ dis- pariţia bărcii. Nu veţi avea decît un avans ,de douăsprezece ceasuri pentru a dispărea în larg.

— Atît ne ajunge.

— Cutterul are şi un motor auxiliar de şase cai putere, dar mi se pare că motorul acesta este defect.

' — Caporalul este de profesie mecanic, şi spune că în toată lumea aceasta nu se găseşte nici un fel de maşină destul de defectă, pe care el să n-o poată pune în mişcare, datorită stăruinţei şi priceperii.

Profesorul se întoarse spre Nobby şi zîmbi resemnat ; acesta se uită la ei, fără să ştie despre ce vorbesc.

— Astăzi aţi mîncat ceva ? întrebă doamna Dubois.

— N-am mîncat nimic.

— Va fi mai bine să treceţi la bucătărie. Acolo veţi fi în mai multă siguranţă, zise profesorul. Dacă vă vede cineva, îşi va închipui că sînteţi refugiaţi.

-— Mărie este la bucătărie şi nu ştiu dacă putem avea încredere într-însa. Fata aceea va constata imediat că nu sînteţi nici belgieni nici francezi, prin urmare nu strică să fim prevăzători.

— In cazul acesta vom fi obligaţi să-i spunem şi ei, zise profesorul şi apropiindu-se de uşă, strigă : Mărie !

Servitoarea, o femeie grosolană, de vîrstă mijlocie, intră în casă şi cînd văzu pe cei doi vagabonzi, îi scăpă un oftat de nemulţumire.

— Iar au venit refugiaţi. Nu vreau să mai văd nici unul, căci m-am săturat de ei. La bucătărie nu se mai găseşte nimic de mîncare.

Mărie, încercă profesorul s-o liniştească. Aceştia sînt doi soldaţi britanici. Au venit la noi ca şă se. adăpostească pînă deseară, cînd vor încerca să treacă în Anglia, ca după aceea să vină înapoi şi să alunge pe nemţi din Franţa. Dacă nu vei vrea să ne dai ajutor, voi fi obligat să te concediez.

Se uită de la profesor la cei doi străini, apoi se întoarse din nou şi se uită la el şi în aceeaşi clipă cu o, smucitură işi repezi fruntea în sus :

— *Vive la France !* strigă ea.

— Trebuie să ştii, că dacă vor fi descoperiţi în

casa noastră, vom intra cu toţii în închisoare.

— Vive la France ! repetă femeia.

Doamna Dubois începu să plîngă.

— Dumnealor sînt flămînzi, Marie, îngînă ea. Du-i cu dumneata la bucătărie şi dă-le ceva de mîncare.

Pe obrazul femeii tremura o expresie de energie neobişnuită.

— Veniţi cu mine, băieţi ; veţi putea mînca eît vă va duce pîntecele.

Roger se simţi mai mult decît mulţumit. Ce noroc ; ce noroc nebănuit 1 După ce providenţa îi aruncase de colo pînă colo, vreme de cinci zile, acum îi adusese aici şi le dăduse şi mijloacele necesare pentru a putea scăpa.

— Mîine, dragul meu, vom fi în Anglia, zise el şi se uită la Nobby cu ochii aprinşi.

După ce se lăsă întunericul, profesorul îi însoţi în port. Părea neliniştit, dar categoric şi Roger se uită emoţionat la omul acesta bătrîn, care deşi ştia că pentru fapta aceasta ar putea să-1 aştepte închisoarea sau chiar moartea, nu voia să se abată de la hotărîrea luată, pe care o credea justă. Apucă înaintea lor şi fiind întuneric beznă, trebuiră să bage de seamă, nu cumva să-1 piardă, din vedere. încolo prin apropiere nu era ţipenie de om. într-un tîrziu profesorul se opri.

— Cutterul este colo, zise el în şoaptă. Barca aceea întunecată, vopsită în negru. Otgonul luntrei este legat de cabestan. Va trebui să înotaţi, ca să ajungeţi pînă la ea, dar nu sînt mai mult de cîţiva metri. V-am adus şi o faclă. Nu mai pot întîrzia, căci ar fi primejdios. Ră- mîneţi cu bine şi Dumnezeu să vă stea într-ajutor.

Nu mai aşteptă să audă cuvintele de mulţumire ale lui Roger ci dispăru ca o umbră. în clipa următoare fu înghiţit de întuneric.

— Nobby, va trebui să coborîm în apă, ca să ajungem pînă la barcă, zise Roger în şoaptă.

— Eu nu ştiu să înot.

— Ei comedie. în cazul acesta va trebui să dezleg luntrea şi s-o duc la ţărm. îşi scoase bocancii şi haina de pe el şi sări în apă. Cînd ajunse la luntre, se urcă 'intr-insa şi începu să vîslească spre chei, ca să ia şi pe Nobby. Trecură amîndoi în barcă şi în timpul cît Roger ridică ancora, Nobby cercetă motorul.

— In doi timpi şi trei mişcări îl voi pune la punct, declară el.

— înainte de toate va trebui să ieşim din port. Te pricepi la vîslit ? întrebă Roger.

— La Londra am vîslit şi eu pe lacul Serpentinei - din Hyde Park.

— Ia atgonul acesta şi cobori în luntre. îl vei lega bine şi după aceea pune mîna pe vîsle, ca să ieşim, pînă la intrarea portului.

Nobby se execută imediat şi începu să tragă la vîsle, iar Roger rămase la cîrmă. La intervale regulate pe cer zvicneau lumini de reflectoare. După ce ajunseră în larg, se urcară din nou în barcă şi lăsară luntrea în voia valurilor. Nobby începu să se învîrtească împrejurul motorului şi după cîteva clipe reuşi să-1 pună în funcţiune.

— Este cam hodorogit, declară el, şi nu ştiu dacă ne va putea duce la destinaţie.

■In liniştea nopţii gîfîitul motorului li se păru prea puternic şi Roger începu să urmărească neliniştit snopii de lumină ai reflectoarelor. Ştia că reflectoarele urmăresc avioane, dar se aştepta în orice moment ca dîrele de lumină să cerceteze şi suprafaţa apei. Li se părea că ar fi nu numai ghinion ci şi ruşine, ca tocmai acum, cînd aveau posibilitate să scape, să fie prinşi de duşmanii lor. Nobby ciuli urechea.

— Zgomotul pe care-1 face motorul mi se pare suspect, zise el. Va trebui să-1 mai examineze o dată. Mi se 'pare că în conducta de carburant a pătruns apa. Va trdbui s-o demontez şi s-o curăţ.

'—în cazul acesta dă repede. Cît crezi că ar putea să dureze ? >

—[L] Şapte-opt minute, şi după aceea va trebui s-o iau din nou de la început.

Roger simţi un suflu de gheaţă împrejurul inimii.

[1] — Nu cred să putem ajunge în Anglia, înainte de mijlocul săptămînii viitoare.

neadaaut iade njuarna ţS esiqosap eajeui ui Biasejţui să se[1] simtă cum lovesc pereţii bărcii.

Mi se pare că barca aceasta se leagănă, zise Nobby speriat.

— Slavă Domnului, apa a început să se legene in* hulă, răspunse Roger. Aşa că dacă au dat de urma

noastră, va fi foarte greu să ne găsească.

— Mă simt rău de la stomac, seinei Nobby.

— Ei comedie, asta înseamnă că te-a apucat răul de mare, răspunse Roger nemulţumit.

Nu-i convenea să întindă pînza pe catarg, pe o noapte atît de întunecoasă, căci avea foarte puţină experienţă nautică şi era convins că va fi mult mai bine să se lase în nădejdea motorului. Dar acesta funcţiona în med intermitent şi Nobby care se simţea în preajma morţii, trebuia să evacueze apa tot din sfert de ceas, iar în limpul acesta cutterul se legăna în voia valurilor.

— Crezi că vom reuşi să ajungem la ţărm ? întrebă Nobby şi încercă să răscolească întunericul cu ochii.

— Prefer să ne înecăm, decît să cădem din nou in mîinile hunilor acestora, gemu Roger.

Nobby dispăru din nou.

Noaptea părea că nu se mai sfîrşeşte şi cînd se arătară primele clipiri tulburi ale zorilor, se simţeau amîndoi sfîrşiţi de puteri. Cerul era încărcat de nori ameninţători şi apele mării fugeau tulburi pe lîngă coca bărcii,. Bănuia că n-au reuşit să facă mai mult de cîteva mile de la litoralul francez. Lumina zilei care răsărea era binevenită, dar în acelaşi timp putea fi şi primejdioasă, deoarece dacă ar fi fost descoperiţi de o barcă cu motor a germanilor, asta ar fi însemnat că s-a terminat cu ei. Dădu cîrma în mîna lui Nobby şi-i spuse în ce direcţie trebuie s-o îndrepte, ca el să poată întinde pînza ; imediat după aceea începură să înainteze mai repede. Doamna Dubois le umpluse buzunarele de merinde şi butoiul era plin cu apă dulce. Dar Roger nu da voie lui Nobby să mănînce decît pe sponciu, deoarece nu puteau prevedea cit timp vor trebui să le ajungă aceste provizii. Toată ziua şi noaptea ce urmă după aceea, nu se opriră. Nobby era obligat să scoată mereu gazeificatorul şi să-1 cureţe ; din cînd în cînd începea să moţăie, dar Roger nu îndrăznea să închidă ochii. De fiecare dată cînd auzea că motorul începe din nou să se înece, trăgea lui Nobby cîte un ghiont, ca să-i trezească. Erau uzi leoarcă şi: cu trupul îngheţat ; Nobby avea vărsături violente şi ceasuri întregi nu schimbară nici o vorbă împreună. Proviziile erau pe terminate şi se gîndeau că

probabil vor fi determinaţi să rabde şi de foame. Din fericire aveau apă din belşug. Dar unde putea să fie uscatul ? Cît mai aveau oare pînă la ţara făgăduinţei ? Lui Roger i se păru că vremea începe să se întunece ; bătrînul Dubois îi spusese că barometrul a început să coboare, prin urmare dacă se va dezlănţui o furtună, cum el nu se prea pricepea să umble cu barca, era puţină nădejde să mai poată scăpa cu viaţă.

„— Mi se pare că am intrat într-o încurcătură din care nu vom mai putea ieşi“, murmură el printre dinţi.

Ziua trecea cu încetineală chinuitoare. Cînd se uita la ceas, în nădejde că au trecut ceasuri întregi de cînd nu s-a mai uitat la el, constata că în realitate n-a trecut decît unul singur. Timpul se mişca mai încet decît un om trîndav, la un lucru pentru care nu-1 trage inima. Părea că face doi paşi înainte şi unul înapoi. în drumul lor nu se arătă nici o corabie şi nici vreun vapor, ca şi cînd ar fi traversat o pînză de apă necunoscută şi neumblată încă: Dar în cele din urmă se apropie şi ziua aceasta de sfîrşit. Soarele dispăru ameninţător în dosul unui aşternut de nori şi întunericul negru îi învălui în- tr-o înspăimîntătoare singurătate. în . zorii zilei următoare, zori triste şi tulburi, cu marea răscolită de valuri uriaşe, Roger se întrebă abătut, oare va ajunge unul dintre ei şi înserarea acestei zile ? Ochii lui obosiţi cercetau mereu zarea. în aceeaşi clipă inima îi zvîcni şi cu totul pe neaşteptate se simţi şi el tot atît de frînt ca şi tovarăşul său.

— Nobby, strigă el, ia vezi ce se vede în faţa noastră ?

Nobby se întinse pe punte şi-1 auzi gemînd ; cu mare greutate reuşi să ridice capul care i se părea ca un butoi cu doagele sărite.

— Ce este ?

— Uită-te drept în faţa dumitale. Vezi ceva ?

Reuşi să se ridice în picioare şi plecîndu-se peste ba- ■stingaj, se uită în driecţia indicată de Roger.

— Colo în zare ? Din gîtlej îi scăpă un scîncet stins care ar fi vrut să fie un oftat de uşurare : Te pomeneşti c-o fi pămînt ?

— Da, dragul meu prieten, este pămînt.

— Sfinte Atotputernice, dacă nu m-aş simţi atît

de :rău, aş fi în stare să-mi aprind ultima ţigară.

— Anglia ! !

în glasul lui Roger vibra ceva care făcu pe Nobby să se întoarcă spre el. Pe obraz îi tremură un zîmbet de mulţumire.

— Aproape îţi vine să plîngi de emoţie, ce zici T

— Tacă-ţi gura ! se sborşi Roger nemulţumit.

Fără ca de pe obrazul lui caraghios să dispară ziiubeţul de adineauri, Nobby salută milităreşte şi răspunse în glumă :

— Am înţeles, să trăiţi.

Ceva mai tîrziu însă pîndi momentul ca să poată , spune lui Tommy :

„— Ceea ce a făcut domnul maior în clipa aceea, ca să nu se trădeze că simte exact ceea ce simţeam eu, a fost adevărată minune ; dar sînt sigur că simţea exact ce simţeam şi eu, şi cînd m-am întors în altă parte, l-am auzit suflîndu-şi nasul cu atîta putere, încît am crezut că vrea să şi-1 smulgă din rădăcină*[1].

XIV

ROGER EVITA ŞÂ POMENEASCĂ DESPRE AMÂNUNTE' ale aventurii prin care trecuse. în podul şurii,unde petrecuse zece zile încheiate, lumina era slabă. Dar chiar dacă ar fi fost destul de puternică, nu avea nimic de citit. Era cald şi atmosfera îl sufoca. îl chinuiau şi durerile. Se întorcea de pe parte pe alta, încercînd să se cuibărească ceva mai bine şi dacă reuşea să adoarmă vreme de cîteva minute, se trezea din nou, din pricina zvîcnelîi ce o simţea în umăr. Nu avea nimic de făcut, decît cel mult să se gîndească, dar temperatura îi tulbura gîndu- rile şi chiar cînd era treaz, acestea n-aveau nici o consistenţă, ci păreau mai mult frînturi de vis. Imaginile şe învolburau şi se alungau ca nişte vîrtejuri prin creierul lui chinuit, întocmai ca un pîlc de oameni cuprinşi de spaimă, cînd aleargă de colo pînă colo, fără să ştie încotro trebuie să apuce. Războiul, ziua petrecută în baterie, răpăiala neaşteptată de gloanţe, în clipa cînd şoferul său se prăvălise peste

volan, scena, de la fermă, Grave- ney Hoit, doamna Henderson, Tommy, May, spaima Iui în legătură cu soarta trupelor care se găseau acum în retragere — toate aceste imagini ca nişte bucăţele de sticlă colorată într-un tub panoptic şi fiecare imagine îl durea ca o tăietură de cuţit.

Ţinuse întotdeauna la limpezimea gîndurilor sale şi după ce medicul rural îi legă şi-i spălă rănile, iar temperatura scăzu, fu adevărată plăcere să constate, că facultatea lui de a judeca, n-a avut de suferit nimic în timpul convalescenţei. Totuşi îl chinuiau gînduri tulburi. Se întreba necontenit, ce s-a ales de armata britanică ; situaţia i se părea disperată, dar cu toate acestea ştirile aflate de la Janette, îl îndemnau să creadă că nenorocirea aceasta nu este ireparabilă. Anglia mai fusese şi înainte de asta în situaţii disperate, dar la urmă ieşise totuşi victorioasă. El însă se găsea în mare încurcătură — şi pentru prima dată de cînd fusese rănit, începu să ridă — dar îşi zicea că ar fi în stare să-şi mănînce pălăria, dacă nu va reuşi într-un fel oarecare să ajungă din nou în Anglia. Gîndindu-se la posibilitatea şi mijloacele care-i stăteau la îndemînă în scopul acesta, se simţi mai înviorat. Prima condiţie era să fie cu ochii trezi — el era mereu cu ochii trezi — şi să aibă curaj —• dar nici curajul nu-i lipsea. Afară de asta, va trebui să-şi păstreze cumpătul ; ori el era întotdeauna cumpănit şi pe deasupra destul de inteligent.

Se gîndi apoi la May. Dacă paraşutiştii l-ar fi ucis pe el în locul şoferului, ea s-ar fi putut căsători cu Dick Murray. Biata May ! Ce o fi găsit oare la Dick. Evident, era un băiat bun, un gentleman şi tot ce poftești, şi afară de asta mai avea şi un farmec al lui specific. Dar încolo ? Era conştiincios, un foarte bun administrator şi negustor destul de priceput ; vesel şi amabil, bun vînă- tor şi bun călăreţ. Dar atîta era totul. Nimenea n-ar fi putut spune despre el că este un intelectual. Dacă se întîmpla din cînd în cînd să citească şi el ceva din ziarele de dimineaţă, din *Tatler* sau din *Field,* puteai fi sigur că nu este altceva decît cel mult un roman de aventuri. May însă era o cititoare neobosită. Aşa fusese de pe vremea cînd era fată şi răscolise toate cărţile din biblioteca de la Graveney Hoit, astfel că Roger rămăsese de multe

ori mirat de cunoştinţele ei vaste în domeniul literar. Avea o judecată foarte limpede. Nu prea avea ocazie să-i ceară sfatul în chestiunile care-1 interesau pe el, dar cînd totuşi i-1 cerea, constata mulţumit că argumentele ei sînt logice şi răspunsul pe care i-1 dă, este just. Avea o sensibiltate foarte pronunţată pentru frumos. Nici chiar doamna Henderson nu era atît de impresionată de frumuseţea mobilelor de artă de la Grave- ney Hoit. Afară de asta avea un gust desăvîrşit. Cu ajutorul mobilelor vechi pe care le găsiseră depozitate in mansarda castelului lor, reuşise să-şi facă un adevărat cuib In apartamentul lor din Chelsea, care era un admirabil fundal pentru frumuseţea ei, tot atît de discretă ca şi a unei flori.

Ce ar putea să însemneze toate acestea pentru un bărbat ca Dick Murray ? Şi ce valoare avea pentru el tactul acestei femei în societate ? Cînd Roger invita în casa sa pe ataşaţii militari ai puterilor străine sau membri al cutărei sau cutărei misiuni diplomatice, tactul soţiei sale era mai presus de orice laudă. Din cauză că era atît de firească şi atît de spontană, oamenii aceştia se simţeau bine în casa lui, atmosfera pe care o crea împrejurul ei era plăcută şi-l ajutase de multe ori să lege relaţii utile cu oamenii străini. Era mîndru de ea. De fapt se simţise fericit în căsnicia lui şi cînd îi spusese, fără nici o pregătire prealabilă, că are intenţia să divorţeze de el, îi dăduse în realitate o îngrozitoare lovitură. Nu-şi aducea aminte să fi avut vreodată vreo discuţie împreună şi nici cea mai neînsemnată deosebire de vederi. îşi aducea însă aminte,că la început ea se considerase puţin neglijată, din pricină că el era mereu preocupat de obligaţiile sale. Dar tăcerea aceasta era în directă legătură cu profesia pe care şi-o alesese ; de fapt prea se vorbea mult despre problemele care erau în legătură cu activitatea lui, şi tocmai de către oameni în situaţii cu răspundere, care ar fi fost datori să fie prudenţi. Uneori vedea că May se simte puţin jignită, cînd afla de la cineva amănunte despre care el s-a ferit anume să vorbească ; dar ce vină purta el că superiorii săi comit indiscreţii. Toate acestea însă făceau parte din trecut. Trecuseră ani întregi, de cînd May îşi dăduse seamă că datoria lui este să tacă, aşa că nu se mai interesase de afacerile lui.

Nu înţelegea ce motive ar putea avea să se plîngă. Este adevărat că lipsea foarte mult de acasă, dar şi amănuntul acesta făcea parte dintre obligaţiile lui, şi i-ar fi fost imposibil s-o ia cu el la- drum. Uneori şefii misiunilor speciale îşi luau soţiile cu ei în călătorie, fapt care provoca tot felul de complicaţii sociale şi îngreuna foarte mult adevăratul scop urmărit de aceste misiuni, în orice caz atunci cînd el era plecat, nu se gîndea prea mult la ea, deoarece întotdeauna era foarte ocupat ; dar de fiecare dată cînd se gîndea, tot sufletul i se umplea de duioşie. Şi cînd sosea timpul să se întoarcă din nou în Anglia, primul lui gînd era la mulţumirea ce i-o va pricinui revederea. Pentru nimic în lume nu i-ar fi putut trece prin minte, că soţia lui se simte singură. La Londra avea prieteni şi la Graveney Hoit putea să plece oricînd ar fi tras-o inima. Păcat însă că ei nu aveau copii. Erau căsătoriţi de opt ani, aşa că ar fi putut avea cel puţin, trei. în cazul acesta ar fi avut destul de lucru şi nu s-ar mai fi gîndit să-1 părăsească, căci absenţa lui de acasă nu i s-ar fi părut atît de grea. Totuşi nu-i dăduse niciodată să înţeleagă, că este mîhnit din pricină că nu au copii şi cînd se întîmpla ca ea să aducă vorba despre această chestiune, el se prefăcea că nu-i dă nici o importanţă. în limita mijloacelor lui îi satisfăcea toate dorinţele şi nu ceruse niciodată ceva, fără ca el să-i facă pe voie. în realitate nici prin minte nu-i trecuse, că în căsnicie ea s-ar putea simţi mai puţin fericită decît el.

Era convins că nimenea n-ar putea s-o admire măi mult decît el şi nici că ar putea aprecia mai mult frumuseţea ei discretă. îi plăcea nasul ei frumos, ochii cu sprîncenele arcuite, obrazul delicat, distincţia ei fără pereche, siguranţa nepretenţioasă a atitudinii, tactul desă- vîrşit şi echilibrul ei moral. E foarte probabil că după acest război multe se vor schimba şi că anumite amănunte care astăzi par de importanţă, nu vor mai avea nici o însemnătate, dar aşa cum se prezenta astăzi situaţia, femeia aceasta îşi îndeplinea rolul în societate cu toată demnitatea.

Dar ea nu era fericită şi conştiinţa acestei realităţi îi sfîşia inima. Partea cea mai dureroasă era că nu putea îndrepta cu nimic această situaţie. în primul moment se simţise nemulţumit de faptul că

alesese un moment atît de critic, pentru a-i complica viaţa cu această problemă. Avea exact aceeaşi senzaţie, ca atunci cînd alergi să prinzi un tren care părăseşte peronul şi cineva te opreşte ca să-ţi pună o întrebare caraghioasă. Dar era nedrept faţă de ea : cum ar fi putut ea să bănuiască apropiata izbucnire a acestui război ? Stînd acolo în podul şurii încărcate de fîn şi gîndindu-se la toate aceste amănunte, Roger trebui să admită că la Graveney Hoit, ;în mijlocul acelor peisaje liniştite, ar fi fost imposibil să bănuiască cineva, că în aceste clipe universul se îndreaptă spre pieirea lui. Dar oricare ar fi fost situaţia, de aici înainte el va fi obligat să ţină seamă de realitate. May iubea pe Dick şi de dragul lui era gata să renunţe la tot ce-i putea oferi el, Roger. Păcat că femeia aceasta nu avea nimic de snob în sufletul ei şi problemele materiale aveau pentru ea o importanţă atît de minimă.

Cine ştie datorită căror împrejurări, el încetase să mai existe pentru ea. Ce ar fi putut să-i ofere Dick, ca el însuşi să nu fie în stare să facă acelaşi gest de dragul ei ? Încercă să evoce imaginea prietenului său. Cu părul lui cărunt şi în inele, cu ochii frumoşi albaştri şi genele negre, cu statura lui impunătoare, cu umorul lui spontan şi zîmbetul jucîndu-i mereu pe buze... de fapt Dick răs- pîndea împrejurul lui o anumită atracţie sexuală care ar fi putut trezi ecou în sufletul unei femei. Dar într-al lui May ! Ea era ultima femeie din lume, despre care ţi-ai fi putut închipui că o interesează aşa ceva. Nu-şi închipuise niciodată că ar fi o femeie senzuală şi ar fi fost prostie din partea lui să creadă despre ea, că erotica vieţii ar putea s-o intereseze. Nu-1 interesa nici pe el însuşi, şi nici nu se gîndise niciodată la aşa ceva. în slujba lui era întotdeauna obligat să se gîndească numai la probleme de cea mai mare importanţă. Şi la •urma urmelor erau căsătoriţi de opt ani.

El se obişnuise cu gîndul că se vor căsători împreună. Deşi nici generalul şi nici doamna Henderson nu-i spuseseră nici o vorbă în această privinţă, totuşi presimţea că ei doresc această căsătorie. înainte de a se căsători, trecuse şi el prin

obişnuitele aventuri caracteristice tineretului, dar totuşi nu întîlnise nici o femeie care să-i fi plăcut nici pe departe atît cît May. Adevărat este că nici pe una nu o cunoscuse atît de bine, şi poate tocmai aceasta era greşeala. Trăiseră alături în aceeaşi intimitate, ca un frate cu o soră, şi după plecarea în călătorie de nuntă, dintre ei lipsise sentimentul de sfială care se manifestă la început între doi străini şi emoţia caracteristică între oameni de sex diferit ; se simţise ca şi cînd ar fi făcut o călătorie de plăcere împreună cu soră-sa Jane. Evident, se distraseră foarte bine împreună şi la Paris petrecuseră admirabil. I se părea plăcut să doarmă intr-un pat cu May, dar în acelaşi timp puţin caraghios şi chiar stînjenitor... întocmai ca un incest acceptat de biserică. Principalul farmec al relaţiilor dintre ei erp. tocmai lipsa de sfială ; se sărutau, rîdeau şi se iubeau şi totul li se părea firesc, cum ii se părea firească şi vir zita în Montmartre, înainte de a se culca, sau serviciul de. cafea cu lapte, înainte de a părăsi patul.

Fericirea lor fusese desăvîrşită.

Din ziua aceea Roger nu se mai uită la nici o meie. In timpul lungilor lui absenţe avusese de multe ori ocazie să se distreze cu alte femei, dar astfel de gîn- duri nu-1 ispitiseră niciodată. Sau mai bine zis, nu ce$_r$ dase niciodată unei astfel de ispite, pentru simplul motiv că nu se simţise niciodată ispitit. Avea pe May care-1 aştepta acasă şi nici o femeie din lume nu s-ar fi putut compara cu ea. Era o soţie încîntătoare, dar iată că ai urp căsătoria sa era pe cale să se prăbuşească. May ii cerea Să divorţeze, şi el îi făgăduise să accepte acest divorţ, în cazul cînd şi după război va stărui în hotărîrea luată, în clipa aceasta se gîndi că ar fi fost mai bine dacă nu i-ar fi făgăduit, deoarece nu voia s-o piardă ; o iubea nu numai pentru frumuseţea ei, ci şi pentru caracterul ei dublat de blîndeţe şi bunătate, de pornirile ei calme şi de voinţa curppănită ; era un fel de femeie cum n;i se găsesc multe. Se obişnuise cu ea, dar poate şi aceasta era o greşeală ? Era atît de obişnuit cu ea, încît tot ce făcea soţia lui, i se părea de la sine înţeles. Cam aşa ceva îi spusese şi ea. Dar cum se exprimase oare ? .,Fen$_r$ tru el nu înseamnă cu nimic mai mult, decît fotoliul său,favorit sau vechea haină de golf“, pe care o îmbrăca de fiecare dată cînd se

întorcea de la birou. A fost im- prudenţă din partea lui, să procedeze în felul acesta. Dar de ce oare o femeie se simte jignită, cînd prezenţa qj în casă este considerată ca ceva de la sine înţeles ? Cum putea să-i ceară, tocmai lui, care cutreieră lumea în lung şi lat, să stea toată ziua şi să se gîndească numai la ea,? înainte de orice, un bărbat trebuie să se gîndească la ocupaţia lui. în orice caz acum, chiar dacă i s-ar fi oferit ocazie, era prea tîrziu să-şi mai asume rolul de soţ de- săvîrşit care-şi petrece timpul încercînd să ghicească dorinţele nemărturisite ale soţiei sale. La urma urmelor el nici nu era astfel de bărbat. Femeile sînt fiinţe ciudate, şi cu toate acestea despre May îşi închipuise întotdeauna că este o femeie foarte chibzuită. Gîndul de a divorţa de ea, i se părea insuportabil. Chiar astăzi, după ce legea matrimonială se mai îmblînzise, i se părea în- grozitor să plece la Brighton, împreună cu o femeie cu totul străină ,să se înscrie în registrele hotelului ca soţ şi soţie, şi dimineaţa următoare să aibă grijă ca fata de serviciu să-i poată vedea împreună în aceeaşi odaie. Era sordid şi vulgar şi singur gîndul scandalului ce l-ar dez- lănţui o astfel de eventualitate, îi făcea să simtă că se încreţeşte pielea pe el. Ca .şi familia sa, Roger se îngrozea să-şi ventileze în public afacerile personale. Le era penibil pînă şi faptul că după ce organizau o serată în casa lor, trebuiau să vadă fotografii în legătură cu această serbare, publicate în *Tatler* sau în *Bystander,* sau cînd plecau pentru cîteva săptămîni la Londra, să citească în *Morning Post* ştirea în legătură cu acest eveniment lipsit de importanţă. Aveau un fel de idiosincrasie să-şi vadă numele tipărit. Erau oameni liniştiţi, con- ştienţi de demnitatea lor şi tot ce putea fi pus în legătură cu reclama, li se părea nesuferit.

La toate acestea se mai adăuga şi altceva : Roger se .gindea de 'multă vreme să-şi pună candidatura în circumscripţia sa electorală ; avea anumite proiecte în legătură cu apărarea ţării pe care ar fi dorit să le expună în ■ faţa naţiunii, şi Camera Comunelor era singurul loc indicai pentru aşa ceva. Dar districtul din care făcea parte Graveney Hoit era locuit de oameni puritani, aşa că asumîndu-şi răspunderea pentru un divorţ şi faptul că soţia sa, fără ca el să bănuiască, a avut relaţii cu administratorul

domeniului tatălui său şi că s-a căsătorit cli ei; însemna că posibilităţile lui de a fi ales, **se redu**ceau ia zero, cum de altfel era şi firesc.

Totuşi el îşi dădu cuvîntul şi era hotărît să şi-l" respecte. I se părea îngrozitor să-şi închipuie că May se simte nenorocită, dar în fond ce ar mai fi putut să însemne convieţuirea lor, cînd ea se gîndeşte în mod constant Ia alt bărbat ? Ea avea acelaşi drept la viaţă. ,ca şi oricare alt muritor. Comitea o greşeală, cel puţin din punctul de vedere al obiceiurilor între oamenii din ₛlumea bună, dar de vreme ce era era hotărîtă, ar. fi fost zadarnic să încerce s-o dezmintă, căci avusese şi înainte de asta ocazie să constate că nu este femeia care sa se lase convinsă. Nu cumva el singur purta vina că May a' "încetat să-1 mai iubească, deşi el n-avusese nici ,o putere să schimbe situaţia? Vedea destul de limpede că viaţa pe care a dus-o împreună cu el, a fost lipsită **de** bucurii, şi era destul de rău că abia acum reuşise să-şi dea seamă de realitate, şi tot aşa nu-i folosea la nimic, să-i spună că el este militar şi că trebuie să se supună ordinelor pe care le primeşte. Tinereţea durează atît de puţin, dar avea oare dreptate cînd afirma că ea şi-a petrecut-o pe a ei cu aşteptarea şi nimic altceva decit aşteptarea. Afirmaţia aceasta este oare egoism din partea ei ? Probabil avea, dar presimţea că chiar dacă ar putea lua viaţa de la început, el tot nu va fi în stare să procedeze altfel. Activitatea lui, judecată după felul cum se desfăşurase în timpul din urmă, era singura emoţie pe care i-o putea oferi viaţa. Dar războiul acesta va fi. lung. La început se gîndise că ar putea dura trei ani, dar acum după catastrofa din Flandra, era convins că va dura cinci ani. In timpul acesta multe se pot întîmpla. Dacă în general May se va putea intîlni cu Dick, asta nu se va întîmpla decît la mari intervale. El se. va schimba în timpul acesta, şi tot aşa se va schimba şi ea. Nu s-ar putea oare, ca atunci cînd se vor revedea, să constate amîndoi că sentitnentele lor s-au schimbat ? Dragostea dintre ei începuse numai datorită contactului de fiecare zi. Dar acum, cînd acest contact se va întrerupe, nu s-ar putea oare presupune că şi dragostea lor să înceteze ? în cazul acesta May s-ar putea întoarce din nou la el. I se părea că o aude ce-i va spune :

„— Roger, iubitule, mi se pare că m-ai oprit

tocmai , la timp, pentru a nu comite o mare prostie*.

„— Adevărat, iubita mea ?“ îi va răspunde el.

Se vedea pe sine cum se uită la ea, înveselit, dar în acelaşi timp cu sfială, simţind totuşi că ceea ce i-a spus e foarte serios. *

„— Uite ce, în fond Dick nu este nici pe departe ceea ce-mi doresc eu.

„— Draga mea, n-am fost in stare să înţeleg ce înseamnă pornirea aceasta la tine“.

„— Am ajuns la concluzia că pe tine te iubesc mai mult decît pe oricare alt bărbat*.

„— Ţi-am spus mereu, de ani de zile, că eu sînt un băiat foarte drăguţ*.

„— Uite ce, am luat hotărîrea că chiar dacă te voi surprinde în patul cameristei noastre sau îmi vei face un ochi prună, tot nu voi consimţi să mă despart de. tine*. .

,,— Asta înseamnă că ai luat hotărîrea să te ţii scai de mine, toată viaţa ce mi-a mai rămas de trăit ?“

„— Cred că da“.

„— Nu ştiu cum m-aş putea împotrivi[11], îi va răspunde el şi cuprinzînd-o în braţe, o va săruta înduioşat pe buze.

Vreme de cîteva clipe uită că se găseşte în podul încărcat de fîn al unei şuri şi i se părea că este la Gra- veney Hoit, în camera lui May. Ripsul mobilei era uzat, dar măsuţa de toaletă, scrinul şi patul erau in stil Chip- pendale, iar dincolo de ferestrele largi se vedeau luncile parcului şi stejarii cu crengile uriaşe.

Deşi anumite părţi din întîmplările prin care trecuse, Roger Je povestise aşa cum îi trecuseră prin minte, ca răspuns la întrebările stăruitoare ale lui Tommy şi pentru liniştirea părintelui său, May rămăsese totuşi ţpn- vinsă că el se gîndeşte mai mult la impresia ce o vor face aceste amănunte asupra ei. Ochii lui erau îndreptaţi spre ea şi parcă ar fi vrut să-i spună : Nu trebiîie să iei prea în serios întîmplările acestea, căci în realitate au fost mai mult un fel de joacă.

Nu era în stare să alunge gîndul, că de dragul ei vorbeşte mai mult în glumă despre primejdiile prin care a trecut şi că încearcă să facă haz de greutăţile

cu care a avut de luptat. Vorbea ca şi cînd aventura aceasta ar fi fost ceva ce se putea întîmpla oricui şi că este cu totui lipsită de importanţă. Trebuia să citeşti propriu zis printre rînauri, ca să înţelegi îngrozitoarea primejdie prin care a trecut şi să-ţi dai seamă cît de aproape a fost de -moarte şi de cîtă imaginaţie, prezenţă de spirit şi rezistenţă a avut nevoie, pentru a nu se lăsa înfrint. Atitudinea aceasta făcu pe May, care asculta cu atenţie vorbele lui, să nu se simtă de loc la îndemînă. Părea Că urmăreşte anume să evite ca ea să-şi închipuie că în această aventură ar putea să fie ceva neobişnuit sau eroic, aşa că riu merită nici simpatia nici admiraţia ei. Iţi **venea** să'crezi că din cînd în cînd, îi face adevărată plăcere să se prezinte pe sine în situaţii ridicole, cînd ae" fapt el" fusese ameninţat de cele mai mari primejdii. Atitu- ’diriea aceasta a lui i se părea un fel de jignire, nu ritimai faţă de sentimentele, ci şi faţă de inteligenţa ei. Era uşor de înţeles, cît de reduse erau posibilităţile ltii de scăpare, după ce se întovărăşise cu un om îmbrăcat în uniformă, care nu vorbea nici vorbă franţuzească ; totuşi era convinsă că el nu s-a gîndit nici un moment că> ar fi mult mai prudent pentru el să-1 lase în voia sorţii. Cunoştea pe Roger destul de bine, pentru a-şi da seamă că nici în cele mai grele clipe ale vieţii n-ar fi în stare să comită o laşitate. Trecuse şi înainte de asta prin situaţii care îi puseseră la contribuţie toate însuşirile ce le avea : era bărbat neînfricat, demn de încredere, hotă- rît şi nu se lăsa impresionat de piedicile întîlnite în cale.

în timpul nopţii, cînd sta de veghe în patul ei din camera despărţită de a lui Roger de o uşă care nu era nici cel puţin închisă în clanţă, gîndindu-se la unele episoade din povestirea soţului ei, simţi că i se umplu ochii de lacrimi. Era îngrozitor să te gîndeşti la ceasurile pe care le petrecuse în pădure, rănit şi ud leoarcă, şi la- cele zece zile cît se zbătuse chinuit de dureri şi de friguri în podul şurii aceleia. Oare în timpul acela se gîn- dise şi la ea ? Poate nu se gîndise ; ş-o fi gîndit numai la situaţia îngrozitoare în care se găseşte ţara, datorită dezastrului din Flandra şi la slabele lui posibilităţi de a scăpa. Dar dacă totuşi s-a gîndit, atunci nu se putea gîndi la ea decît cu amărăciune, din pricină că l-a părăsit.

Urmele suferinţelor prin care a trecut, se mai cunoşteau şi astăzi pe obrazul lui. Oasele maxilarelor sale erau proeminente, tîmplele i se scofîlciseră, obrazul îi devenise prelung, iar ochii îi străluceau în mod anormal. Din anumite puncte de vedere înfăţişarea lui parcă era mai simpatică decît înainte de asta ; boala şi lipsurile prin care trecuse, rana de la picior şi durerile pe care le suportase cu încăpăţînare şi bărbăţie, în timpul drumului făcut spre litoral, împrumutaseră obrazului său un suflu romantic pe care nu-1 avusese niciodată înainte de asta. Era foarte mulţumită că a reuşit să scape şi-i era ruşine că a putut să se gîndească la moartea lui — nu pentru că ar fi dorit-o, căci gîndul acesta era departe de ea — ci ca la o eventualitate care ar fi înlăturat multe dificultăţi. Se întrebă, oare el bănuieşte o astfel de posibilitate ; dar chiar dacă ar bănui-o, era convinsă că nu o condamna, ci i se va părea cel mult că este o caraghioasă. Biata de ea, în ce încurcătură se va găsi, dacă 6 va întreba ceva sau va face vreo aluzie. Femeia aceea care determinase pe socrii ei să-1 adăpostească, care obligase pe medicul satului să-1 viziteze şi care făcuse Dentru el atîtea, ca să se poată întoarce acasă — femei»
aceea nu-1 iubise. Pentru ea nu însemnase nimic şi ceea ce făcuse, pentru ea n-a fost altceva decît sentimentul omenesc al milei şi poate un îndemn patriotic. I se părea straniu că fuga lui Roger se datora femeilor, exclusiv femeilor. Femeile îl ascunseseră şi-1 îmbrăcaseră aşa fel, ca să nu atragă atenţia nimănui în drumul ce-1 avea de făcut pînă la litoralul mării ; tot femeile îi dăduse de mîncare şi-şi primejduiseră propria libertate, pentru a-1 ajuta.

Şi femeile acestea fuseseră străine. Ea însă era soţia lui, prin urmare avea tot dreptul să-i ceară ceea ce femeile străine nu i-ar fi putut oferi — şi totuşi ele făcuseră atît de mult pentru el — dar ea ce făcuse oare ? Nimic despre ce s-ar fi putut spune că este o faptă frumoasă sau bună. Nu înţelegea de ce se simte atît de abătută, mai mult decît oricînd alte dăţi, că nu l-a recunoscut, cînd l-a văzut că se apropie şchiopătînd şi îmbrăcat în hainele acelea caraghioase. Dacă l-ar fi iubit — cu nimic mai mult decît îl iubeşte Tommy —■ l-ar fi recunoscut.

Tocmai de aceea se simţea atît de chinuită ; atitudinea ei trebuie să-1 fi zguduit pînă în adîncul fiinţei, căci fără îndoială el o iubea, şi n-avea nici un rost să se îndoiască de sentimentele lui şi nici să se amăgească cu astfel de gînduri. Nu era genul de iubire pe care şi l-ar fi dorit ea, dar din pricina asta el nu purta nici o vină, căci astfel de porniri erau străine de firea lui. Aici era o chestiune de temperament. May se simţea mustrată de conştiinţă. întinse braţele prin întuneric şi invocă pe Dick s-o ajute. Avea nevoie de prezenţa lui, de ajutorul lui — dar dacă s-ar fi întîmplat ca acum să fie în faţa ei, l-ar fi alungat. Ce nenorocire ! Să iubeşti din tot sufletul şi totuşi să simţi... dar ce anume să simţi ? Să simţi că dacă ai ceda îndemnului acestei iubiri, ar fi imposibil ca în viaţă să-ţi mai găseşti liniştea sau să mai fii fericită.

Odată cu nemulţumirea faţă de ea însăşi, în minte i se furişă gîndul sau mai bine zis o presimţire pe care încerca s-o alunge, dar fără să reuşească ; presimţirea aceasta o chinuia şi o nemulţumea, exact ca atunci cînd vrei să închizi o Uşă, şi cineva te împiedică ; dar la urmă pierzîndu-şi răbdarea deschise ea însăşi uşa, ca să privească în faţa fantoma care i se împotrivea : Crezuse şi avusese desăvîrşită încredere că Anglia va cîştiga războiul. Era de neînchipuit să se întîmple altfel : Anglia nu putea să fie bătută, dar după cele întîmplate 'trebuia să te împaci şi cu eventualitatea că Anglia ar putea totuşi să piardă războiul. Această vagă posibilitate o umplea de groază. Acum însă se găsea în faţa acestei realităţi : corpul expediţionar britanic scăpase din Franţa, dar numai sacrificîndu-şi întreg echipamentul pe care l-a avut. Tancurile, tunurile, muniţia trebuia fabricată din nou, pentru ca Anglia să fie din nou în stare de luptă. Franţa se prăbuşise şi cu toate făgăduielile solemne, se putea ca totuşi să cedeze germanilor flota de care dispunea. Germanii jubilau din pricina acestei victorii şi puteau în orice moment şă încerce o invazie ; cine ar fi îndrăznit să afirme cu certitudine, după înfrîngerea din Flan- dra, că Marea Britanie va mai avea forţa necesară să se împotrivească Hitler declarase că în ziua de 15 august va fi la Londra, pentru a dicta condiţiile de pace, şi pînă acum se ţinuse

întotdeauna de cuvînt. Ţara se găsea într-o primejdie înfricoşătoare şi ar fi fost inutil să închizi ochii în faţa realităţii. Stigmatul înfrîngerii şi de- zoncrarea de a trăi sub călcîiul cotropitorilor... Să pierzi tot ce ţi-a fost drag, să te strecori printre oamenii pe care-i dispreţuieşti, să fii condamnat să ţrăieşti în robie... Să nu mai poţi vedea împrejurul tău un zîmbet, să nu îndrăzneşti să spui nimănui ce ai pe inimă, să fii mereu obligat să stai la pîndă. în Tyrol May avusese ocazia să cunoască un prinţ din Bavaria şi acesta îi spusese că la ei acasă, în propriul lor cămin şi în cercul familiei, trebuiau să-şi cîntărească fiecare cuvînt pe care-1 pronunţă, deoarece ştiau că slujitorii lor sînt spioni nazişti care raportează despre tot ce se întîmplă şi tot ce aud. O în- frînger ar fi adus chiar mai mult decît atîta : ar fi însemnat că simţul binelui va fi alungat din lume şi că forţa va lua locul dreptului. Ar fi sfîrşitul demnităţii şi al cinstei, al vorbei făţişe, spuse cu curaj, şi al bunătăţii dezinteresate. Asta înseamnă că viaţa nu va mai merita să fie trăită.

Ce spusese Roger în seara cînd afirmase că germanii se pregătesc să invadeze Polonia ? „Nu este momentul să ne gîndim la propriile noastre sentimente..." sau cam aşa ceva. Dacă atunci n-a fost momentul, cu atît mai puţin ar putea să fie astăzi. Situaţia de acum interesa pe fiecare în parte şi fiecare era obligat să facă maximul de sforţare, căci altfel totul va fi pierdut ; acum nu mai putea fi vorba de fericirea ta proprie ci numai şi numai de Anglia. Ar fi ticăloşie să te gîndeşti la tine însuţi, de aceea fiecare în parte trebuie să fie pregătii din primul moment să sacrifice tot ce-i este mai drag. May îşi opri pe buze un ţipăt de deznădejde — exact ca şi trupul unui înecat pe care valurile îl scot încă)o dată la suprafaţă, înainte de a se închide definitiv peste el, sau amintirea sordidă a unei imagini de vis — cînd îşi dădu seama că probabil i se va cere şi ei să-şi sacrifice fericirea. Ar fi absurd. Ea nu va fi în stare să facă un astfel de sacrificiu, căci ar întrece puterile ei. Ar fi fost aceeaşi nebunie, ca şi pe vremea cînd Dick se găsea în retragere împreună cu trupele de la Dunkerque, şi ea făgăduise lui Dumnezeu că va renunţa la el, dacă va reuşi să se întoarcă teafăr şi sănătos. Un gest tot atît de

imprudent şi de prostesc ca şi în serile cînd făcea pasienţe şi-şi închipuia că dacă vor reuşi, Dick va fi salvat. Cui i-ar putea folosi sacrificiul acesta, dacă ar consimţi să-1 facă ? N-are nici un rost să renunţe la singura posibilitate de fericire ce i se oferea. Ar fi nebunie curată ! Şi cu toate acestea îi simţea voinţa ca paralizată de o imperioasă necesitate, mai puternică decît ea însîf'işi, decît capacitatea ei de gîndire şi decît instinctele ei ; ar fi fost inutil să-şi zică acum că este nebunie, cînd ştia că va fi obligată să consimtă la acest sacrificiu. Nu exista nici un mijloc de scăpare.

Tocmai de aceea, într-o seară, după ce petrecuse cîteva zile la Graveney Hoit, May rugă pe soţul ei să facă împreună o scurtă plimbare. Trecură printre cedrii bătrîni din aşa zişa grădină englezească, despărţită de restul grădinii dimprejurul casei de zidul înalt de cărămidă roşie, acoperit de vrejurile iederei. Astfel de plimbări, mai ales în ceasurile răcoroase ale zilei, erau foarte plăcute. Deşi astăzi nu se ocupau de grădină decît doi bărbaţi mai în vîrstă şi un ajutor de grădinar, paijştji era foarte frumoasă şi iarba proaspăt cosită, iar straturile de flori adevărată feerie. Roger vorbea cu ea ca întotdeauna, foarte prevenitor, dar nuomai despre lucruri fără importanţă : Despre copii evacuaţi, despre Jim şi ocupaţiile lui la fermă, despre guvern şi alte lucruri asemănătoare. May simţi că a început să se neliniştească.

— Vrei să-mi dai o ţigară ?

Se opri ca să i-o aprindă şi cînd plecară din nou, îşi strecjură mîna pe sub braţul lui. Nu ridică ochii spre el ci se uita drept înainte, străduindu-se să fie curajoasă :

— Roger, îţi mai aduci aminte de întrebarea pe care, ti-am pus-o în ziua cînd te-ai întors din Polonia ?

— Da.

—‘ Astăzi nu-ţi mai cer ceea ce te-am rugat să-mi acorzi atunci.

— în cazul acesta îmi pare foarte bine.

Nu încercă să pară mirat, dimpotrivă părea că vorbele ei le consideră ca pe ceva de la sine înţeles. I-ar fi făcut mai multă plăcere, dacă l-ar fi văzut ceva mai mulţumit, şi mai ales dacă ar fi încercat să-şi

exprime în vorbe această mulţumire. Nu i s-ar fi părut cîtuşi de puţin exagerat, dacă ar fi cuprins-o în braţe şi ar fi sărutat-o. Vreme de cîteva minute Roger nu mai zise nimic.

— în ziua cînd m-am întors din Franţa, zise el, te-am întrebat, dacă mai iubeşti pe Dick şi mi-ai răspuns, afirmativ.

— Am trimis lui Dick o scrisoare în care i-am spus că nu vreau să divorţez de tine. Cred că nici tu nu vrei să divorţezi, sau poate ţi-ai schimbat părerea ?

— Sigur că nu vreau. Nici nu m-am gîndit. Uite ce... eu te iubesc.

— Nu vrei să mă săruţi ?

Bărbatul zîmbi cu sfială şi o sărută pe buze, mai mult din fugă.

— Ţin atît de mult, Roger, ca tu să fii fericit şi sînt gata să fac orice, pentru a-ţi fi o bună soţie.

— Ştiu, iubita mea.

Părea că nu mai este nimic de adăugat şi May simţi un fel de uşurare, cînd văzu pe socrul ei că se apropie. După ce ajunse alături de ei, se uită la ceasul de la mînă şi declară :

— Va trebui să vă las singuri, ca să mă întorc la obligaţiile mele.

După ce intră în casă, se simţi atît de bine dispusă, cum nu se mai simţise de zile întregi. Acum după ce făcuse pasul hotărîtor, era convinsă că a procedat just şi-şi simţea sufletul uşurat ; nu era singura fiinţă de pe pămînt care nu va putea obţine ceea ce doreşte şi-şi zise că mai tîrziu dorinţa aceasta chiunitoare pe care o sim ţea faţă de Dick, se va mai îmblînzi şi cu timpul nu va mai rămînea dintr-însa decît o duioasă amintire, dublată de regrete. Probabil atunci va fi mulţumită că odinioară a avut puterea să renunţe la nădejdile ei de fericire. Scrisoarea către Dick i se păruse grea şi extrem de dureroasă ; fără îndoială cînd a primit-o, a fost pentru el o decepţie cumplită, dar îşi zisese că probabil el va înţelege că nu i-a rămas altă alegere... şi era convinsă că nu se va îndoi niei un moment de dragostea ei care-i aparţine numai lui.

Era foarte mulţumită că Roger n-o întrebase de mo - tivele care au determinat-o să-şi schimbe intenţia. Deşi la început se simţise puţin nemulţumită de faptul că el primise cu atîta linişte

cuvintele ei, sfîrşi prin a recunoaşte că pentru el e mult mai bine să primească situaţia în felul acesta. După ce trecură cîteva zile, se simţi totuşi preocupată de gîndul că această convorbire a lor, n-a influenţat întru nimic raporturile dintre ei. Era amabil, vesel şi atent, chiar duios — dar în realitate el nu fusese altfel faţă de ea niciodată. Se întrebă, nu cumva el n-a înţeles în întregime ce a vrut ea să-i spună cu aceste cuvinte. Concediul lui se' apropia de sfîrşit şi după ce va pleca, era convinsă că nu se vor mai vedea săptă- mîni întregi.. în biroul lui era o canapea pe care dormea în fiecare seară, aşa că chiar dacă ea nu ar fi fost reţinută la Graveney Hoit, ar fi fost totuşi inutil să înceapă viaţa lor comună în apartamentul ce-1 aveau la Londra. N-ar fi vrut să încerce ceva şi să rămînă la jumătate de drum. în cazul cînd nu s-a exprimat destul de limpede, atunci va trebui să mai repete odată, ceea ce nu era tocmai uşor. De faţă cu Roger mai simţea şi astăzi o uşoară sfială. Nu pentru că s-ar fi temut de el, dar alături de el nu se simţise niciodată în completă intimitate. Deşi îl cunoscuse toată viaţa, nu putea afirma că între ei ar fi fost o atmosferă de încredere deplină, aş.a cum fusese cazul cu Dick. Probabil sfiala aceasta se datora relaţiilor de soţ şi soţie, între ea şi Roger, căci problemele sexuale erau şi astăzi ceva despre care nu-i plăcea să vorbească. De multe ori cînd auzea pe Jane vorbind cu atîta lipsă de sfială despre astfel, de probleme, simţea că-i sare tot sîngele în obraz. în seara din ajunul plecării lui Roger, după ce copiii mîncară şi ea îşi spăiă partea de vase, plecă să Caute pe Roger. îl găsi în bibliotecă, cu o carte în mînă şi aşezat într-un fotoliu uriaş. Cînd o auzi că intră, ridică privirea şi-i zîmbi.

— Voiam să-mi iau o carte de citit, zise ea.

— Aici sînt destule, ca să poţi alege, răspunse el şi privirile i se plimbară în lungul rafturilor pline.

Ca şi cînd vorbele pronunţate de ea adineaori n-ar fi putut avea nici o urmare, se aşează pe braţul fotoliului şi trecîndu-şi un braţ împrejurul gîtului, îl întrebă :

— Ce citeşti ? »

îi arătă cartea, dar ea nu se mişcă din locul unde se aşezase. Obrazul îi dogorea şi glasul păru că-i tremură puţin :

— Roger, în seara aceea cînd am vorbit împreună şi ţi-am spus că vreau să-ţi fiu o bună soţie, cuvintele pronunţate de mine au fost sincere, din toate punctele de vedere. Ceea ce ţi-am spus, a fost bine chibzuit şi n-am înţeles să fac nici un fel de rezervă.

— Eşti o fată bună, iubita mea. N-aş vrea ca tu să faci ceva împotriva voinţei tale.

îl mîngîia uşor pe obraz.

— Roger, nu eşti de părere, că totuşi ar fi bine ca noi să avem un copilaş ? Faptul că pînă acum n-am avut copii, nu înseamnă cîtuşl de puţin că n-am putea avea de aici înainte.

închise cartea şi întorcînd puţin capul, o privi în luminile ochilor, în parte serios, în parte zîmbind.

— Draga mea, cred că bănuiesc ce te-a îndemnat să-mi spui vorbele pe care mi le-ai spus în seara aceea. Ai fost extrem de amabilă. Dar cred că nu mă înşel, pre- supunînd că acestea se datoresc mai curînd prejudecăţii calme, decît unei schimbări ce s-ar fi opera în sufletul tău. în astfel de împrejurări însă partea esenţială este ceea ce simţi. Pentru mine concepţia victoriană, referitoare la drepturile conjugale, nu are nici o valoare. Nu cred nici că raporturile sexuale ar putea să-ţi pricinuiască o mulţumire deosebită, în cazul cînd nu sînt întemeiate pe dorinţă reciprocă. Dacă nu, au această justificare, a- tunci pentru ambele părţi interesate, nu pot fi altceva decît un fel de resemnare. Nu eşti de aceeaşi părere ? Sînt anumite lucruri în viaţă pe care nimic nu te poate determina să le .doreşti. Sînt convins că nu m-ar putea satisface, ştiind că în realitate dorinţa s-a manifestat numai la mine. Dorinţa reciprocă dintre doi soţi nu este ceva ce ai vrea să vină — ea vine fără să vrei. Probabil într-o bună zi această dorinţă va fi reciprocă ; în cazul acesta eu îmi voi da seama numaidecît şi nu va mai fi nevoie să-mi spui.

Rămase nemişcată, uitîndu-se cu ochii rătăciţi şi fără să răspundă nimic. Ochii i se împăinjeniră şi lacrimile începură să-i scape de sub pleoape. Se întinse după mina ei şi i-o sărută :

— Nu plînge, iubita mea. Ar fi inutil să plîngi pentru ceva care nu este în puterea noastră.

— Am dorit atît de mult, să te pot face fericit.

— Fii sigură, iubita mea, c-ai reuşit să mă faci. Mă simt foarte fericit. Mi-e sufletul plin de dragoste neţăr- muită faţă de tine.

Un oftat îi zgudui trupul. îi venea atît de greu să constate că bărbatul acesta îi oferea totul, şi ea nu este în stare să-i dea nimic în schimb. Dar partea îngrozitoare — şi în suflet i se trezi dureroasa realitate, că dorinţa ei apucase pe un drum greşit şi că tot sacrificiul pe care şi-1 impusese este inutil — era sentimentul de uşurare pe care i-1 pricinuia constatarea că el este mulţumit ca relaţiile dintre ei să rămînă ca şi pînă acuma, cel puţin deocamdată. Trupul i se cutrerr/iră, ca şi cînd ar fi simţit fîlfîiala aripilor morţii în apropierea ei.

XV

ROGER SE ÎNTOARSE LA LONDRA ŞI-ŞI RELUA OCUpaţiile obişnuite. Avea toate motivele să considere pe Nobby drept- un bărbat vrednic de toată încrederea şi pe deasupra şi deştept; tocmai de aceea îl cheamă la el şi-i oferi slujba de curier în serviciul biroului său. Nobby primi încîntat. Afară de celelalte avantaje pe care i le oferea această slujbă, mai avea şi posibilitatea să doarmă acasă, căci după cum spunea el însuşi „eu sînt un om obişnuit să trăiască în apropierea familiei sale" şi-i venea „îngrozitor de greu“ să trăiască departe de. soţie şi de copii.

— Fără femeie mă simt ca şi pierdut, spusese el lui Roger în lungul drum ce-1 făcuseră împreună, ca să poată ajunge pe litoral ; partea caraghioasă este, că eu nici nu m-am gîndit să mă căsătoresc, dar femeia nu rp-a lăsat nici o clipită să răsuflu în tihnă ci s-a ţinut scai de capul meu, pînă cînd am căzut în leasă — i-am spus cel puţin de cincizeci de ori, că nici nu mă gîndesc la aşa ceva.

— Probabil ea o fi ştiut unde vrea să ajungă, răspunse Roger zîmbind.

— în viaţa dumitale n-ai grăit un mai mare

adevăr. Să ştii că aşa s-a întîmplat.

într-una din zile, în timpul slujbei la Ministerul de Război, constată că Nobby are ceva pe inimă, dar nu-i vine la socoteală să spună ce anume. Prin urmare îl întrebă la ce se gîndeşte.

— Io-te ce, domnule maior. Am povestit babei mele tot ce s-a întîmplat şi i-am spus tot ce aţi făcut pentru mine, şi m-a întrebat dacă ar putea veni la dumneavoastră, să vă mulţumească şi ea ?

— Nu ştiu să fi făcut pentru dumneata eu ceva mai mult, decît ceea ce ai făcut dumneata pentru mine.

— I-am spus că dumneavoastră sînteţi prea ocupat, chiar fără să vină, să vă mai supere cu prezenţa ei ; dar dumneavoastră ştiţi cum sînt femeile — dacă le intră odată ceva în cap, nimic nu le-o mai poate scoate şi mă ci c ălеşte mereu, întrebîndu-mă, nu cumva aţi primi să beţi o ceaşcă de ceai împreună cu noi, cînd se va întîmpla să fiţi mai liber. Pentru copii ar fi o bucurie nebănuită.

— Asta e tot ? Sigur *că,* voi veni ! Spune-i soţiei du- mîtale că primesc invitaţia cu toată plăcerea.

La cîteva zile după aceea, în ziua hotărîtă, plecă împreună cu Nobby spre cocioaba dintr-un cartier sărac, de dincolo de Westminster, unde familia lui ocupa un mic apartament la parter. Soţia lui Nobby era mică de statură, îmbrăcată cu neglijenţă, dar veselă : avea părul roşu şi-i lipsea unul dintre incisivi. Amîndoi copiii, o fetiţă de zece ani şi un băieţaş de nouă păreau nedezvoltaţi pentru vîrsta lor, dar aveau obraze foarte inteligente. La apariţia ofiţerului îmbrăcat în uniformă, rămaseră ne- mişcaţi şi nici unul nu mai scoase nici o vorbă ci se uitau la el cu admiraţie. Doamna Clark însă era tot atît de vorbăreaţă şi de nestînjenită în mişcări, ca şi soţul ei. Avea acelaşi umor sănătos de periferie şi Roger rîse din toată inima de glumele pe care le făcea. Rămase impresionat de buna înţelegere evidentă dintre membrii acestei familii. Tot atît de impresionantă era şi mîndria ce o inspira soţilor Clark casa în care locuiau. N-aveau cameră de baie şi cabinetul îl împărţeau cu o vecină de alături. Copiii dormeau într-o cămăruţă prost aerisită şi camera de locuit era în acelaşi timp şi bucătărie, dar era atît de mică şi plină de mobilă şi de tot felul de

nimicuri, înciît abia aveai loc să te învîrteşti. în orice caz însă era un cămin la care ei ţineau foarte mult. Roger întrebă dacă nu sînt de părere că la ţară copiilor le-ar merge mult mai bine şi le spuse că în cazul acesta doamna Henderson ar putea să-i adăpostească, dar nici Nobby nici soţia lui nu erau de acord să se despartă de ei.

— Ce am face noi fără copiii aceştia care în fiecare zi ne scot sufletul ? zise Nobby şi pe obraz îi tremură obişnuitul zîmbet de bunătate.

— Copiii mei nu vor pleca din Londra înainte de a pleca şi eu, declară doamna Clark cu glasul categoric.. Iar eu la rîndul meu, nu voi pleca decît atunci cînd va pleca şi Nobby.

— Presupun că eu în nici un caz nu voi părăsi Capitala, adăugă Roger rîzînd.

— Prin urmare vedeţi care este situaţia, dacă-mi daţi voie să mă exprim în felul acesta, adăugă doamna Clark mulţumită. Ernie, dacă nu încetezi să te mai scobeşti în nas, să ştii că te voi trimite la ţară. Ce-şî va închipui domnul maior despre tine ?

— Ia batista mea, zise Nobby şi scoase din buzunar o batistă nu tocmai curată. Dacă vrei să-ţi sufli nasul, su- flă-ţi-1, dar dacă n-ai nevoie, lasă-ţi nasul în pace.

După ce se întoarse la Ministerul de Război, Roger n-ar fi putut spune cu precizie care este motivul că se simte atît de bine dispus.

Dick Murray fu trimis în Egipt şi la cîteva săptămîni, după ce rănile i se vindecară şi-şi înlocui dinţii rupţi, îl urmă şi Ian. Jane rămase din nou singură în micul ei apartament din Londra. Fiind în imediata apropiere a Ministerului de Război, de fiecare dată cînd se întim- pla să fie liber, Roger venea la ea şi cinau împreună, în timpul acesta viaţa la Graveney Hoit continua să se desfăşoare în mod normal. Datorită reorganizării întreprinse de Centrala Crucii Roşii, generalul fu pus în disponibilitate şi neavînd ce să mai facă în Capitală, se întoarse acasă. Din pricină că nu mai avea nici o ocupaţie, părea mereu enervat şi de un timp încoace devenise capricios şi irascibil. In caracterul său se manifestau primele simptome ale bătrîneţii. De la plecarea lui Dick, trebui să se ocupe el însuşi de administrarea domeniului, dar era atît de nepăsător

şi-şi pierdea atît de repede răbdarea, încît administrarea lui nu dădu nici un rezultat vizibil. Şcoala pregătitoare la care se înscrisese Tommy fu transferată în Canada, iar părinţii săi nefiind deocamdată hotărîţi ce să facă cu el, îl reţinură acasă, pînă cînd se va mai limpezi situaţia. Jim era tot la ferma din a- propiere. Doamna Henderson constatase că în timpul din urmă a devenit mult mai calm. I-ar fi făcut plăcere să ştie, dacă dragostea lui faţă de Dora s-a mai domolit :eia convinsă că ei doi nu se văd decît Duminica şi în atitudinea lui nu constată nici o schimbare din care ar fi putut deduce c-a luat o hotărîre. Duminicile plecau să se plimbe împreună, dar amănuntul-acesta nu dovedea nimic. Cunoştea destul de bine concepţia despre viaţă a Dorei şi era convinsă că în timpul acestor plimbări ca nu va admite ca Jim să facă vreun gest care ar fi putut- trece drept necuviinţă. Afară de asta ea nici nu-1 iubea. Doamna Henderson reuşise să se convingă şi de acest adevăr.

în felul acesta vara ajunse aproape de sfîrşit. în toată Anglia lumea lucra cu înfrigurare, făcînd pregătirile necesare în vederea unei eventuale invazii. Atotştiutorii făceau prognosticuri şi ar fi fost în stare să-ţi spună chiar şi ziua exactă cînd armata duşmană va debarca pe pă- mîntul Angliei. Umbla vorba că un grup de sabotori ar fi debarcat pe litoralul miazăzi al ţării şi că a fost nimicit ; alţii spuneau că pe coasta Cornwall-ului a fost surprinsă şi scufundată o flotilă de bărci. Se mai spunea că spitalurile din Paris sînt pline pînă la ultimul loc, de soldaţi germani care aveau leziuni pricinuite de ar- suri. Aviaţia germană începuse să atace greu Anglia şi în fiecare zi erau bombardate oraşele. După vîjîitul motoarelor publicul începu să distingă, care sînt avioane duşmane şi care sînt britanice. în aer se dădeau lupte crîncene ; sute de avioane germane fuseseră doborîte. La sfîrşitul lunii Septembrie germanii atacară Londra pentru întîia dată. Docurile fură lovite de bombe şi străzi întregi din cartierele sărace din East End fură prefăcute în mormane de ruine care fumegau : pe urmă veni la rînd şi West End. Bombele loviră palatul Bruckingham şi pricinuiră pagube în Regent Street, Bond Street şi Picca- dilly. în Mayfair, unde odinioară fuseseră

frumoasele case în stil Georgian, nu se vedeau acum decît gropi uriaşe. O fabrică din Croydon fu lovită în plin şi două sute de lucrătoare îşi găsiră moartea. Din cînd în cînd bombele cădeau asupra cîte unui adăpost, aşa că numai foarte puţini dintre cei care se găseau acolo, reuşeau să scape cu viaţă. Raidurile începeau odată cu înserarea şi semnalele de încetare ale alarmei nu se dădeau decît în zorii zilei. Populaţia Londrei îşi petrecea nopţile cutremurată de spaimă şi groază, dar lucrul continua şi lumea îşi păstra tot sîngele rece.

în largul ţării se simţea o înfiorare de nelinişte din pricină că toată lumea vorbea exclusiv despre activitatea coloanei a cincea. Se ştia că activitatea acesteia a fost duşmanilor de cel mai mare folos, la invadarea Poloniei, Belgiei, Olandei şi Norvegiei, aşa că nu era nici un motiv să se creadă că germanii vor renunţa la metodele care s-au dovedit atît de utile pentru ei în alte ţări. Zvonuri alarmante circulau în toate părţile şi se auzeau glasuri care spuneau că guvernul nu ia măsuri destul de severe împotriva acestei primejdii. Din pricina asta un mare număr de supuşi ai ţărilor beligerante fură invitaţi să se prezinte la circumscripţiile de poliţie şi fură trimişi în lagărele de concentrare. Imediat după aceea se auziră protestele celor care spuneau oă autorităţile au internat oameni fără nici o alegere, nu numai pe cei sus- pecţi ci şi pe cei care erau în afară de orice bănuială ; ziarele de stingă atacau guvernul cu violenţă, din pricina acestei lipse de prevedere. Dar pînă şi campania a- ceasta nu reuşi să facă altceva, decît să înspăimînte şi mai mult lumea. Soţii Henderson începură să se neliniştească. Era mai presus de orice îndoială că măsurile acestea vor lovi şi pe Dora ; deşi era austriacă şi avusese de suferit din partea naziştilor, în conformitate cu legea ea rămînea totuşi cetăţeană a unei ţări duşmane ; eventualitatea că ea, chiar dacă nu va fi internată, va fi invitată să-şi mute domiciliul în altă parte, cu atît mai mult cu cît Graveney Hoit se găsea la o depărtare de abia cinci mile de un aeroport a cărui poziţie era ţinută în secret, era acum foarte probabilă. Toată lumea ştia despre existenţa acestui aeroport, dar şi închipuiau că este atît de bine camuflat incit de la înălţimea la care erau obligate

să zboare avioanele duşmane,* pentru a se feri de apărarea antiaeriană, nu vor reuşi să-1 repereze. Totuşi rămînea primejdia că membrii coloanei a cincea vor reuşi să găsească mijloacele cu ajutorul cărora să fie reperat. Generalul Henderson vorbi cu şeful poliţiei din regiune şi cu comandantul de la R. A. F. al, acestui aeroport, cărora le garantă cu onoarea lui că Dora este în afară de orice suspiciune posibilă. Le vorbi mai ales cu deosebită căldură despre activitatea desfăşurată de ea de la începutul războiului. Avînd grupul de copii pe care-i adăposteau în casa lor, prezenţa ei devenise indispensabilă. Convingerea lui era că ar fi o exagerare neiertată s-o îndepărteze de la îndeletnicirea ei de acuma. Generalul Henderson era obişnuit ca voinţa lui să primeze întotdeauna, de aceea rămase extrem de nemulţumit că de astă dată nu putu obţine altceva decît asigurarea, că pînă la o examinare mai de aproape a acestui caz, Dora va putea să rămînă în casa lui. Scrise lui Roger o scrisoare îmbibată de revoltă şi se indignă cînd fiul său îi răspunse că această chestiune nu este de competenţa lui şi probabil cuvîntul lui nu va folosi la nimic, dacă va încerca să intervină.

Roger nu se miră cîtuşi de puţin, cînd la trei sau patru zile după aceea fu chemat la telefon de către şeful poliţiei din Lewes. Era pe la orele nouă seara şi tocmai se pregătea să plece de la birou. Şeful poliţiei era un vechi prieten al familiei^ îi spuse că foarte curînd autorităţile vor lua măsuri ca Dora să fie trimisă undeva destul de departe de orice obiectiv militar.

— Cred că tatăl dumneavoastră va încerca să protesteze, adăugă el, deoarece ştiu că este foarte violent, cînd se crede jjignit de cineva.

— Da, asta o ştiu mai de mult, răspunse Roger.

— După cît sînt eu informat, săptămîna viitoare dumneavoastră veţi pleca acasă.

— Este exact.

— Aş fi dorit să vă întreb, poate aţi fi dispus să-i faceţi dumneavoastră această comunicare. N-aţi putea să ve- niţi mai devreme ; hai să zicem c-aţi veni chiar mîine ?

— Cred că s-ar putea, dar să-ţi spun drept, nu

văd motivul care să justifice această'grabă.

— Presupun că aţi putea să ne fiţi de mare folos, în- cercînd să convingeţi pe domnul general să nu se amestece. In ultimul timp am fost criticaţi cu toată violenţa de opinia publică. Şi ar fi fatal, dacă tatăl dumneavoastră ar face o interpelare în Camera Comunelor sau ar trimite o scrisoare ziarului *Times.*

— Aceste două eventualităţi sînt singurele mijloace cu care publicul poate să vă pună la respect, răspunse Roger rîzînd. Ne-am înţeles, voi pleca mîine. De altfel pot să vă spun, că domnişoara Frledberg este în afară de orice bănuială. Familia mea o cunoaşte foarte bine şi de mulţi ani ; tatăl ei a fost asasinat de nazişti. în orice caz eu sînt de acord cu dumneata : măsurile de prevedere nu strică.

Puse receptorul în furcă şi începu să se gîndească. Dora îi făcuse impresia unei fete cumsecade şi sincere, aşa că era de neînchipuit c-ar putea să fie amestecată în- tr-o afacere de spionaj. Dacă germanii au reuşit să descopere existenţa aeroportului secret, descoperirea aceasta nu se poate datora ei ; de altfel nu avusese posibilitate să culeagă informaţii şi nici să le dea mai departe. în orice caz dacă autorităţile erau de părere că trebuie să o înlăture din drumul lor, aveau tot dreptul să procedeze cum vor crede de cuviinţă. Zîmbi din nou, cînd se gîndi cît de greu îi vine şefului poliţiei să comunice tatălui său hotărîrea pe care a luat-o. De fapt generalul Henderson era un bărbat încăpăţînat ; deţinea mai multe însărcinări onorifice în district şi în calitate de judecător de pace, cuvîntul lui reprezenta un fel de 16ge. în calitate de militar fusese un fel de superior extrem de sever,'iar cînd era supărat, putea deveni violent şi pătimaş. Se gîndi că probabil nici doamna Henderson nu va primi cu plăcere amestecul autorităţilor în această afacere ; deşi era o femeie blîndă şi bună, îi plăcea totuşi să constate că i se împlinesc dorinţele, fără nici un fel de cîrtire din partea celor dimprejurul ei.

întinse mîna după sonerie şi Nobby intră în birou. în aceeaşi clipă se auzi focul violent al artileriei antiaeriene.

— Mi se pare că astăzi nemţii au ceva de gînd, declară Nobby.

— Da, bubuitul tunurilor este destul de violent. Va trebui să trec pe la doamna Foster. în timpul alarmelor ea îşi cam pierde cumpătul ; probabil voi rămînea la ea şi peste noapte.

— Va fi foarte bine, domnule maior.

Nobby îi ajută să-şi îmbrace mantaua şi Roger îşi puse casca în cap.

— Dumneata, Nobby, vei putea pleca.

— Vă mulţumesc, domnule maior. Dacă nu aveţi nimic împotrivă, voi da o fugă, să văd ce face nevastă-mea şi copiii.

— Sigur că da. Ca mai face familia dumitale ?

— De, domnule maior... nici eu nu ştiu ce să vă spun. Aseară a căzut o bombă în strada noastră şi toate ferestrele caselor au fost făcute praf.

— Asta înseamnă că trebuie să fie frig în casa dumitale, nu-i aşa ? Crezi că e prudent să-i laşi acolo ?

— Seara pleacă de acasă şi se refugiază în adăpostul din Horseferry Road. Acolo este destul de bine şi de comod.

— Este cea mai mare imprudenţă din partea dumitale, să nu-i trimiţi la Graveney.

— Am început să mă gîndesc şi eu mai îndelung la eventualitatea aceasta, dar nevastă-mea nici nu vrea să audă. „Să mă despart de copii ! Da nici nu mă gîndesc[11], spune ea. Ar fi bine, domnule maior, să vorbiţi şi dumneavoastră cu ea. Din ziua cînd mi-aţi procurat slujba a- ceasta, ţine foarte mult la dumneavoastră.

— Zilele acestea vă voi face o vizită şi voi încerca s-o conving.

Roger făcu pe jos drumul pînă la apartamentul Janei şi după ce descuie uşa cu cheia pe care o avea în b.uzu- nar, intră în casă şi o găsi cîntînd la pian.

— Presupun că ai luat cunoştinţă de violentul atac aerian care se desfăşoară tocmai acum, zise el după ce deschise uşa salonului, şi încercă să zîmbească.

Ca şi cînd ar fi vrut să sublinieze cuvintele pronunţate de el, casa fu din nou cutremurată de salvele artileriei antiaeriene. Lui Roger i se păru că avioanele trec exact pe deasupra lor. [1]

— Cred că am auzit ceva, răspunse Jane şi

continuă să cînte valsul de Chopin pe care-1 începuse.

Roger îşi turnă un pahar de whisky şi sifon. Jane cînta mult mai bine decît s-ar fi aşteptat şi o asculta cu plăcere.

— Dragă Jane, nota pe care ai cîntat-o acum, a fost falsă.

— Am cîntat-o anume în felul acesta.

în aceeaşi clipă se opri şi se întoarse cu scaunul turnat spre el. Sub masca respingătoare a sulimanului, constată că obrazul ei arată prelung şi ochii îi căzuseră în fundul capului.

— N-am fost în stare să mai tricotez, căci tot al doilea ochi îmi scăpa de pe ac. Roger, ar fi inutil să mai tăgăduiesc : îmi simt trupul încremenit de spaimă.

— Ce naiba te determină să nu pleci din Londra ? A- cum după ce Ian a plecat, nimic nu te mai reţinea aici în Capitală. Intoarce-te acasă ! Acolo vei fi în siguranţă.

îi aruncă o privire încărcată de dispreţ.

— Eu să părăsesc Londra ? Pentru nimic în lume n-aş fi în stare să renunţ la aceste emoţii.

Se auzi o bubuitură surdă şi toată casa se cutremură, întocmai ca un vapor cînd este lovit de un val uriaş. O bombă explodase undeva prin apropiere.

— Ei comedie ca asta ! exclamă Jane speriată şi cu glasul ascuţit, apoi ridică obrazul livid spre Roger.

— Pari sleită de puteri, dragă Jane.

— De cîteva nopţi n-am dormit tocmai bine, răspunse ea şi zîmbi resemnată. Ca să fiu pe deplin sinceră faţă de tine... îţi voi spune că mi-a fost grozav de frică.

— Pentru Dumnezeu, în cazul acesta de ce nu te duci să dormi într-un adăpost.

Jane făcu o strîmbătură de dispreţ.

— Nu voi admite ca Hitler să mă alunge din casa mea ! Nu-i voi procura această satisfacţie !

— Cu tocurile acestea nu poţi fugi.

— Dă-le naibii de tocuri.

O apucă de braţ şi o tîrî cu el. Adăpostul cel mai apropiat era cel din Horseferry Road, unde se găsea şi nevasta lui Nobby împreună cu copiii ; prin

urmare se îndreptară în partea aceea, dar prin întuneric se orienta cu mare greutate. Treceau pe lîngă mogîldeţe misterioase şi neobişnuite, oameni care ca şi ei, alergau gî- fiind, dar prin întuneric păreau nişte forme tulburi care sar din loc în loc, ca şi cînd ar fi umblat numai într-un picior. în aceeaşi clipă auziră un şuierat prevestitor şi fioros pe care-1 făcea o bombă care se prăbuşea din văzduh. îndreptîndu-se spre o mică distanţă de ei.

— Trînteşte-te jos ! ţipă Roger.

Pentru a o determina să înţeleagă mai uşor ce vrea să spună, trînti Janei un pumn după ceafă şi amîndoi se întinseră cît erau de lungi pe pavajul străzii. Bomba atinse pămîntul şi zgomotul făcut de explozie li se păru infernal. O clipă Jane îşi zise că va trebui să se sufoce.

— Primejdia a trecut, declară Roger. Ridică-te !

— Nu mă ridic de loc, căci mă simt foarte bine in poziţia aceasta !

— Ridică-te, nebuno ! şi apucînd-o de subţiori, o sili să se ridice în picioare. Se încleştă cu amîndouă mîinile de el şi înţelese că soră-sa a trecut printr-o puternică zguduitură. Cînd încercă să vorbească, glasul ei i se păru straniu.

—■ Am crezut că s-a terminat cu noi, Roger.

— Mi se pare că bomba a căzut prea aproape, pentru a-ţi face plăcere, nu-i aşa ? întrebă el sarcastic. Fir-ar afurisiţi de ticăloşi !

— Nu înţeleg, cum de nu m-a apucat un atac de cord, în viaţa mea nu mi-a fost încă niciodată atît de frică.

— Haide, să ne continuăm drumul. Mi se pare că vom fi obligaţi să facem un ocol. în faţa noastră strada este baricadată.

în aceeaşi clipă Jane scoase un ţipăt strident.

— Ce s-a întîmplat ?

— Aşteaptă-mă o clipă. Am uitat ceva.

înainte de a putea întinde braţul după ea, ca s-o o- prească, Jane îşi smulse pantofii din picioare şi ridicîn- du-şi fusta din şus de genunchi, o rupse la fugă spre casa pe care abia adineaori o părăsiseră. Nu înţelegea ce anume a uitat în casă. O clipă nu ştiu ce să facă. Se gîndi că dacă se va lua după ea, ar putea să se rătăcească unul de altul prin întuneric. . Era preferabil să aştepte nemişcat, pînă cînd se va

întoarce. Trecură cîteva minute şi neliniştea lui deveni chinuitoare. Era gata să plece după ea, cînd o văzu că se întoarce, cu respiraţia întretăiată. Băgă de seamă că are ceva în mînă.

— Mi-am uitat obrazul, gemu ea. Am sosit tocmai la timp, căci casa a început să ardă.

— Doar nu vrei să spui că te-ai întors acasă, ca să-ţi iei afurisita aceea de cutie cu sulimanurile ? ţipă el. Puteai să fii ucisă pe drum de o bombă sau să fii prinsă sub dări măturile casei.

— Trebuia să am obrazul cu mine.

Era atît de revoltat, încît ar fi fost în stare s-o bată ; dar se stăpîni şi dîndu-şi seama de absurditatea purtării ei, începu să rîdă cu hohote.

— Ce te-ai oprit în faţa mea şi rîzi ca un prost, ţipă ea nemulţumită. Haide mai repede spre adăpost. Nu mă mai ţin picioarele de spaimă.

— Nu cred nici o vorbă din tot ce spui acum. Tu ai mai mult curaj decît o leoaică.

— Trebuia să-mi iau obrazul, idiotule ! Ce mă mai interesau pe mine bombele. Afară de asta am rupt o pereche de ciorapi de mătase, noi-nouţi, şi nu mai am de unde-mi cumpăra alţii. Doamne, ce viaţă !

Se sprijini de umărul lui Roger şi-şi încălţă pantofii unul după altul.

— Acuma, după ce ţi-ai adus cutia cu fardurile, te pomeneşti că vrei să mai întîrzii, ca să-ţi faci buzele.

— Nu vorbi prostii ; cum aş putea să mi le fac, cînd e atît de întuneric, încît îţi dai cu degetele în ochi.

— In cazul cînd eşti gata de drum, atunci te poftesc să plecăm, dar cît se poate de repede.

— Dragul meu, dacă eşti dispus să alergi, n-ai decît. Eu voi nimeri drumul şi fără tine.

— De cumva mai ai ceva de spus, să ştii că te pocnesc o dată în falcă de nu vei mai putea vorbi vreme de o săptămînă.

— Acestea sînt vorbe de gentleman !‘

Părea că a intervenit o întrerupere a atacului şi-şi continuară drumul în lungul străzilor copleşite de întuneric. Cerul era brăzdat fără întrerupere de lumina reflectoarelor.

— Crezi că s-a terminat ? întrebă Jane.

— Avioanele au trecut înainte. Vreme de cîteva minute nu va mai apărea alt val.

Cotiră de vreo două ori prin nişte hudiţe, dar la urmă ajunseră cu bine la adăpostul pe care-l căutau. Cîţiva oameni de la apărarea pasivă se opriseră în faţa intrării şi unul dintre aceştia le deschise uşa. Eră un adăpost încăpător, cu o mulţime de secţiuni, toate pline de oameni. Unii dintre aceştia se culcaseră pe saltele, pe pături şi chiar pe cimentul gol şi se străduiau să doarmă. Alţii mîncau şi beau, iar un grup de patru oameni stăteau pe vine şi jucau nepăsători cărţi. Erau şi din cei care citeau ziarele. Femeile vorbeau cu glasuri stinse şi multe dintre ele tricotau. In toate părţile se vedeau băieţi tineri şi fete, dar erau şi sugaci pe care îi ţineau în braţe. Era cald şi atmosfera te sufoca. După ce simţi în nări mirosul trupurilor omeneşti, Jane se apri o clipă în loc.

— Ce putoare ! exclamă ea. Eu nu sînt în stare s-o suport. .

O sili să meargă înainte, căci voia să găsească pe doamna Clark şi să-i încredinţeze pe Jane, ca apoi să se poată întoarce la Ministerul de Război. Se temea că poate clădirea a fost lovită de bombe. Uitîndu-se împrejurul său, în a doua încăpere văzu pe Nobby împreună cu soţia şi copiii. îşi găsiseră un colţişor şi amîndoi copiii erau întinşi pe păturile de lină.

— Ia te uită, frate ! exclamă Nobby cînd îl văzu că şi-a făcut loc, împreună cu Jane, pînă la ei.

Se ridică în picioare şi salută milităreşte.

— Dumneaei este sora mea. Adineaori bombele, au reuşit s-o alunge din casă şi mi-am zis că va fi mult mai bine s-o aduc aici.

— Draga mea, ani pierdiit tot ce am avut, declară Jane veselă, cînd dădu mîna cu doamna Clark. Nu mai am nimic altceva decît hainele de pe mine, şi evident, cutia cu obrazul.

Copiii se ridicară în capul oaselor pe pături şi se uitară miraţi la doamna aceasta cu înfăţişare fantastică.

— Mamă, cine este dumneaei ? întrebă Ernie.

— Tu să taci şi să dormi, se răsti doamna Clark la el.

— Mie nu mi-e somn.

— închide ochii şi prefă-te că dormi, căci în felul acesta vei adormi numaidecît.

Jane se uită la el şi-i făcu cu ochiul. Băieţaşul căscă gura şi se uită la ea mirat, fără să-şi poată desprinde ochii de pe obrazul ei. Făcură şi Janei loc să se poată aşeza şi doamna Clark îi oferi un ceai.

— Am adus cu mine un termos, dar n-am adus nici o ceaşcă, zise doamna Clark. Va trebui să beţi din capac.

— Nu face nimic. îmi va face plăcere să pot bea o gură de ceai.

Artileria începu să tragă din nou.

— S-au întors avioanele.

— Cum ar mai putea copiii să doarmă, în mijlocul acestui bubuit de tunuri şi explozii a bombelor ! Asta este ceva mai mult decît aş fi eu în stare să înţeleg, murmură doamna Clark.

— Jane, cred că noaptea aceasta te vei simţi destul de bine aici, zise Roger. Eu va trebui să mă întorc la Ministerul de Război.

— Sînt destul de bine adăpostită şi mă simt mulţumită, mai ales că am obrazul cu mine, răspunse Jane.

— Doamna Clark va fi destul de amabilă, ca să aibă grijă de tine. Mîine dimineaţă eu voi pleca la Graveney. Vrei să mă însoţeşti ?

— Voi fi obligată să te însoţesc. îmi pare rău că trebuie să părăsesc Londra, dar cred că voi avea nevoie de un acoperiş deasupra capului... deşi cred că pe o astfel de vreme femeile de pe stradă au ocazie să facă afaceri strălucite.

— După ce se va termina alarma, vei putea găsi o maşină de piaţă. Va fi mult mai cuminte să mergi la Hotel Dorchester, să faci o baie şi să te aranjezi, căci imediat după dejun voi veni să te iau.

— Aşa voi face... Fratelui meu îi place să facă pe autoritarul, adăugă Jane, întorcîndu-se spre doamna Clark. Cred că nu interesează pe nimeni ce vor zice cei de la Hotel Dorchester, cînd mă vor vedea îmbrăcată într-o haină de blană, peste o rochie de interior, ca un arlechin. Probabil îşi vor închipui despre mine că sînt Arhiepiscopul de Canterbury. *

, Roger şi Nobby îşi făcură loc printre oameni, exact în momentul cînd se auzi explozia unei bombe care făcu un zgomot atît de uriaş, încît în primul moment îşi în- chipuiră că a fost lovit adăpostul. Femeile începură să ţipe şi săriră cu toţii în picioare.

De afară se auzi glasul celor de la apărarea pasivă : „Totul este în ordine. Nu s-a întîmplat nimic. Păstraţi-vă calmul[14]. Copiii începuseră să plîngă şi în toate părţile se auzea un zvon stins de glasuri. Roger, cu Nobby care venea pe urma lui, se îndreptă spre ieşire şi cînd trecu pe lîngă cei patru care jucau cărţi, constată că ei îşi continuau jocul netulburaţi. Aproape îi veni să rîdă. O femeie se auzi strigînd : And now, boys, we shall sing a *Roii out the Barrel,* şi glasurile celor din adăpost se ridicară la unison. Mugetul tunurilor părea că s-a mai domolit. Un vlăjgan cu obrazul livid se repezi în încăperea unde era adăpostită familia Clark şi strigă :

— Doamnă Clark, aici este o femeie care locuieşte în aceeaşi casă cu dumneata. N-ai vrea să vii puţin ? Nu se simte tocmai bine şi infirmiera este ocupată în altă parte. A întrebat de dumneata.

— O, sărăcuţa de ea... vin numaidecît. Apoi se întoarse întrebătoare spre Jane : Vreţi să fiţi atît de bună, ma'am sa aveţi puţin grijă de copii. Nu voi lipsi prea mult.

— Nu e nevoie să te grăbeşti. Voi avea eu grijă de ei.

Copiii erau palizi şi cu ochii plini de lacrimi. Trecuseră printr-o spaimă nebănuită. Jane încercă să-i determine să se culce din nou, dar erau prea emoţionaţi, ca să mai poată sta întinşi pe pături, fără să se mişte.

— Păzeşte-mă, miss, ca să nu-mi facă vreun rău, scînci fetiţa.

— Sigur că te voi păzi, răspunse Jane cu glasul ei adine şi sonor. Apoi începu să rîdă din toată inima : Nu se poate, micuţo, să fii mai speriată decît mine, ori eu cînd sînt speriată, mă sulemenesc pe obraz.

întinse mîna după cutia cu învelitoarea de catifea, o deschise şi aşeză în faţa ei atîtea sticluţe, tuburi şi bor- cănaşe de porţelan şi tot felul de lucruri, încît numărul lor ar fi fost tocmai de ajuns ca să deschidă un salon de înfrumuseţare. Amîndoi copiii se uitară la ea cu gurile căscate şi ochii speriaţi, cînd o văzură că începe să se ungă pe obraz, pentru a-şi da o înfăţişare mult mai caraghioasă decît cea pe care i-o dase natura. O parte ’ dintre cei care erau împrejurul lor, se

întinseseră din bou pe pături, în nădejdea că vor putea dormi cît de puţin ; dar foarte mulţi continuau să alerge de colo pînă colo şi vorbeau înspăimîntaţi. Urmărind manevrti pe care o făcea Jane, cei doi copii îşi uitară de spaima prin care trecuseră. Jane se uită la fetiţă şi zîmbi, cu zîmbetul acela care-i transfigurase obrazul şi făcea pe cei care se uitau la ea, s-o privească emoţionaţi.

— Nu vrei să te sulemenesc şi pe tine ?

— Vă rog ! răspunse fetiţa mulţumită.

— Vino mai aproape.

Jane o unse pe obraz cu cremă, o pudră, îi dădu cu puful de roşu, îi făcu buzele şi trase cu creionul pe sub pleoape, ca să-i facă genele mai negre.

— După ce vom termina, maică-ta nu te va mai recunoaşte, zise ea, exact în clipa cînd bubuitul tutunilor îi făcu pe toţi să tresară. Tocmai începuse să-i accentuieze sprîncenele : Am tresărit şi ţi-am stricat arcul sprînce- nelor. Scuipă în batistă, căci trebuie să te şterg şi să încep din nou.

— Va trebui să mă faci şi pe mine, declară Ernie emoţionat.

— Tu eşti băiat şi nu se poate să-ţi dau cu roşu pe obraz. Dar îţi voi face nişte mustăţi.

Cu creionul de sprîncene îi făcu o umbră de mustaţă pe buza superioară, nişte favoriţi şi un cioculeţ pe bărbie. Apoi rîzînd, luă roşul de buze şi-i făcu un nas, a- prins ca un ardei. începu să-şi admire mulţumită opera, cînd apăru doamna Clark.

— Ia uită-te încoace, mămică, strigară copii intr-un glas.

Ce aţi făcut necuraţilor ?

— Ne-a sulemenit doamna.

— Va trebui să vă spăl pe obraz.

— Eu nu vreau să mă speli pe obraz, protestă Ernie.

— Ce are femeia care te-a chemat ? întrebă Jane.

— O, nimic deosebit, e pe cale să nască. Pot să vă încredinţez copii, ma'am, pentru încă o bucată de vreme. •Cred că va trebui să mă întorc din nou la ea. Acum ar putea să nască în orice clipă.

— Da, poţi să pleci fără grijă, deoarece copiii se simt mulţumiţi în) tovărăşia mea.

— Nu-i aşa, ma'am, că nu e nevoie să ne spălăm

pe obraz ? întrebă Ernie, după ce văzu că maică-sa a plecat.

— în orice caz nu vă veţi spăla, înainte de a mă spăla şi eu, răspunse Jane. Ori asta nu se va întîmpla decît după ce va înceta alarma.

Roger se întoarse şi-i spuse ce s-a întîmplat; bomba explodase în stradă, exact în faţa intrării adăpostului ; doi oameni de la apărarea pasivă fuseseră omorîţi şi un tînăr care tocmai voia să intre în adăpost, era grav rănit ; totuşi fusese adevărat noroc, căci dacă bomba ar fi căzut ceva mai spre dreapta, ar fi prăbuşit adăpostul şi s-ar fi pierdut o mulţime de vieţi omeneşti. Roger plecă din nou şi Jane se aşeză comod pe pătură, pe fiecare parte cu cîte un copil. Puţin după aceea copiii adormiră. Ea sta întinsă pe spate şi se uita în tavan, gîndindu-se, cît de bună ar fi o ţigară.

„— Cît de ciudată este viaţa, murmură ea. Foarte ciudată ! şi se gîndi la femeia care acum se zbătea în chinurile facerii. Doamne, oftă ea, ce loc şi ce moment şi-a ales ca să nască un copil“.

XVI

A DOUA ZI DIMINEAŢA JANE SE TREZI DEVREME ŞI bine dispusă, căci de fiecare dată cînd era nevoie să fie la înălţimea situaţiei, nimenea nu s-ar fi putut lua cu ea la întrecere. în Hotelul Dorchester întîlni o prietenă care-i împrumută o rochie de stradă şi astfel după o. vizită prin magazinele din Regent Street, îşi procură tot ce-i lipsea, aşa că în momentul cînd sosi Roger, toaleta ei nu i se păru exagerat de fantastică. Fiind în apropiere, plecară să vadă casa ei, sau mai bine zis ce mai rămăsese dintr-însa, anume un singur perete alături de care fusese proptită o putină de baie. Pe ambele părţi ale străzii se vedeau case pline de funingină şi oameni care veniseră să cureţe dărîmăturile. Pavajul era plin în toate părţile de cioburi de sticlă. De astădată Jane nu fu în stare să mai scoată nici d vorbă şi lacrimile îi curgeau şiroaie în lungul obrazului sulemenit.

—. încearcă, draga mea, şi uită spectacolul

acesta, zise Roger.

— Nu vorbi prostii ; cum aş putea să uit un astfel de spectacol !

îşi continuară drumul; cînd ajunseră la Graveney Hoit, tocmai terminaseră cu masa ; toţi, afară de Tommy care plecase cu bicicleta, erau adunaţi în cameră ca să-şi bea cafeaua ; dar deşi erau la mijlocul săptămînii, Jim era şi el prezent. Trebuise să treacă pe la dentist şi se oprise şi pe acasă. Doamna Hendeflson şi May începuseră să tricoteze, iar Dora asculta pe generalul care încerca să-i explice felul în. care ar conduce el războiul, dacă s-ar întîmpla să fie prim ministru. Explicaţiile acestea le mai auzise şi înainte de asta, dar totuşi părea că-1 ascultă cu interes. Sosirea Janei şi a lui Roger fu o surpriză, căci omiseseră să-i anunţe la telefon, iar Jane începu imediat să le facă o descriere plină de haz a aventurii prin care trecuse noaptea trecută. Episodul de la Hotel Dorchester îl repetase de mai multe ori, aşa că acum era plin de pitoresc. Cuvintele ei transformară întîmplarea aceasta într-un fel de farsă caraghioasă care făcea pe cei dimprejur să rîdă cu hohote, fără să se mai gîndească la faptul că ea şi Roger scăpaseră de moarte ca prin urechile acului.

— Domnişoară Friedberg, începu Roger, ţi-am adus o ştire neplăcută. Cred că vei fi obligată să ne părăseşti. Măsurile de siguranţă împotriva străinilor au fost înăsprite şi autorităţile sînt de părere că dumneata nu mai poţi sta aici în Graveney.

înainte ca fata să poată răspunde ceva, generalul începu să zbiere furios.

— în viaţa mea nu am auzit pînă acum o astfel de prostie. Mă voi duce să vorbesc din nou cu şeful poliţiei. Adică cine îşi închipuie c-ar fi el ? I-am garantat cu onoarea mea, că Dora este în afară de orice bănuială.

— Roger, aici nu ne vom putea lipsi de prezenţa ei. interveni doamna Henderson. S-a dovedit o fată de mare folos şi-şi face datoria ca nimeni altul în locul ei.

— îmi pare foarte rău, mamă, dar cred că aici nu vom putea ajuta cu nimic. Am prevăzut că pentru voi ştirea aceasta va fi un fel de lovitură, şi de aceea am preferat să v-o aduc chiar eu, căci am şi al,te motive care m-au determinat să vin acasă.

Dora părea mai puţin impresionată decît ceilalţi ; în momentul cînd răspunse lui Roger, părea chiar că încearcă să zîmbească, aşa că rămase cu impresia că vrea să-l ia în bătaie de joc.

— Probabil din pricina aeroportului, începu ea. Eu n-am fost niciodată în partea aceea. De fapt nici nu ştiu exact unde este.

— Te apucă nebunia, cînd te gîndeşti la lipsa de tact a acestor birocraţi, izbucni generalul din nou. La urma urmelor ea este ca şi fiica noastră. Afară de asta nu este nici germană ci austriacă şi tot attî de antinazistă ca şi oricare dintre noi.

— Toate acestea sînt perfect adevărate, răspunse Roger. Dar este inevitabil ca în astfel de împrejurări unii oameni să fie expuşi la nemulţumiri. Nu este vorba ca domnişoara să fie internată, ci numai să se mute într-o localitate pe care i-o vor indica autorităţile. Dumneaei este străină şi va fi obligată să se supună dispoziţiilor comandamentului teritorial.

— Astăzi nu mai este străină, interveni Jim, ci este cetăţeană britanică. Dora e soţia mea.

Toţi rămaseră uimiţi.

— E adevărat, Dora ? întrebă doamna Henderson.

Cînd nu vorbea, obrazul Dorei avea de multe ori o expresie ostilă, şi tot aşa se întîmplă şi de astă dată. Dar la uripă răspunse :

— Ne-am căsătorit în ziua de 31 august.

— De ce nu ne-aţi spus pînă acum şi nouă ? Cred că nu meritam această purtare din partea dumitale, Dora.

— îmi pare foarte rău, doamnă Henderson, dar m-am temut, că fapta mea este cu totul lipsită de loialitate. Cum aş fi putut să-mi închipui că dumneavoastră ar putea să vă facă plăcere, cînd veţi afla că fiul dumneavoastră s-a căsătorit cu o străină fără nici o avere şi **despre care nu ştiţi nimic precis.**

Doamna Henderson ridică sprîncenele şi se uită ia ea.

— Asta este părerea pe care ţi-ai format-o despre noi, după ce ai trăit atîtea luni în casa noastră !

— Ea n-a vrut să se căsătorească cu mine, se grăbi Jim să intervină, ca nu cumva ei să-şi facă p

idee greşită despre Dora ; am stăruit mereu, dar ea a continuat, să refuze, spunînd că va fi mult mai bine să aşteptăm pînă după terminarea războiului.

Roger se uită cu atenţie la ea.

— Spune Dora, ce te-a determinat să-ţi schimbi părerea ?

Păru că se gîndeşte, înainte de a răspunde.

— Fratele dumitale se simţea grozav de nenorocit. în casa aceasta nimenea nu se purta amabil faţă de el.

— Dora, asta nu este adevărat, interveni doamna Henderson cu glasul răstit. N-am fost de acord cu el, dar cu toate acestea i-am respectat convingerile.

— El avea nevoie nu de respect ci de dragoste.

Doamna Henderson se uită de la noră-sa la fiul ei :

— Eu sînt fiică de militar, soţie de militar şi mamă de militar. Pentru mine este adevărată tortură să constat că unul dintre fiii mei refuză să lupte pentru patrie, dar am admis hotărîrea luată de el. Am încercat să înţeleg atitudinea lui Şi să judec situaţia din punctul său de vedere.

Generalul se uitase pînă acum tot timpul la Dora. Era o fată atît de drăguţă şi de tînără şi se simţise întotdeauna înduioşat, cînd se uita la ea. Ar fi păcat ca soţia sa să spună vreo vorbă cu care ar fi putut s-o jignească;

— Draga mea, acum e inutil să ne jeluim din pricina unei situaţii pe care nimic nu o mai poate schimba, declară el. Ceea ce s-a întîmplat este bun întîmplat. Astăzi ea este soţia lui Jim. »

— Nu-i aşa, Roger, că întîmplarea aceasta schimbă situaţia ?

— Aşa cred şi eu.

Acum înţelegea ce însemnase zîmbetul ironic pe care-1 văzuse adineaori jucîndu-i pe buze. Se uită la May şi constată că a încetat să mai tricoteze şi că stă încruntată, cu mîinile încrucişate în poală şi privirile coborîte. Jane îşi vopsea buzele şi în gestul' ei încerca să concentreze maximul de dispreţ de care era capabilă în aceste clipe. Dora se ridică de pe scaun şi se apropie de doamna Henderson.

— Sper că mă veţi putea ierta, doamnă Henderson

— Dora, eu nu doresc altceva decît ca fiul meu să

fie fericit.

— Eu voi încerca să-1 fac fericit.

Doamna Henderson oftă, apoi întinse braţele şi atră- gînd pe Dora spre ea, o sărută.

— Dacă vei reuşi, asta înseamnă că nu voi avea de • ce să te iert.

— De aici înainte Dora va putea sta împreună cu mine la *Badger's Cottage,* declară Jim.

Din ziua cînd cei la care locuise, îi spuseseră să se mute din casa lor, el locuia în căsuţa aceasta care în parte era mobilată. In mansardele castelului din Graveney Hoit erau o mulţime de lucruri mărunte cu ajutorul cărora ar fi putut să-şi aranjeze un interior plăcut şi comod. Făcînd drumul pe jos şi apucînd prin parc, căsuţa nu era mai departe de douăzeci de minute de castel şi cam tot atît aveau de făcut şi pînă în şosea. în felul acesta- Dora putea să se ocupe şi de aici înainte de copiii evacuaţi. Cuvintele* lui Jim părură că au mai destins puţin atmosfera^ astfel că începură să vorbească despre cearşafuri şi pături, despre oale şi tingiri, despre farfurii şi crătiţi, despre cuţite, furculiţe şi alte lucruri trebuitoare unei căsnicii la început.

Roger plecă, lăsîndu-i discutînd despre lucrurile acestea. pentru a se duce la Lews, unde avea întîlnire cu şeful poliţiei pe care-1 găsi aşteptîndu-1 în biroul său. Acesta era un maior pensionar, cu părul cărunt, puţin cam formalist şi nu excesiv de inteligent. Afară de el mai veniseră la această întîlnire un ofiţer de la R.A.F'., comandantul aeroportului din apropiere şi un inspector de poliţie.

— Ei, ce ziceţi ? Este în ordine ? întrebă şeful poliţiei pe Roger, după ce-1 văzu că s-a aşezat pe scaun.

Roger încruntă din sprîncene :

— Cred că nu în întregime. Afacerea asta are o chichiţă la care un ne-am fi aşteptat nici unul dintre noi. Se pare că domnişoara este cetăţeană britanică, ,deoarece s-a căsătorit cu fratele meu.

— Ce face ? Auzi, ce prostie a fost în stare să facă, izbucni şeful poliţiei, dar se stăpîni numaidecît. Te rog să mă ierţi, dragă prietene.

— Vă rog, nu face nimic. Sînt căsătoriţi din luna august. Din motive pe care dumneavoastră probabil le cunoaşteţi destul de bine, n-au pomenit nimănui

despre afacerea asta.

— A comis o faptă nesăbuită.

— Nu prea ştiu ce am putea face în această chestiune, adăugă Roger.

— Rămîne totuşi faptul că germanii sînt informaţi despre existenţa aeroportului din vecinătate, declară ofiţerul de la R.A.F.

— Dar ce este cu camuflajul ?

— Acesta este în perfectă stare de funcţiune. Nimenea n-ar putea bănui existenţa aeroportului, dacă nu este dinainte informat. Acum de curînd a trecut un avion german pe deasupra noastră. Fără îndoială aparatul venise numai în reeunoaştere, căci după ce s-a înălţat unui dintre aparatele noastre, a dispărut în zare. Cineva le-a trădat poziţia aeroportului ; de asta nu mă îndoiesc nici un moment.

Roger rămăsese tot atît de mirat ca şi ceilalţi membri ai familiei, de ştirea că Jim şi Dora sînt soţ şi soţie, orice s-ar fi spus, era totuşi cetăţeana»unei ţări duşmane, Ideea că fratele său s-a căsătorit cu o fată, despre care orice s-ar fi spus nu-i putea face plăcere. Dar ca şi tatăl său, încerca să se împace cu gîndul ireparabilului ; astăzi făcînd parte din familia lor, în mod instinctiv, se simţea obligat să intervină în favoarea ei.

— Uite ce, întrucît priveşte pe fata aceasta, eu sînt convins că aţi apucat pe un drum greşit, declară el. în primul rînd ea este austriacă, şi în al doilea, familia mea a cunoscut-o cu mulţi ani înainte de izbucnirea războiului.

Şeful poliţiei se întoarse spre inspector.

— Altceva nu mai aveţi să ne spuneţi, domnule inspector ?

— Nu, domunle. Se pare că nu are nici un alt prieten, afară de cei din Graveney. îşi face datoria cît se poate de bine şi toată lumea mi-a dat informaţii bune despre ea.

— Din corespondenţa ei aţi aflat ceva ?

— De cînd este supravegheată de noi, n-a primit nici o scrisoare.

— Faptul nu e de mirare, interveni Roger. Singura ei rudă este maică-sa care trăieşte în Austria.

— Evident, am ştiut de la început că este mereu

împreună cu domnul James Henderson, dar chestiunea aceasta nu ne-a interesat.

— Unde se întîlneau împreună ?

— în parcul din Graveney, iar uneori îl vizita în căsuţa unde locuieşte el acuma, şi căreia i se zice Badger's Cottage.

— De vreme ce sînt căsătoriţi, e foarte firesc ca din cînd în cînd să fie văzuţi împreună.

— Eu n-am afirmat că nu sînt căsătoriţi, ripostă inspectorul. Dar e cert că noi n-am ştiut nimic de această căsătorie.

— Prin urmare presupun că acesta e motivul pentru care v-aţi imaginat tot ce poate fi mai rău despre ei.

— Te rog, domnule Roger, nu mai stărui, îl întrerupse şeful poliţiei. Cam ce crezi că şi-ar fi putut închipui inspectorul ?

— Ei bine, domnule, dacă vreţi să ştiţi adevărul, ajutorul meu a văzut o lumină în dormitor, tocmai atunci cînd ea era acolo.

— Şi din amănuntul acesta a tras concluzia cea mai evidentă, încheie şeful poliţiei. Nu lua situaţia aceasta atît de tragic. Dacă accepţi supoziţiile făcute de inspector, ar fi imposibil ca ea şă se fi gîndit la ceea ce-şi închipuie inspectorul. Eu cred că toate acestea sînt lucruri normale şi că ar fi cazul să-i dăm un certificat de scoatere din cauză.

— Unde este căsuţa despre care vorbiţi ? întrebă ofiţerul de aviaţie.

Pe masa împrejurul căreia erau aşezaţi, era o hartă şi inspectorul îi arătă poziţia exactă a clădirii. Ofiţerul încruntă din sprîncene.

— Foarte straniu, declară el. Ia te uită Henderson ; aici qste Graveney^Holt şi aici este căsuţa de la care duce o linie directă pînă la aeroport. Ce zici de asta ?

— Gîndiţi-vă că este o căsuţă numai cu patru camere şi cu acoperişul de stuf, aşa că ar fi imposibil s-o vadă cineva de sus.

— Da, ar fi foarte greu s-o repereze cineva, prin urmare cei dinăuntru ar trebui să facă semnale luminoase. Pare că este aşezată pe vîrful unei coline.

— Nu este nici colină, ci o mică înălţime.

— De fratele dumitale eşti sigur ? După cît' ştiu

eu, este unul care a refuzat să facă serviciul militar, nu-i aşa ?

Roger consideră întrebarea aceasta drept jignire, dar totuşi ii răspunse curtenitor : ■

— De el sînt absolut sigur. Ideile lui mi se par sucite, dar de cînd este la Oxford, a devenit un pacifist convins. Este cu desăvîrşire exclus ca el să comită vreo ticăloşie.

— Aşa este, şi în această privinţă nu mai încape nici un fel de discuţie, conchise şeful poliţiei care cunoştea pe Jim din ziua cînd se născuse.

— Credeţi că va continua să locuiască şi de aici înainte la această căsuţă ? întrebă ofiţerul. Va fi bine să-1 preveniţi să fie cît se poate de prevăzător, ca să nu se strecoare nici o rază de lumină din casă.

— Cred că nu va fi atît de imprudent, dar în orice caz îi voi spune. Tot aşa voi spune şi mamei mele, s-o prevină ca să-şi ia toate măsurile de prevedere.

>— Să-şi ia ? Cine anume ?

— Cred că este firesc ca soţia lui să stea împreună cu el în această casă.

Ofiţerul păru nemulţumit de răspunsul lui.

— Situaţia aceasta nu-mi convine deloc, şi ar fi zadarnic să mă prefac în faţa dumneavoastră că sînt mulţumit. Cineva a divulgat poziţia hangarelor şi ar trebui să mă înşel în presimţirile mele, dacă se va întîmpla ca în timpul acestor nopţi cu lună să nu avem un atac aerian.

— Ei, dă-o încolo de afacere ; cred că nu putem opri un bărbat să trăiască în aceeaşi casă împreună cu soţia sa, protestă Roger.

Încăpăţînarea ofiţerului îl nemulţumea. Probabil era un bun aviator, dar încolo un încăpăţînat şi un insular cu vederile înguste. Era adevărată nenorocire să ai de-a face cu oameni pentru care oricine n-a avut norocul să se nască în Anglia, li se pare suspect. Dar ca întotdeauna, Roger se puse şi de astădată în gardă împotriva propriilor sale prejudecăţi. Deşi atitudinea ofiţerului îl obliga să-şi asume calitatea de apărător, ar fi fost totuşi greşit să nu ţină socoteală de felul lui de a vedea, în intimitatea sa nici Roger nu se simţea pe deplin liniştit. Nu înţelegea care a fost motivul că Dora a ţinut pînă acum în secret căsătoria ei cu Jim. Cel invocat de ea, prea era transparent. în aceeaşi clipă

se gîndi că în atitudinea acestei femei este ceva ascuns care nu i-a plăcut niciodată. Se ridică să plece, căci mai avea de rezolvat şi alte probleme urgente.

— Cred că nu e necesar să vă mai spun, că va trebui cu toţii să staţi cu ochii trezi, declară el cu amabilitatea lui caracteristică.

Era o admonestare de natură generală şi dacă aveau de gînd s-o aplice şi la cazul despre care discutaseră, nu era numaidecît nevoie s-o pună în legătură cu propriile lui convingeri.

XVII

JIM ŞI DORA ÎŞI ÎNCEPURĂ VIAŢA ÎN COMUN. Aleseră cîteva mobile, dintre cele păstrate în mansarda castelului Graveney, convinşi că vor avea nevoie de ele. Jim aduse cărţile şi xilografiile din dormitorul său de altădată şi cu ajutorul acestora îşi aranjară o cameră foarte drăguţă. Doamna Henderson le dărui rufăria necesară. Generalul plecă la Lews şi cumpără toate lucrurile pentru bucătărie, a căror listă i-o făcuse Dora. După ce trecuse prima emoţie, se simţea încîntat de noua lui noră şi vorbi cu soţia sa despre felul admirabil în care aşezase toate lucrurile la locul lor.

— Jim ar fi .avut foarte mult de căutat şi fără îndoială ar fi făcut o alegere mult mai proastă ca aceasta, declară el.

Jim era foarte mulţumit că acum totul s-a limpezit şi nu au nici un motiv să se mai ascundă de ceilalţi membri ai familiei. Nu putuse suporta prefăcătoria la care fuseseră obligaţi pînă acum ; i se părea că este o atitudine corectă faţă de părinţii săi şi o acceptase numai din pricină că Dora refuzase să se căsătorească cu el în altfel de condiţii. Se simţea în al şaptelea cer, cînd seara se întorcea acasă şi se aşeza în faţa măsuţei, împreună cu ea, la cina pe care i-o pregătise cu mîna ei. Tot atît de încîntat era şi cînd şi punea papucii şi după ce se aşeza într-un fotoliu, îşi aprindea luleaua, în timpul cît ea sta în

apropierea căminului şi tricota cîte ceva pentru copiii refugiaţi. I se părea divin, de fiecare dată cind stăteau de vorbă şi tot divine i se păreau şi tăcerile lor. Ce mulţumire nebănuită era pentru el să-şi aducă aminte, că foarte curînd după aceea se vor culca. De aci înainte totul va merge bine. Pînă acum nimic nu fusese aşa cum ar fi dorit şi nici căsnicia nu-i pricinuise mulţumirea pe care o aşteptase. Iubea pe Dora cu patimă şi constatase speriat, că ea nu răspunde dragostei iui ui acelaşi entuziasm. Ea încercase să amîne desăvîrşirea actului conjugal dintre ei, pînă cînd va sosi momentul să recunoască în public această căsătorie, aşa că pentru a o determina să cedeze, el se prefăcuse supărat şi o ameninţase că se va duce imediat la castel şi va arăta familiei sale certificatul de căsătorie. Totuşi era prea sensibil, pentru a nu-şi da seama că-i suportă cu greutate, chiar îmbrăţişările.

Era tînăr şi lipsit de experienţă, şi chiar dacă n-ar fi făgăduit Doreî să păstreze în taină căsătoria lor, şi s-ar fi găsit cineva căruia să-i poată cere sfatul, el totuşi n-avea cui să se adreseze. Ii era ruşine să se adreseze doamnei Henderson, iar dacă ar fi vorbit cu Jane, ea ar fi făcut haz pe socoteala lui ; May avea ceva feciorelnic în firea ei, aşa că se sfia să vorbească cu ea despre un astfel de subiect. Eventualitatea de a se adresa lui Roger, nici nu-i trecuse prin gînd. Prin urmare nu-i rămase altceva decît ca din ceea ce auzise pe ici-pe colo, în legătură cu temperamentul femeilor, să-şi facă singur o idee despre acest subiect şi să ajungă la concluzia că femeile nu sînt ca bărbaţii şi că la ele pornirile erotice se manifestă mult mai încet. Totuşi cînd te uitai la Dora şi constatai că este tînără, veselă şi plină de sănătate, cum era chiar în realitate, ar fi fost imposibil să bănu- ieşti că este un temperament atît de rece. Încercînd să găsească o explicaţie a atitudinii soţiei sale, care părea în flagrantă contradicţie cu înfăţişarea ei, îşi zise că sfiala aceasta ar putea avea o semnificaţie mistică şi de aceea nu se poate încă obişnui cu dorinţele normale ale bărbatului. Dora îi dase să înţeleagă chiar de la început, că nici nu se gîndeşte să aibă un copil. Deşi fără voie, admisese totuşi punctul ei de vedere şi luase hotărîrea să aştepte pînă după ce căsătoria lor

va fi cunoscută de ceilalţi membri ai familiei. Dar de vreme ce acum aceştia aflaseră, şi ei doi trăiau sub acelaşi acoperiş, nu mai avea nici un motiv plauzibil să se teamă. Tocmai de aceea rămase profund mîhnit cînd constată că Dora nu vrea nici de astă dată să audă de aşa ceva.

— Nu, dragul meu, nici nu mă gîndesc. Acum nu este momentul să procreezi copii, protestă ea.

încercă s-o convingă, deoarece ştia cît de mulţumiţi ar fi părinţii lui, şi dacă ar avea un copil împreună, asta ar fi însemnat că vor uitat de toate motivele care j-au nemulţumit şi care eventual ar mai putea persista din pricina căsătoriei lor tăinuite. Dorinţa cea mai fierbinte a tatălui său era să aibă parte de un nepot, înainte de a muri, care să moştenească domeniul pe care înaintaşii săi îl stăpîniseră vreme atît de îndelungată. Dora ascultă, îmbufnată vorbele lui. Pentru nimic în lume nu şi-ar fi putut închipui că obrazul ei ar putea lua expresia de încăpăţînare ce o vedea la ea acuma.

— Dacă m-ai iubi, atunci fără îndoială ţi-ai dori şi tu să avem un copil împreună, ripostă el.

Privirea ce i-o aruncă, îl făcu să simtă cum îi fuge un fior în lungul spinării. Privirea aceasta era încărcată de ură. Răftiase atît de speriat, încît nu mai zise nimic.

Vreme îndelungată soţia sa lucrase fără întrerupere şi din greu, aşa că probabil nervii ei erau suprasuresci- taţi. Era neliniştită şi din pricina maică-si care era in Austria şi de la izbucnirea războiului nu mai primise de la ea nici o ştire. Va trebui să se poarte faţă de ea cu toată atenţia şi amabilitatea, căci s-ar putea ca mai tîrziu starea ei sufletească să se schimbe. Afară de asta nu se putea ca el să ştie chiar de la început, ce condiţii trebuie să întrunească, pentru a deveni un soţ ideal, prin urmare cum ar putea să-i ceară ei să ştie care este mijlocul pentru ca o fată să poată deveni soţie ideală. Mai aveau amîndoi de învăţat. Trebuia înainte de toate să se obişnuiască unul cu altul şi să-şi cunoască slăbiciunile reciproce care în căsnicie nu se revelează decît după un contact de lungă convieţuire. Nu mult după aceea să-şi închipuie că le-ar putea avea. Constată că-şi pierde firea cu multă

uşurinţă. Pînă acuma nu o văzuse decît întotdeauna cumpănită şi bine dispusă ; cei de la Grave- ney o admiraseră de multe ori, tocmai din pricină că nu-şi pierdea niciodată stăpînirea de sine, Acum însă constata că lucruri, de nimic pot s-o supere fără nici un motiv şi în astfel de împrejurări era în stare să spună vorbe grele şi jignitoare. Aproape îţi venea să crezi că după căsătorie temperamentul ei a trecut printr-o schimbare radicală. Se aprindea la obraz şi ochii îi scăpărau de furie. E adevărat că întotdeauna îi trecea repede şi după ce-şi cerea iertare, devenea din nou drăguţă faţă de el. Dar i se părea îngrozitor s-o vadă în starea aceasta şi se străduia din toate puterile, ca să evite pe cît se poate orice discuţie între ei.

în afară de asta se simţea profund nemulţumit şi diu pricina atitudinii ce o avea faţă de rudele lor. El ţinea foarte mult la ele şi-1 dureau observaţiile răutăcioase pe care le făcea soţia sa de fiecare dată, cînd le întîlnea. Se gîndea cît de buni şi de prevenitori au fost oamenii aceştia faţă de ea şi era convins că atitudinile ei sînt o dovadă de totală lipsă de recunoştinţă. Adevărat este că Dora se ferea să facă vreo observaţie în legătură cu doamna Henderson, dar cînd venea vorba despre tata! sări, nu-şi ascundea cîtuşi de puţin convingerea că el este un bătrîn prost. Jim îşi închipuise că purtarea tatălui său faţă de ea ar fi meritat toată recunoştinţa ei, deşi în parte i s-ar fi părut oarecum firesc ca faţă de Roger şi de Jane să se poarte cu totul altfel. Ea nu era în stare să înţeleagă că dincolo de violenţele de limbaj ale Janei, se ascunde un suflet plin de bunătate şi că purtările ei de băieţoi nu sînt în fond altceva decît un fel de maimuţării. Cînd încercai să-i faci cîte o farsă, puteai fi sigur că te va trata fără cruţare, dar dacă se întîmpla să fii la nevoie, puteai fi tot atît de sigur că se va strădui din toate puterile, să te ajute. Că se sulemenea într-un fel atît de caraghios — asta nu însemna nimic. Ei îi făcea plăcere să procedeze în felul acesta şi în fond nu supăra pe nimenea. Este adevărat că Roger purta o parte de vină, din pricină că i se ceruse să părăsească Graveney, dar în realitate el nu-şi făcuse decît datoria, şi tocmai de aceea i se părea nedrept

să-i facă vreo vină din pricina asta. Dora spunea că el n-o poate suferi, iar cînd el îi răspunde că ar trebui să-i mai lase timp, ca să se obişnuiască cu ea, soţia sa ridică din umeri şi ripostă :

— Ca să-ţi spun adevărul, pe mine mă interesează foarte puţin dacă el mă simpatizează sau nu, de vreme ce eu îl găsesc caraghios.

— Cum poţi spune astfel de vorbe ? întrebă Jim şi zîmbi înveselit, căci s-ar fi aşteptat la orice, dar nu-şi putuse închipui că cineva ar putea să facă o astfel de afirmaţie despre fratele său.

— Tu nu ştii că May este în relaţii de dragoste cu Dick Murray ?

— Ce tot vorbeşt,i soţia mea ? Protestă el mirat, apoi începu să rîdă : Biata de tine ; tu nu-ţi dai seama că May nu este în stare să comită o faptă vulgară şi atît de ticăloasă ?

— Ea s-a îndrăgostit de Dick chiar din prima zi şi nici nu se sinchiseşte de Roger.

— Nu vorbi copilării. Ei doi se înţeleg foarte bine. Tu nu poţi suporta pe Roger, şi din pricina asta eşti gata să-i inventezi tot felul de cusururi.

— întreab-o pe Jane ! Ea cunoaşte adevărul.

Jim se simţi jignit, nu pentru că ar fi crezut că vorbele Dorei pot să fie în parte adevărate, ci pentru că vedea cu cîtă linişte este în stare să formuleze acuzaţii atît de revoltătoare. Dar nu voia să înceapă cu ea e discuţie care ar fi putut degenera în violenţe.

— Nu cred că tu ai putea să cunoşti destul de bine caracterul specific al englezilor, draga mea, declară Jim cu glasul împăciuitor.

— Despre Jane nu se poate spune că este cetăţeană a unei ţări beligerante. Prin urmare de ce nu vrei s-o întrebi ?

— Nu preferi să vorbim despre altceva ?

Dora ridică din umeri cu dispreţ. Vorbele pronunţate de ea continuau să nemulţumească pe Jim, dar cu toate acestea îşi zicea că ar fi o nebunie din partea lui să le atribuie vreo importanţă. Femeile au de multe ori obiceiul să spună răutăţi una despre alta, fără nici o intenţie, şi la urma urmelor se întîmplă de multe ori ea rudele prin alianţă să nu se poată suferi între ele. Afară de asta femeile îşi pierd cu uşurinţă cumpătul din cauza nimicurilor cărora un bărbat nici nu le acordă atenţie Probabil datorită

situaţiei de inferioritate ce o avusese la Graveney, Dora avusese de suferit anumite înţepături de care el niciodată nu şi-a dat seama şi care, deşi fără nici o intenţie anumită din partea autorului lor, reuşi seră totuşi s-o jignească.. Dar acum aveau căminul ior propriu şi aşa ceva nu se va mai putea repeta. Era aproape sigur că după ce va cunoaşte pe membrii familiei sale mai de aproape, şi-i va judeca din alt punct de vedere, în calitate de membră a acestei familii, va constata că nu sînt cîtuşi de puţin aşa cum şi-a închipuit ea la început. Afară de asta chiar dacă această căsătorit nu-i oferise tot ce nădăjduise el — cel puţin deocam dată — n-avea totuşi nici un motiv să se plîngă. Chiar din prima zi cînd o cunoscuse la Kitzbiihl, era hotărît să se căsătorească cu ea, ori astăzi planul acesta devenise realitate. Ea se străduia din toate puterile ca el să se simtă bine în această admirabilă căsuţă. Toată gospodăria şi-o făcea singură şi casa lor devenise adevărată podoabă. Era mulţumit cînd după o zi lungă şi grea de muncă, se întorcea acasă, unde-1 aşteptau bucatele gustoase, pregătite de ea, după reţetele bucătăriei austriece. Vedea că soţia sa se zbate prea mult deoarece dimineaţa imediat ce spăla vasele întrebuinţate în ajun, pleca la Graveney Hoit, ca să vadă de copii, şi nu se întorcea acasă decît atunci cînd trebuia să-i pregătească cina. Lucra şapte zile pe săptămînă. Totuşi cînd îi propuse să aducă o femeie din sat, ca să-i ajute, ea refuză categoric.

— De dragul tău, prefer să-mi fac singură gospodăria, declară ea.

Cînd era bine dispusă, putea deveni extrem de drăguţă pentru răspunsuri ca cel pe care i-1 dădu de astă dată, el ar fi fost în stare să-şi sacrifice chiar viaţa. Era foarte probabil că ea nu-1 iubea atît de mult cît o iubea el, dar în realitate nici nu se aşteptase la aşa ceva şi probabil el nu era nici genul de bărbat care să inspire femeilor o astfel de iubire. Dar dacă iubirea aceasta a lui va fi destul de puternică, va veni cu siguranţă şi vremea cînd soţia sa îl va iubi aşa cum doreşte el să fie iubit. Aveau vreme destulă, căci în faţa lor se aşternea întreagă viaţa ce o aveau de trăit.

în ziua cînd ofiţerul de aviaţie spusese lui Roger

că este convins că germanii au fost informaţi despre existenţa aeroportului, avusese dreptate. în două rînduri bombardierele germane trecuseră pe deasupra lui; dar se vede că nu reuşiseră să-1 repereze cu certitudine, deoarece nu dăduseră drumul încărcăturii ce o aveau, ci zbu- raseră înainte şi abia la o lună după aceea se produse atacul. în seara aceea Dora se culcase devreme, spunînd că este obosită. Jim începuse să citească o (.arte şi dorind să termine un capitol, îi spusese că va urma ceva mai tîrziu. Dar imediat după plecarea ei se simţi cuprins de o nelinişte stranie şi închizînd cartea, se urcă şi el în dormitor. Spre mirarea lui constată că Dora nu s-a dezbrăcat încă. în cameră era întuneric, dar Dora sta la fereastra deschisă, deşi era o zi din luna decembrie destul de rece, şi tocmai se pregătea să-şi aprindă o ţi- dezbrăcat încă. în cameră erau întuneric, dar Dora sta pîndea o puternică şi neobişnuită lumină.

— Dora, ce faci ? ţipă el înspăimîntat.

— Vreau să-mi aprind o ţigară, răspunse ea cu indiferenţă.

— Stinge chibritul ! Ştii foarte bine că nu e voie să faci o astfel de lumină.

— Te rog, nu fi caraghios. Sîntem la zeci de kilometri de orice obiectiv împotriva căruia s-ar putea produce un atac aerian.

— Stinge chibritul, nu înţelegi. Ţi-am spus că trebuie să fim cît se poate de prevăzători.

îi smulse chibritul din mînă şi-1 stinse. Apoi închise fereastra şi după ce coborî perdelele, aprinse o luminare.

— în camera de la parter era atît de cald, îneît am simţit nevoia să respir o gură de aer curat, îi explică Dora.

Privirea lui Jim căzu pe băţul chibritului întrebuinţa' de ea. îl ridică şi examinîndu-1, constată că nu este un chibrit obişnuit ci un chibrit cu capul prelung şi negru, iar beţişorul avea o inimă de sîrmă, aşa că flacăra ţinea vreme mult mai îndelungată ; în Anglia aceste chibri turi se întrebuinţează pentru că nu se sting atît de repede şi sînt mai comode, în special cînd te găseşti pe cîmp şi vrei să-ţi aprinzi luleaua.

— Nu înţeleg cum de întrebuinţezi astfel de

chibrituri, pentru a-ţi aprinde o ţigară, zise el.

— Nici nu mi-am dat seama ce fel de chibrituri sînt. Am întins mîna prin întuneric şi am luat prima cutie pe care am găsit-o.

— Bine, dar de unde ai chibriturile acestea ?

— Le am de >reme îndelungată. Mi-am zis că s-ar putea să am cîndva nevoie de astfel de chibrituri.

— Lumina unui astfel de chibrit poate fi văzută de la depărtare de kilometri întregi.

Femeia îi întinse buzele, ca s-o sărute.

— O, Jim, nu fi exagerat. Crezi că aici, în mediul rural, ar putea să ne ameninţe vreo primejdie, din pricina unui chibrit ?

Ii petrecu bracul împrejurul mijlocului şi femeia îşi sprijini capul de umărul lui.

— Cei de la R.A.F. nu sînt mulţumiţi de faptul că tu locuieşti în această casă, mai ales că eşti şi austriacă. Ştiu că atitudinea lor este lipsită de judecată, dar totuşi acesta este adevărul. Dacă a văzut cineva lumina de adi neaori, să ştii că s-ar putea să avem nemulţumiri.

— A fost o imprudenţă din partea mea, dar în momentul acela nici un m-am gîndit ce fac. Altădată nu se va mai repeta.

— Ce ar fi dacă mi-ai da mie cutia aceasta de chibrituri ?

— Constat că ai multă încredere în mine, răspunse ea zîmbind cu înţeles şi se uită la el dintr-o parte.

Totuşi îi întinse cutia de chibrituri şi Jim o băgă în buzunar.

Dormi atît de adînc, încît nu auzi nici alarma şi nici apropierea avioanelor duşmane, aşa că nu află decît a doua zi despre bombardarea aeroportului. Nu pricinuî- seră nici o pagubă şi nu era sigur nici că germanii au reuşit să descopere poziţia exactă a hangarelor ; era foarte probabil că în lipsă de informaţii precise, arunca seră bombele la întîmplare şi că fuseseră favorizaţi de noroc. Totuşi Jim se alarmă. Avioanele veniseră pe la orele nouă şi Dora aprinsese chibritul în faţa ferestrei cam la opt şi jumătate. Lumina nu durase mai mult de un minut şi chiar dacă din aer ar fi fost observată, era totuşi absurd să presupui că tocmai atunci să se fi găsit prin apropiere un avion de recunoaştere care să se

îndrepte în partea aceasta. Simţi adevărată uşurare, cînd la cîteva zile după aceea se produse un nou atac, care în nici un caz nu putea fi atribuit imprudenţei comise de soţia lui, deoarece în seara aceea se găseau amîndoi în Graveney. Populaţia din împrejurimi era alarmată şi mulţi erau convinşi că membrii coloanei a cincea îşi continuă manoperele criminale în imediata lor apropiere. Era de la sine înţeles că se pomeneau şi nume. Jim care refuzase să facă serviciu militar şi Dora care era străină, erau bănuiţi ca răspunzători de cele întîmplate. Avu chiar ocazie să constate duşmănia ascunsă cu greutate a anumitor persoane pe care întîmplarea i le scoase în cale. Pentru a nu alarma în mod inutil pe Dora, evită să-i vorbească despre animozitatea semnalată împotriva lor. De vreme ce ea nu pleca de acasă decît cel mult pînă la castel, pentru a vedea de copii, puţin probabil să poată afla ceva despre starea de spirit a vecinilor.

în timpul acesta se apropiase Crăciunul. Generalul Henderson era chinuit de podagră. Se aşezase într-un fotoliu din holul cel mare al castelului, cu un picior ridicat pe scaunul din faţa lui, şi citea ziarul *Times.* Tommy, îmbrăcat în uniforma de cercetaş care-i făcea multă plăcere, era aşezat într-un fotoliu şi părea adîncit în lectura unei cărţi. Erau orele şapte, şi cînd se auzi pendula bătînd, generalul ridică privirea.

— Tommy, nu ştiu dacă astăzi ţi s-a dat ocazie să săvîrşeşti o faptă bună, ce zici ?

— Ai dreptate, tăticule, pînă acum încă n-am avut ocazie.

— Ţi se oferă una acum : ocoleşte casa şi încearcă să te convingi, dacă nu se vede lumina de afară. îmbra- că-ţi mantaua, ca să nu răceşti.

— Cu plăcere.

Băiatul plecă în goană şi imediat după aceea, apăru Jim.

— Bună seara, tată zise el. M-am gîndit să dau o raită pe la dumneavoastră, ca să văd ce mai faceţi şi pe urmă să iau pe Dora cu mine.

— Nu pot nici acum să calc cu piciorul acesta bolnav, dar mă simt totuşi ceva mai bine. Dora a plecat. Poate să fie jumătate ceas de atunci.

— Nu se poate ; vin de-a dreptul de acasă şi n-am

întîlnit-o în drumul făcut pînă aici.

— Probabil a trecut prin parc.

— Nu cred să facă această imprudenţă ; mai ales că este un întuneric de-ţi bagi degetele în ochi.

— Eu sînt sigur că a plecat, căci mi-a spus noapte bună.

— Aş vrea să ştiu, unde naiba s-o fi dus.

— În clipa aceasta uşa de la intrare se deschise larg şi Tommy se repezi înăuntru :

— Tăticule, arde ceva.

— Arde !

— Da, Jim în apropierea casei tale.

— Pentru numele lui Dumnezeu !

Ieşi într-un suflet şi Tommy se luă după el. Din depărtare se putea vedea reflexul flăcărilor. încălecară pe biciclete şi apucară într-un suflet spre Badger's Cottage.. Drumul făcea o mulţime de cotituri, aşa că după ce parcurseră citi va metri, nu mai văzură focul, dar la o nouă cotitură, apăru din nou în faţa lor.

— Nu se poate ca focul să fi izbucnit în casa noastră, strigă Jim. Mi se pare că arde o şură..

Pedalau din toate puterile şi după ce se apropiară,. putură constata că arde un şopron de fîn, în mijlocul cîmpului, nu departe de casa lui.

— Cum a putut să izbucnească focul acesta ? întrebă Tommy. Crezi că incendiul este un fel de semnal ?

— Aşa se pare, răspunse Jim şi ridică ochii înspăimîntaţi spre cer. Vom vedea numaidecît.

Cînd ajunseră la faţa locului, văzură un pîlc de oameni care puseseră mina pe furci şi încercau să împrăştie finul, pentru a localiza focul. Dar strădania lor se dovedi zadarnică, deoarece căldura era atît de mare, încît fură obligaţi să renunţe. Tot şopronul fusese cuprins de flăcări.

— Tommy, întoarce-te repede la castel şi telefonează poliţiei, porunci Jim. Eu mă duc acasă, ca să văd ce face Dora.

Se simţea foarte mulţumit că n-a întîlnit-o în apropierea locului unde izbucnise incendiul. Numai Dumnezeu ştie ce şi-ar fi închipuit oamenii aceştia, dacă ar fi dat cu ochii de ea, cînd au venit încoace. Acasă găsi pe Dora stînd în picioare, în faţa ferestrei

de la camera de la parter, uitîndu-se in vîlvătaia flăcărilor.

— Dora, pe unde ai umblat ?

— Pe nicăieri. Te-am aşteptat să te întorci acasă.

— Acum o jumătate de ceas am fost acasă, dar tu nu sosiseşi încă.

— Dimpotrivă, am fost acasă, dar nu te-am auzit in- trind. Mă durea capul şi m-am urcat la etaj, ca să mă întind puţin pe pat.

— Am băgat de seamă că bicicleta ta nu este în ras- tel şi tocmai de aceea m-am dus la Graveney, ca să te iau cu mine.

— Nu se poate, căci bicicleta am pus-o chiar eu în rastel.

Foarte ciudat. Ar fi fost în stare să jure că bicicleta n-a fost la locul ei obişnuit.

— Nu cred ca focul să poată fi stins. Fără îndoială iii vor lăsa să ardă pînă în pămînt.

— Mie-mi place să văd incendii.

Jim constată că soţia sa nici nu se gîndeşte la posibilitatea ca acest incendiu să fie un semnal anume pentru duşman, prin urmare se gîndi că va fi mult mai bine să nu-i pomenească nimic.

— Aş fi curios să ştiu cum a izbucnit focul.

Cîteva clipe rămaseră nemişcaţi unul lîngă altul şi se uitară la flăcările mistuitoare ale focului. Imediat după aceea Dora se întoarse spre el :

— Nu vrei să mergi să te speli ? întrebă ea. Mînca- rea este gata.

— Bine, să merg. Nu voi întîrzia mai mult de un minut.

După ce intră în dormitor, constată că pe pat nu se vede nici o urmă a celui care s-ar fi întins pe el ; evident, Dora era o femeie ordonată şi probabil după ce se ridicase, a netezit învelitoarea şi a scuturat perna de la «ap. Dar abia se aşezaseră la masă, cînd aerul începu să se cutremure de vîjîitul sirenelor care vesteau alarma aeriană. Jim sări numaidecît în picioare.

— Sfinte Atotputernice ! Va să zică incendiul a fost semnal pentru avioanele care sosesc la atac.

— Ce vrei să spui ?

— Şopronul care s-a aprins.

— Te rog, Jim, nu fi caraghios. Poate vrei să afirmi c-a fost aprins anume de cineva ?

— Acum nu mai încape nici un fel de îndoială.

— Ar fi mult mai verosimil să-1 fi aprins vreun vagabond, din nebăgare de seamă.

— Ce era să caute un vagabond, acolo în mijlocul cîmpului şi în timp de noapte ?

— Probabil căuta un culcuş. Te rog, stai pe scaun şi termină-ţi mîncarea. Cred că nu ţi-e frică de nimic ?

— Nu draga mea, nu mi-e frică, răspunse el rîzînd.

Se aşează din nou la masă şi începu să mănînce. Imediat după aceea în depărtare auziră bubuitul tunurilor.

— Asta înseamnă c-au ajuns deasupra aeroportului.

Ciuliră urechile, dar nici unul dintre ei nu zise nimic şi terminară cina în tăcere.

Tommy se întoarse acasă într-un suflet şi informase pe tatăl său despre şopronul care ardea. Imediat după aceea auziră şi la castel alarma aeriană. Emoţia celor din casă se transformă într-o aşteptare înfrigurată. Băiatul vru să se urce la mansardă, în nădejdea că de la fereastra cea mai de sus va putea vedea lupta.

— Mă, diavole, ţipă generalul, să nu te mişti de aici. Nu te voi slăbi din ochi nici o clipită.

— Tăticule, îţi făgăduiesc să nu mă sui pe acoperişul casei.

— Vei face aşa cum ţi-am spus eu. Ia o carte şi citeşte.

— Acum nu sînt dispus să citesc.

— în cazul acesta găseşte-ţi altceva de lucru.

Exact în momentul acesta doamna Henderson apăru în cameră şi se uită la ei speriată.

— George, pe deasupra casei noastre trec zeci de avioane.

— Dragă soţie, ştii foarte bine că eu nu sînt surd. Se pare că au încercat să dea un atac masiv împotriva aeroportului. Să sperăm că aviatorii noştri de vînătoare i-au luat în primire.

— Am rugat pe May şi pe Jane să aibă grijă de copii. Sînt toţi ca nişte nebuni şi vor să iasă în grădină, ca să vadă ce se întîmplă.

— Nu este de loc de mirare, căci dacă afurisitul acesta de picior m-ar lăsa să umblu, acum aş fi şi eu în grădină.

Tommy se uită la el cu ochii mari, dar era prea emoţionat, ca să mai poată spune ceva. Simţea din nou cum clocoteşte într-însul revolta împotriva tiraniei celor mari şi puternici, faţă de cei mici şi slabi.

— Sînt foarte îngrijorată din pricina copiilor celo/ mai mari care au plecat în sat, la repetiţiile corului, declară doamna Henderson.

— Ce caută ei la repetiţ'ile corului ?

— Vor să înveţe colinde de Crăciun. Ţineau atît de mult să plece, încît nu m-a lăsat inima să-i opresc. Cinci dintre ei au glasuri foarte plăcute şi paracliserul a stăruit să meargă la repetiţii.

— Nu li se va întîmpla nimic, răspunse generalul cu glasul Lniştit. Aviatorii duşmani nu-şi vor risipi bombele pentru ei.

— Atîta lucru ştiu şi eu, dar la întoarcere avioanele vor trece exact pe deasupra noastră, şi dacă se va întîmpla să-ş descarce bombele rămase, nimeni nu poate şti dinainte unde vor cădea. Cred că m-aş simţi mult mai liniştită, dacă nu s-ar mişca din locul unde se găsesc acum, pînă după terminarea alarmei.

— De ce nu telefonezi ?

— Cum să telefonez ? Repetiţiile se fac în foişorul bisericii.

Tommy înţelese c-a sosit momentul prielnic, de care va trebui să profite şi el.

— Mămică, aş putea merge cu bicicleta, ca să le spun. Nu-mi trebuie mai mult de cinci minute, ca să fac drumul pîn ăacolo.

— Nu, Tommy. Prefer să nu părăseşti casa, răspunse doamna Henderson.

— O, mămică, te rog dă-mi voie să plec. Poate voi avea ocazie să văd prăbuşindu-se un avion german.

Doamna Henderson se simţea profund responsabilă de viaţa copiilor care-i fuseseră încredinţaţi şi pentru nimic în lume nu şi-ar fi iertat eventuala imprudenţă, datorită căreia li s-ar fi putut întîmpla ceva. Nu ştia ce să facă.

— Tăticule, spune-i că nu e nici o primejdie, stărui Tommy.

Generalul se uită la el şi zîmbi. îi făcea plăcere să-J vadă atît de nerăbdător şi era mîndru de curajul lui Aşchia nu sare departe de tăietor... îşi zise el.

— Sînt convins, draga mea, că nu poate fi nici o primejdie. Dacă eşti atît de speriată din pricina copiilor, de ce nu-i mai dai drumul să plece pînă în sat.

Doamna Henderson continuă să ezite ; mai bine să plece altcineva ; ea nu mai încălecase de douăzeci de ani pe bicicletă ; dar ar fi putut să plece May sau Jane care erau amîndouă la îndemînă — în orice caz dacă Tommy se expunea, primejdiei nu puteau fi cu nimic mai mică nici pentru ele. Oftă şi se uită la fiul ei.

— Bine, fiul meu ; vei putea să pleci. Dar să nu te mişti din sat pînă cînd se va termina alarma şi să spui paracliserului să bage copiii în criptă, unde vor fi mai la adăpost.

— Bine, mămică ; fii sigură că nu mi Se va întîmpla nimic.

Tommy ieşi din casă ca o furtună, dar abia dispăru pe uşă şi doamnei Henderson îi păru rău că l-a lăsat să plece. începu să se plimbe neliniştită prin holul uriaş. După ce mai trecu o vreme, generalul se uită la ceas.

— Nu trebuie să te mai frămînţi. Acum a ajuns la despărţire. Au trecut zece minute de cînd a plecat.

Doamna Henderson păru că respiră mai uşurată. După ce stinse lumina, deschiseră ferestrele, ca să poată auzi bubuitul tunurilor în depărtare. Se uitau spre cer, dar nu vedeau nimic, căci noaptea era întunecoasă. Peste cîteva minute auziră o nouă alarmă, dar nu puteau distinge dacă vine un nou val, sau escadrila care trecuse adineaori, se întoarce acum înapoi, şi trece pe deasupra casei lor. Imediat după aceea auziră răbufnitul înăbuşit al unei explozii.

— Ce a fost asta ? ţipă doamna Henderson.

— Unul din avioane a aruncat o bombă şi aceasta a făcut explozie, răspunse generalul.

— Mi s-a părut foarte aproape.

— Vom vedea mai tîrziu.

— Crezi că sînt în zboi' de întoarcere ?

— Da, probabil au fost încolţiţi de vînătorii noştri.

— Ar fi fost mai bine să nu fi lăsat pe Tommy să

plece de acasă.

— O, dragă soţie, te rog nu-ţi pierde cumpătul. în cripta bisericii se găseşte în siguranţă. Paracliserul este om inteligent şi nu-i va lăsat să plece, înainte de terminarea alarmei.

Doamna Henderson se strădui să zîmbeăscă.

— Da, sînt convinsă că nu-i va lăsa. Te rog să nu ţii socoteală de mine. Sînt atît de speriată, numai din pricină că mă simt extrem de obosită.

— în orice caz primejdia este pe terminate. Aşează-te pe un scaun şi odihneşte-te puţin. Cred că May şi Jane vor putea avea şi singure grijă de copii.

Focul artileriei antiaeriene încetase şi tăcerea cobora blîndă, întocmai ca o fulguire de zăpadă, aşternîndu-şi linţoliul peste întunericul nopţii. închiseră ferestrele şi după ce coborîră perdelele, aprinseră lumina din nou. Generalul îşi puse ocheldii şi începu să citească ziarul ; peste cîteva minute doamna Henderson aţipi, dar fu. trezită de intrarea lui Jim şi a Dorei.

— Am venit să vedem, ce faceţi. Am auzit explozia unei bombe şi mi s-a părut că este în apropierea casei voastre, zise Jim.

— Am auzit-o şi noi, răspunse generalul. Probabil explozia s-a produs undeva în parc.

— Oare aeroportul a fost lovit ? întrebă Dora.

— De asta ne vom putea convinge abia mîine dimineaţă. în aer lupta a durat vreme destul de îndelungată.
Mi-ar plăcea să ştiu dacă am reuşit să doborîm vreun avion inamic.

Conversaţia în legătură cu atacul continuă şi puţin după aceea apăru şi Jane.

— Mamă, am reuşit să culcăm pe toţi afurisiţii aceştia de copii ; acum te aşteaptă pe tine, ca să-şi recite rugăciunea.

— Cei care au fost în sat la repetiţie, nu s-au întors încă ?

— Au sosit adineaori şi tocmai începuseră să se dezbrace.

— Bine, dar unde este Tommy ?

— Tommy ? Cum adică ; a plecat de acasă ?

Doamna Henderson păru că se îneacă.

— Te rog, dragă soţie, nu începe să faci scene, interveni generalul şi încruntă din sprîncene. Sînt

convins că nu s-a întîmplat nimic. Probabil iar a pus la cale vreo drăcie. Ştii foarte bine cît este de nea'stîmpărat băiatul acesta.

Dar spaima pusese stăpînire pe ea şi nimic nu o mai putea linişti. Jim se oferi să meargă şi să-1 caute prin parc, deşi ar fi fost zadarnic. Nu le rămînea altă soluţie decît să aştepte, gîndindu-se la pricina întîrzierii lui.

— Ar trebui să ştie cît sînt de neliniştită de absenţa lui, oftă doamna Henderson.

— Eu sînt convins că întîrzie numai în nădejdea că va putea fi martorul unei scene emoţionante, declară generalul.

— Da, dar acum atacul s-a terminat şi nu mai e nimic de văzut, ţipă doamna Henderson.

— Dacă nu m-ar chinui reumatismele, i-aş da o chel- făneală după ce se întoarce, de s-o pomenească.

Dar cînd ciocanul de bronz se auzi răbufnind surd în uşa de la intrare, rămaseră toţi cu sufletul la gură, presimţind că s-a întîmplat ceva înspăimîntător. Jim dădu fuga şi deschise uşa.

— Cine este, Jim ? strigă doamna Henderson speriată, în faţa lor apăru un agent de poliţie :

— Cred că s-a întîmplat un accidentt. Băiatul dumneavoastră cel mic, ma’am...

Doamna Henderson îşi duse mîna la inimă şi cutremurată de spaimă se uită cu ochii îngroziţi la agent. Generalul se ridică cu greutate şi se îndreptă şchiopătînd spre uşă.

— Unde este ? întrebă el.

— îl aduc cu brancarda, doi oameni de la apărarea pasivă.

Făcu semn celor doi care aşteptau afară şi aceştia intrară cu cadavrul copilului. Se făcu tăcere şi împrejurul lor spaima părea materializată. Toţi rămăseseră încremeniţi. Cei dintîi fu Jim care se prăbuşi într-un fotoliu şi acoperindu-şi obrazul cu palmele mîinilor, începu să plîngă cu hohote. Doamna Henderson, se uita la băiatul ei mort şi trăsăturile obrazului ei păreau împietrite ca o mască. Scena era sfîşietoare.

— Va trebui să-1 ducă la etaj, zise ea într-un tîrziu, şi să-1 întindă în patul lui.

Crezînd că vorbeşte cu el, Jim se ridică în

picioare şi se apropie de cei care intraseră cu brancarda, dar mai- că-sa îi ieşi în cale.

— Să nu pui mîna pe el, ţipă ea revoltată. Nu ţi-e ruşine să te văicăreşti ca o femeie pentru copilul acesta, pe care n-ai vrut să-1 aperi aşa cum s-ar fi cuvenit să facă un bărbat ?

Simţi că i se taie respiraţia şi obrazul i se făcu pămîntiu, cînd auzi vorbele ei, apoi se lăsă din nou în fotoliu. Jane- se apropie şi puse mîna pe braţul unuia dintre cei doi oameni.

— Vă voi arăta pe unde trebuie să apucaţi, zise ea apoi se întoarse spre doamna Henderson : Vino, mamă !

— Mai întîrzie o clipă. Spuneai că m-aşteaptă copiii, ca să-şi recite rugăciunea de seară.

Cu obrazul crispat de durere şi ochii tulburaţi de o tristeţe fără seamăn, ieşi din cameră cu paşi înceţi.

Ceilalţi, Jim, Dora şi generalul rămaseră tăcuţi. Bă- trînul se aşezase din nou în fotoliu şi uitîndu-se la el, Jim constată că se luptă din toate puterile ca să-şi stă- pînească durerea. Ochii îi rătăciseră în gol şi buzele. i se contractau, în timpul cît simţi privirile îndurerate ale lui Jim oprite asupra lui.

— Va trebui să meargă cineva să înştiinţeze pe May, zise el.

— O voi înştiinţa eu, răspunse Jim şi se întoarse spre soţia sa. Dora, tu şi aşa nu poţi fi aici de nici un folos ; cred că va fi mai bine să pleci acasă, deoarece eu voi ră- mîne peste noapte la castel.

■ — După vorbele pe care ţi le-a spus maică-ta adineaori ?

— Maică-mea are dreptul să-mi spună tot ce pofteşte. Glasul lui i se păru atît’de schimbat, încît se uită la el speriată, ca şi cînd ar fi presimţit ceva. Ochii lor se în- tîlniră duşmănoşi şi reci ca două sloiuri de gheaţă.

— Faci ce vrei, zise ea în cele din urmă şi ridică din umeri cu dispreţ.

XVIII

JIM TELEFONA LA MINISTERUL DE RĂZBOI ŞI INformă pe Roger despre tragica moarte a lui Tommy. Din cauza slujbei el nu putea veni la Graveney în aceeaşi seară, dar îi spuse că va veni ziua următoare, dis de dimineaţă. Jim nu s'e mişcă de lîngă tatăl său. Dar nu fură în stare să schimbe nici o vorbă, aşa că la un ceas după aceea se duse în camera unde dormise pe vremea cînd era încă acasă. Despuiată de cărţile şi tablourile pe care le avusese, camera părea pustie : o cameră străină unde prezenţa lui de acuma nu avea ce căuta. încercă să citească, dar creierul îi era chinuit de gînduri îngrozitoare şi literele paginii se învălmăşeau în faţa ochilor lui, fără să le poată desluşi înţelesul, chiar după pe le citea de cîteva ori la rînd. Sîngele îi zvîcnea în tîmple şi din cînd în cînd simţea un junghi dureros în creier, ca şi cînd cineva l-ar fi înţepat cu o frigare înroşită în foc. Durerea ce-1 chinuia i se părea insuportabilă, dar mai dureros decît orice durere i se păreau gîndurile fioroase ce-i treceau prin minte. Gîndurile acestea îl înfiorau pînă în măduva oaselor, aşa că începuse să tremure. Aprinse focul din cămin şi se apropie ca să-şi încălzească mîinile şi picioarele înţepenite. Dar căldura focului nu-i putea topi sloiul de gheaţă ce i se închegase împrejurul inimii. Situaţia în care se găsea, era îngrozitoare şi insuportabilă. Un oftat dureros îi scăpă din piept şi ca să se liniştească, strînse din pumni de-i intrară unghiile în palmele mîinilor. Ar fi preferat să nu se fi născut niciodată sau să fi murit demult. I se părea că este împresurat din toate părţile de fantome care încearcă clanţa uşii ce începu să se mişte uşor şi doamna Henderson intră în odaie.

— Mi-am închipuit că poate ai adormit şi n-aş fi vrut să te trezesc !

Pe obrazul ei se vedea aceeaşi expresie de durere împietrită, ca şi în clipa cînd cei doi oameni intraseră eu brancarda pe care era întins Tommy, dar încolo părea liniştită.

— Jim, dragul meu, îmi pare foarte rău de vorbele pe care le-am pronunţat adineaori. Nu mi-am dat seama ce fac. Atitudinea mea a fost cu totul lipsită de politeţe. Te rog să mă ierţi.

Ochii i se umplură de lacrimi, cînd se uită la el.

— Mamă dragă, aici nu este nimic de iertat.

— Mie mi-ai fost întotdeauna foarte drag, şi ştiu cît de grele au fost pentru tine lunile acestea din urmă. De aici înainte te voi iubi şi jnai mult decît pînă acum, şi plecîndu-se spre el îl sărută înduioşată : Aş vrea să vii cu mine, ca să vedem pe Tommy.

Băiatul era întins pe patul său. Rana care-1 ucisese nu se vedea. Doamna Henderson se uită la el îndurerată.

— Cine ştie dacă nu este mai bine să nu jelim pe cei care mor în vremea de acum. Pentru ei ar putea să fie adevărată fericire c-au reuşit să scape de încercările ce vor veni de aici înainte.

Cîteva clipe rămaseră nemişcaţi unul lîngă altul fără să zică nimic. Apoi se întoarse spre Jim cu ochii tulburi şi-1 întrebă, cu glasul stins :

— Jim, tu crezi în Dumnezeu ?

— Da, cred.

— încerc să cred şi eu. Să recitim o rugăciune.

Se lăsară în genunchi, în faţa patului, şi acoperindu-şi obrazul cu mîinile, începură să se roage. Peste cîteva clipe doamna Henderson se ridică clin nou în picioare.

— Trebuie să mă întorc la tatăl tău, iar tu va trebui să te culci. N-are nici un rost să te mai zbuciumi. Noapte bună, dragul meu !

— Noapte bună, mamă !

Dar deşi se dezbrăcă şi se întinse în pat, nu putu adormi. Se zvîrcolea în aşternut, chinuit de tot felul de gînduri. încerca în toate chipurile să alunge bănuiala care ciocănea la poarta conştiinţei sale întocmai ca nişte lovituri de ciocan într-un perete de stîncă. Bănuiala era atît de fioroasă, încît era de ajuns să te gîndeşti la ea ceva mai îndelung, ca să-ţi dai seama că nu poate să £ie întemeiată. Era o imposibilitate ; ca şi atunci cînd te-ai fi aşteptat ca apa unui izvor să curgă la deal şi nu la vale. Dar în minte începură să-i tresară o mulţime de amănunte, cărora înainte de asta nu le dase nici un fel de atenţie. îşi aduse aminte de femeia cu care Dora stase de vorbă în parcul St. James şi care semăna atît de bine cu cea care făcea parte din personalul Ambasadei germane şi pe care o descoperise într-o revistă ; Dora afirmase că este o refugiată care s-a

oprit cu ea de vorbă numai din întîmplare : o fi adevărat, sau poate femeia aceasta era o agentă germană cu care Dora fusese în legătură ? Nu cumva Dora încercase şi reuşise să fie invitată la castelul Graveney Hoit, numai din cauză că serviciul de spionaj german era informat despre slujba pe care o îndeplinea Roger la Ministerul de Război şi prin urmare şi-au zis c-ar fi bine să aibă pe cineva în casa lor, cu ajutorul căruia să poată surprinde anumite amănunte care le vor fi de folos ? Nu i se întîmpla pentru prima dată, ca să se întrebe, nu cumva Dora a consimţit să se căsătorească cu el, numai din pricină că altfel autorităţile ar fi îndepărtat-o din regiune ? S-ar putea oare ca ea să fi fost cea dintîi care a divulgat secretul păstrat cu atîta grijă, al poziţiei aeroportului din vecinătate ? Fusese oare numai întîmplare, ca în seara aceea cînd o găsise în faţa fe- reştii, aprinzîndu-şi ţigara cu un chibrit de vînt — cînd ar fi fost mult mai simplu să întrebuinţeze unul obişnuit — avioanele duşmane au apărut numaidecît deasupra regiunii ? Nu cumva tot ea aprinsese şi şopronul de fîn ? Jim îşi îngropă capul în perne şi încercă să pună stăpînire pe el. Pe soţia sa o iubea ; o iubea din toată puterea sufletului şi din adîncul fiinţei biciuite de dorinţele trupului. Era oare posibil ca ea să fi jucat vreme atît de îndelungată un rol atît de odios şi că în sufletul ei să se fi stins orice urmă de recunoştinţă faţă de părinţii lui care se purtaseră atît de frumos cu ea. I se părea imposibil ca cineva să fie atît de prefăcut. Aşa ceva nu se poate ! îi era silă de el însuşi din cauză că în mintea lui au putut încolţi astfel de bănuieli. Trebuie să găsească o explicaţie pentru situaţia aceasta, dar cum o va putea găsi ? Nu se putea ca soţia sa să fie spioană, căci el o iubea prea mult... prin urmare situaţia va trebui să se limpezească într-un fel oarecare.

— Spre ziuă reuşi să adoarmă, căzînd într-un fel de somnolenţă, şi cu toate că era obişnuit să se scoale de dimineaţă, de astă dată nu se trezi decît pe la orele nouă. Era nemulţumit de el însuşi, deoarece îşi propusese ca imediat ce se va lumina de ziuă, să plece şi să cerceteze locul unde fusese şopronul, pentru a se convinge, dacă se găseşte vreo urmă care să explice motivul incendiului. Ştia dinainte ce

va trebui să caute. Plănuise să nu mai treacă pe la fermă, ci să rămînă împreună cu părinţii săi pe care îi aştepta eventual o lovitură şi mai crîncenă, pe care tocmai acum nu erau în starea sufletească s-o suporte. Se îmbrăcă repede şi plecă. Nu luă bicicleta ci apucă pe poteca din parc. Drumul îl duse prin faţa căsuţei lui unde nu văzu nici o mişcare, ceea ce-1 făcu să-şi închipuie că Dora nu s-a trezit încă. Nu intră, ci ieşi pe poarta parcului şi apucă în lungul şoselei. Constată că de ceea ce se temuse, era acum realitate : poliţia sosise înaintea lui ; pe marginea şoselei se opriseră două maşini şi cînd se apropie de pîrleaz, ca să iasă în cimp, văzu cîţiva bărbaţi care erau ocupaţi cu cercetarea resturilor rămase de pe urma incendiului. Trecu peste gard si se apropie de ei. VăAi poliţistul din sat şi pe inspectorul regiuni'. Dădu din cap în semn de salut. Este uşor de ghicit că veniseră la faţa locului, aduşi de acelaşi motiv ca şi el, căci începuseră să răscolească prin cenuşă.

— Constat că v-aţi apucat de lucru foarte devreme zise el prefăcîndu-se cît mai liniştit posibil.

— Sîntem aici de cînd s-a luminat de ziuă, răspunse inspectorul. A fost un frig de ne clănţăneau toţi dinţii în gură.

— Ce căutaţi ? întrebă Jim.

— Am vrea să constatăm motivul incendiului şi am răscolit toată cenuşa cu un pieptene des, în nădejdea că vom descoperi ceva.

— Şi credeţi că veţi putea descoperi ?

— La întrebarea asta vă vom răspunde abia după ce se va face descoperirea.

— Strădania dumneavoastră mi se pare zadarnică.

— Pînă acum n-aş putea spune c-ar fi tocmai zadarnică.

— Da ? Prin urmare aţi găsit ceva ?

—' Sigur ; cel puţin ceva.

Inspectorul îi făcu semn spre o batistă care era întinsă pe jos. Jim se apropie şi constată că pe batistă sînt aşe- căpeţele de sîrmă pe care dogoarea focului

-xS'Wituse topi, iar pe unul dintre ele se' vedea şi o xşe lemn carbonizat. Jim nu şi-ar fi dat seama ce *fi? *^<jtcă n-ar* fi ştiut dinainte la ce se poate aştepta.

Bănuiţi ce pot să fie capetele acestea de sîrmă ? în- *Oj inspectorul de poliţie.

Jim clătină din cap.

r N-aş putea afirma cu certitudine, dar mi se pare *ă* sînt chibrituri de vînt. Dacă acesta este adevărul şi vom descoperi şi de la cine sînt, atunci nu va fi greu să dăm şi de urma celui care a incendiat şopronul.

Jim avu aceeaşi senzaţie, ca şi cînd cineva l-ar fi pocnit în moalele capului. îi trebuiră cîteva clipe, ca să se poată reculege.

— Nu s-ar putea oare să fie un simplu accident ? De pildă ca focul să se fi iscat din imprudenţa unui vagabond care a trecut prin apropiere şi a încercat să-şi aprindă luleaua ?

. — Ai auzit vreodată în viaţa dumitale de un vagabond care să umble în buzunar cu o cutie de chibrituri de vînt ?

Jim nu răspunse, dar în aceeaşi clipă unul dintre cei care răscoleau cenuşa, dădu un chiot :

Inspectorul se repezi spre el.

— Nu pune mîna, prostule, strigă inspectorul, cînd îl văzu- că întinde mîna spre obiectul pe care-1 descoperise.

Apoi luă o lopată şi ridică ceea ce găsise, împreună cu cenuşa dimprejur. Era un şumuiog de hîrtie care nu fusese consumat în întregime, strîns cu un fir de sîrmă cu care probabil fusese legat. O fîşie lată cam de două degete mai păstra şi urmele scrisului tipărit.

— Pare c-a fost o broşură sau ceva asemănător, declară inspectorul. Umblaţi cu băgare de seamă, căci ar putea să fie o dovadă importantă. Se pare c-a fost întrebuinţat ca faclă.

Ridică lopata şi se uită la făşia de hîrtie calcinată în faţa luminii, încercînd să vadă ce este :

— Nu pot descifra scrisul, declară el nemulţumit.

Nu-1 putu descifra nici Jim, dar recunoscu imediat caracterele tiparului, căci cerneala lucea pe hîrtia calcinată şi bănui că şumuiogul a fost cîndva un nu/iăr din publicaţia *New Statesman.* Rămase cu ochii pironiţi în gol, dar i se păru că inspectorul se uită la el într-un fel eu totul neobişnuit şi încercă să se stăpînească.

— Vă las să vă continuaţi cercetările zise mîncat încă nimic şi mi s-a făcut foame.

Se întoarse în loc şi apucă spre casă. Acum şT ce dorise să ştie — şi ceea ce se temuse atît de G Din hogeacul de la Badger's Cottage se vedea ridicîu duse o şuviţă de fum ; asta însemna că Dora s-a trezit şi a aprins focul. Se îndreptă spre Graveney, fără să se mai oprească ; picioarele abia-1 mai purtau şi-şi simţea inima sîngerînd de durere ; umbla ameţit de îngrozitoarea certitudine a vinovăţiei soţiei sale. Cu mare greutate reşi să ia primele dispoziţii în vederea sarcinei ce-1 aştepta- în timpul dimineţii acesteia triste Dora nu se arătă Ia castel, aşa că doamna Henderson şi May trebuiră să vadă singure de copii. Nimeni nu pomeni de ea şi lui Jim i se păru că sînt mulţumiţi de absenţa ei. Generalul şchiopăta de-colo pînă colo prin casă şi părea că este pe altă lume. N-avea nimic de făcut şi cînd durerile îl obligau să se aşeze pe scaun, rămînea cu privirile rătăcite în gol. Nici unul dintre ei nu ştia cum a murit Tommy. Fusese găsit pe şosea, la o depărtare de cincisprezece metri de locul exploziei, rănit de o schijă. Bănuiau că în loc să stea împreună cu copiii în criptă, se repezise afară, în nădejdea că va putea fi martorul unei lupte aeriene. Imediat după amiază sosi şi Roger. Fu o revedere tragică. Niciunul dintre oamenii casei nu era în stare să vorbească prea mult, deoarece după o. astfel de întîm- plare vorbele păreau cu totul lipsite de semnificaţie, şi conversaţia se lega în mod intermitent, din fraze fără nici o legătură între ele. Ar fi fost inutil să mai spună că accidentul acesta îi lăsase cu sufletul zdrobit, sau că sînt mîhniţi de moartea lui Tommy. în drumul spre Graveney Roger trecuse pe la aeroport şi le spusese ce a constatat acolo. La urmă Jim declară că se întoarce acasă, ca să vadă de ce n-a venit Dora.

— Cred că este prea abătută, declară doamna Henderson cu îngăduinţă. Salut-o din partea mea şi spune-i că nu e nevoie să vină Ja castel, pînă în momentul cînd se va simţi pe deplin refăcută.

Roger însoţi pe fratele său pînă la ieşire.

— Jim, dragul meu, sînt obligat să-ţi spun ceva ce cred că trebuie să afli şi tu, începu el.

Jim se uită la el întrebător şi obrazul i se făcu alb

ca varul. Roger păru că ezită un moment.

— Aseară cînd m-am întors acasă, tu unde erai ?

— Mi se pare că ţi-am spus imediat ; chiar în camera aceasta.

— Cum explici faptul că prima dată cînd am venit adasă, bicicleta ta nu era la locul ei, dar am găsit-o acolo, cînd m-am întors a doua oară ?

-'•Femeia încercă să zîmbească.

— M-am gîndit şi eu la amănuntul acesta şi mi-am adus aminte că la început am lăsat-o proptită de perete şi mai tîrziu am ieşit din casă şi am pus-o în rastel.

— Ce te-a determinat să te gîndeşti tocmai la acest amănunt ? Pentru că probabil ţi-ai dat seama că eventual va trebui să te justifici ?

Dora încruntă din sprîncene.

' — Jim, află că m-am săturat să mai răspund la întrebările tale. Vreau să citesc. Te rog să mă laşi în pace.

— Ai lipsit din casă exact timpul cît ai avut nevoie să' poţi ieşi cu bicicleta în cîmp şi să aprinzi şopronul.

— Asta e minciună !

. — Nu pot aduce nici o "dovadă în sprijinul afirmaţiilor mele, dar totuşi sînt convins că aşa s-a întîmplat.

— N-ai decît să fii convins, dar acum te poftesc să mă laşi în pace, m-ai înţeles !

— Dora, autorităţile nu se îndoiesc cîtuşi de puţin că aprinderea şopronului a fost un semnal pentru avioanele duşmane. Se va face o anchetă. îţi închipui că răs punsurile pe care mi le dai mie, îi vor putea mulţumi ?

— Crezi vor veni să-mi ia şi mie interogatoriul ? Singura acuzaţie ce ar putea formula împotriva mea, este faptul că sînt originară dintr-o ţară străină. Dar in afară de acest amănunt, nimenea nu va putea să mă acuze de ceva.

— îmi pare rău că mă văd determinat să-ţi spun, că poliţia a găsit nu numai capetele de chibrituri despre care ţi-am vorbit, ci a mai găsit şi un şomoiog răsucit de hîrtie care era un număr din

New Statesman.

De astă dată o văzu *că* tresare şi pentru prima dată în ochii ei constată o licărire de spaimă.

—- Este o fîşie afumată şi arsă, aşa că oamenii poliţiei nu şi-au dat seama în ce măsură îi- va putea ajuta la cercetările întreprinse. La Londra însă vor putea constata imediat cine din această regiune mai este abonat la *New Statesman,* afară de mine ?

O clipă se priviră unul pe altul în luminile ochilor.

— în casa aceasta poate intra cine poftește şi la orice oră, cînd noi sîntem plecaţi. Şi din lada de gunoi poate lua oricine un ziar pe care l-am aruncat.

El nu răspunse şi din nou se măsurară unul pe altui cu privirea.

— Ce urmăreşti ? întrebă ea într-un tîrziu.

— Nu sînt în stare să te trădez, dar dacă se va în- tîmpla să fiu întrebat, voi spune numai adevărul.

— Parcă spuneai că mă iubeşti ?

Se aprinse la obraz ca o flacără :

— Dumnezeu mi-e martor că te iubesc. Te-am iubit şi înainte de asta. Tu însă nu mă iubeşti, nu-i aşa ? Te-ai căsătorit cu mine numai pentru a deveni cetăţeană britanică.

— Şi dacă acesta ar fi adevărul, ce crezi că mi se poate întîmpla ? N-am făcut nici o crimă. Multe emigrante au procedat în acelaşi fel. Trebuie să recunoşti că eu n-am afirmat niciodată că te iubesc. May de ce crezi că s-a căsătorit cu Roger ? Pentru că a fost pentru ea o partidă bună. M-am ferit să am cu tine un copil » şi ţi-am explicat motivele : timpurile de acuma nu sînt indicate pentru a procrea' copii. Afară de asta nu se poate să crezi în mod serios, că eu aş fi aprins şopronul. Ce rost ar fi avut o astfel de faptă ? Ştii tot atît de bine ca şi mine, că dacă ar veni germanii, eu aş avea de suferit.

— Exact înainte de a veni încoace mi-a spus Roger că mama ta a fost germană şi că pe tatăl tău l-a trădat naziştilor care l-au băgat într-un lagăr de concentrare unde şi-a găsit moartea.

— Nu-i adevărat ! Asta este iarăşi una dintre minciunile voastre ale englezilor.

— Minciunile noastre ale englezilor ? Cuvintele acestea mi se par stranii, cînd le aud pronunţate de

tine.

Constată că a început să respire şuierător — ca şi cînd şi-ar fi dat seama că a făcut o imprudenţă şi se străduieşte din toate puterile s-o îndrepte. Obrazul îi era ca o flacără, privirile întunecate şi trăsăturile rigide ; îşi aprinse o ţigară şi păru că se gîndeşte la ceva.

— Vorbeşte serios : tu eşti convins că eu am aprins ’ şopronul?

— Cu desăvîrşire convins.

Inhala fumul de ţigară şi urmări cum se ridică spre tavan, cînd îi dădu drumul pe nări.

' ,— Şi chiar dacă l-aş fi aprins eu, ce legătură ar putea avea faptul acesta cu tine ? Pe tine războiul acesta nu te interesează cîtuşi de puţin, căci tu eşti pacifist.

Nu cumva îţi închipui că din cauza aceasta eu nu7mi iubesc patria ?

Reuşi din nou să-şi stăpînească pornirile şi continuă să vorbească mai liniştită decît adineaori. în glasul ei nu se mai simţea duşmănia ci părea mai curînd neobişnuit de împăciuitor.

— Nu mă îndoiesc că-ţi iubeşti patria. Dar în cazul acesta de ce nu vrei să-ţi dai seama de realitate ? Anglia a fost înfrîntă. Şi a meritat să fie înfrîntă. în lumea aceasta nimic nu poate dura o eternitate ; voi englezii aţi ţinut puterea în mîinile voastre vreme destul de îndelungată ; acum e rîndul nostru. Cred că nu vă închipuiţi despre germani că sînt un popor de monştri, aşa cum i-a stigmatizat propaganda voastră. în timpul unei revoluţii severitatea este prima condiţie şi excesele nu pot fi evitate ; dar în fond noi sîntem oameni blînzi, idealişti şi buni. Sîntem dispuşi să trăim cu voi în bună înţelegere, dacă veţi accepta inevitabilul şi vă veţi împăca cu situaţia, aşa cum se prezintă. Vreme de patru sute de ani aţi fost stăpîniţi de romani ; pe vremea aceea voi eraţi nişte sălbatici care umblau pe jumătate goi. sau îmbrăcaţi în piei de animale, dar romanii au reuşit să facă din voi oameni civilizaţi.

Noi sîntem gata să vă împrumutăm ştiinţa şi cultura noastră, arta şi capacitatea noastră de a ne organiza ; vă vom învăţa tehnica şi disciplina

noastră. Francezii sînt oameni cu judecată şi au primit noua ordine a lucrurilor. Nu înţelegi, că este mult mai cuminte să priveşi realitatea în faţă şi astfel să pui capăt acestui măcel inutil ? Tu eşti pacifist, iar noi vă oferim pacea. Afară de asta, Jim, tu eşti şi inteligent şi ai o cultură destul de frumoasă. Germanii au nevoie de englezi cărora să le poată încredinţa slujbe de răspundere. Numele tău are o greutate aici în ţară şi partidul nostru va fi mulţumit să poată colabora cu tine. Ştii foarte bine că naziştii nu sînt proşti, aşa că vor fi încîntaţi, cînd fetele germane se vor căsători cu englezi şi vor avea copii care să fie pe jumătate germani. Afară de asta partidul, a răsplătit întotdeauna pe cei care l-au slujit, cu credinţă, şi mie-mi datoreşte ceva. Tu nu vrei să ajungi stăpînul domeniului Graveney ? Tu ţii la domeniul acesta mai mult decît la orice pe pămînt. Acolo noi am putea fi foarte fericiţi împreună. îţi făgăduiesc ’ să fac totul, ca să nu-ţi pară niciodată rău că te-ai căsătorit cu mine.

O ascultă fără să încerce s-o întrerupă ; dar pe măsură ce o auzea vorbind, devenea din ce în ce mai palid.

— Şi ce se va întîmpla cu părinţii mei şi cu Roger ? întrebă el la sfîrşit.

— Cu Roger avem de limpezit o veche socoteală. De astă dată socoteala aceasta va fi lichidată. Părinţii tăi sînt oameni bătrîni şi-i vom putea deporta.

— Tu, femeie ticăloasă ! zbieră el şi cu dosul mîiriiî o lovi peste obraz cu atîta' putere, încît se clătină pe picioare. Dora îşi duse mîna pe falca peste care o lovise şi se uită la el. Nu părea speriată ci mai mult înebunltă de furie. Ochii îi scăpărau scîntei.

— Mă, porcule, zbieră ea. Porc ordinar Nu te mai pot suporta. Eşti tot atît de prost ca şi toţi ceilalţi. Ei bine, acum îţi voi spune adevărul. Da, m-am căsătorit cu tine numai pentru că voiam să devin cetăţeană britanică. Atunci cînd mai găsit în faţa ferestrei, mi-âm aprins ţigara cu un chibrit de vînt, ca să fac semne avioanelor germane. Chibriturile mi-au fost încredinţate anume în scopul acesta.

Este adevărat că eu am aprins şopronul, ca

avioanele noastre să se poată orienta în direcţia aeroportului. Acum ştii totul, prin urmare ce ai de gînd să faci ? Să chemi poliţia ? Ai uitat că în conformitate cu legile Angliei soţul nu poate depune mărturie împotriva soţiei sale ? Acesta este al doilea motiv pentru care m-am căsătorit cu tine. Al treilea motiv pentru care m-am căsătorit cu tine este, că te ştiam dobitoc. N-ai decît să te duci şi să chemi poliţia ! Eu voi tăgădui.

Ce dovezi vei putea aduce împotriva mea ? Eu sînt germană, asta e adevărat, dar tu eşti unul dintre cei care au refuzat să facă serviciul militar ; cuvîntul tău nu valorează cu nimic mai mult în faţa justiţiei, decît al meu. Nu te-ai gîndit că chibriturile acelea ar putea fi şi ale tale, nu numai ale mele, exact cum şi publicaţia *New Statesman* este tot a ta ? Poate-ţi închipui că mi-e frică de închisoare ? Peste trei luni germanii vor fi aici şi mă vor elibera. Voi jura că tot ce am făcui, am făcut numai terorizată de tine ; voi jura că tu ai aprins şopronul, pentru că-ţi închipuiai că numai o victorie germană poate aducea pacea. Dacă eu voi intra în închisoare, vei intra şi tu cu mine ; dar cred totuşi că vom sta aici, nesupăraţi de nimeni.

Părea că a renunţat la orice prudenţă pe care şi-o impusese din ziua cînd sosise la castelul Graveney Hoit — cînd pîndea cu cea mai mare atenţie şi-şi controla fiecare gest — şi părea că o îmbată libertatea aceasta neaşteptată, de a-şi descărca sufletul. Ochii ei scăpărau de ură, ca şi cînd ar fi fost în puterea unei obsesii.

— Spui că-ţi iubeşti ţara. Vorbele acestea mă fac să rid. Dacă ţi-ai iubi patria, ai fi în stare să mori pen- tru ea. Vrei să spui că tu eşti bărbat ? Te dispreţuiesc din adîncul sufletului. Crezi că m-aş fi căsătorit cu tine, dacă ar fi existat şi altă soluţie, pentru a îndeplini însărcinarea ce mi-au dat-o şi pentru care am fost trimisă aici ? Voiai un copil ? Nu înţelegi că pentru mine ar fi fost cea mai mare umilinţă, să am un copil cu tine ? Eu te urăsc, cum urăsc din fundul sufletului pe toţi englezii; Cum aş putea să-mi închipui despre tine că mă vei putea înţelege — mă nenorocitule şi imbecilule ? Chiar din ziuă cînd am venit aici, am ştiut la ce primejdie mă expun, dar am primit însărcinarea cu entuziasm, şi

am reuşit să-mi realizez scopul pe care l-am urmărit. Germanii ştiu unde se găseşte aeroportul şi-1 vor face puzderii, înainte de terminarea războiului. Şi eu sînt cea care le-a indicat drumul; eu l-am indicat, eu şi nu altcineva !

începu să rîdă ascuţit şi obrazul ei de obicei drăguţ, deveni un fel de mască a urii. Jim se ridicase de pe scaun şi se legăna pe picioare, de părea că este beat, iar buzele îi tresăreau, ca şi cînd ar fi încercat să vorbească şi nu poate articula cuvintele. Obrazul îi devenise cenuşiu şi fruntea i se brobonase de sudoare. în privirile lui surprinse o expresie neobişnuită care o făcu să se cutremure. Rîsul se stinse şi tăcerea dintre ei devenise tot atît de înspăimîntătoare, ca şi glasul tunetului cînd se apropie. Făcu un pas înapoi, cu gînd să se ferească din calea lui şi instinctiv măsură cu privirea distanţa pînă la uşă. Jim se apropie de ea şi în aceeaşi clipă Dora îşi dădu seama de intenţiie lui, aşa că făcu un salt deznădădjuit, ca să scape. Jim repezi mina după eâ şi o smulse cu violenţă înapoi.

. . — Jim, Jim ! zbieră ea îngrozită.

Dar înainte de a mai- putea scoate o singură vorbă, îi astupă gura cu palma şi dintr-o smucitură sălbatică o trînti pe pat şi încălecă cu genunchii pe ea, apoi în tinse mîinile ca nişte cângi lacome spre gîtul ei. Era foarte puternic şi zvîrcolirile ei ca să scape nu-i puteau folosi la nimic. Părea un demon cutremurat de furia oarbă a nebuniei. Mîinile lui bătucite de munca grea, se încleştară pe gîtul ei şi se strînseră. Obrazul femeii începu să se umfle şi să se învineţească, iar ochii îi ieşiseră din orbite. Luptîndu-se ca să respire, încercă să ■deschidă gura. Ochii lui Jim scăpărau de furie ; încleştă din dinţi şi mîinile lui setoase de răzbunare se strînseră încă o dată şi-i stîrciră beregata.

Cînd şi le desprinse de pe gîtul ei, ea era demult moartă, pieptul i se zbătea şi respira şuierător, ca un atlet care a ajuns la ţintă. Ochii i se întoarseră din nou spre cadavrul întins pe pat şi un oftat îi zgudui trupul. Apoi simţi un fel de sfîrşeală şi se aşeză pe un scaun. Nu era în stare să gîndească la nimic ; toate gîndurile i se opriseră în loc. Tăcerea dimprejurul lui era atît de adîncă îneît i se păru că trăieşte într-o lume de fantome.

Nu mai ştia de cită vreme stă nemişcat în felul acesta, dar într-un tîrziu .auzi claxonul unei maşini care se oprise în faţa casei. Dar nu se mişcă de pe scaun. La uşa din faţă se auzi cineva bătînd. Se apropie de fereastră şi recunoscu maşina lui Roger. încercă să se recu- leagă şi coborî la parter, ca să-i deschidă.

— Dora este acasă ? întrebă Roger.

— Da.

— Pot să vorbesc cu ea ?

— De ce să vorbeşti ?

Roger intră în odaie şi se aşează în faţa mesei.

— Dragă frăţioare, după cît îmi dau eu seama, de aici înainte va trebui să te aştepţi la o mulţime de nemulţumiri. Nu voi ezita să-ţi spun, că soţia ta a fost de multă vreme pusă sub supraveghere, dar nu s-a descoperit în sarcina ei nimic precis, afară de amănuntele privitoare la maică-sa. Din acest punct de vedere n-a fost sinceră faţă de noi, ci a căutat anume să ne facă să credem că mama ei a fost austriacă şi antinazistă. Sînt convins că totul se va termina cu bine, dar poliţia face o anchetă şi ar vreo s-o întrebe unde a fost aseară. Şeful poliţei este la castel. Ar fi bine s-o însoţeşti şt tu, pentru a confirma declaraţiile pe care le va face. Unde este acuma ?

— Sus, la etaj.

— Vrei, drapul meu, să te duci şi s-o chemi ? Am preferat să vin şi să vă iau cu maşina mea.

— Ea e moartă, adăugă Jim cu glasul liniştit.

Roger se uită la el năucit. Vorbele pronunţate de Jim i se păreau de necrezut.

— Moartă ? Ce vrei să spui ?

— Am sugrumat-o eu cu mîna mea !

— Pentru numele lui Dumnezeu !

Ochii îi fugiră spre treptele scării de lemn care duceai la etaj şi se repezi într-un suflet să vadă ce este. Nu trecu mai -mult de un minut şi coborî din nou, apoi se- uită la Jim, fără să zică nimic.

— Şopronul a fost aprins de ea. Acum vreo două săptămîni am surprins-o făcînd semnale luminoase (a fereastră, ca să indice aviatorilor duşmani locul unde' este aeroportul. A fost o spioană !

— Sfinte Doamne, dar de ce ai ucis-o !

— Pentru că trebuia s-o ucid. Am ucis-o, pentru

că voiam să fiu sigur de moartea ei.

Roger gemu îndurerat. Cîteva minute nici unul dintre ei nu mai zise nimic. Dar trebuiau să facă ceva, deoarece nu puteau să stea o veşnicie înmărmuriţi pe scaune şi să se uite unul la altul.

— Dragă frăţioare, cred că situaţia este acum în mod iremediabil pierdută, declară Roger cu glasul în şoaptă.

— Da, sînt într-o situaţie îngrozitoare. Şi tocmai eu, care-mi simţeam sufletul plin de dragostea şi înfrăţirea dintre oameni. Acum totul s-a terminat. Dar nu puteam să-mi trădez convingerile. Mi se pare straniu că eu care- am preferat să înfrunt toate umilinţele şi toate încercările, pentru a nu fi obligat să ridic viaţa unui om, am ajuns să asasinez tocmai pe femeia care mi-a fost mai
* dragă decît orice în toată lumea aceasta.

Roger se simţea cutremurat pînă în adîncul fiinţei. Bietul Jim Sufletul îi sîngera de compătimire şi dragoste faţă de el. Ce ar putea face, ca să-1 salveze ?

— Sînt convins că pentru tine viaţa ce o vei duce de aici înainte, va fi un fel de iad, continuă el cu glasul sugrumat.

• — Crezi că mă vor spînzura ?

— Cum o să te spînzure ! De aşa ceva nu poate fi vorba, dar vei fi obligat să apari în faţa unei Curţi cu Juraţi. Tu cunoşti legile Angliei şi ştii că acestea nu îngăduie să-ţi faci singur dreptate. Un avocat priceput va putea să-şi asume apărarea ta cu posibilităţi de reuşită. Sînt convins că nu se va găsi nici o Curte de Juraţi care să poată pronunţa sentinţa de condamnare la moarte.

— Crezi că aş putea scăpa cu cîţiva ani de temniţă ?

— N-aş putea afirma cu certitudine, dar cred că vei primi cel mult un an sau doi.

— Spune-mi, Roger, ce să fac ?

•— Dragă frăţioare, în astfel de împrejurări nimenea nil este în măsură să dea cuiva un sfat.

— Tu ce ai face, dacă ai fi în locul meu ?

Roger rămase cu ochii pironiţi în gol şi trupul i se înfioră, cînd se gîndi la răspunsul pe care trebuia să b-1 dea. Sfatul acesta i se părea înspăimîntător. Se

gîndi la părinţii săi... Ce lovitură cumplită pentru ei, ce mîh- nire neaşteptată şi ce deznădejde. Afară de asta mai era ceva despre care nu putea să vorbească. îşi aduse aminte de împrejurarea că Jim a refuzat din motive de convingere, să se înscrie în controalele armatei, ceea ce reprezenta o circumstanţă agravantă. Justiţia nu va înţelege cum de un bărbat care refuză să-şi slujească patria, a fost în stare să-şi ucidă propria soţie. Se putea foarte uşor să fie găsit vinovat de omucidere şi în cazul acesta condamnarea la moarte ar fi fost inevitabilă. în acelaşi timp se putea ca sentinţa de moarte să fie comutată la muncă silnică pe viaţă, sau în cazul cel mai favorabil, la cincisprezece anj de ocnă... Se străduj din toate pu- trile să răspundă la întrebarea lui Jim, dar nu se simţi în stare şi rămase cu ochii pironiţi în duşumele, fără să se uite la el.

— Cred că dacă aş fi avut nenorocul să ucid pe cineva, aş încerca să evit neplăcerile unei anchete judiciare. Aş pleca fără să mai ezit, cîtă vreme plecarea mai poate fi pentru mine un fel de salvare.

•— Roger, acestea sînt vorbe de prieten adevărat, răspunse Jim şi încercă să zîmbească. Am fost convins şi am nădăjduit că acesta va fi răspunsul pe care, mi-1 vei da,

— Ştiu şi presimt, dragă frăţioare, că nu-ţi va lipsj curajul.

Obrazul lui Roger era cenuşiu. Aruncă lui Jim o pri vire fugară. Ar fi vrut să-1 mai întrebe ceva, dar nu se putea decide să formuleze această întrebare. Jim îi în tîlni privirea şi înţelese.

— Revolverul îl am la îndemînă, răspunse el la în- trebarea mută pe care o vedea în privirile lui Rogşr

Roger închise ochii, căci simţi că e gata să plîngă.

— Cred că atunci cînd ţi-ai pus de gînd să faci ceva neplăcut, e mai bine să termini fără nici un fel de ezir tare, adăugă Jim.

— S-ar putea să ai dreptate.

Jim întinse mîna spre el.

— Rămîi sănătos, Roger. Ai fost extrem de bun faţă de mine.

— Adio, frăţioare.

Ochii lui Roger erau atît de plini de lacrimi, încit. abia putu nimeri drumul pînă la ieşire. Se urcă în

ma7 şină şi aşteptă. Peste cîteva minute în interiorul căsuţei unchiului Algy se auzi o detunătură. Se frînse peste vor lanul maşinii şi-şi ascunse obrazul în căuşul palmelqr., apoi făcu un efort uriaş, pentru a se reculege şi se întoarse la Graveney Hoit.

XIX

AR FI INUTIL SA DESCRIEM AICI CONSTERNAREA spaima, familiei, în clipa cînd Roger le aduse îngrozitoarea ştire despre cele întîmplate la Badger's Cottage. Rămaseră cu toţii încremeniţi, sub greutatea acestei noi şi neaşteptate lovituri a sorţii. Tot atît de inutilă ar fi şi descrierea zbuciumului prin care trecuseră. Anumite consideraţiuni privitoare la siguranţa ţării, îi scutiră de penibila publicitate a acestei tragice întîmplări, ale cărei întorsături senzaţionale ar fi putut să reţină atenţia publicului, dar cu toate acestea în regiune oamenii continuară să diş7 cute pe ascuns despre ceea ce se întîmplase. Generalul şi soţia sa se simţeau ruşinaţi şi emoţionaţi de simpatiile •şi condoleanţele pe care le primeau, chiar de la oameni ■cu care nu avuseseră nici un fel de relaţii personale, pentru groaznica nenorocire ce-i lovise. Din toate părţile primeau scrisori de simpatie, deşi acestea nu le puteau sluji la nimic, doar cel mult dovedeau popularitatea şi stima de care se bucurau în cercul cunoştinţelor lor, ceea ce le ajuta să-şi poarte crucea cu mai multă resemnare. Doamna Henderson încerca să-şi uite durerea, de- votîndu-se din tot sufletul copiilor care-i fuseseră încredinţaţi. Fiind acuma lipsite de concursul priceput al Dorei, în primele zile avură prea mult de lucru, pentru a se mai putea gîndi la propria lor durere. Dar puf n după aceea Roger reuşi să convingă pe doamna Clark, să plece împreună cu copiii la Graveney Hoit, unde se dovedi o femeie foarte pricepută şi stăruitoare. Temperamentul expansiv şi veselia ei reuşiră să însenineze şi casa înnobilată a părinţilor lui. El însuşi era în întregime absorbit de slujba de la Ministerul de Război, şi

profita de fiecare ocazie ce i se oferea, pentru a veni la Graveney Hoit, fie chiar şi numai pentru cîteva ceasuri. Acum era unicul fiu al părinţilor săi şi ştia cît de ■mult ţin la el. Raporturile dintre el şi May continuarâ să fie amabile şi chiar duioase, dar mai mult ca între doi prieteni buni, decît între soţ şi soţie. Ea fu singura care află despre toate amănuntele privitoare la ultima vizită ce o făcuse Roger la Badger’s Cottage, şi ascultă cuvintele lui cutremurată de spaimă şi milă. Ştia că dacă ar fi fost în locul lui Jim, tot aşa ar fi procedat şi el — dar i se părea îngrozitor şi crud din partea lui, să sfătuiască pe fratele său să se sinucidă, căci în fond acesta era înţelesul vorbelor lui. Se zbuciuma de spaimă şi durere, gîndindu-se că el a fost în stare să-i dea un astfel de îndemn. Şi totuşi, cînd stai să te gîndeşti bine, ce altceva ar fi putut Jim să facă ? Judecind situaţia în realitatea ei crudă, ar fi fost imposibil să înfrunte dezbaterea unui proces care putea sfîrşi cu o sentinţă de moarte, sau în cazul cel mai favorabil, cu o condamnare la muncă silnică, şi după ce-şi va face osînda, să con- tinuie viaţa aceasta inutilă, în mijlocul dezonoarei. Bietul Jim ! Abia împlinise douăzeci şi doi de ani. Fusese atît de tînăr! Poate mai tînăr decît ar'fi trebuit, ca să înfrunte o astfel de încercare. I se părea înspăimântător să se gîndească la faptul că Roger a fost în stare să-i sugereze o astfel de idee. Atitudinea lui faţă de părinţii săi era atît de prevenitoare şi de discretă, încît nu se putea îndoi nici un moment că aceasta se datoreşte unui profund şi sincer respect. Cum se explică oare că un om poate să fie atît de înfiorător şi totuşi atît de delicat ; atît de crud şi totuşi atît de bun ? Oftă cutremurată de deznădejde. Ar fi zadarnic să încerce... Alături de un astfel de om nu se va putea simţi niciodată în deplină intimitate. în. temperamentul lui era ceva, care o ţine la distanţă. Şi cu toate acestea el reprezenta tot ce-i mai rămăsese din viaţă. Lui Dick nu-i scria niciodată, şi nici el nu-i scria ei. Din motive pe care le considera juste, luase o hotărîre şi înţelegea s-o respecte cu toată severitatea.

Dar se simţea chinuită, cînd se gîndea că sacrificiul acesta la care consimţise de bunăvoie, nu

putea să-i. aducă nici un fel de uşurare. Nu era convinsă nici cel puţin de faptul că sacrificiul ei ar putea să-i folosească la ceva. Zîmbea îndurerată şi compara sacrificiul acesta cu gestul dezinteresat al unui conviv care renunţă piersica din cupa de cristal adusă la masă, în favoarea altuia, dar acesta n-o doreşte şi astfel este obligat să constate că este ridicată şi dusă la bucătărie, împrenuă cu celelalte resturi de la masă.

Războiul se desfăşura înainte. Grecia opunea o rezistenţă dîrză şi eroică atacului italienilor ; aviaţia germană bombarda oraşele Angliei şi ucidea bărbaţi, femei şi copii, iar trupele britanice loveau valea Rinului şi porturile de pe canal, pregătindu-se cu deznădejde să înfrunte invazia pe care toată lumea o credea inevitabilă. Puţin după aceea armata britanică ieşi în calea trupelor italiene din Africa şi le alungă din Egipt. Le urmări pînă în Libia şi asedia fortăreaţă după fortăreaţă, luînd prizonieri pe soldaţii italieni, cu zecile de mii. Triumful era evident şi entuziasmul opiniei publice, după toate catastrofele prin care trecuse ţara, părea fără hotar. Dar mulţumirea Janei, ca şi a tuturor femeilor care-şi aveau soţii şi rudele pe cîmpul de luptă, era îmbibată de spaimă. Iar era în Egipt şi de săptămîni întregi nu mai primise nici o ştire de la el. Tot în Egipt era şi Dick Murray. într-o dimineaţă cînd May tocmai coborîse în sat, ca să facă nişte cumpărături, fu oprită de unul dintre dijmaşii de pe domeniul Graveney.

■ — Mi-a părut rău, doamnă Roger, cînd am aflat ştirile primite despre căpitanul Murray, zise el.

May îşi simţi inima tresărind de groază.

— Nu cumva... este rănit ?

— Doamna Murray, mama dumnealui, a trimis îngrjiitoarei sale o scrisoare pe care a primit-o abia aseară, îf dă de ştire că a fost rănit.

— A fost rănit grav ?

— în scrisoare nu vorbeşte despre gravitatea rănilor. Dar să sperăm că nu este nimic serios. Cred că înţelegeţi cît de mult ne lipseşte prezenţa lui aici.

Dijmaşii ţin foarte mult la el. Pentru noi toţi ar fi adevărată fericire, dacă datorită acestor răni va fi dispensat do serviciul militar şi se va întoarce la Graveney.

După ce ajunse acasă, le spuse şi celorlalţi ştirea pe care a aflat-o şi se strădui din toate puterile să vorbească liniştită, deşi sufletul era îngheţat de spaimă. Pentru generalul Henderson şi pentru soţia sa, Dick Murray nu reprezenta altceva decît un administrator priceput, şi-şi exprimară nădejdea că nu va fi nimic grav. De aceea May se simţi mulţumită, cînd auzi pe Jane spunînd, că ar fi bine să se intereseze cineva de «tarea în care se găseşte, şi generalul declară că ar putea trimite cîteva rînduri lui Roger, ca să-1 roage, să se informeze, dacă va fi posibil, despre Dick. Peste cîteva zile îl aşteptau să sosească pentru un scurt concediu la Graveney Hoit ; probabil, adăugă generalul, pînă atunci va reuşi să afle ceva. în sufletul lui May se dezlănţuise acum o adevărată furtună şi-i venea greu să vadă pe ceilalţi vorbind atît de liniştiţi.

— După cît am aflat, pierderile noastre sînt relativ mici, declară generalul. Wavell acesta este un bărbat priceput. îl cunosc de pe vremea cînd era şeful statului major al lui Allemby.

Dar cînd sosi Roger, May nu se putu decide să-1 întrebe despre ştirile referitoare la Dick. Deşi îşi simţea sufletul îngheţat de spaimă, se strădui totuşi să asculte în-linişte şi cu interes ştirile pe care le adusese despre ultimele raiduri asupra Londrei şi despre gravitatea ataţacurilor date de submarinele germane împotriva vaselor de transport în apele Oceanului Atlantic. Cîtă \reme ştiuse pe Dick în sigranţă şi sănătos, reuşise să ntv se mai gîndească la el, deşi fără să-1 uite, zicîndu-şi că probabil totuşi va fi în stare să suporte durerea despărţirii definitive de el. Dar acum, cînd ştia că este rănit şi probabil în mod grav, dragostea ei care mocnise în spuză, se aprinse din nou şi începu să ardă vîlvătaie, ca o vatră de tăciuni pe care suflul vintului îi înteţeşte din nou. îşi dădu seamă că în dragostea aceasta nu se va putea stinge niciodată în sufletul ei. Cînd generalul aduse vorba despre campania din Libia, Jane îi puse întrebarea pe care May şi-o zăgăzuise pe buze, deşi ardea de nerăbdare :

— Spune, Roger, ai aflat ceva despre Dick ? Cred că ai primit scrisoarea pe care ţi-a trimis-o tata ?

Roger aruncă o privire fugară lui May.

.— Da, m-ain interesat de el pe cale telegrafică. Se găseşte în drum spre casă.

• E rănit grav ?

-Lui May i se păru că soţul ei ezită o clipă, şi-şi simţi respiraţia oprindu-i-se în git.

— Nu ştiu nici eu. în orice caz'viaţa lui nu este în prirtiedjie.

Răpunsul acesta i se păru strajiiu. îşi zise că deşi vorbeşte cu Jane, ultimele cuvinte ale răspunsului său îi fuseseră destinate numai ei, pentru a o linişti.

— Cînd crezi că va sosi? întrebă Jane din nou.

— Vaporul cu care a plecat, ar putea acum să sosească în orice moment.

La trei zile după aceea, doamna Henderson, generalul şi Jane ieşiseră pe terasă, deoarece era o zi însorită de martie, cum se întîmplă să fie uneori îri Anglia. Generalul citea ziarul *Times* şi amindouă femeile tricotau.

— Unde este Roger ? întrebă generalul.

— Nu ştiu unde a plecat, îi răspunse soţia sa. Dar văd că vine domnul Clark şi cred că el ar putea să ne informeze.

• Roger luase cu el şi pe Nobby, ca să-şi viziteze soţia şi - copiii, şi soţii Henderson începuseră să ţină la omul acesta mic de statură şi vînjos. Tocmai se apropia în lungul aleii care venea spe casă şi generalul îl pofti pe terasă.

— Ce faci, Clark, ai fost la plimbare prin parc ? întrebă el.

— Da, domnule general, acesta este primul concediu pe care l-am obţinut de la izbucnirea războiului. Şi-mi face multă plăcere.

— Unde este domnul maior ? îmi spune soţia mea că azi dimineaţă a plecat de acasă cu maşina.

— Da, domnule general, a plecat cu maşina, dar nu mi-a spus încotro se duce.

— Aş prefera ca Roger să nu fie atît de misterios, cînd pleacă de acasă, se adresă el soţiei sale, după , ce Nobby se depărtă. De ce adică să nu spună unde pleacă ?

Generalul suferise foarte mult din pricina morţii

celor doi fii ai săi. în ultimele trei luni îmbătrînise văzind cu ochii şi devenise mai irascibil decît înainte de astă, aşa că de multe ori îşi pierdea cumpătul, fără nici un motiv justificat. Despre nenorocirea care-i lovise, ,nu vorbea niciodată. Despre Tommy ar fi putut vorbi, dar despre Jim nu dorea să vorbească. Durerea însă îl rodea adînc şi-i măcinase nervii care acum erau într-o stare de surescitare extremă. Doamna Henderson presimţea ca atitudinea aceasta a lui. faţă de membrii familiei, nu este decît superficială, căci în fond era acelaşi bărbat altruist, binevoitor şi dezinteresat, cum fusese întotdea-* una.

— Ce zi admirabilă ! exclamă ea, ca să-1 abată gîn- durile în altă parte. Cîteva boschete din grădină au început să dea muguri.

Generalul îşi scoase ochelarii şi examină peisajul pe care-1 cunoştea din anii copilăriei. Copacii nu înfrunziseră încă, dar crengile fără podoabe, care în timpul verii împrumutau parcului un farmec specific, dădeau pesiajului o nuanţă severă şi sumbră. în timpul acestei zile cu atmosfera irizată de suflul primăverii apropiate, liniile se conturau neobişnuit de limpezi şi delicate. înfăţişarea parcului era cu adevărat nobilă. încercă să soarbă această înfăţişare ca pe un lichid, cu toată lăcomia, ca şi cînd s-ar fi temut că nu va mai avea nici odată ocazie să vadă parcul în felul acesta şi ar fi dorit să-şi graveze în suflet pînă şi cele mai mici amănunte, ca să-i rămînă amintirea pe care să n-o mai poată şterge nimic din sufletul lui. Apoi oftă adînc.

— Aş prefera ca parcul nostru să nu fie atît de frumos. în zile cum este aceasta, presimt ce dureroasă renunţare va fi pentru noi, să ne despărţim de el pentru totdeauna.

— O, tată, te rog, nu vorbi în felul acesta, zise Jane şi ridică privirea spre el.

— Draga mea, ar fi zadarnic să ne mai amăgim. După ce se va sfîrşi războiul acesta, noi nu vom mai putea păstra castelul şi nici domeniul, căci vom fi săraci lipiţi. Viaţa pe care 'am cunoscut-o noi şi care ne-a fost dragă, nu se va mai întoarce niciodată.

— George în lumea aceasta nimic nu poate dura veşnic, încercă d-na Henderson să-1 îmbuneze, şi vreme destul de îndelungată noi am trăit mai bine

decît alţii.

— Dragă soţie, eu nu mă plîng de nimic. Dar ar fi peste puterile omeneşti, să nu regreţi trecutul ; totuşi cred că voi fi în stare să înfrunt viitorul cu toată bărbăţia. Jim şi Tommy ne-ait părăsit, aşa că pe urma noastră nu va mai rămînea decît Roger.

■— O, George ! exclamă doamna Henderson, cu glasul tremurînd de păreri de rău.

Dar generalul o întrerupse :

— Dragă soţie, te rog să-mi dai voie să vorbesc. Mă frămînt de vreme îndelungată cu gîndul acesta şi cred că acum este momentul, ca să-mi descarc sufletul. Noi, marii proprietari, n-am procedat întotdeauna cu destulă pricepere, aş putea spune chiar, că am fost puţin egoişti şi neprevăzători, dar cu toate acestea am .fost bine intenţionaţi şi cinstiţi, aşa că am slujit ţara destul de bine. Probabil bunurile pe care ni le-a hărăzit soarta binevoitoare, le-am considerat ca pe ceva ce ni se cuvine ; totuşi în raport cu puterile noastre — mă refer la cei mai buni dintre noi şi cred că aceştia au format majoritatea — ne-am străduit să ne facem datoria. Dar mi se pare că ai dreptate cînd afirmi, că vneme destul de îndelungată noi am trăit mai bine decît alţii. Ce spunea Landor ? In legătură cu încălzirea mîinilor amîndouă la focul vieţii ? „Para se stinge ; o văd şi nu fac nimic pentru ca s-o aţîţ din nou“. Viitorul aparţine soldaţilor, marinarilor şi lucrătorilor care vor cîştiga acest război. Să sperăm că ei vor reuşi să facă din Anglia, pentru toţi cei care o locuiesc, o ţară mai fericită şi mai bună.

Nu se întîmpla prea deseori ca generalul să-şi dea pe faţă, în felul acesta, gindurile care-1 preocupă. Doamna Henderson se întinse spre el şi-1 strînse de mînă, ca să-i dovedească dragostea şi aprobarea ei. Ea însăşi fusese obligată de multe ori să se gîndească şi să admită că de aici înainte numele familiei Henderson nu va mai însemna nimic pentru ţară. Urmă un timp de tăcere grea, pe care o întrerupse Nobby, cînd apăru ţu un maldăr de scrisori. Generalul cercetă plicurile şi întinse unul fiicei sale.

— O scrisoare pentru tine, Jane.

— Este de la Ian ! exclamă ea emoţionată.

Rupse plicul şi începu să citească repede.

— De unde-ţi scrie ? întrebă generalul.

— Nu menţionează localitatea, dar spune că se simte bine şi este mulţumit. Se plînge împotriva căldurii. Dumnezeu să-1 păzească, sărăcuţul de el. Ia ascultaţi, şi continuă să citească tare : „Aţi văzut pe Dick Murray ? Cred că în ziua cînd voi veţi primi această scrisoare, el va fi acasă. Ghinion, nu-i aşa ? Dar cel puţin a scăpat de război. Bietul de el!? Ce o fi vrînd să spună? . .

— Probabil aceasta înseamnă că e grav rănit, răspunse doamna Henderson.

— Fără îndoială, nu l-ar fi trimis în patrie, dacă n-ar fi grav rănit, conchise generalul.

— Bietul Dick.

în clipa aceasta Roger apăru pe terasă.

— Ia vino încoace, Roger. strigă Jane. Am primit adineauri o scrisoare de la Ian. Se pare că Dick este grav rănit.

— Chiar acum m-am întcrs de la el. L-am vizitat la spital.

— Cum ai aflat unde este internat ?

— M-am interesat anume, şi nu mi-a fost greu să aflu, răspunse el cu glasul rece. Unde este May ?

Jane se uită la el întrebătoare şi i se păru că este abătut.

— Nu cumva este pe moarte ?

— Nu este pe moarte, să n-ai nici o grijă:

— May este cu copiii.

— Du-te, te rog, şi ţine-i locul. Aş vrea să-i spun ceva.

Vorbea pe un ton atît de categoric, încît în alte împrejurări Jane s-ar fi repezit cu gura la el şi l-ar fi întrebat, cum de-şi permite să vorbească cu ea în felul acesta ; dar ceva o determinase să-şi dea seama că acum nu este momentul indicat să înceapă o discuţie cu el

— Haide, nu mai sta !

Intră în casă şi puţin după aceea o urmă şi el. May îl găsi plimbîndu-se de colo pînă colo prin bibliotecă. Aceasta era încăperea lui preferată, de fiecare dată cînd se întorcea acasă. Rămase încremenită şi nu îndrăzni să treacă pragul, cînd îl văzu cum arată la obraz. Apoi se legănă pe picioare şi genunchii i se îndoiră sub greutatea trupului. îşi închipui că i-a adus veste despre moartea lui Dick.

— Apropie-te, May.

Intră înăuntru şi se încleşta cu mîna de braţul unui fotoliu, ca să se sprijine.

— Adineauri am fost la Dick. Este internat într-un spital militar care se găseşte la vreo treizeci mile depărtare.

— Nu cumva e pe moarte ? ţipă ea îngrozită.

— Nu, nu e pe moarte. Este orb.

Scoase un ţipăt sfrîşietor şi lacrimile începură să-i fugă în lungul obrajilor palizi. Se uită la ea, fără să zică nimic. May se străduí din toate puterile, ca să se stăpînească, şi ridicînd ochii, întîlni privirile soţului ei.

— Roger, va trebui să merg la elf.

— Ştiu, că va trebui.

, Simţi un junghi în inimă, ca şi cînd cineva ar fi lovit-o cu cuţitul, căci deşi răspunsul acesta i-1 dădu cu glşsul pe deplin liniştit, într-însul tremura o deznădejde de moarte. încercase să-şi închipuie că el nu mai ţine de multă vreme la ea, dar nădejdile ei fuseseră zadarnice, căci în această clipă vedea că în felul său specific, de om cu sufletul închis, el o iubeşte şi astăzi din toată puterea sufletului...

■ — Roger, te rog să nu mă consideri drept o femeie fără inimă.

— Dragă şoţie, eu ştiu demult ce fel de femeie eşti tu.

— Crede-mă, dacă nu s-ar fi întîmplat nenorocirea aceasta, aş fi rămas la tine. Mi-am închipuit .că după ce va mai trece vreme, voi reuşi să uit şi să mă vindec. Dar acum este cu totul altceva. Nu-i aşa, că tu mă înţelegi ?

— Da, te înţeleg foarte bine.

Din piept îi scăpă un scîncet, care păru un fel de încercare timidă a rîsului său caracteristic, amestecat cu un hohot de plins.

— Destinul a fost împotriva mea.

— îmi dai voie să plec imediat ?

— Da ; te va putea conduce Nobby cu maşina.

— în cazul acesta rămîi cu bine... şi-ţi mulţumesc.

— Adio, May.

îi întinse mîna şi el i-o strînse, apoi pe buze îi tremură un zîrnbet plin de amărăciune şi-i dădu drumul. Femeia se întoarse în loc şi ieşi repede din

cameră. O clipă ezită, parcă n-ar fi ştiut ce să facă, acum după ce rămăsese singur. întinse mîna după o revistă ilustrată şi aşezîndu-se pe canapea, începu s-o răsfoiască. Timpul trecea. într-un tîrziu auzi că se deschide uşa, dar nu ridică privirea să vadă cine este. Era Jane. Se apropie de canapea şi după ce se aşează lîngă el, îşi trecu mîna cu toată duioşia pe sub braţul lui.

— De ce nu te ocupi de copii ?

— Taci din gură, măi prostule !

Continuă să examineze ilustraţiile din revistă, şi ea se uita la ele, ca şi cînd nu s-ar fi gîndit la altceva.

— Presupun că eşti informată... începu Roger. -

— Da, eu am cunoscut chiar de la început realitatea dintre voi.

— Jane, am iubit-o attî de mult, dar în felul meu...

— Ştiu şi asta, dragul meu. Dar cred că iubirea aceasta n-a fost ceea ce ar fi trebuit să fie. Noi femeile sîntem fiinţe ciudate.

— Mi se pare că ţie nu ţi-a fost niciodată prea simpatică, sau poate m-am înşelat ?

*— O dimpotrivă, mi-a fost destul de simpatică. Mi s-a părut o femeie drăguţă. Puţin cam ştearsă, dar bună şi amabilă.

— Nu fi pisică linguşitoare.

Continuă să răsfoiască revista.

N-ar fi putut spune, exact, de cînd se uită la aceeaşi ilustraţie.

— E orb ; înţelegi situaţia ? Imediat ce am aflat, mi-am dat samă că pentru mine nu mai există nici o speranţă. Ştiam că dacă e cazul să aleagă între un bărbat voinic şi sănătos şi între unul lipsit de vedere, ea nu va ezita nici o clipă. în orice caz avea un mare avantaj faţă de mine şi avantajul acesta mi-a fost fatal.

— Nu vorbi prostii... Sau poate vrei să spui că a căutat anume să-şi piardă vederea ?

— Jane, tu trebuie să fii nebună.

' întoarse pagina şi se prefăcură amîndoi că examinează cu interes un grup de fete tinere, în cap cu pălării largi şi pline de flori, cum încearcă fiecare dintre ele să ridice un picior îmbrăcat în ciorap negru, pînă la înălţimea frunţii.

— De aici înainte îmi rămîne slujba pe care o am. Acesta este singurul lucru care poate să aibă

importanţă în situaţia de acum, nu-i aşa ?

— Am mai putea adăuga ceva, în completare : Anglia va continua să existe şi de aci înainte.

Zîmbi şi se uită pentru prima dată la ea.

— Completarea nu e rea. Dar mi se pare cunoscută.

— Te înşeli, abia adineaori am inventat-o. întinse mîna după mama ei şi i-o strînse uşor.

— Jane, tu eşti fată bună.

— Nu, dragul meu, ripostă ea. Nu-mi spune că sînt bună. Mai bine spune-mi că sînt fată frumoasă.

Tiparul executat sub comanda 324 la „ROMCART

S.A.“